AYT
EDEBİYAT
twins
SORU BANKASI

Kr AKADEMİ

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül… ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir îmânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın…
Kim bilir, belki yarın… belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehîd oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fışkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder –varsa– taşım;
Her cerîhamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

MEHMET ÂKİF ERSOY

AYT Twins
Türk Dili ve Edebiyatı
Soru Bankası

KR Kitap Satışı ve Yayıncılık
Tic. Ltd. Şti.

Yayımcı Sertifika No: 28849

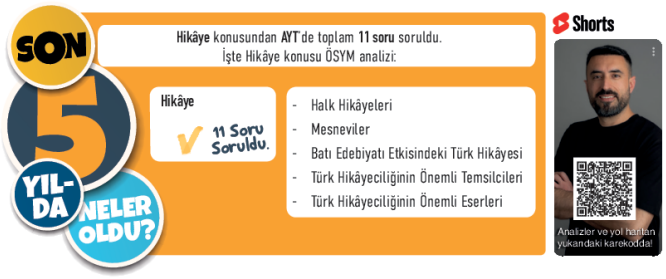
Adres
Serhat Mahallesi
Mehmet Akif Ersoy Caddesi, No: 33
Yenimahalle - ANKARA

Dizgi-Grafik
Kadir Şahin

Kapak Tasarım
Hatice Erdoğan

Baskı ve Cilt
Milimetrik Matbaacılık
Serhat Mahallesi 2271 Cadde
No.: 17
Yenimahalle / Ankara
Matbaa Sertifika No.: 49675

Copyright © Tüm hakları saklıdır.
Yayımcının ve yazarın izni olmaksızın elektronik ve mekanik herhangi bir kayıt sistemi veya fotokopi ile çoğaltılamaz, kopyalanamaz.

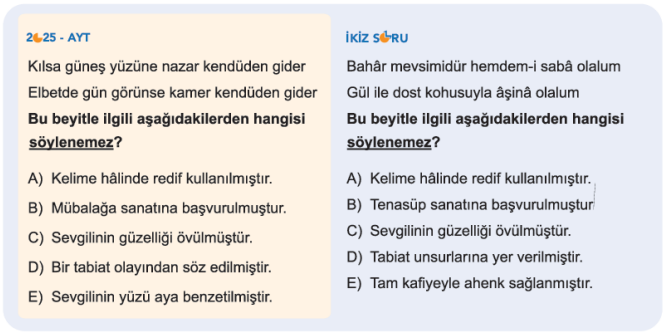

ANALİZ

AYT sınavında son 5 yıla ait ilgili konuların soru-konu analizleri yapılmıştır. Ayrıca alanında uzman YouTuber'lar tarafından hazırlanmış kısa videolar sayesinde ilgili konularda nelere dikkat etmeniz gerektiğine dair genel bilgilere ulaşabilirsiniz.

01

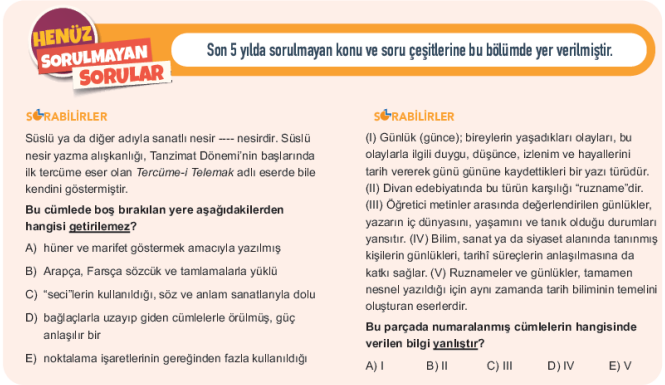

İKİZ SORULAR

AYT'de çıkan soruların benzerleri oluşturulmuştur. Bu sorular, aynı kazanım ve bilgiyi farklı şekillerde sorarak karşılaşabileceğiniz soru tiplerine hazırlıklı olmanızı sağlar. Ayrıca konu ile ilgili farklı bilgileri de değerlendirmiş olacaksınız.

02

SORABİLİRLER

Son 5 yılda sorulmayan konuların ve soru tiplerinin yer aldığı bölümdür. Bir konu MEB kazanımlarında varsa ÖSYM tarafından da sorulabilir. Bu bölümü de tamamladıktan sonra konu ile ilgili eksiğiniz kalmayacaktır.

03

İÇİNDEKİLER

1. Konu 5 AYT İçinde Çıkmış Türkçe Soruları

2. Konu 37 Şiir

3. Konu 79 Hikâye

4. Konu 95 Roman

5. Konu 107 Tiyatro

6. Konu 116 Masal - Fabl - Efsane - Destan

7. Konu 122 Metin Türleri

8. Konu 131 Edebiyat Akımları

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

AYT İçinde Çıkmış Türkçe Soruları'ndan AYT'de toplam **30 soru** soruldu.
İşte **AYT İçinde Çıkmış Türkçe Soruları** ÖSYM analizi:

AYT İçinde Çıkmış Türkçe Soruları
30 Soru Soruldu.

- Deyimler
- Cümledeki Boşlukları Tamamlama
- Parçadaki Boşlukları Tamamlama

Shorts

AYT İçinde Çıkmış Türkçe Soruları

1. 2025 - AYT

Türkçede dil ile ilgili çok sayıda deyim bulunmaktadır.

Söz gelimi bir olay veya kimse için kötü söz söylemek anlamında dil uzatmak (I), gizli tutulması gereken bir husus açığa vurulduğunda dile vermek (II), bir daha konuşmamak üzere söz vermek anlamında dili durmak (III), susan kişinin konuşmaya başladığını anlatmak için dili çözülmek (IV) ve konuşma sırasında kelimeler yanlış söylendiğinde dili sürçmek (V) deyimleri kullanılır.

Yukarıda numaralanmış deyimlerden hangisi parçadaki açıklamasıyla uyuşmamaktadır?

A) I B) II **C)** III D) IV E) V

2. İKİZ SORU

Türkçede dil ile ilgili çok sayıda deyim bulunmaktadır. Söz gelimi bir sözü söylemeye gönlü razı olmamak anlamında dili varmamak (I), herhangi bir sebeple konuşmayan kimse konuşmaya başladığında dili açılmak (II), inandırmak veya yararlanmak için tatlı sözler söylemek yerine dil dökmek (III), iftiralara maruz bırakmak yerine dile düşmek (IV), saygısızca karşılık verenler için dil bir karış (V) deyimlerini kullanarak sözü etkili kılarız.

Yukarıda numaralanmış deyimlerden hangisi parçadaki açıklamasıyla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III **D)** IV E) V

3. 2025 - AYT

I. Bilgiye erişim imkânlarının bu denli geliştiği günümüzde bile denizcilik-haritacılık alanlarında eşsiz hizmetleri olan Piri Reis'ten pek çoğumuz neredeyse bihaberiz.

II. Yaşam öyküsünü, kültürel kimliğini, alanına ve toplumsal gelişime katkısını bugün dahi yeteri kadar bilmediğimiz birçok tarihî değer vardır.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) I. cümlede yer verilen düşünceyi eleştiren bir yaklaşım ortaya konmaktadır.

B) I. cümlede ifade edilen fikrin göreceli olduğuna işaret edilmektedir.

C) I. cümlede örneği sunulan durumla ilgili bir genelleme yapılmaktadır.

D) I. cümlede verilen açıklamaya yönelik öneride bulunulmaktadır.

E) I. cümlede öne sürülen görüşün gerekçesi dile getirilmektedir.

4. İKİZ SORU

I. Ana dili Türkçe dışında Rumca, İtalyanca, İspanyolca ve Portekizce bilen Piri Reis; dünya haritasını hazırlarken bu dillerden istifade etti.

II. Oysa bugün bu şekilde birden fazla dil bilen uzmanların sayısı, çeviri programlarının da çoğalmasıyla giderek daha da azalıyor.

Verilen II. cümleyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) I. cümlede yer verilen düşünceyi yalanlayan bir yaklaşım ortaya konmaktadır.

B) I. cümlede anlatılan durumla ilgili olumsuz bir karşılaştırma yapılmaktadır.

C) I. cümlede örneği sunulan durumdan yola çıkılarak bir gelişmeden söz edilmektedir.

D) I. cümlede verilen açıklamaya yönelik bir itirazda bulunulmaktadır.

E) I. cümlede öne sürülen görüşün ne denli hatalı olduğunu ispat edilmeye çalışılmaktadır.

5. 2025 - AYT

Modern tıp ve eczacılık uygulamalarında bitkilerin kullanımı, eski uygarlıkların deneyimlerine kadar uzanır. Günümüzde de tıbbi bitki kavramı, modern yaşam tarzının doğaya dönüşü idealleştirmesiyle tüm dünyada popüler hâle gelen bir yönelimin önemli başlıklarından biri olmuştur. ----. Doğanın insanlığa sunduğu bu şifa kaynakları, modern bilim ve teknolojinin katkılarıyla gelecekte de umut kaynağı olmayı sürdürecektir.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Bugün pek çok salgın hastalığın tedavisinde modern yöntemlerin yanı sıra geleneksel yöntemler de tercih edilmektedir

B) Geleneksel yaşam biçiminden modern yaşama geçişte insanlar, şifalı bitkileri yeniden yorumlayarak kategorize etmiştir

C) Bu nedenle dünyada alternatif tıp uygulamalarının, modern tıbbi yöntemlerin önüne geçtiği bir gerçektir

D) Yeni bitki türlerinin keşfiyle alternatif tıp alanındaki gelişmeler, modern tıbbın tedavi yöntemlerinin sorgulanmasına yol açmıştır

E) Geçmişte olduğu gibi bugün de tedavi ve sağlıklı bir yaşam sürdürmek amacıyla bitkisel kaynaklardan yararlanılmaktadır

6. İKİZ SORU

Modern tıp ve eczacılığın da Antik Çağ sağlık uygulamalarının da temeli bitkilerdir. Ayrıca en eski çağlardan beri dünyanın her yerinde insanlar bitkilerle ilgilenmiş; hangi bitkilerin besin olabileceğini, hangi ağaçların inşaatta veya silah yapımında kullanılacağını, hangilerinin tıbbi ve zehirli olduklarını öğrenmişlerdir. ----. Bunlar âdeta birbirinin devamı niteliğindedir. Hepsi, tıp bilimini yazı sayesinde ileri taşımıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Tıbbi bitkiler üzerine ilk eserleri eski kültür merkezleri olan Çin'de, Hindistan'da, Mısır'da, Antik Yunan ve Roma'da buluruz

B) Mısır'da MÖ IV. yüzyılda faydalı ve tıbbi bitkilerin kültürü yapıldığı, hiyerogliflerde açıkça görülmektedir

C) Bunun kadar eski bir medeniyeti olan Sümerlerin hurma, soğan, arpa ve susam ektikleri bilinmektedir

D) Tıbbi bitkilerle uğraşanlar, faydalanma şekline göre bitkinin adını ve kullanıldığı hastalığı yazmaya çalışmıştır

E) Mezopotamya kodeksinde; tahıl sebze, ağaç kısımları, baharatlar, çeşitli yabani otlar, köknar, hurma, incir tespit edilmiştir

3. C | 4. B | 5. E | 6. A

7. 2025 - AYT

Herhangi bir ülke sinemasına ait filmleri kavrayabilmek için hikâyenin anlamını inşa eden imgeleri anlamak önemlidir. Söz konusu imgeler ise ulusal sinema kültürünü besleyen ortak tarih, kültür, inanç ve sanat gelenekleri tarafından şekillenmektedir. Dolayısıyla farklı dillerde anlatılan hikâyeleri doğru okumak, o hikâyelere üretildiği toplumun gözüyle bakmayı gerektirir. Coğrafi konumu nedeniyle Alman, Rus ve Leh gibi kültürlerin iç içe geçtiği bir ülke olan Polonya'nın ulusal sineması bu açıdan sinemaseverlere çok yönlü bir keşif olanağı sunar.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Çok uluslu toplumlarda, sinema sanatı tematik olarak daha fazla çeşitlilik gösterir.

B) Kültürel unsurların merkeze alınması, Polonya sinemasının gelişiminde etkin rol oynar.

C) Ulusal sinema kültürü, bir topluma ait kolektif bilinç unsurları tarafından oluşturulur.

D) Sinema sanatında, var olunan toplumun değerleri işlendiği sürece evrenselliğe ulaşılır.

E) Kültürel imgeler ile doğru hikâyeleri birleştirmek zengin bir sinema dili yaratır.

8. İKİZ SORU

Herhangi bir ülke sinemasını oluşturan filmler, kültürel çeşitliliği yansıtan ve izleyicilere farklı dünyalar sunan bir sanat formudur. Hollywood ve dünya sineması, farklı ülkelerin ve kültürlerin sinema üretimleridir. Hollywood, ABD Kaliforniya'daki film endüstrisidir. Dev bütçeli prodüksiyonlar, ünlü yıldızlar, pazarlama kampanyalarıyla tanınır; kitlelere hitap eder. Görsel efektler, aksiyon sahneleri, duygusal çekicilik temel özellikleridir. Dünya sineması, farklı ülkelerin kültürel ve tarihsel dokularını yansıtır. Yerel hikâyeleriyle kültürel ögeleri vardır. Derinlemesine karakter çalışmaları gibi daha incelemeci yaklaşımları içerir.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Çok kültürlü toplumlarda sinemanın yeri, çok büyük ve önemli görülür.

B) Dev bütçeli prodüksiyonlar, ünlü yıldızlar, pazarlama kampanyaları bir filmi başarılı kılar.

C) Farklı ülkelerin kültürel ve tarihsel dokuları, sinemayla yayılmacı nitelik kazanır.

D) ABD Kaliforniya'daki film endüstrisinin küresel çapta güçlü rakipleri bulunmaktadır.

E) Derinlemesine karakter çalışmaları, dünya sinemasında Hollywood'a göre daha fazladır.

7. C | 8. E

9. 2025 - AYT

Mary Shelley'nin; *Frankenstein* ya da *Yeni Bir Prometheus* adlı romanının yayımlandığı yıl, bilim dünyasında galvanizm etkisi hâkimdir. Luigi Galvani, ölü bir kurbağaya elektrik verildiğinde bacağının hareket ettiğini tespit etmiş ve bu deney, Shelley'nin kalemine ilham vermiştir. Shelley'nin, adını John Milton'ın "Kayıp Cennet" şiirinden alan roman karakteri Dr. Victor Frankenstein, deneylere meraklı bir gençtir. Üniversitede doğa bilimleri, fizyoloji ve anatomi okurken aynı zamanda simyaya büyük hayranlık duyan Frankenstein, ölümsüzlüğü araştırmaya başlar. Anatomi eğitiminin ardından, bir araya getirdiği vücut parçalarına elektrik vererek Yaratık adında bir canlı meydana getirir. Ancak bu girişimiyle doğaya ve onun kanunlarına meydan okurken kendini, kontrol edilemez bir güçle karşı karşıya bıraktığının farkında değildir.

Bu parçadan Mary Shelley ile ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Romanıyla dönemindeki bilimsel gelişmelere ilham vermiştir.

B) Simyaya merakı, Frankenstein karakterini oluşturmasını sağlamıştır.

C) John Milton'ın "Kayıp Cennet" şiirini farklı türde yeniden kurgulamıştır.

D) Eserini kurgularken bilimsel bir araştırmadan esinlenmiştir.

E) Eserinin ana karakteri ölümsüzlüğü bularak kontrol edilemez bir güç kazanmıştır.

10. İKİZ SORU

Mary Shelley'nin *Frankenstein* ya da *Modern Prometheus* adlı romanını duymayan yoktur sanırım. Dünyada pek az roman, yazarının bu kadar önüne geçmiş ve onu âdeta unutturmuştur. Karanlık ve fırtınalı bir gecede ortaya çıkan *Frankenstein*, ateş başında anlatılan bir hayalet hikâyesi olarak başlayıp dünyaca ünlü bir esere dönüşmüş bir başyapıttır. Kitabın on sekiz yaşındaki yazarı Mary, ürkütücü ama iddialı bir hikâye için kâbuslarından faydalandı. Birçoğunun sandığının aksine Frankenstein, bilim insanının yaratığının adı değil bilim insanının adıdır. Dr. Frankenstein, esrarengiz deneyler sonunda devasa bir vücut yapar. Canavar hayat bulunca Frankenstein, yarattığı karşısında dehşete düşer. Trajik olaylar birbirini izler ve sonunda doktorun sevdiği her şey, yarattığı canavar tarafından yok edilir.

Bu parçadan Mary Shelley ile ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Romanı genç yaşta kaleme almış, adı onun gölgesinde kalmıştır.

B) Yaşadığı dönemin dehşet verici atmosferini yansıtmıştır.

C) Eserini kurgularken hayal gücünün genişliğinden dolayı hatalar yapmıştır.

D) Bilim dallarına olan merakı nedeniyle yazar olmayı seçmiştir.

E) Şahit olduğu esrarengiz deneylerden epeyce etkilenmiştir.

11. 2025 - AYT

Türk Beşleri grubunun müzikal kimliklerinden biri olan ve dönem müziği meraklıları için eşsiz kompozisyonlar sunan Cemal Reşit Rey'in az bilinen yapıtları, bir derleme hâlinde müzikseverlerle buluştu. Bu derleme; yalnızlaşmış insanın sanrılarının, özlemlerinin, kaybediş ve buluşlarının iç içe geçtiği ilginç bestelerden oluşuyor. Yaşadığı coğrafyanın müziğinin makamlarına ve kültürüne dayandırdığı soyut anlatım, Rey'in bestelerine usta bir şekilde yansıyor. Derlemede yer alan bestelerinde sanatçı, duyguların içinde yüzüşüyle kendine has bir dünya inşa ediyor.

Bu parçada Cemal Reşit Rey ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Türk müzik tarihinde bir oluşumun üyesi olarak yer aldığına

B) Ün kazanmamış kayıtlarının bir seçkiyle gün yüzüne çıkarıldığına

C) İnsanın farklı duyuş ve arayışlarını yansıtan besteler ortaya koyduğuna

D) Bestelerinde, yetiştiği toplumun kültürel değerlerini başarıyla yansıttığına

E) Duyguları harmanlayarak müziğe aktarmada öncülük ettiğine

12. İKİZ SORU

Türk Beşleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda kendilerinden söz ettirmiş beş klasik Batı müziği bestecisini tarif için kullanılan uluslararası bir deyimdir. Bu müthiş beşliden biri, belki en ünlüsü olan Cemal Reşit Rey; piyanist, orkestra şefi ve eğitimci olarak hizmet vermiştir. Rey'in bestelerinde üslup ve kompozisyon tekniği açısından dört farklı dönem gözlenmektedir. Farklı üslup, desen, form ve müzikal özellikler gösteren toplam 85 eser bestelemiştir. Eserlerinin çoğunu senfoni, senfonik şiir, süit, rapsodi ve konçerto oluşturmuştur.

Bu parçada Cemal Reşit Rey ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) "Türk Beşleri"nin diğer sanatçılarından daha ön plana çıktığına

B) Birden fazla müzikal alanda görevleri yerine getirdiğine

C) Eserlerinin çoğunda Batı tarzı ile geleneksel olanı birleştirdiğine

D) Beste sayısı ve üretkenlik bakımından benzersiz görüldüğüne

E) Farklı üslup, desen, form ve müzikal özelliklerin bizzat öncülüğünü yaptığına

13. 2024 - AYT

Analitik Aklın Eleştirisi adlı eserinde Kant; öncelikle beğeni yargısının ----- başka bir deyişle amaçlı eylemlerden farklı olduğunu, ikinci olarak da ----- yani bir nesnenin güzelliği hakkında yargıda bulunmanın ortak bir insani özellik olduğunu kanıtlamayı hedefliyordu.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) öznelliğini - sistemini

B) istemsizliğini - evrenselliğini

C) güçlüğünü - estetiğini

D) aykırılığını - özgünlüğünü

E) karmaşıklığını – niteliğini

14. İKİZ SORU

Saf Aklın Eleştirisi veya bazı ---- *Arı Usun Eleştirisi* Immanuel Kant'ın 1781'de basılan ve Almanca en önemli eserler arasında sayılan kitabıdır; temelde Hume'un, olayların arasında bir neden-sonuç ilişkisi olduğu önermesinin asla ---- olduğunu anlatmıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) çevirilerde - kanıtlanamaz

B) ülkelerde - anlaşılamaz

C) tercümelerde - bitirilemez

D) açıklamalarda - görülmez

E) önermelerde - doğrulanamaz

11. E | 12. C | 13. B | 14. A

15. 2024 - AYT

(I) Yer'in hareket ettiği ve gezegen yörüngelerinin elips olduğu meselesi Johannes Kepler tarafından matematiksel olarak doğrulanınca gök mekaniğinde yeni bir dönem başladı. (II) Bu aşamadan sonra matematiksel olarak ortaya konulanların gözlem verileriyle teyit edilmesine yani olgusal kanıtlarının bulunmasına ihtiyaç duyuluyordu. (III) Uzun zamandır bu gelişmelerden haberdar olan ve Kepler'in çalışmalarını yakından takip eden Galileo da bu görüşteydi. (IV) O zamanların yeni icadı olan teleskobun, nesneleri görüntüde yakınlaştırabildiğini duyunca hemen bir teleskop edindi. (V) Yakınlaştırma gücü çok yetersiz olan bu teleskobu dikkatle inceledikten sonra kendi teleskobunu yapıp döneminin entelektüellerine hediye etti.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümlede, bilimsel açıdan kayda değer bir gelişmenin ortaya çıktığından söz edilmiştir.

B) II. cümlede, I. cümlede ortaya konan fikrin doğrulanması gerektiğine işaret edilmiştir.

C) III. cümlede, I. cümledeki durumun başka bir bilim insanı tarafından da benimsendiği söylenmiştir.

D) IV. cümlede, yeni icat edilmiş bir nesnenin işlevine dair kısa bilgi verilmiştir.

E) V. cümlede, bir bilim insanının yaptığı icadın tasarlanma amacına değinilmiştir.

16. İKİZ SORU

(I) Yer'in hareketlerini ve gezegen yörüngelerini inceleyen Johannes Kepler, XVII. yüzyılda Kepler yasalarını ortaya koymuş ve gezegenlerin hareketini üç kolda incelemiştir. (II) Bu yasalar, birlikte çalıştığı bilim insanı Tycho Brahe'den kalan verilerden yola çıkılarak geliştirilmiştir ve hepsi temel gözlemsel verilere dayanmaktadır. (III) Tycho, Avrupa'nın en iyi üniversitelerinden birinde eğitim almış, sonra kendi gözlem evinde (Uraniborg) gözlemler yapmıştır. (IV) Antik Yunan görüşü olan "Dünya merkezli evren" modelinin doğru olmadığına ikna olmuştu. (V) Tycho'nun yaptığı yüksek kalitedeki ve düşük hata payına sahip gözlemlerin verileri sayesinde Kepler, çok büyük başarılara imza atacaktır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I. cümlede, birden fazla kola ayrılan bir gezegen çalışmasından bahsedilmiştir.

B) II. cümlede, I. cümlede söz edilen yasaların asıl kaynağına ve bilimsel yönüne işaret edilmiştir.

C) III. cümlede, bir bilim insanının akademik vaziyeti ve nerede gözlem yaptığı üzerinde durulmuştur.

D) IV. cümlede, Antik Yunan görüşünün hataları ve eksik yanları ortaya konmuştur.

E) V. cümlede, Johannes Kepler'in başarısının tamamen başka birine dayandığının bilgisi verilmiştir.

15. E | 16. D

17. 2024 - AYT

Bir tiyatro sahnesi gibi gördüğümüz hayatta hepimiz kendi sahnemizin oyuncusuyuz. Duruma göre değişmekle birlikte açılış sahnesinde seyirciye ne sunacağımıza kendimiz karar veriyor ve seyircimizin beklentilerle dolu insanlar olduğunu düşünüyoruz. Bu nedenle de bazen istediklerimizi yapmıyor sadece yapıyor gibi görünüyoruz. Böylece tüm hayatımız "gerçekten yapmak" ile "yapıyor gibi görünmek" arasında bir mücadele içinde geçiyor. İşte bu süreç, kişiliğimizi oluşturuyor. Nitekim Latincede kişilik için kullanılan "persona" sözcüğünün maske anlamına gelmesi bir tesadüf değil. Hayat sahnesinde iyi bir açılış yapmak için hepimiz maskelerimizi takarak bazı şeyleri yapıyor gibi görünüyoruz, belki de yapıyoruz. Kim bilir?

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumun biçtiği rolleri doğru bir şekilde oynamak için insanlar kişiliklerinden ödün verir.

B) İnsanlar, içsel çatışma ve sosyal çevre beklentisi arasındaki çelişki içinde kimliğini bulur.

C) İnsanlar, sosyal çevrelerindeki kişileri rol model alarak onlar gibi davranma eğilimi sergiler.

D) Kendi duygu ve düşüncelerini toplumun beklentileriyle sunan kişiler başkalarında iyi bir izlenim bırakır.

E) Bir denge kurma çabası sonucunda ortaya çıkan insan davranışlarının doğruluğunu belirlemek zordur.

18. İKİZ SORU

Bir tiyatro sahnesine benzeyen bu hayatta herkes aslında başrol oyuncusudur. İnsan, rolünden ne kadar sıyrılır ve kendisi olursa o denli güzeldir. Ancak birçok insan, başka kişileri hoşnut etmeyi hedeflediğinden beklenti neyse onu yaşar. Doğru, güzel, yararlı olanın yerine çevredekilerin beğenisine uygun olarak hangi kimliği uygun görüyorsa onun gerektirdiği rolü üstlenir. Çalışma ortamlarında da durum aynıdır. İş arkadaşları, bazen birbirlerinin yüzüne güler; arkadan suçlamalarda bulunup dedikodu yapar. Rekabet eder, birbirlerinin kuyusunu kazıp ayaklarını kaydırmaya çalışırlar. Ancak bunlar da gizli yaşanır, yüzlerdeki maskelerle oyun sürer gider. Bu sahnede ortama uygun olduğu düşünülen konuşma, mimik ve davranışlar sergilenir.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Herkes kendi yaşamında başrol oynamaya çalışsa da çoğu kişi bunu yapamaz.

B) İnsanlar, yaşamda rol model olarak aldıkları kişileri en iyi biçimde taklit etmeye çalışırlar.

C) Hem günlük yaşamda hem iş yaşamında pek çok kişi samimi davranışlar sergilemez.

D) İş yaşamında bir denge kurayım derken aslında işine zarar veren insanlar çoktur.

E) İnsan davranışlarının altında yatan temel motivasyon kaynaklarını belirlemek güçtür.

17. B | 18. C

19. 2024 - AYT

Fıstık ezmesi testini daha önce hiç duydunuz mu? Bir kişide alzaymır olup olmadığına dair ipuçları veren bu düşük maliyetli testi yapmak, o kişiden fıstık ezmesini koklamasını istemekten ibaret. Yapılan fıstık ezmesi testinde hastaların burun deliklerinden biri kapatılarak bir kaşık fıstık ezmesinin kokusunu alabilecekleri uzaklık ölçüldü. Buna göre alzaymır hastalarının sol burun deliğinin koku alma yetisinin, sağdakine oranla daha çok azaldığı tespit edildi. Çünkü koku alma yetisi, bilişsel eksiklik durumunda ilk etkilenecek duyular arasında yer alıyor. Florida Üniversitesi ekibinin bu keşfi, nörolojik ve ruhsal muayene gerektiren alzaymır hastalığının günümüzde dahi zor olan teşhisinin fıstık ezmesi testiyle hayli kolaylaşacağını gösteriyor.

Bu parçanın yazarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İşlenmiş gıdaların, sinir hastalıklarının tespitindeki rolüne değinmiştir.

B) Ele aldığı konuyla ilgili bazı bilimsel tartışmalara yer vermiştir.

C) Alzaymır hastalarının özelliklerini detaylı bir şekilde incelemiştir.

D) Alzaymır teşhisinde bir duyudaki işlev kaybının önemini vurgulamıştır.

E) Alzaymır tedavisinde alternatif yöntemlerin olduğuna dikkat çekmiştir.

20. İKİZ SORU

Kahve ve kakaonun koruyucu etkilerini daha önce hiç duydunuz mu? Yapılan çalışmalarda kahve tüketimi ve demans görülme sıklığı arasında ters orantı olduğu görüldü. Tüm çalışmalarda hiç kahve içmeyenlere göre, günde bir iki bardak kahve tüketen kişilerde alzaymır riskinin azaldığı gözlendi. Buna karşılık üç bardak üstü yani aşırı kahve tüketenlerde olumlu etkinin ortadan kalktığı görüldü. Benzer şekilde kahvenin bir diğer nörodejeneratif hastalık olan Parkinson hastalığında da olumlu etkilere sahip olduğu bilinmekte. Bahsedilen bir iki bardak kahve, geleneksel kahvemiz olan Türk kahvesi olarak üç dört fincana denk gelir. Günde üç Türk kahvesi, keyifli ve bunamaya karşı koruyucu bir faktör.

Bu parçanın yazarı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Parkinson hastalarının özelliklerini detaylı biçimde incelemiştir.

B) Bir tüketim maddesiyle hastalıklar arasındaki ilişkileri anlatmıştır.

C) Ele aldığı konuyla ilgili çelişen görüşlere yer vermeye çalışmıştır.

D) Alzaymır tedavisinde doğal yöntemlerin önemine dikkat çekmiştir.

E) Doğru biçimde işlenmiş Türk kahvesinin sağlığa faydalı olduğunu anlatmıştır.

19. D | 20. B

21. 2024 - AYT

Beyin eğitimi, özellikle de çalışma belleği eğitimi, son yıllarda sık incelenen bir konu. Bu bağlamda tamamen internet üzerinden çalışan bir hafıza geliştirme programı hazırlandı. Program temel olarak çalışma belleğini, bir defada ne kadar bilginin hafızada tutulup yönetilebileceğini, bir oyun yazılımıyla geliştirmeyi hedefliyor. Daha önceki çalışmaların bir kısmı, çalışma belleğinin yoğun kullanımını gerektiren işlemlerin düzenli yapılması sonucunda çeşitli bellek mekanizmalarını çalıştırma ve problem çözme gibi konularda katılımcıların gelişebildiğini gösteriyor. Bu nedenle yapılan çalışma başarılı olursa programın; öğrenme bozukluklarının, yaşlanmaya bağlı hafıza problemlerinin, dikkat eksikliğinin ve hiperaktivite bozukluğunun tedavisinde kullanılabileceği düşünülüyor.

Bu parçada söz edilen hafıza geliştirme programıyla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Daha önceki araştırmalardan elde edilen sonuçları çürüteceği varsayılmaktadır.

B) Bilinen birçok internet oyununu güncelleyerek geliştirmeyi hedeflemektedir.

C) Beyin temelli bazı rahatsızlıkların iyileştirilmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

D) Özellikle eğitim tasarımlarının yenilenmesine yönelik hedeflere odaklanmaktadır.

E) Farklı yaş gruplarının öğrenme becerilerine göre kullanılacak yazılımları geliştirmektedir.

22. İKİZ SORU

Beyin eğitimi, beyindeki nöronal aktiviteyi uyaran aktif bir davranıştır. Beyin jimnastiği uygulamaları, zihni çalıştırmanın rahat ve kolay bir yolunu sunar. Problem çözme, hafıza hatırlama, odaklanma eğitimi, kelime oyunları ve daha fazlası gibi aktivitelerle kullanıcılar eğlenirken bilişsel yeteneklerini de zorlayabilirler. Bu uygulamalar, kullanıcının özel ihtiyaçlarına ve tercihlerine uyacak şekilde uyarlanabilir; bu da onların motive olup etkinliklerle meşgul olmalarını kolaylaştırır. Öyleyse neden beyninize bir egzersiz yaptırmıyorsunuz? Nöronlarınızı harekete geçirmek ve bu beyin hücrelerini çalıştırmaya başlamak için şimdiden daha iyi bir zaman olamaz! Beyin jimnastiği oyunları, bir bilgisayar oyunundan çok daha fazlasıdır.

Bu parçada söz edilen beyin jimnastiği uygulamalarıyla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Çeşitli aktivitelerle bilişsel yetenekleri zorlama ihtimalinin olduğu düşünülmektedir.

B) Bütün bilgisayar oyunlarının gözden düştüğünü göstermektedir.

C) Kullanıcının ihtiyaçlarıyla tercihlerine uyacak şekilde başkalaşım geçirmektedir.

D) Nöronları harekete geçirmede organlarla iş birliği yapmaktadır.

E) Motivasyon konusunda dünya çapında benzersiz bulunmaktadır.

21. C | 22. A

23. 2024 - AYT

Güvercinler, yetiştirildikleri bölgeye taban tabana zıt coğrafi koşullarda bile yaşamlarını sürdürebilen ve az bir çabayla eğitilebilen kuşlardır. Roma Dönemi'nden beri bilinen eve dönüş yetenekleri sayesinde 700 kilometre uzaklıktan kendi yuvalarına rahatlıkla dönebilirler. Dünya'nın manyetik alanından faydalanma becerileri yolculuklarda kaybolmalarını önler. Bu yetenekleri sayesinde bugün bile mesaj taşıma konusunda güvercinlerden yararlanılır. Onlar sayesinde telefonun çekmediği, ulaşımın saatler sürdüğü mesafeler arasında üstelik sadece birkaç mısır tanesi harcayarak iletişim kurmak mümkündür.

Bu parçada güvercinlerle ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) Eğitilme süreçlerinin zahmetsiz olduğuna

B) Farklı bölgelerde varlıklarını koruyabildiklerine

C) İletişim kurma amacıyla kullanıldıklarına

D) Kendi aralarında güçlü sosyal bağlar kurduklarına

E) Yön bulma konusundaki başarılarının kaynağına

24. İKİZ SORU

Güvercinler, 5.000 yıl önce evcilleştirilmiş ve haberleşmede de kullanılmış bir kuş türüdür. Günümüzde güvercin yetiştiriciliği, büyük tutku hâlini almış bir hobidir. Yarıştırılmak amacıyla da yetiştirilen güvercinler, kanatlılar içinde büyümesi en hızlı olanlarıdır. Yetiştiriciliğinde barınak, havalandırma, ışık, nem, sıcaklık faktörleri önemlidir. Beslemek isteyenler, güvercinlerin özelliklerine hâkim olmalıdır. Yuvalarından çok uzağa bile uçsalar yönlerini rahatlıkla bulabilirler. Beyin yapıları sebebiyle manyetik değişimlere duyarlıdırlar. Kanatlarını kuyruk üzerinde taşımaları onların karakteristik özelliğidir. Mavi güvercinler hariç, renkleri ne olursa olsun gagaları beyazdır. Beyaz güvercinlerin siyah gözlü olması dışında bu canlıların gözleri açık renktir. Tepeli veya tepesiz olabilirler.

Bu parçada güvercinlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Binlerce yıldır insanlarla yaşadıklarına

B) Yönlerini bulmakta hiç zorlanmadıklarına

C) Gaga renklerinin türe göre değişebildiğine

D) Beyazların göz renginin farklı olduğuna

E) Yetiştirilmelerinin hassas koşullara bağlı bulunduğuna

25. 2023 - AYT

Veriye dayalı çalışan algoritmalar, insanın karar alma mekanizmasına ----- bir araç olmanın yanı sıra doğru kullanıldıklarında uzmanlardan daha ----- öngörülerde bile bulunabiliyor.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) bilgi sunan - verimli

B) katkı sağlayan - isabetli

C) zarar veren - gerçekçi

D) yardım eden - açık

E) müdahale eden - tutarlı

26. İKİZ SORU

Bilgisayarların çok iyi ----, algoritmik yapıda yani adım adım işlemlerden oluşan yapılardır ve bunlar, bilgisayarın ---- biçimde ifade edilip sırayla çalışırlar.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) anladığı sıkıntılar - yorumlayabileceği

B) yorumladığı olaylar - bilebileceği

C) sonuçlandırdığı dertler - görebileceği

D) bildirdiği örüntüler - isteyebileceği

E) çözdüğü problemler - anlayabileceği

23. D | 24. E | 25. B | 26. E

27. 2023 - AYT

(I) Hayatımızı yöneten hormonlardan biri olan oksitosin, beyinde sinir hücrelerinin ve sinyal ileticilerin etkinliğini ve duyarlılığını değiştiren bir hormondur. (II) Oksitosin, beyinde hipotalamusta sentezlenerek arka hipofizden ya kan dolaşımına ya da beynin diğer bölgelerine salınarak oksitosin alıcılarına bağlanır. (III) Yapılan çeşitli araştırmalar; huzurlu anlarda ve stresli durumlarda salgılanan oksitosinin, davranışları ne şekilde etkilediğini açıklamaya çalışıyor. (IV) Nitekim son yıllardaki çalışmalar; oksitosinin sanıldığı kadar masum ve mucizevi bir hormon olmadığını, bazı olumsuz etkilerinin de bulunduğunu gösteriyor. (V) Söz konusu hormon, kişisel özelliklerimize bağlı olarak bazı hatıraları olduğundan farklı şekilde anımsamamıza neden oluyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen oksitosin hormonuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, beyinde hangi görev ve işlevi yerine getirdiği belirtilmiştir.

B) II. cümlede, vücuttaki dolaşım süreci hakkında bilgi verilmiştir.

C) III. cümlede, davranışları olumlu bir şekilde etkilediğine değinilmiştir.

D) IV. cümlede, bilinenin aksine farklı etkilerinin olduğundan söz edilmiştir.

E) V. cümlede, oluşturduğu etkinin kişiye göre değişebileceğinden bahsedilmiştir.

28. İKİZ SORU

(I) Toplumda "aşk hormonu" ya da "bağlılık hormonu" olarak da bilinen oksitosin; doğumdan emzirmeye hatta sosyal bağlanmaya kadar birçok fizyolojik ve psikolojik olayda önemli görevler üstleniyor. (II) Oksitosin eksikliği, özellikle kadınlarda zor doğum ve emzirme ile ilgili sorunların yanı sıra duygu durum bozuklukları gibi bazı mental hastalıklara neden olabiliyor. (III) Sadece doğum sürecinde doğuma yardımcı olmak veya doğum sonrası kanamaları önlemek amacıyla kullanım onayı bulunuyor. (IV) Oksitosin hormonunun farklı hastalıklarda kullanımı ile ilgili çalışmalar ise hızlanarak ve küresel çapta devam ediyor. (V) Erkeklerde de bulunan oksitosin hormonunun eşine bağlanma duygusunu artırdığı düşünülüyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde söz edilen oksitosin hormonuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, diğer isimleri ve yerine getirdiği görevler belirtilmiştir.

B) II. cümlede, yokluğu durumunda olabilecekler ile ilgili bazı bilgiler verilmiştir.

C) III. cümlede, hangi durumlarda kullanılabileceğine değinilmiştir.

D) IV. cümlede, bilinenin aksine bütün ülkelerde önem verildiğinden söz edilmiştir.

E) V. cümlede, erkekler üzerinde yarattığı sanılan etkiden bahsedilmiştir.

27. C | 28. D

29. 2023 - AYT

Çevresel değişkenler, Mozambik'teki filler üzerinde öylesine ciddi etkiler yarattı ki artık filler dişsiz doğuyor. Aslında Afrika fillerinin dişilerinde dişsiz doğum oranı yüzde iki ila dört arasında seyrediyordu ancak artık bu oranın popülasyonun üçte birini kapsadığı görüldü. Araştırmalar dişsiz doğumların sadece Mozambik'e özgü olmadığını, Tanzanya gibi diğer Afrika ülkelerinde de yayılmaya başladığını gösterdi. Aslında fillerin; dişsiz doğmaları sağlık durumları üzerinde hayati bir etki oluşturmasa da dev azı dişleri, günlük yaşamda önemli bir yere sahip. Örneğin kimi zaman suya ve yaşamsal minerallere, dev dişleriyle toprağı kazarak ulaşabildikleri biliniyor. Bu nedenle dişsiz doğum, fillerin vücut yapısından yaşam tarzlarına kadar pek çok olumsuz yönde etkiliyor.

Bu parçadan dişsiz doğan fillerle hangisine ulaşılabilir?

A) Doğum oranlarının bölgeden bölgeye değişiklik gösterdiğine

B) Ayırt edici özelliklerinin doğal etkenlerle yok olmaya başladığına

C) Uzuvlarındaki eksikliğin yaşamsal faaliyetlerini sınırlar nitelikte olduğuna

D) Temel ihtiyaçlarını karşılamada dışarıdan desteğe ihtiyaç duyulduğuna

E) Hakkında yapılan araştırmaların bölgede farkındalık oluşturduğuna

30. İKİZ SORU

Çevresel değişkenlerle ilgili bir araştırma, Afrika orman fillerinin zarar verdiği ormanlarda ağaç gövdelerinin daha çok genişlediğini gösteriyor. Yağmur ormanlarındaki dev Afrika orman filleri, bitki örtüsüne zarar verir. Ancak ağaçların zamanla kök, dal, yaprak ve tohumları daha çok büyür ve diğer ağaçlara göre daha fazla karbon soğurur. Filler bitkilerle beslenir ve 30 cm'den küçük fidanları ezer. Küçük ağaçlar ihtiyaç duydukları ışık, su ve alan için diğer ağaçlarla sürekli rekabet eder. Fillerin ezdiği fidanların bulunduğu yerde hayatta kalabilen ağaçlar; komşu ağaçların yok olmasıyla ışık, su ve alan için daha az rekabete girer. Dolayısıyla hayatta kalanlar, bunlara daha rahat erişebildikleri için daha iyi gelişir.

Bu parçadan Afrika orman filleriyle ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) "Dev" nitelendirmesini sonuna kadar hak eden canlılar olduklarına

B) Beslenme konusundaki eylemlerinin doğal örtüyü etkilediğine

C) Karbon soğuran canlılara verdikleri zararın telafi edilemediğine

D) Bitkiler arası rekabeti olumsuz etkileyerek türleri azalttıklarına

E) Afrika'daki ağaçların büyüklükleri üzerinde sıkıntılar doğurduklarına

29. C | 30. B

31. 2023 - AYT

Bu kitabı, her biri kendi içinde bağlam oluşturan bölümler olarak tasarladım. Her bölümün iç kapağına bilmeyenler için zamanı güncelleyen, bilenler içinse bilgi tazelemeyi amaçlayan açıklama niteliğinde birer kısa yazı yazdım. Bazı okurlar, yazıları roman okuma düzeni içinde baştan sona sayfa sırasıyla okumayı yeğlerken kimileri de ilgilerini çeken başlık ve konulara göre atlaya atlaya okumak ister. Kitabı yazarken kabaca sınıflandırdığım bu iki tür okuru da gözetmeye çalıştım. İlk öbekteki okurlar için izleme kolaylığı sağlayacak bir süreklilik ve bütünlük kurmaya özen gösterdim, diğerleri içinse ilgilenmediği konulardaki yazıları kolay atlamaları için kitabı bölümlere ayırdım.

Bu parçada söz edilen kitapla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yazarının farklı yazılarının bir araya getirildiği kapsamlı bir çalışmadır.

B) Bölümlerdeki açıklama yazıları okurun isteklerini karşılamaya yöneliktir.

C) Okur özelliklerinin sınıflandırılması yazılmasına kolaylık sağlamıştır.

D) İçerik planlaması yapılırken okurun beklentileri dikkate alınmıştır.

E) Okurun ilgisini çekecek konulara yazarı tarafından öncelik verilmiştir.

32. İKİZ SORU

Bu kitabı, doğru hedef kitleyi belirlemek başarılı yazma sürecinin temelidir, ilkesine uygun olarak tasarladım. Hedef kitlemin ilgi alanlarını, yaş grubunu ve beklentilerini analiz ettim. Kitabım için etkileyici bir temel oluşturmak adına detaylı araştırma yapmanın büyük önem taşıdığını her zaman göz önünde bulundurdum. Araştırmalarım, eserin gerçekçilik ve derinlik kazanmasını sağladı. Araştırmalarım sırasında güvenilir kaynaklardan yararlandım. Kitaplar, akademik makaleler ve uzman görüşleri, bilgi toplamada bana yardımcı oldu. İlk taslağımı yazarken, kusursuzluktan ziyade, fikirlerimi kâğıda aktarmaya odaklandım. Düzenleme ve gözden geçirme, sonraki adımlarım oldu. Karakter gelişimi, olay örgüsü ve dil kullanımı önemini hep korudu.

Bu parçada söz edilen kitapla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yazarı tarafından bilinçli ve planlı biçimde kaleme alınmıştır.

B) Ele aldığı karakterlerin kusursuz olmasına dikkat edilmiştir.

C) Herhangi bir etki altında kalınmadan ortaya konulmuştur.

D) Sanatçısının üslubunu yansıtması bakımından benzerlerinden epey öndedir.

E) Her bakımdan mükemmeli hedeflediği için okurları çok etkilemiştir.

33. 2023 - AYT

Bir Bilim Adamının Romanı, TÜBİTAK'a ait bir proje kapsamında kaleme alınır. Bu projede TÜBİTAK'ın birincil amacı gençlerin, bilimsel araştırmaya özenmesini sağlamaktır. Bunun için de Türkiye'de bir bilim insanının nasıl yetiştiğini anlatan bir roman yazılması amaçlanır. Yaşamıyla romana konu olacak bilim insanının seçiminde ise o sırada TÜBİTAK Bilim Kurulu başkanlığı görevini yürüten Cahit Arf'ın teklifi etkili olur. İTÜ öğretim üyesi Mustafa İnan'ın bu biyografik romanın ana karakteri olması fikri benimsenir. Kitabın yazarı olarak her ne kadar başka isimler gündeme geldiyse de İnan'ın oğlu, bu kişinin Oğuz Atay olmasını arzu eder.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinilmiştir?

A) Romanın yazdırılmasında gözetilen temel toplumsal hedefe

B) Mustafa İnan'ın romanda ana karakter olarak nedenine

C) Romanı yazma fikrinin Mustafa İnan'ın dostu Cahit Arf'ten çıktığına

D) Romanın fikir aşamasında yurt dışındaki örneklerden faydalanıldığına

E) Romanın yazımı esnasında gerçeklere bire bir sadık kalındığına

34. İKİZ SORU

Bir Bilim Adamının Romanı, Türkiye'de pek fazla benimsenmemiş bir dalda yani biyografik roman türünde, Oğuz Atay'ın kendine özgü üslubu ve kurgusuyla kendi hocası da olan Prof. Mustafa İnan'ı anlatışıdır. Atay'ın hedefi, bir halk çocuğunun uluslararası ün sahibi bir bilim adamı oluşunun zorlu macerasını sergilemekti. Bunun yanı sıra Oğuz Atay'ın toplumsal eleştiri kalıplarını zorlayışını da izliyoruz. Kitapta Prof. Mustafa İnan'ın hayatından kesitler sunan bir de fotoğraf albümü yer alıyor. "Orta boylu, esmer ve ürkek bakışlı genç bir adam, üniversitenin büyük kapısı önünde durdu." cümlesiyle başlayan roman, yazarından derin izler taşıyor.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinilmiştir?

A) Prof. Mustafa İnan'ın son derece ilginç bir kişilik sayıldığına

B) Toplumsal eleştiri kalıplarını zorlamak amacıyla kaleme alındığına

C) Romanın Türk halkına belirli bir türü sevdirmeye çalıştığına

D) Yazarın, betimlemelerinde inandırıcı olmaya çalıştığına

E) Romanın hem yaşam öyküsü hem öz yaşam öyküsü olduğuna

35. 2023 - AYT

Baudrillard'a göre modern toplumlarda tüketim alışkanlıklarının doğasında "eksiklik" fikri vardır. Nesneleri tüketiyor olabiliriz ama tükettiğimiz aslında bir nesneye sahip olma fikridir. Bu fikirler, faydadan ziyade iç motivasyon ve güdülerle bağlantılıdır. Baudrillard nesnelerin, ilk başta onları satın almaya yönelten derin ihtiyaçları gerçekten karşılamadığı ve geçici tatmin sağladığı için bizi zamanla hayal kırıklığına uğrattığını iddia eder. Dolayısıyla tüketim, kapitalizmin her daim körüklediği ama asla tam olarak tatmin edemediği bir psikolojik eksiklik üzerine inşa edilir. Ayrıca nesnelere sahip olmak sadece sahip olmakla değil var olmakla da alakalıdır. Mesela arabamızdan, ayakkabılarımızdan, takılarımızdan bahsetmek: nesneleri kendi sahipliğimiz altına almak aslında olduğumuz kişi olmak için kullandığımız, bizi ayrıcalıklı kıldığını düşündüğümüz nesnelere kendi hislerimizi yansıtmaktır.

Bu parçaya göre tüketim alışkanlıklarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Nesnelerle anlık motivasyon sağladığı

B) Farklı alışkanlıkları ortaya çıkardığı

C) Nesnelerle ilgili bireysel farkındalığı artırdığı

D) Toplumsal sınıfların oluşmasına yol açtığı

E) Ekonomik sistemlere göre çeşitlilik gösterdiği

36. İKİZ SORU

Baudrillard'ın *Tüketim Toplumu* kitabı, hızlı teknolojik gelişmelerle birlikte eleştirel bir bakışla çağdaş Batı toplumlarının çözümlemesini içermektedir. Jean Baudrillard, kitabında "nesne tüketimi" üzerinden giderek bunun nasıl etkin bir ilişki biçimi yarattığını ve sistemli bir etkinlik hâline dönüştüğünü anlatmaya çalışır. Baudrillard'a göre tüketim toplumu, bolluk ve çokluk toplumudur; her şey tüketilmek üzere vardır. Üretilen nesnelere sırf üretilmiş olduklarından dolayı bir kutsallık ve olumluluk atfedilir. Bu anlamda büyüme bolluktur, bolluk ise demokrasidir ve seçme özgürlüğüdür. Baudrillard'a göre bu durum, tamamen bir yanılsamadır. Kitle iletişim araçlarının sunduğu gerçeklik değil gerçekliğin baş döndürücü hâlidir. Gerçeklik tamamen bir simülasyondur. O, gündelik yaşamı hem günlük olayların toplamı ve sürekli tekrarı hem yorumlama sistemi olarak tanımlar.

Bu parçaya göre tüketim toplumuyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Ortaya çıkardığı yanılsamanın düzeltilemediği

B) Yorumlama sistemine ihtiyaç duyduğu

C) Üretilmiş şeylere büyük değerler yüklediği

D) Seçme ve seçilme özgürlüğünü yarattığı

E) Baudrillard'dan önce kimse tarafından anlaşılmadığı

33. A | 34. E | 35. A | 36. C

37. 2022 - AYT

Edebiyat; gerçek hayattan ve kitaplardan aldığı bilgiyi, yaratıcılığın merceğinden geçirdikten sonra ortaya koyduğu yazınsal dünyanın gerçek hayatla doğrulanmasına dair bir kaygı taşımaz. Edebiyat bu yönüyle felsefeyle benzeşir. Felsefe de gerçekliği yaratıcılığın merceğinden geçirdikten sonra kendi düşünce silsilesini ortaya koyar ama o, hayatla sınanmayı da bekler. Gerçek hayat ile arasındaki köprüleri her zaman korumaya çalışır.

Bu parçada altı çizili sözle, felsefeyle ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?

A) Geçerliğinin gerçekle ilişkisine bağlı olduğu

B) Edebi yaratıcılığın ötesinde bir gücü olduğu

C) Yaratıcılığı hayatın parçası hâline getirdiği

D) Hayatı olduğu gibi anlamlandırma çabası içerdiği

E) Hayata bakışının deneyimle ilişkili olduğu

38. İKİZ SORU

Edebiyat, gerçek hayattan da kurmacadan da beslenir; bunu yaptığında ortaya çıkan yazınsal evrenin didaktik nitelik taşıması için özel gayret sarf etmez. Tarih ise tamamen gerçeğe ulaşmak amacındadır. Tarihçiler, boşlukları doldurma konusunda uzmandır ancak amaçları kendi perspektiflerinden de olsa gerçeğe en yakın olanı bulmaya çalışmaktır. Geniş bir alanına sahip olan tarih, edebiyat açısından bulunmaz bir nimettir.

Bu parçada altı çizili sözle, tarihçilerle ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kurguya edebiyatçılar kadar çok başvurmadıkları

B) Eksikleri tamamlama yoluyla bilinmeyenleri anlattıkları

C) Edebiyata bir anlamda öncülük görevi üstlendikleri

D) Yaşananlara sıklıkla heyecan katmaya uğraştıkları

E) Tarihsel belgeleri zaman zaman eğip büktükleri

39. 2022 - AYT

(I) Nikola Tesla'nın neredeyse yüz yıl süren bir umursamazlıktan sonra tekrar hak ettiği yere, bilimin gündemine, yerleşmiş olmasının birçok sebebi var. (II) En önemlisi, daha güzel bir gelecek hayalini gerçeğe dönüştürmek için buluşlarını insanlığa adamış olması. (III) Üstelik bunlar 100'ün üzerinde patente, 700'ün üzerinde icada sahip olmasının yanı sıra hayata geçirmeyi başaramadığı yüzlerce projeyi içeren sıra dışı buluşlar. (IV) Hatta bu buluşların hiçbiri, çağının basit bilimsel ihtiyaçlarını çözmeye yönelik tasarlanmamıştı. (V) O, bu buluşlarıyla kendisini anlamakta zorlanan çağdaşlarının ne düşündüğünü ve hakkında neler söylendiğini umursamadan evrenin sırlarını aydınlatmanın peşinde koştu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde Nikola Tesla ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, keşiflerinin belirli bir dönem görmezden gelindiğine işaret edilmiştir.

B) II. cümlede, geliştirdiği projeleri hangi amaçla ortaya koyduğundan söz edilmiştir.

C) III. cümlede, buluş ve çalışmalarıyla ilgili sayısal verilere yer verilmiştir.

D) IV. cümlede, projelerinin çağdaşlarının projelerinden farklarına değinilmiştir.

E) V. cümlede, buluşlarını nasıl bir motivasyonla ürettiğine dikkat çekilmiştir.

40. İKİZ SORU

(I) Nikola Tesla'nın babası Milutin Tesla birçok dil biliyordu, şiirler ve makaleler yazıyordu, iyi bir okuyucu ve matematikçiydi. (II) Annesi Djuka, ev hanımıydı ama köydeki insanlar çok eski ve ilkel aletler kullanırken o, ev işleri için kendi geliştirdiği aletleri kullanıyordu. (III) Annesinin izinden giden Nikola, bozulan cihazları küçük yaşlarda tamir edip bir şeyler icat etmeye başladı. (IV) Nikola Tesla, zamanının çoğunu elektrik motoru tasarımlarını geliştirmekle geçiriyordu; Ocak 1882'de Thomas Edison'un Budapeşte'de kurduğu telefon santralinde işe başladı. (V) Hayatı boyunca Edison ve Marconi gibi isimler ve bazı şirketler Tesla'nın icatlarını çaldılar ya da ondan esinlendiler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerde Nikola Tesla ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. cümlede, babasının sahip olduğu bazı üstün niteliklerden bahsedilmiştir.

B) II. cümlede, annesinin bir mucit olduğunun bilgisi verilmiştir.

C) III. cümlede, kendisinin neden annesine benzemeye çalıştığı konusu aydınlatılmıştır.

D) IV. cümlede, bazı icraatları ve girdiği bir iş üzerinde durulmuştur.

E) V. cümlede, uğradığı çok büyük bir haksızlığın ne olduğuna işaret edilmiştir.

37. A | 38. B | 39. D | 40. C

41. 2022- AYT

"Seni ne kadar özlediğimi keşke anlatabilsem." gibi düz bir cümleyle karşılık bulan özlem, şairin dilinde bir çırpıda "Şurama saplanana özlem demeselerdi, bıçak derdim." ifadesine dönüşebiliyor. Bu farklılaşma kültürler arasında da görülebiliyor. Kişinin iç sıkıntısının artması ve herhangi bir şey yapma konusunda isteksizlik yaşaması olarak tanımlanan depresyon hâli, Japonlarda "ruhun üşümesi" olarak ifade edilirken Anadolu'da ise "gönlün yorulması" şeklinde niteleniyor.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Kişilerin duygularını paylaşma arzuları, toplumdan topluma farklılaşır.

B) Duygulara yüklenilen anlamlar, kültürlere göre derecelendirilir.

C) İnsanların ruh durumları, kişiler ve olaylara göre değişiklik gösterir.

D) Duyguların ifadesi, sanatçı ve toplum dikkatiyle sıradanlıktan kurtulur.

E) Şairler, kelimelerini toplumların hassasiyetine bağlı olarak seçer.

42. İKİZ SORU

"Şiir sözün etkili ve ahenkli bir biçimde ifade edilmesidir." gibi düz bir biçimde verilir şiirin tanımı. Oysa şair, yedi başlı ejderha üzerinde tüm dünyayı kuş bakışı dolaşır. Elinde sihirli değneği, beğenmediği yerleri sil baştan yapar. Yedi başlı ejderhadan korkarken cümle âlem, şair gözlerinde kendini görür. Ateşinin ardında sönmüş volkanlar vardır. Paralel evrende bilgeliğiyle dünyayı bizim gördüğümüzden daha farklı anlatır.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Şiirin tanımları, toplumdan topluma büyük oranda farklılaşır.

B) Şairin dünyayı algılayıp anlatma biçimi, sıradan insanlardan farklıdır.

C) İnsanların şiirlerdeki mecazları anlamaları zordur.

D) Toplumunu anlatmayan sanatçının gerçek sanatçı sayılması imkânsızdır.

E) Sanatçıların hepsi dünyayı değiştirmeye çalışmalıdır.

41. D | 42. B

43. 2022 - AYT

Ergenlik dönemindeki gençler, genç yetişkinler ve yetişkinler olmak üzere üç farklı grupla yürütülen bir araştırmada tüm katılımcılara bir video oyunu oynatıldı. Araba sürme üzerine kurgulanan oyunda katılımcıların hedefi, trafik ışığı kırmızıya dönmeden ve engeller ortaya çıkmadan önce olabildiğince çok mesafe almaktı. Katılımcıların sürüş esnasında riskli hareketler göstermesi gereken bu oyunu her bir katılımcı, hem tek başına hem de aynı yaş grubundaki kişilerin kendini izlediği bir sırada oynadı. Araştırma sonucunda ergenlik dönemindeki gençlerin oyunda riskli hareketleri, diğer yaş grubundaki bireylerden çok daha yüksek düzeyde sergiledikleri belirlendi. Aynı zamanda ergenlik dönemindeki gençlerin riskli davranışta bulunma sayılarının, tek başına oynarken çok az olduğu ancak başkaları izlerken çok yüksek olduğu sonucuna ulaşıldı.

Bu parçada söz edilen araştırma sonucunda aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Kendi yaş grubundaki bireylerle etkileşime en kolay giren grup, ergenlik dönemindeki gençlerdir.

B) Yetişkin bireylerin tek başına olumlu davranış gösterme olasılığı, diğer yaş grubundakilerden yüksektir.

C) Ergen gençler, akran etkisi altındayken daha riskli davranışlar sergileme eğilimindedir.

D) Yetişkin bireyler, akranlarının bakış açısına göre davranışlarını şekillendirmektedir.

E) Ergen gençlerin, kendinden büyük bireylerin görüşünü göz ardı etme yatkınlığı bulunmaktadır.

44. İKİZ SORU

Ergenlik dönemindeki gençler, hemen her dönemde araştırmaların konusu olmuş ve bu araştırmaların bilimsellik dozu, günümüze yaklaşıldıkça artmıştır. Bütün araştırmaların ortak sonuçlarına göre ergenliğin başlangıcı kızlarda on bir-on üç, erkeklerde on üç-on beş yaş arasında yaşanan buluğ çağıdır. Bu çağda fiziksel değişimlerin arttığı, bireyin bedenine ve o güne kadar taşıdığı kişiliğe yabancılaştığı görülmüştür. Bu dönemde ergenlerin bilgiye ve bilgilendirmeye aşırı düşkün olduğu, gelişen entelektüel kabiliyetlerin ardında daha çok bilimsel tatmin duygusunun yattığı anlaşılmıştır. En önemli gördükleri duygusal gereksinimlerin anlayış, ilgi ve hoşgörü olduğunu, en çok fiziksel büyüme ve okulda başarısızlıktan korktuklarını söylemişlerdir. Anne ve babalarıyla okul, arkadaşlar, davranışlar, kıyafet, saç biçimi, aksesuarlar gibi konularda çatışmaktadırlar.

Bu parçada söz edilen araştırmalar sonucunda aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Ergenlerle ilgili konularda onların da kendileriyle ilgili görüş ve düşünceleri vardır.

B) Yetişkin bireylerle çatıştıkları konular nesilden nesile çok değişmiş ve çeşitlenmiştir.

C) Anne ve babalarıyla anlaşan birey sayısı yok denecek kadar azdır ve bu normaldir.

D) Kızlarla erkeklerin yaşadıkları sorunlar, yaş farkı nedeniyle birbirinden çok farklıdır.

E) Ergenlerin bilgiye ve bilgilendirmeye düşkünlük konusunda hevesi üretime dönüşmüştür.

43. C | 44. A

45. 2022 - AYT

Bu kitabın temel sorusu "Edebî eser nasıl bir üsluba sahiptir?" olacak. Bu, üsluba dair her soru gibi, öncelikle sosyolojik bir tartışma konusudur. Sanat söz konusu olduğunda sosyolojik çözümlemenin düştüğü en büyük hata, sanatsal yaratılarda sadece içerikleri önemseyip incelemesi ve bunlara dayalı ekonomik ilişkileri düz bir çizgiyle birbirine bağlamasıdır. Oysa edebiyatta asıl toplumsal olan anlatım biçimidir. Bu sadece toplum üzerinde edimde bulunan ve deneyimleri şekillendiren bir etken olarak değil, kendisi de toplum tarafından şekillendirilen bir kavram olarak işler.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Toplumsal gerçekliği yansıtan, edebî eserin ne anlattığından ziyade nasıl anlattığıdır.

B) Sosyolojik yaklaşım, bir eserin içeriğinin yorumlanmasında öncelenen yöntemdir.

C) Biçim, gerçek hayata sıkı sıkıya bağlı olduğu için metnin içeriğini de belirler.

D) Edebiyatta toplumsal gerçekliği yakalamak için ekonomik ilişkilerin belirlenmesi gerekir.

E) Sanat eserindeki her içerik, hayata dair bir değerlendirme ve yargıyı içinde barındırır.

46. İKİZ SORU

Bu kitabın temel sorusu "Edebiyatın hayatımızdaki yeri nedir?" olacak. Edebiyatın sadece hazdan değil aynı zamanda bilgiden sadece kaçıştan değil aynı zamanda eylemden gelen gücünü anlamak önemli. Okumak, yaşamak için kaçınılmaz olmadığı hâlde okuyoruz. Hayat okumayanlara nispetle okuyanlara daha rahat, aydınlık, ferah geldiğinden okuyoruz. Bacon doğru söylemiş: "Okumak insanı olgunlaştırır, konuşmak ustalaştırır, yazmak ise daha somut bir bilgi sağlar. Az yazanın iyi bir belleği olması, az konuşanın kıvrak zekâlı, az okuyanın bilir gibi görünebilmek için kurnaz olması gerekir."

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Kitaplara mesafeli insanlar, hayatın hiçbir mühim gerçeğini anlayıp çözemezler.

B) Edebiyat, bizim için hayatî olmasa da büyük bir öneme sahiptir.

C) Okumayı yaşamak için kaçınılmaz olarak gören kişiler, yalnızca gerçek okurlardır.

D) Okumanın insanı olgunlaştırdığı gerçeği, Antik Çağ filozoflarından bu yana iyi bilinmektedir.

E) Kitap okumaktan kaçan kişilerin kurnaz görünme çabası çoğu zaman yeterli olmaz.

47. 2022 - AYT

Minimalist sanatçıların amacı, geçmişin heykel tarifi ile resim tarifi arasındaki sınırları yıkmaktır. Bu yüzden geleneksel anlayışın resmin görme duyusuna, heykelin ise dokunma duyusuna hitap ettiği görüşünü kabul etmemişlerdir. Heykele öznel biçimler vermek yerine mühendisliğe özgü tasarlama ve üretme adımlarını öne çıkarmış ve heykel yapımını bir proje tasarımı olarak ele almışlardır. Bununla birlikte resimdeki boyama işlemini heykele taşıyarak, yani yaptıkları proje tasarım heykellerini boyayarak, resim ile heykel arasındaki sınırı kaldırdıklarını söylemişlerdir. Oysa hem Eski Çağ'da hem Orta Çağ'da heykellerde boyamanın esas olduğu birçok eser, bu yaklaşımın minimalistlerden önce de var olduğunu göstermektedir.

Bu parçada minimalist sanatçılarla ilgili aşağıdakilerin hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Geleneksel sanatın belirlediği kimi ayrımlara karşı geldiklerine

B) Heykel sanatına temel bir yöntemsel getirdiklerine

C) Heykel ile resmin farklı duyulara hitap ettiği fikrini reddettiklerine

D) Geçmişte uygulanmış, bilinen bir tekniği yeniden kullandıklarına

E) Heykel yapımını, farklı sanatçıların ortak üretimi olarak gördüklerine

48. İKİZ SORU

Minimalist sanatçıların amacı, her ögenin anlamıyla işlevini sorgulamak ve böylece eserlerine sadece gerekli olan unsurları dâhil etmektir. "Az, çoktur." ifadesi, minimalist sanatçının temel felsefelerinden biridir. Bu felsefeye göre fazla süslemeler ve karmaşıklıklar eserlerin etkisini zayıflatır. Minimalist sanatçılar, biçimin basitliği ve düzeyli bir estetik anlayışla sanat eserlerinde maksimum etki yaratmayı hedefler. Minimalist sanatçıların en önemli özelliği, izleyicinin dikkatini eserin içeriğiyle değil formuyla ve kullanılan malzemeyle çekmesidir. Eserin görsel dili; izleyiciyi dikkatlice gözlemlemeye, biçimle rengin ne anlama geldiğini çözmeye zorlar. Bu yüzden minimalistlerin eserleri çoğunlukla sade, geometrik şekiller, düz renkler ve açık alanlar içerir.

Bu parçada minimalist sanatçılarla ilgili aşağıdakilerin hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Eserlerinde gerekli olmayan unsurları sanatsal açıdan elediklerine

B) Sanatsal hedeflerine ilerlerken işlevi olan unsurları kullandıklarına

C) Yalın, geometrik şekillerle düz renkleri tercih etmek durumunda olduklarına

D) Eserlerinde içerikten çok, kullandıkları malzemelerle dikkat çektiklerine

E) Sıradan gözlerin ayrımına varamadığı basitliklerden bile eser çıkardıklarına

47. E | 48. E

49. 2021 - AYT

Freud, histerinin nedenlerine dair yaptığı araştırmaların bulgularını, 21 Nisan 1896'da, Viyana Nöropsikiyatri Birliğinin düzenlediği toplantıda sunmuştur. İlk kez kamuoyunun karşısına çıkan bu çalışma çok tartışılmış ve epeyce olumsuz eleştiri almıştır. Bu eleştirilerden biri çağın otorite hekimlerinden olan Richard Kraft-Ebing'e aittir. Ebing, Freud'un çalışması için bilimsel bir peri masalı ifadesini kullanmıştır.

Bu parçada altı çizili sözle Freud'un çalışmasıyla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisi olamaz?

A) Kanıtlanması mümkün olmayan tespitler içermesi

B) Gerçek ile hayali olanı bir arada sunması

C) Elde edilen sonuçların beklentinin üzerinde çıkması

D) İnandırıcılıktan uzak akademik çıkarımlar barındırması

E) Kesinliğiyle ilgili şüphe uyandıran yargılar taşıması

50. İKİZ SORU

Freud, psikanaliz kuramını kurdu kurmasına ama Hitler ve Stalin, psikanalizi Avrupa'dan attı. Freudçu analistlerin yaklaşık ellisi ABD'ye -Freud'un sadece 1 kez ziyaret edip hiç beğenmediği ülkeye- göçtü. Bu isimler, alanlarında en önde gelen isimlerdi. Savaştan sonra Freudçular, üniversite kürsülerine öyle muhkem köklerle tutundular ki tıp okulları müfredatını bile onlar yazdırdılar.

Bu parçada altı çizili sözle Freud'un takipçileriyle ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisi olamaz?

A) Bulundukları yeri tamamen ele geçirdikleri

B) Dönemlerinin akademilerine egemen oldukları

C) Aykırı düşünce ve görüşlere şans tanımadıkları

D) Bilimsel anlamda kendilerini kabul ettirdikleri

E) Aralarına katılmak isteyenlere engel çıkardıkları

51. 2021 - AYT

Diderot, güzellik hakkında yazarken "İnsanlar arasında en çok konuşulan şeyler, çoğu zaman en az bilinenlerdir." der. Yaşanılan tecrübeler Diderot'yu haklı çıkarmaktadır. Çünkü hayatın her alanında güzel kavramını kullanmamıza rağmen bir an durup bizzat "güzel" üzerine derinlemesine düşündüğümüzde afallarız.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?

A) Bir kavramı çok dillendirdiğimizde onu daha anlaşılmaz bir hâle getirdiğimizi fark ederiz.

B) Sık karşılaştığımız gündelik durumlar hakkında başkalarıyla konuşmaktan kaçınırız.

C) Somut kavramlardan ziyade soyut kavramları açıklamaya çalışırken zorlanırız.

D) Gündelik hayatta sıkça kullandığımız kavramları tanımlamaya çalıştığımızda bocalarız.

E) Kendimizi ifade ederken genellikle başvurduğumuz kavramların zamanla silikleştiğini düşünürüz.

52. İKİZ SORU

Denis Diderot, ünlü ama fakir bir filozoftu. Çariçe Katerina ona büyük bir para ödedi. Diderot kendine çok pahalı bir sabahlık aldı. Sabahlığına uysun diye bütün eşyalarını lüks ve yeni olanlarla değiştirdi ve böylece "Diderot etkisi" ortaya çıktı.

Bu parçada söz edilen etkiyle ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aldığımız şeylerin gereksiz ve yeni ihtiyaçlar yaratmasını açıklamaktadır.

B) Yok edilmesi mümkün olmayan alma dürtüsünü açıklamak amacıyla tanımlanmaktadır.

C) Sık karşılaştığımız gündelik davranışları açıklamaya yönelik bir fenomendir.

D) Kendimizi ifade ederken kullandığımız eşyaların gereksizliğini ifade etmektedir.

E) Somut kavramlardan ziyade soyut davranışları açıklamak amacını gütmektedir.

49. C | 50. E | 51. D | 52. A

53. 2021 - AYT

I. İnsan vücudu aslında temel olarak "yaşamak için yemeyi" başka bir anlatımla yaşamsal işlevlerini yerine getirecek hücresel düzeyde enerji üretmeyi hedefliyor.

II. İnsanoğlu beslenme kavramını psikolojik veya keyfî bir hâle dönüştürerek "yemek için yaşamayı" önceliyor.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerin hangisidir?

A) Her ne kadar insanoğlu beslenme kavramını psikolojik veya keyfi bir hâle dönüştürerek "yemek için yaşamayı" ön plana alsa da temelde vücut, hücresel düzeyde enerji üretip yaşamsal işlevlerini yerine getirmeyi yani "yaşamak için yemeyi" amaçlıyor.

B) İnsan vücudu yaşamaya devam edebilmek için enerjisini hücresel düzeyde üretmeye çalışıyor başka bir ifadeyle "yaşamak için yemeyi" istiyorken insanlar beslenme kavramını psikolojik ve keyfi sandıkları için "yemek için yaşamayı" ön plana alıyor.

C) İnsanoğlu esasen, beslenme kavramına psikolojik ve keyfi bir anlam yüklediği için "yemek için yaşamayı" amaçlasa da insan vücudu yaşamsal işlevlerini yerine getirecek hücresel düzeyde enerji üretmeye çalıştığı için "yaşamak için yemeyi" temele alıyor.

D) İnsanoğlu psikolojik ve keyfi olarak beslendiğini düşünerek "yemek için yaşamayı" temele alsa da sanılanın aksine insan vücudu en temelde "yaşamak için yemeyi" başka bir deyişle yaşamsal işlevlerini yerine getirecek hücresel düzeyde enerji üretmeyi amaç ediniyor.

E) Beslenme kavramına insanoğlunun psikolojik ve keyfi anlamlar yükleyerek "yemek için yaşamayı" gerekli görmesine rağmen insan vücudu "yaşamak için yemeyi" temele alan yaşamsal işlevlerini yerine getirecek hücresel düzeyde enerji üretmeyi önemli görüyor.

54. İKİZ SORU

I. İnsan vücudu aslında temel olarak günlük belirli miktarda gıdaya yani kaloriye ihtiyaç duysa da çoğu kişi bunun çok üzerinde yemek tüketiyor.

II. İnsanların çoğu -her altı kişiden beşi- hayatının bir döneminde obeziteyle mücadele ediyor.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerin hangisidir?

A) İnsan vücudu aslında temel olarak günlük belirli miktarda gıdaya yani kaloriye ihtiyaç duysa da çoğu kişi bunun çok üzerinde yemek tüketir çünkü insanların çoğu -her altı kişiden beşi- hayatının bir döneminde sanki obeziteyle karşılaşmak istemektedir.

B) İnsanların çoğunun -her altı kişiden beşinin- hayatının bir döneminde obeziteyle mücadele etmesinin nedeni insan vücudunun aslında temel olarak günlük belirli miktarda gıdaya yani kaloriye ihtiyaç duysa da çoğu kişinin bunun çok üzerinde yemek tüketmesidir.

C) İnsanların çoğu -her altı kişiden beşi- hayatının bir döneminde obeziteyle mücadele ediyor olsa da doktorları dinlemeyenler temel olarak günlük belirli miktarda duyulan kalori ihtiyacının çok ama çok üzerinde besin tüketmeyi sürdürmektedir.

D) İnsanların çoğunun -her altı kişiden beşinin- hayatının uzun bir döneminde obeziteyle mücadele etmesinin asıl gerekçesi insan vücudunun temel olarak günlük belirli miktarda gıdaya yani kaloriye ihtiyaç duysa da çoğu kişinin bunun çok üzerinde yemek isteğidir.

E) Ne acıdır ki günümüzde her altı kişiden beşinin hayatının bir döneminde ağır obeziteyle mücadele etmesinin gerekçesi, sayısız insanın beslenme alışkanlıklarının bozuk olması ve dengeli beslenmeden çoğu kişinin haberdar bile olmamasıdır.

55. 2021 - AYT

Eskiden Mezopotamya'da hayati işlevler için en gerekli organ olarak görülen karaciğerin falına bakılırmış. Bu fal sayesinde gelecekte yaşanabilecek kötü olaylar veya kötü ruhların sebep olduğu hastalıklar öğrenilirmiş. Zararsız ve psikolojik yönden etkili bir işlem olan karaciğer falı antik dünyada, acı çeken yüz binlerce hastaya umut vererek yardımcı olmuş. Karaciğer falına bu kadar güvenilmesinin nedeni ise o dönemde karaciğerin duyguların ve heyecanın merkezi, ruhun barınağı olarak kabul edilmesiymiş. Anadolu'da halk arasında sıkça kullanılan "ciğerparem", "ciğerimin köşesi", "ciğeri beş para etmez" gibi deyimler de aslında o dönem inancının bir devamı niteliğindeymiş. Üstelik bu inanış sadece yakın coğrafyayı etkilemekle kalmamış, örneğin Japonlar; birine cesur demek istediklerinde "kimo ga futo" yani karaciğeri kuvvetli, öfkeli demek istediklerinde ise "kan huo" yani yanmakta olan karaciğer ifadelerini kullanmışlardır.

Bu parçada karaciğerle ilgili aşağıdakilerin hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Üzerine yüklenen anlamın zamanla değişiklik gösterdiğine

B) İnsanlar tarafından biyolojik ve duygusal bir önem atfedildiğine

C) İnsanların kişilik özelliklerini betimlemek için kullanıldığına

D) Farklı dillerde duygularla ilgili söz kalıplarının içinde yer aldığına

E) Olumsuz durumların gerçekleşmesiyle ilgili tahminlerde kullanıldığına

56. İKİZ SORU

Hititlerde karaciğer falı, kehanet amaçlı kullanılmazdı. Olmuş bir olayın araştırılması içindi. Babil ve Etrüsk falcılığındaysa olacak olanlar için yapılırdı. Peki insanın karaciğeri mi çıkarılırdı? Korkmayın! Fal isteyen kişinin ciğeri yerine onun için kesilen koyunun karaciğeri getirilirdi. "Baru" adlı kişiler, ciğer üzerinde numaralandırma yaparak anlatırdı. "Neyse hâlin, o çıksın falın." dediklerini tahmin etmesek de ciğerdeki beyaz lekelerden, safra kesesinin çok sıvı oluşuna kadar savaş, açlık, kıtlık, yağmur gibi sayısız konuda yorumda bulunurlardı. Antik Yunan'da erdem, sadakat, cesaret gibi iyi özellikler karaciğere atfedilirdi. Karaciğerin sağlamsa kimse seni tutamazdı. Zavallı Promethus'un cezasının kalbi yerine karaciğerinin bir kartal tarafından yenmesi olması, yiğitliğin kalpte değil karaciğerde olduğu inancına örnekti. Platon, insan vücudundaki organların görevlerini anlattığı diyaloğunda bir şeylere iştah duyan ruhun akıl tarafından karaciğer vasıtasıyla korkutulduğundan bahseder.

Bu parçada karaciğerle ilgili aşağıdakilerin hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Yaşanmış bir olaydaki gerçekleri açığa çıkarmada kullanıldığına

B) Eskiden, bugün önemsenmeyen amaçlara ulaşmak için tüketildiğine

C) İnsanınki yerine koyunlara ait olanların fallarda tercih edildiğine

D) Bazı üstün erdemlerin ondan kaynaklandığının düşünüldüğüne

E) Platon tarafından ruhla akıl arasındaki konuşmaya konu yapıldığına

57. 2021 - AYT

Brancusi, Romanyalı bir köy çocuğuydu. Craiova ve Bükreş'te sanat eğitimi aldığı yıllarda insan anatomisi üzerine çalışmıştı. Birçok heykeltıraş gibi, bu sanatın yaşayan en ünlü ustası olan Rodin ile tanışmak ve mesleğin inceliklerini öğrenmek istiyordu. 1907'de Rodin'le çalışmaya başladı. Ancak çok geçmeden kendisini hayal kırıklığına uğratacak bir şeyin farkına vardı. Gördüğü kadarıyla bu büyük usta, insan figüründe denenebilecek her şeyi denemiş, bütün yolları tıkamıştı. Bu atölyeden yola çıkıp özgün bir sanat geliştirmesi olanaksızdı. Bu yüzden hayran olduğu bu sanatçının yanından birkaç ay sonra ayrıldı ve kendi uzun yolculuğuna çıktı.

Bu parçaya göre Brancusi'nin Rodin'in yanından ayrılmasının nedeni aşağıdakilerin hangisidir?

A) Rodin'in kılavuzluğunu hak edecek yetenekte olmadığına inanması

B) Rodin'in çevresindeki rekabet ortamında engellenmiş hissetmesi

C) Rodin'in yeni heykeltıraşlık tekniklerine karşı kapalı bir tutum benimsemesi

D) Rodin'in sanat çevrelerindeki şöhretinin kendisini gölgeleyeceğini düşünmesi

E) Rodin'in etkisinden kurtulup kendine has bir üslup geliştiremeyeceği endişesi

58. İKİZ SORU

Constantin Brancusi, 1907'de Auguste Rodin'in asistanı olarak çalışmaya başladı. Yaşlı Rodin, o zamana kadar tüm zamanların en büyük heykeltıraşlarından biri kabul edilmişti. Brancusi, asistan olarak yalnızca bir ay orada kaldı. Rodin'e çok hayrandı ama "Büyük ağaçların gölgesinde hiçbir şey yetişmez." demişti. Ancak Rodin'in dalları öylesine genişti ki Brancusi bir daha hiç görmediği ustasından asla uzaklaşamadı. Kendisini Rodin'den koparmaya uğraşan Brancusi'nin Paris'teki ilk çalışmalarının çoğu, ünlü heykeltraşın stüdyosundaki kısa görev süresinin etkisini gösteriyor. 1907 yılında yaptığı *A Boy* adlı heykeli; bir çocuğun güçlü, duygusal ve gerçekçi bir biçimde resmedilmesini anlatıyor.

Bu parçaya göre Brancusi'nin Rodin'in yanından ayrılamamasının nedeni aşağıdakilerin hangisidir?

A) Rodin'in herhangi bir çırağına özgünleşme şansı vermek istememesi

B) Rodin'in çağın yüzlerce yıl ilerisinde çalışmalara imzasını atması

C) Rodin'in kendini dönemin otoritelerine tartışmasız kabul ettirmesi

D) Rodin'in etkisinin ve sanat gücünün kendisinde fazlaca hissedilmesi

E) Rodin kalitesindeki bir ustayı hiçbir yerde bulamayacağını düşünmesi

57. E | 58. D

59. 2021 - AYT

Yaratıcı yazarlık seminerine katılan bir öğrenciden, kahramanın yaşadığı korkuyu konu alan bir öykü yazması istenince öğrenci şu cümleleri yazar:

"Ahsen kapıya doğru koşarken ardındaki kişinin onu takip ettiğini işitti. Bütün vücudunu saran bir korkuyla ürperdi. Kalbi hızla çarparken korkudan bayılacak gibi oldu."

Öğrenciye verilen tavsiye: "----."

Semineri veren öykücünün tavsiyesinden sonra öğrenci aynı cümleleri aşağıdaki gibi değiştirir:

"Ahsen kapıya doğru koşarken ardındaki ayak seslerini duydu. Bütün gövdesi kontrolünü yitirmiş bir yay gibi gerildi. Kalbi göğsüne sığmıyor, güçlükle soluk alabiliyordu."

Bu parçadan hareketle öğrenciye verilen tavsiye aşağıdakilerin hangisi olabilir?

A) Mekân tasvirlerini, kahramanın duygularından daha ön planda tutarsan silik bir kalemden ibaret kalırsın

B) İnsanların duygularına dokunmak istiyorsan metinlerindeki kahramanların yaşadıkları olaylara her anıyla tanıklık etmelisin

C) Güçlü bir kalem olmak için ayın parladığını söylemeden, kırık bir cam parçası üzerindeki ışıltısını göstermelisin

D) İnsanın ve insanlığın temel duygularına, dürtülerine odaklanmak seni başarıya götürecek hareket noktalarından biridir

E) Kahramanının duygularını zaman ve mekânla bütünleştirmelisin ki o, gerçek dünyada bir yansımaya dönüşsün

60. İKİZ SORU

Yaratıcı yazarlık seminerine katılan bir adaydan, kahramanın bulunduğu ortamı konu alan bir öykü yazması istenince öğrenci şu cümleleri yazar: "Ahben içeri girdiğinde sarı duvarların kir içinde olduğunu, yıllar içinde küf rengine döndüğünü gördü. Masa örtüsü asırlardır yıkanmamış gibiydi, pencereler sinek ölüleriyle kaplanmıştı."

Öğrenciye verilen tavsiye: "----."

Semineri veren yazarın tavsiyesinden sonra aday aynı cümleleri aşağıdaki gibi değiştirir:

"Ahben içeri girdiğinde sarı duvarların kirden mustarip olduğunu, yıllar içinde küf rengini benimsediğini gördü. Masa örtüsü asırların yorgunluğunu yansıtıyor, sineklerin ruhu uçuşuyordu."

Bu parçadan hareketle öğrenciye verilen tavsiye aşağıdakilerin hangisi olabilir?

A) Mekân tasvirlerini zorlama ve şaşaalı ifadelerle doldurursan hiçbir zaman gerçek amacına ulaşamazsın

B) Okurlarını gerçekten etkilemek istiyorsan tasvir esnasında alışılmamış bağdaştırmalara ve soyut olana yönelmelisin

C) Güçlü bir kalem olmak için kendini olayın akışına bırakmalı, bir yazardan çok bir okur gibi davranmalısın

D) İnsanın ve insanlığın temel duygularına seslenmeden önce o mekânı okurlarına en iyi şekilde tanıtmaya çalışmalısın

E) Kahramanının bütün duygularını mekânın karmaşasıyla tam olarak uyumlu biçime getirmek birinci amacındır, bunu unutmamalısın

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

Sembolizmde güzellik ve bireycilik önem verilen hususlardır. Bryusov, "Kendime olan tertemiz inancımdan başka hiçbir yükümlülüğüm yoktur." diye yazar. Sembolizmde ses imkânları ve imajlar (imgeler) dünyası zengindir, konular çarpıcıdır. Sembolistlere göre şiir gerçeği değil gerçeğin insanda bıraktığı etkileri anlatmalıdır.

Bu parçada altı çizili sözlerden hareketle bir sembolistin aşağıdakilerden hangisini söylemesi beklenmez?

A) Gerçek yaşama sırt çevirmiş olan bizler, edebî eserde sadece kendi rüyalarımızı görür ve gösteririz.

B) Duygu ve düşüncelerin sembollerle ifade edilmesi, bizim şiirimizin karakteristik bir özelliğini oluşturur.

C) Biz realistlerin o ruhsuz dünyasından çoktan kopup insanı derinden sarsacak olana yöneldik.

D) Her daim yoksulların, ezilenlerin ve geniş halk kitlelerinin acısına tercüman olmayı görev biliriz.

E) Estetik olanı, eskilerin latif dediği cinsten şeyleri kastediyorum, anlatmak şairin asıl vazifesidir.

2. SORABİLİRLER

(I) Kara akbaba, Avrupa ve Asya'nın en büyük yırtıcı kuşlarından biri olup geniş kanat açıklığıyla dikkat çeker. (II) Leşle beslenen bu tür, ekosistemde hastalıkların yayılmasını engelleyen önemli bir temizlikçi görevi görür. (III) Türkiye'de özellikle Orta ve Doğu Anadolu'daki dağlık ve ormanlık bölgelerde sınırlı koloniler hâlinde yaşar. (IV) Ormansızlaşma, kara akbabaların yuva kurabilecekleri yüksek ve yaşlı ağaçları hızla azaltmaktadır. (V) Tarım alanlarının genişlemesi, bu kuşların besin zincirindeki doğal döngüyü bozarak hayatta kalma şanslarını düşürür. (VI) Enerji hatlarının gelişigüzel konumlandırılması, kara akbabalar için çarpma ve elektrik çarpılması riskini artırır. (VII) İnsan faaliyetlerinin artmasıyla sessiz ve geniş yaşam alanlarının daralması, türün üreme başarısında ciddi düşüşlere yol açmaktadır.

Bu parça iki paragrafa bölünmek istense ikinci paragraf numaralanmış cümlelerin hangisiyle başlar?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

3. SORABİLİRLER

(I) Tüm endüstrilerde olduğu gibi elektrik üretimi de kimi atık maddeler doğurur. (II) Kullanılan yakıt ne olursa olsun, elektrik üretiminde ortaya çıkan atıklar hayatın korunmasına ve çevre zararlarının asgariye indirgenmesine engel olmamalıdır. (III) Nükleer enerji üretiminde çıkan atıklar, tüm termal elektrik üretim yöntemlerinden farklı yönetmeliklerle yönetilir. (IV) Nükleer enerji, küçük bir miktar yakıttan çok yüksek miktar enerji üretimi sağlar. (V) Bununla beraber nükleer yakıt döngüsünün tüm aşamaları bir miktar atık açığa çıkarmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) I. cümlede, atık endüstrisi kavramını doğuran etmenlerin çokluğu üzerinde durulmuştur.

B) II. cümlede, elektrik üretiminde ortaya çıkan atıkların nasıl nötr hâle getirildiği anlatılmıştır.

C) III. cümlede, nükleer enerji yönetmeliklerinin neden ayrıntılı bilgiler içerdiği açıklanmıştır.

D) IV. cümlede, nükleer enerjinin çok tercih edilmesinin altında yatan faktör vurgulanmıştır.

E) V. cümlede, nükleer yakıt döngüsünün atıksız tamamlanmadığı ifade edilmiştir.

4. SORABİLİRLER

(I) Üç Robot Yasası, Isaac Asimov'un bilim kurgu evreninde robotların davranışlarını düzenleyen temel güvenlik kurallarıdır. (II) Birinci Yasa'ya göre robot, bir insana zarar veremez ya da bir insanın zarar görmesine seyirci kalamaz. (III) İkinci Yasa, robotun insanlardan gelen emirlere, Birinci Yasa'yla çelişmediği sürece, uyması gerektiğini söyler. (IV) Üçüncü Yasa ise robotun, Birinci ve İkinci Yasaları ihlal etmediği sürece, kendi varlığını korumasını şart koşar. (V) Bugün robotlarla ilgili tüm yasalar tekrar gündeme gelmiştir. (VI) Bu üç yasa, Asimov'un eserlerinde robot-insan ilişkilerinin temelini oluşturarak pek çok etik tartışmanın odağı hâli olmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

A) II B) III C) IV D) V E) VI

1. D | 2. C | 3. E | 4. D

5. SORABİLİRLER

Osmanlı İmparatorluğu zamanında 1718-1730 arası "Lale Devri"dir. Bu isim, dönemi tarif etmek için Cumhuriyet yıllarında konmuştur. Lale Devri İstanbul'unda 200 lale çeşidi bulunduğu söylenir. Sadrazam Nevşehirli Damat İbrahim Paşa öncülüğünde başta İstanbul olmak üzere pek çok noktada yeni köşk ve saraylar, sebil ve çeşmeler, camiler, parklar inşa edilmiştir. Haliç ıslah edilmiş, matbaa ile tanışılmıştır. Yalova Kâğıt Fabrikası faaliyete geçirilmiş, kumaş ve çini fabrikaları yapılmıştır. İstanbul'da ilk itfaiye teşkilatı kurulmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçanın alındığı makalede geçebilecek bir cümle olamaz?

A) Dolayısıyla Lale Devri için yalnızca bir zevk ve sefa dönemi demek o dönemdeki gelişmelere karşı haksızlık olur.

B) Dönemin âşıklarından biri "Bir sulu çeşmenin başına vardım/Lale Devrün letafetine daldım" demiştir.

C) Dönem, Osmanlının Prut ve Pasarofça Antlaşmalarını imzalaması sonrası başlamış ve isyanla bitmiştir.

D) "Mahbud" isimli soğan dönemin en pahalısıdır zaman zaman ve bir kese altına alıcı bulmuştur.

E) Berri lale, kara lale, lale-i dağdar, eşek lalesi, lale-i hamra, beyaz lale, dülbent lalesi, lale-i deşti tanınmış çeşitlerdir.

6. SORABİLİRLER

İnsan "uygarlığının" yüzyıllardan beri dişiyle tırnağıyla vücuda getirdiği sosyal ve sayısal bilimler günümüzde birbirinden her daim çok uzak ve birleştirilemeyecek alanlar olarak görülmüş ve bireylere verilen eğitim bu iki temel alan üzerinden şekillenmiştir.

Aşağıdakilerin hangisinde bu cümledeki altı çizili sözlerden herhangi birinin anlamı yoktur?

A) Romanlarda kullanılan klişe cümleler, eserin orijinalliğine ve akıcılığına zarar verir.

B) Yeni bir edebiyat akımını var etmek için eskinin gücünün kırılması gerekir.

C) Tamirci, bütün gücünü kullanarak aracın sıkışmış dişlisini çevirmeyi başardı.

D) Bu anlayışın zararlı kabul edildiği asırlar geride kalmış, özgürlük rüzgârları esmeye başlamıştı.

E) Eser biçimlenmeye başladığı zaman yazarın planladıkları dışına -yazar bile farkına varmadan- çıkabilir.

7. SORABİLİRLER

İnsanı sarıp sarmalayan evrenin algılanışının, yaşadığımız her ana bir etkisi vardır. Antik Yunan'da evrenin sonlu olduğuna kanaat getiren toplumunun edebî ürünleri de bu sınırlar içinde var olmuştur. Evren sonludur ve simetrik bir şekle (daireye) benzetilmiştir. Bu simetrik anlayış sanata da yansımış ve şiirler bu anlayışa uygun yazılmıştır. Simetrik ve uyumlu evren anlayışı Antik Yunan şiirinde etkisini böyle bırakırken Orta Çağ Avrupa'sı, Antik Yunan evren anlayışının devamı olmuştur. Bu etkinin tipik bir örneği Dante'nin *İlahi Komedyası*'dır. *İlahi Komedya*, kendine ait algoritması olan bir eserdir ve Dante edebî söylemi simetrik bir matematik anlayışıyla birleştirerek ortaya "sistematik" bir eser çıkarmıştır.

Bu parçaya göre Dante'nin *İlahi Komedya*'sının söz edilen özelliğini kazanmasının asıl nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Simetrik ve uyumlu evren inancından etkilenmesi

B) Antik Yunan'da yazılan eserlerin içeriğini kopyalaması

C) Orta Çağ Avrupa'sının tüm orijinal fikirlerini yansıtması

D) Yazarı Dante'nin sistematik bir çalışma yapmak istemesi

E) Şiirin düzyazıya olan yoğun etkisinin devam etmesi

8. SORABİLİRLER

İstanbul Surları'nın az bilinen bir özelliği, Yedikule Hisarı'ndaki "Altın Kapı"nın altında gizli bir yer altı tünelinin bulunmasıdır. Tünel, Bizans imparatorlarının gizli kaçış yoluydu. Marmara tarafında, dalgaların aşındırdığı taşlarda Antik Yunan gemilerinden kalma çapa izleri hâlâ seçilir. Theodosius adındaki surlarda, bazı kulelerin iç duvarlarında Haçlı Seferleri'nde Latin askerlerince kazınmış dua metinleri bulunmuştur. Restorasyonlarda fark edilen Osmanlı topçu izleri, 1453'teki fetihte top mermilerinin sıçrama açısını hesaplamak için özel oyuklar açıldığını gösterir. Bu detaylar surların sadece savunma duvarları olmadığını, tarihî bir arşiv olduğunu kanıtlar.

Bu parçadan İstanbul Surları'yla ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) 1453'teki fetih sırasında tamamen yıkıldığına

B) Günümüze ilk yapıldığı şekliyle ulaşmadığına

C) Bizans'tan sonraki dönemlerde önemini yitirdiğine

D) Haçlı Seferleri sırasında yeterince korunamadığına

E) Tarihsel özelliklerinin yeterince aydınlatılmadığına

5. B | 6. A | 7. A | 8. B

9. SORABİLİRLER

Aganta Burina Burinata, bir romandan alınabilecek en yüksek verimi okuruna armağan eden yapıya sahip bir romandır. Mahmut'un hayat yolculuğunu okuduğumuz bu romandaki karakterlerin hepsinin bir işlevi vardır. Deniz, bir yerde bu kahramanların canını fena bir şekilde yakmıştır. Başlıca örnek, babası Süleyman Kaptan'dır. Süleyman Kaptan, kendi korkuları yüzünden oğlunun denizci olmasına belli bir süre ket vurur ama tüm bunlar Mahmut'u denize daha da yakınlaştırır. Bir yönüyle anı-roman özelliği taşıyan bu eser, otobiyografik özellikler de taşır. Halikarnas Balıkçısı, bir zamanlar uzunca seneler yaşadığı Bodrum'un ağzına da yer vermiştir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi *Aganta Burina Burinata*'nın tanıtım yazısında bulunabilecek cümlelerden biri kesinlikle olamaz?

A) Romanda herkesin denizle bir yaşanmışlığı vardır ve deniz kavramıyla denizcilik terimlerine de fazlaca yer verilir.

B) Kolayca okunabilen üslubunun yanı sıra deniz hakkında bilgisi olmayan insana bile denizi sevdiren bir eserdir.

C) Romanda denizin ana karakter ve ana mekân olarak betimlemeler vasıtasıyla konduğu fark edilebilir.

D) *Aganta Burina Burinata*, denizi yalnızca su birikintisi olarak ele almaz; eserde yazar tarafından "deniz felsefesi" yapılır.

E) Gitmediği ve görmediği yerleri anlatan Balıkçı, eserinde hayal ve kurgu gücünün hayranlık verici genişliğini sergiler.

10. SORABİLİRLER

Büyük Bizon Katliamı, XIX. yüzyılın ikinci yarısında Kuzey Amerika'da milyonlarca Amerikan bizonunun sistematik olarak yok edilmesi sürecidir. Bu katliam yalnızca avcılığın kontrolsüz yayılmasından değil aynı zamanda Amerikan hükûmetinin ve ordusunun bilinçli politikalarından kaynaklanmıştır. Bu süreç, günümüzde literatürde Büyük Bizon Katliamı (Great American Buffalo Slaughter) olarak tanımlanmakta ve hem ekolojik tarih hem de sömürgecilik çalışmaları açısından kritik bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. ----.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilirse söz konusu eylemin aslında doğayı değil insanları hedef aldığı anlaşılır?

A) Özellikle demir yollarının batıya genişlemesiyle birlikte endüstriyel düzeye ulaşan avcılık faaliyetleri bizon nüfusunda çok ciddi bir düşüşe neden olmuştur

B) Türün, tahmini 30 ila 60 milyon arasında olan birey sayısı XIX. yüzyılın sonuna gelindiğinde 1.000'in altına kadar gerilemiş ve bizon nesli yok olma sınırına gelmiştir

C) William Frederick Cody, 1867-1868 yıllarında 18 ay içinde 4.280 bizonu avlayarak Buffalo Bill (Bizon William) lakabını kazanmış ve kahraman gibi görülmüştür

D) Hükûmet, yerlilerin başlıca geçim ve yaşam kaynağı olan bizonları hedef alarak direniş gücünü kırıp rezervasyon sistemine geçişi hızlandırmayı amaçlamıştır

E) Amerikan bizonu bir zamanlar Kanada'nın, Amerika Birleşik Devletleri'nin ve Meksika'nın bazı bölümlerinde bulunmuş; beyazların gelmesiyle nüfus kaybına uğramıştır

11. SORABİLİRLER

- Isıtma sonucu belirli bir kullanıma uygun duruma gelmek
- İşe alışıp beceri ve ustalık kazanmak, zorlukları göğüslemek
- Bunalacak kadar sıcaklık duymak
- Yiyecek, ateşte, fırında, kaynar suda veya yağda ısı etkisiyle yenilebilir duruma gelmek

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "pişmek" **sözcüğü, verilen anlamlarından birini karşılayacak şekilde kullanılmamıştır?**

A) Eskiden çinilerin piştiği bu fırın, şimdi müzenin parçası.

B) Ticaret ortamında küçücük yaştan itibaren pişmişti.

C) Eline yanık kremini alıp çocuğun pişen yerlerine sürdü.

D) Ekmekler pişince fırın otomatik olarak sinyal vermeye başladı.

E) Saatlerdir tarlada pişmiş, mola vermeden çalışmıştık.

12. SORABİLİRLER

Sol elini kullanan bireyler yani solaklar, nüfusun küçük bir kısmını oluştursalar da kendilerine özgü bazı bilişsel ve davranışsal özellikler gösterirler. Araştırmalar; solakların genellikle yaratıcı, analitik ve farklı bakış açılarına sahip olduklarını ortaya koyar. Beyinlerinin sağ yarım küresi daha baskın olduğu için görsel düşünme, sanat, müzik ve mekânsal algı gibi alanlarda yetenekli olabilirler. Bununla birlikte sağ el kullanımına göre tasarlanmış bir dünyada yaşadıkları için bazı zorluklarla karşılaşabilirler: Makas, yazı tahtası veya bilgisayar faresi gibi araçlar genellikle sağ el için üretilmiştir. Ayrıca yazı yazarken mürekkebin bulaşması gibi sorunlar da yaşayabilirler. Yine de solaklar, alışılmış kalıpların dışında düşünebilme ve yeni çözüm yolları geliştirme becerileriyle dikkat çekerler.

Bu parçada solaklarla ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Beyinlerinin sadece sağını kullandıklarına

B) Sanata karşı yetenekli olabildiklerine

C) Toplumda azınlık durumda kaldıklarına

D) Pek çok eşyanın onlara göre yapılmadığına

E) Bazı üstün bilişsel yönlerinin bulunduğuna

13. SORABİLİRLER

Komplo teorilerine inanan kişiler, olayların görünen yüzünün ardında gizli bir plan veya güç olduğunu düşünen bireylerdir. Bu kişiler, resmî açıklamalara veya ana akım medyaya karşı kuşkucu bir tutum sergilerler. İnançlarının temelinde çoğu zaman güvensizlik, belirsizlik korkusu ve kontrol isteği yatar. Komplo teorileri, karmaşık olaylara basit açıklamalar sunduğu için bazı insanlar için rahatlatıcıdır. Özellikle kriz, savaş veya salgın gibi dönemlerde bu teoriler daha hızlı yayılır. Ancak komplo düşüncesine aşırı bağlanmak; bireylerin gerçeklerden kopmasına, bilimsel verilere güvenmemesine ve toplumsal kutuplaşmanın artmasına yol açabilir. Yine de bu insanlar, sorgulama eğilimleri sayesinde eleştirel düşünmenin sınırlarını hatırlatır ve toplumsal olaylara farklı açılardan bakılmasını sağlarlar.

Bu parçadan hareketle komplo teorilerine inanan kişilerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Farklı düşünme retorikleri sayesinde sırların aydınlanmasını sağlarlar.

B) Kafa karıştırıcı olayların kolayca anlaşılır açıklamalarının olduğuna inanırlar.

C) Olayların görünen yüzünün ardında yatan nedenleri kısa zamanda çözerler.

D) Bilimsel veriler hakkında şüphelere yol açtıkları için toplumdan dışlanırlar.

E) Kuşkucu yapıları yüzünden ikili insan ilişkilerinde büyük sorunlar yaşarlar.

14. SORABİLİRLER

Edebiyat, kelimelerin değil insanın içindeki görünmeyen dünyanın ses bulmuş hâlidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlede anlatılmak istenene en uzaktır?

A) Edebiyatın asıl gücü, kelimelerin dış görünüşünde değildir.

B) Edebiyat; insanların duygu, düşünce ve hayal dünyasını ifade eder.

C) Yazarlar, gizlenen iç dünyayı iyiden iyiye görünür hâle getirir.

D) Edebiyat, insanın ruhunu ve içsel derinliğini kelimeler aracılığıyla görünür kılar.

E) Edebiyatın asıl görevi toplumun dertlerine gerçek çözümler bulmaktır.

11. C | 12. A | 13. B | 14. E

15. SORABİLİRLER

Ağıtlar, dünyanın farklı bölgelerinde çok eski çağlardan günümüze kadar uzanan köklü bir sözlü geleneğin ürünüdür. İnsanlık tarihi boyunca doğal afetler, savaşlar ve toplumsal travmalar karşısında duyguların, acının ve yasın ifadesi olarak ortaya çıkmıştır. Ağıt yakma geleneği, birçok toplumda özellikle kadınların öncülük ettiği bir kültürel pratik olup hem toplumsal hafızanın aktarılmasında hem de bireylerin yaşadığı kayıplara anlam kazandırmada önemli bir rol oynamıştır. Farklı coğrafyalarda yerel inançlar ve toplumsal normlar, ağıtların biçimini ve içeriğini şekillendirmiş olsa da temel işlevi, genellikle yaşanan kayıpları anmak ve toplulukları bir araya getirmektir. Günümüzde ise ağıtlar, müzik ve edebiyat alanında yeni yorumlarla yaşamaya devam etmektedir.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tanım cümlesine yer verildiği

B) Açıklayıcı bir anlatımın görüldüğü

C) Karşılaştırma cümlesi bulunduğu

D) Olayların oluş sırasına göre verildiği

E) Kurallı cümlelerin kullanıldığı

16. SORABİLİRLER

(I) Diğerkâmlık, kişinin kendi çıkarlarını ikinci plana atarak başkalarının iyiliğini düşünmesi anlamına gelir. (II) Bu tabir, toplum içinde güven ve dayanışmanın artmasına önemli ölçüde katkı sağlar. (III) Diğerkâm bireyler, empati yapma becerileri sayesinde başkalarının duygularını anlar ve ona göre davranırlar. (IV) Tarih boyunca pek çok düşünür, diğergâmlığı ahlâkın temel taşlarından biri olarak kabul etmiştir. (V) Günümüz dünyasında diğergâmlık, sosyal ilişkileri güçlendiren ve insanların birlikte huzurlu yaşamasını mümkün kılan değerli bir tutumdur.

Bu parçada numaralanmış yerlerden hangisine "Ancak Osmanlıca bir sözcük olduğu ve eskidiği için anlamı yeni nesillerce pek bilinmez." **cümlesinin getirilmesi anlamsal ve dilsel açıdan en uygundur?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

17. SORABİLİRLER

Editör:

— Yaşar Bey, eserlerinizde doğa ve insan iç içe anlatılıyor. Bu güçlü bağın kaynağı nedir?

Yaşar Kemal:

— Ben doğayı insanın bir uzantısı olarak görürüm. İnsan; toprağından, rüzgârından, taşından ayrı düşünülemez. Çukurova'yı anlatırken aslında insanın iç dünyasını anlatırım çünkü doğa, insanda yankı bulur.

Editör:

— Romanlarınızda halk dili çok canlı. Bu dili korumak sizin için neden önemliydi?

Yaşar Kemal:

— Halkın dili, bir milletin hafızasıdır. O dilde acı da var, umut da var. Ben halkın sesini duyurmak istedim çünkü edebiyat, insanın kendi hikâyesini unutmamasıdır.

Bu parçaya göre Yaşar Kemal'in sanat anlayışıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Mekân ve insan arasında sarsılmaz bir bağ olduğunu düşünmektedir.

B) Halkın dilinin bütün edebî eserlerde kullanılması gerektiğini söylemektedir.

C) Bir yazarın ezilenleri anlattığı sürece var olabileceği inancını taşımaktadır.

D) Sanatçıların yerellikten evrensele uzanması gerektiğini iddia etmektedir.

E) Gerçekçi roman anlayışının sosyalist ideoloji ile kaynaştırmaya çalışmaktadır.

18. SORABİLİRLER

Yahya Kemal, tarihî musiki ritimlerini şiirlerinde bilinçle yeniden kurmuştur.

Bu cümleden aşağıdaki yargıların hangisine kesin olarak ulaşılır?

A) Tarihî musiki ritimleri Yahya Kemal'den çok önce de vardır.

B) Yahya Kemal, son derece bilinçli bir yazar ve sanatçıdır.

C) Yahya Kemal'in şiirinin özünde Türk musikisi bulunmaktadır.

D) Yahya Kemal'den önce kimse musiki ritimlerini kullanmamıştır.

E) Yahya Kemal'i anlamak, musikiyi bilmeye bağlıdır.

15. D | 16. B | 17. A | 18. A

19. SORABİLİRLER

Kripto paranın ilk çıktığı dönemde insanlar ----. Bazı yatırımcılar, onu geleceğin para birimi olarak gördü ve satın almaya başladı. Zaman içinde daha da yaygınlaştı ve dünyanın dört bir yanında pek çok kişi tarafından kullanılmaya başlandı. Böylece dijital para tarihteki yerini aldı. Zamanla insanların dijital ödeme yöntemlerine olan güveni de arttı. Kripto paralar, yenilikçi yapısıyla geleneksel finans sistemlerine alternatif bir çözüm sundu. Zamanla kripto varlıklar daha yaygın hâle geldi ve ----.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) her şeyini altın gibi kıymetli madenlere yatırmaya son derece hevesliydiler - bu sayede de yoksulluklara hızla çare bulundu

B) bu yeni dijital para birimini merak edip nasıl çalıştığını öğrenmeye çalıştı - finansal dünyada büyük bir değişimin habercisi oldu

C) onu öylesine büyük bir teveccühle karşıladılar ki klasik para birimleri kayboldu - ülkemiz gençleri bu konuya eğilmeye başladılar

D) kripto para birimlerine genel olarak altcoin (alternatif coin) dediler - kripto paraların dijital cüzdanlarda saklanmasına herkes alıştı

E) dijital para birimleri veya kripto para birimleri karşılığında kredi kartı ödemelerini yaptılar - kimi insanlar şüphelerinden sıyrılmaya başladılar

20. SORABİLİRLER

Bir müzik eserinin, sayfalarca yazıyla anlatılamayacak duyguları taşıdığı sıkça söylenir. Kimi insanlar; kelimelerin eksik kaldığını, notaların ise doğrudan kalbe dokunduğunu savunur. Eski bir hikâyede bir bilge, öğrencisine güzel öten kuşlar anlatırmış. Hangi kuşun nasıl öttüğünü, sesin sabahla nasıl değiştiğini uzun uzun tarif edermiş. Öğrenci, yıllar boyu bu anlatımlarla kuş seslerini bildiğini sanmış. Bir gün ormanda yürürken gerçek bir bülbülün sesini duymuş. Kulak kesilip şaşkınlıkla etrafına bakarken "Ama bu anlattığı gibi değilmiş!" demiş.

Bu parçada söz edilen öyküye atıf yapılarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan, ne kadar eğitim alırsa alsın hayata karşı yeterince hazır olmaz.

B) Tabiatta yaşayan gerçek canlılar, sanata ve edebiyata kaynaklık eder.

C) Duymak, kelimelerin çok ötesinde bir anlama ve etkileyiciliğe sahiptir.

D) Kuş seslerinin yazıyla anlatımı, gerçek müzik kadar insana seslenemez.

E) En güçlü ve zeki bilgeler bile zaman zaman büyük hatalar yapmıştır.

21. SORABİLİRLER

Kültürler arasında ısrar kavramı büyük farklılıklar gösterir. Kimi milletlerde ısrar, kararlılığın ve saygının bir göstergesidir; bir isteği birkaç kez dile getirmek, samimiyetin ifadesi sayılır. Örneğin bazı Doğu toplumlarında misafire tekrar tekrar ikramda bulunmak nezaketin gereğidir. Buna karşılık Batı kültürlerinde ısrar, genellikle kişisel sınırlara müdahale olarak görülür. Birinin "Hayır!" demesi, konunun kapanması anlamına gelir. Bu fark; toplumların iletişim tarzlarını, pazarlık biçimlerini ve misafirperverlik anlayışlarını da şekillendirir.

Bu parçadan ulaşılabilecek en kapsamlı yargı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Batı ve Doğu toplumlarının bütün değer yargıları birbiriyle çelişir.

B) Doğu ülkelerinde kişisel sınırlara müdahale olağan bir durum sayılır.

C) Ülkelerin medeniyet seviyeleri arttıkça misafirperverlik anlayışları azalmaktadır.

D) Misafire ikram kültürü, Doğu ülkelerinden Batı'ya doğru yayılmıştır.

E) Israr; kimi yerde kibarlığın, kimi yerde ise rahatsızlığın simgesi olabilir.

22. SORABİLİRLER

Kitap kurdu olmayı istemesine istiyoruz da... Bir türlü zaman veya fırsat bulup olamıyoruz değil mi? Bu tür mazeretlerin ardı arkası kesilmiyor. Sırf hayıflanma ile ilerleme kaydedemeyeceğimiz ortada, buna rağmen hâlâ mazeret üretiyoruz. "Kitap çok pahalı, bütçem kitaba yetmiyor." diyen çok. Bunların hiçbiri gerçekten geçerli bir gerekçe olamaz.

Bu parçada anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Okuma imkânı varken mazeret üreten kişiler vicdanen huzursuz olur.

B) Kitapların yüksek fiyatları, insanların okumaktan uzaklaşmasına yol açar.

C) Çeşitli bahaneler üretenler, başkaları için olumsuz örnek teşkil eder.

D) İnsanların tamamı kitap okumaktan hoşlanır, bu yüzden nitelikli eserler üretilmelidir.

E) Kitap okumamayı haklı gösterecek inandırıcı bir gerekçe yoktur.

23. SORABİLİRLER

Fiziksel nevrasteni, bedensel ve zihinsel yorgunlukla karakterize edilen bir sinirsel tükenmişlik durumudur. Genellikle uzun süreli stres, aşırı çalışma, uykusuzluk veya duygusal baskı sonucu ortaya çıkar. Kişi sürekli hâlsizlik hisseder; kas ağrıları, baş dönmesi, kalp çarpıntısı ve uyku bozuklukları yaşayabilir. Zihinsel olarak da dikkat dağınıklığı, unutkanlık ve huzursuzluk sık görülür. Bu rahatsızlık, XIX. yüzyılda sanayileşmenin getirdiği yoğun yaşam temposuyla ilişkilendirilmiştir. Günümüzde "kronik yorgunluk sendromu" veya "stres kaynaklı tükenmişlik" kavramlarıyla benzer yönleri bulunur. Fiziksel nevrasteni hem bedeni hem ruhu etkileyen bir yorgunluk hâlidir.

Bu parçada "fiziksel nevrasteni" **ile ilgili aşağıdakilerden hangisine cevap bulunamaz?**

A) Hangi tıbbi kavram veya teşhislerle benzerlik gösterir?

B) Ortaya çıkmasında etkili olan sebepler nelerdir?

C) Bu durumla karşılaşan kimselerde nasıl belirtiler görülür?

D) Ortadan kaldırılması için ne tür tedaviler gerekir?

E) İnsanlarda yalnızca bedensel etkiler mi gösterir?

24. SORABİLİRLER

Memduh Şevket Esendal, Türk edebiyatının önde gelen kısa hikâye yazarlarındandır. Hikâyelerinde günlük yaşamın sade, doğal ve gerçekçi yönlerini işler. Kahramanlarını sıradan insanlar arasından seçer, olayları akıcı ve samimi bir dille aktarır. Eserlerinde toplumun psikolojisi ve bireylerin iç dünyası ustalıkla yansıtır. O, eserlerinde kimsenin ayak izini takip etmemiş, kimsenin gölgesine sığınmamıştır.

Bu parçada altı çizili sözle Memduh Şevket Esendal'ın eserlerinin hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Özgünlüğü

B) Evrenselliği

C) Akılcılığı

D) Akıcılığı

E) Duygusallığı

21. E | 22. E | 23. D | 24. A

25. SORABİLİRLER

Güneş kremi, cildimizi güneşin zararlı ultraviyole ışınlarından koruyarak erken yaşlanmayı geciktirir; lekelenme ve yanık riskini azaltır hatta cilt kanseri olasılığını düşüren en önemli savunmalardan biri olarak görülür. Ancak yanlış kullanım, örneğin düşük koruma faktörü seçmek ya da tüm günü sadece kreme güvenerek geçirmek, insanı yanıltabilir; ayrıca bazı içerikler, hassas ciltlerde alerjiye neden olabilir ya da çevreye zarar veren kimyasallar içerebilir. Yine de doğru ürün, doğru doz ve düzenli yenileme ile güneş kremi; dışarıda geçirdiğimiz zamanı çok daha güvenli hâle getirir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Güneş kremi, cilt sağlığını korumada önemli bir koruyucudur çünkü güneşin zararlı etkilerini azaltır.

B) Yanlış veya yetersiz kullanım, güneş kreminin beklenen faydalarını azaltabilir ve kişiyi risk altında bırakabilir.

C) Bazı güneş kremi içerikleri hem ciltte alerjiye yol açabilir hem çevreye zarar verebilir, bu yüzden ürün seçimi dikkat gerektirir.

D) Doğru ürün ve kullanım şekliyle güneş kremi, güneş altında güvenle vakit geçirmeyi sağlar.

E) Güneş kremleri, deniz kenarında kullanıldığında çok daha etkilidir ve sağlıklı bir biçimde bronzlaşmayı sağlar.

26. SORABİLİRLER

Dünyadaki bütün edebiyatlarda hikâye anlatan en eski tür epik şiirdir. Epik şiir, çoğunlukla eski çağlarda savaşçılar ve kahramanlar etrafında şekillenen uzun hikâyeli manzumelere isimdir. Bu kahramanların maceraları, mitler, efsaneler, halk masalları ve tarihî olayları kapsayan anlatılarla aktarılır. Epik şiirler, milletlerin geçmişteki büyük tarihini ve ideallerini temsil etmeleri nedeniyle millî öneme sahiptir.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Tanımlama B) Öyküleme

C) Olumlu cümle D) Açıklama

E) Karşılaştırma

27. SORABİLİRLER

Editör:

— Cumhuriyet sonrası değişimlerin insanın iç dünyasına etkisini siz nasıl yorumluyorsunuz?

Ahmet Hamdi Tanpınar:

— İnsanın iç âlemi, zamana uyum sağlamaya çalışırken geçmişin gölgeleriyle sürekli bir pazarlık hâlindedir. Biz ne bütünüyle maziden kopabiliriz ne de onu sırtımızda bir yük gibi taşıyabiliriz. Değişim, ancak rüya ile hakikatin barıştığı o iç denge bulunduğunda anlam kazanır.

Editör:

— Eserlerinizde "zaman" kavramına sıkça yer veriyorsunuz, zaman sizce neden bu kadar belirleyici?

Ahmet Hamdi Tanpınar:

— Zaman, insanın hayatla kurduğu en büyük ilişkidir; hafızamız onun içinde şekillenir, varoluşumuz onunla anlam bulur. Her şey akar fakat biz kalanları toplar, onlardan kendimize bir kimlik öreriz. Ben, insanı anlamak için önce zamanın nabzını tutmak gerektiğine inanırım.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi Ahmet Hamdi Tanpınar'ın savunabileceği bir ifade olamaz?

A) İnsanın geçmişini tam olarak silmesi mümkün değildir.

B) Değişim kavramının edebiyatta yer almaması gerekir.

C) Gerçek ve hayaller kopmaz bir bütün gibi birbirine bağlıdır.

D) İnsanın kimlik oluşumu zaman ve hafıza birlikteliğiyle gelişir.

E) İnsanı doğru anlamanın tek yolu zamanı doğru anlamaktır.

28. SORABİLİRLER

2025 yılında dünya genelinde üretilen veri miktarı 181 zettabaytı aşarken büyük veri analitiği pazarı 348 milyar dolar değerine ulaştı. Veri odaklı karar alan şirketler; müşterileri kazanmada 23 kat, elde tutmada 6 kat ve kârlılıkta 19 kat daha başarılı oluyor. Bu istatistikler, sayısal verilerin işletmeleri dönüştürdüğünü gösteriyor; riskleri azaltır, verimliliği artırır ve yenilikçi stratejiler üretir. Doğru analizle veriler, sürdürülebilir başarı sağlar.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi vardır?

A) Sayısal verilerden yararlanma

B) Olay içinde yaşatma

C) Bir kavramı öznel biçimde tanımlama

D) Bir olayı devinim içinde verme

E) Okurun yerleşik kanılarını değiştirme

25. E | 26. B | 27. B | 28. A

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

Şiir konusundan AYT'de toplam 45 soru soruldu.
İşte Şiir konusu ÖSYM analizi:

ŞİİR

45 Soru Soruldu.

- Şiirde Ahenk Unsurları
- Nazım Türleri ve Biçimleri
- Türk Şiirinin Dönemleri
- Türk Şiirinin Önemli Temsilcileri
- Türk Şiirinin Önemli Eserleri

Shorts

Şiir

1. 2025 - AYT

Kılsa güneş yüzüne nazar kendüden gider
Elbetde gün görünse kamer kendüden gider

Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kelime hâlinde redif kullanılmıştır.
B) Mübalağa sanatına başvurulmuştur.
C) Sevgilinin güzelliği övülmüştür.
D) Bir tabiat olayından söz edilmiştir.
E) Sevgilinin yüzü aya benzetilmiştir.

2. İKİZ SORU

Bahâr mevsimidür hemdem-i sabâ olalum
Gül ile dost kohusuyla âşinâ olalum

Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kelime hâlinde redif kullanılmıştır.
B) Tenasüp sanatına başvurulmuştur.
C) Sevgilinin güzelliği övülmüştür.
D) Tabiat unsurlarına yer verilmiştir.
E) Tam kafiyeyle ahenk sağlanmıştır.

3. 2025 - AYT

Aşk derdiyle hoşem el çek ilacumdan tabîb
Kılma derman kim helaküm zehri dermanundadur

Bu beyitte aşağıda tanımları verilmiş edebî sanatlardan hangisinin örneği vardır?

A) Bir sözü, benzetme amacı gütmeden başka bir sözün yerine kullanma
B) Gerçek anlamı da düşünülecek bir sözü mecaz anlamıyla kullanma
C) Anlam bakımından aralarında karşıtlık bulunan kavramları bir arada verme
D) İnsan dışındaki varlık ve kavramlara insana ait duyuş ve davranış özellikleri yükleme
E) Bir kişiyi veya olayı eleştirmek amacıyla bir sözü, söylenenin tersini kastedecek şekilde kullanma

4. İKİZ SORU

Cân u cânân arasında vardı bir cân sohbeti
Cân o cân cânân o cânân sohbet ol sohbet değil

Bu beyitte aşağıda tanımları verilmiş edebî sanatlardan hangisinin örneği vardır?

A) Bir sözü, benzetme amacı gütmeden başka bir sözün yerine kullanma
B) Bir cümlede, bir dizede iki sözcüğün ya da sözcük topluluklarının yerleri değiştirme
C) Bir kişiyi veya olayı eleştirmek amacıyla bir sözü, söylenenin tersini kastedecek şekilde kullanma
D) Sözün etkisini güçlendirmek için sözcük ya da söz grubunu yineleme
E) Söze güç katmak amacıyla bir dize ya da beyitte atasözü niteliğinde özlü söz kullanma

1. E | 2. C | 3. C | 4. D

5. 2025 - AYT

Aşağıdaki dörtlüklerin hangisi yay ayraç ( ) içinde verilen kavramı <u>örneklemez</u>?

A) Cebimde kara üzüm
Sevdiğim iki gözüm
Senden başka seversem
Kör olsun iki gözüm (Sadakat)

B) Eli elekli yârim
Atlas yelekli yârim
On yiğide bedeldir
Aslan yürekli yârim (Övgü)

C) Sunam sese mi geldin
Kadem basa mı geldin
Sağlığımda gelmedin
Öldüm yasa mı geldin (Sitem)

D) Tabakta portakalsın
Sözümüz burda kalsın
Yılda bir kabrime gel
Toprağım kokun alsın (İnanç)

E) Ayna attım çayıra
Şavkı vurdu bayıra
Gökte Mevla'm çiftlemiş
Yerde kimler ayıra (Kader)

6. İKİZ SORU

Aşağıdaki dörtlüklerin hangisi yay ayraç ( ) içinde verilen kavramı <u>örneklemez</u>?

A) Ekinleri ektik, biçtik, bıraktık
Koyunu kuzudan seçtik bıraktık
Tüm her şeyimizden geçtik bıraktık
Kederden ağardı saçımız bizim (Şikâyet)

B) Ya Rab beni vatanıma kavuştur
Aktım kaldım gurbet köşelerinde
Kendi ellerimle kendi canımı
Yaktım kaldım gurbet köşelerinde (Yakarış)

C) Dinle oğul sözlerimi
Bu sana kırk nasihattir
Hak yolundan sakın çıkma
Sonu hüsran felakettir (Öğüt)

D) Yıllar Çanakkale dedi
Şahlanmıştı Koca Seyit
Dünya buna oldu şahit
Tarihlere düştü kayıt (Övgü)

E) Kalleş yiğit olmaz göster birini
Yüz bin sabun yıkayamaz kirini
Kırdık esaretin kör zincirini
Yiğitleri ön tarafa kaldırdık (Sadakat)

7. 2025 - AYT

Şu karşıki dağda yanar bir ışık
Aldırmış sevdiğin ağlar bir âşık
Bir ceren bakışlı zülfü dolaşık
Sende bir gümanım var Çiçek Dağı

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sevgiliden ayrı düşme durumu anlatılmıştır.
B) Pişmanlık duygusu vurgulanmıştır.
C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
D) Koşma nazım biçimiyle kaleme alınmıştır.
E) Sevgili ile ceren arasında benzerlik kurulmuştur.

8. İKİZ SORU

Selam olsun Ardahan'a Göle'ye
Özlemimi alıp yazaydım keşke
Elvan elvan çiçekleri toplayıp
Demet demet edip dizeydim keşke

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Memlekete hasret durumu anlatılmıştır.
B) Hayıflanma duygusu vurgulanmıştır.
C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
D) Koşma nazım biçimiyle kaleme alınmıştır.
E) Duraklara dikkat edilmemiştir.

5. D | 6. E | 7. B | 8. C

9. 2025 - AYT

Eser, XII. yüzyılda kaleme alınan manzum bir ahlak kitabıdır. Allah'a, Hz. Muhammed'e, dört halifeye, eserin sunulduğu devlet büyüğüne övgü ve yazılış sürecinin anlatımı ile başlar. Giriş kısmı beyitlerden, asıl bölümü dörtlüklerden oluşan eserde zamanın bozukluğu, ilmin faydaları, cömertlik, alçak gönüllülük gibi konular ve değerler üzerinde durulur.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Atabetü'l-Hakayık*
B) *Divân-ı Hikmet*
C) *Divânu Lugati't-Türk*
D) *Mukaddimetü'l-Edep*
E) *Kutadgu Bilig*

10. İKİZ SORU

Eser, XII. yüzyılda kaleme alınmış manzum bir tasavvuf kitabıdır. Dörtlüklerle ve hece ölçüsüyle yazılmış dinî, tasavvufi ve öğretici bir eserdir. Dervişliğe övgüler, bu dünyadan şikâyet, cennet ve cehennem tasvirleri, peygamberin hayatı ve mucizeleri kitabın içeriğini oluşturur. Eserin etkisi, Anadolu'ya kadar gelmiş ve Yunus Emre'de kendini göstermiştir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Mecalis-i Seba*
B) *Divân-ı Hikmet*
C) *Divânu Lugâti't-Türk*
D) *Mukaddimetü'l-Edep*
E) *Kutadgu Bilig*

11. 2025 - AYT

Anadolu sahasının hamse sahibi ilk şairidir. En tanınmış eseri, *Yusuf u Züleyha*'dır. Molla Cami'nin etkisinde kalarak kaleme aldığı eserini özgün bir şekilde, millî ve mahalli ögelerle yeniden kurgulamıştır. Eser, yazıldığı dönemin yalın ve akıcı Türkçesini yansıtması bakımından ayrı bir önem taşımaktadır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şeyhi
B) Hamdullah Hamdi
C) Necati
D) Ahmet Paşa
E) Taşlıcalı Yahya

12. İKİZ SORU

Anadolu sahasının ilk hamse sahibi olan ve en tanınmış eseri, *Yûsuf u Züleyha* olan Hamdullah Hamdi; XV. yüzyılın ikinci yarısındaki edebî anlayış ve zevkin dışına çıkmamıştır. Bu dönemde Türk şiirine hâkim olan Molla Cami'nin tesirindedir. Sanatçının hamsesinde yer alan eserler ---- adındadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) *Leylâ vü Mecnun*
B) *Tuhfetü'l-Uşşâk*
C) *Kıyâfetnâme*
D) *Ahmediyye*
E) *Sefaretname*

9. A | 10. B | 11. B | 12. E

13. 2025 - AYT

Cümle mahlûkûn görürsün dâ'imâ ahvâlini
On sekiz bin âlemin rızkın verirsin bi-suâl

Cümle eşyâ birliğine şâhid olupdur senin
Cümle varlık varlığına âlem içre oldu dâl

Zâtının maâhiyetine eremez fehm ü ukûl
Hikmetinin kudretine eremez vehm ü hayûl

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Naat B) Tevhit C) Methiye
D) Münacat E) Mersiye

14. İKİZ SORU

Hutben okunur minberi iklimi bekada
Hükmün tutulur mahkeme-i ruz-i cezada

Gülbang-i kudümün çekilir arş-ı Hüda'da
Esma-i Şerif'in anılır arz u semada

Sen Ahmed-i Mahmud-u Muhammed'sin Efendim
Hakk'tan bize Sultan-ı müeyyedsin Efendim

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Naat B) Fahriye C) Methiye
D) Münacat E) Mersiye

15. 2025 - AYT

"Eyvâh! Ne yer ne yâr kaldı / Gönlüm dolu âh u zâr kaldı" dizeleriyle başlayan "----"; ölümün doğurduğu acıyı, öfkeyi, başkaldırıyı, şaşkınlığı, umutsuzluğu, özlemi, korkuyu ve yakarışı konu alır. ----, bu eserinde ölümün getirdiği çağrışımlarla varlık, ölümsüzlük, ahiret, ruh, bilgi gibi problemleri de irdeler.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Sahra* - Abdülhak Hamit Tarhan
B) *Ah Nijad* - Recaizade Mahmut Ekrem
C) *Hürriyet Kasidesi* - Namık Kemal
D) *Vaveyla* - Namık Kemal
E) *Makber* - Abdülhak Hamit Tarhan

16. İKİZ SORU

Hasret beni cayır cayır yakarken / Bedenimde buzdan bir el yürüyor dizeleriyle başlayan "----"; ölümün doğurduğu acıyı, öfkeyi, başkaldırıyı, şaşkınlığı, umutsuzluğu, özlemi, korkuyu ve yakarışı konu alır. ----, bu eserinde düşünceleri değil duygularını dile getirir ve bu şiir, geniş anlamda modern bir "mersiye" dir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Sahra* - Abdülhak Hamit Tarhan
B) *Ah Nijad* - Recaizade Mahmut Ekrem
C) *Hürriyet Kasidesi* - Namık Kemal
D) *Vaveyla* - Namık Kemal
E) *Hüsran* - Mehmet Âkif Ersoy

13. B | 14. A | 15. E | 16. B

17. 2025 - AYT

Şiire Recaizade Mahmut Ekrem ve Abdülhak Hamit Tarhan etkisinde başlayan ----, genç yaşta *Tâmât* adlı şiir kitabını yayımlar. *Dekadanlık* adıyla anılan edebî tartışmada Ahmet Mithat Efendi'nin, şiir anlayışlarına yönelik eleştirilerine cevap veren şair, sembolistlerden etkilenerek şiirlerinde ses ve ahenk unsurlarına önem verir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilmelidir?

A) Tevfik Fikret

B) Süleyman Nazif

C) Ahmet Haşim

D) Cenap Şahabettin

E) Muallim Naci

18. İKİZ SORU

Şiire Recaizade Mahmut Ekrem'in ve Muallim Naci'nin öğrencisi olduğu Galatasaray Sultanisinde ilgi duymaya başlayan ----, sonrasında aynı okulda öğretmen olur. 1895'te Recaizade Mahmut Ekrem, onu bir bilim dergisi olan Servet-i Fünun'un sahibi Ahmet İhsan ile tanıştırır ve onları dergiyi bir edebiyat dergisi hâline getirmeye ikna eder.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilmelidir?

A) Tevfik Fikret

B) Süleyman Nazif

C) Ahmet Haşim

D) Hüseyin Cahit Yalçın

E) Ali Ekrem Bolayır

19. 2025 - AYT

Defne: Hakiki şiir, beyaz bir kâğıda bilinçaltı otomatizmiyle birçok duygu ve hayali püskürtmek gibidir. Bu anlayıştaki şairler, geleneğin kuralcı yapısından sıyrılarak kendilerine özgü bir dil ve anlatım geliştirmeyi başarır.

Çınar: Haklısın! Halk edebiyatından uzaklaşmak isteyen bu şairler, gelenekle birlikte folklorik unsurlara da kapılarını kapatır.

Defne: Ayrıca onlar popüler meselelerden uzak durarak daha çok, kültürel donanıma sahip kişilerin zevkine hitap etmeyi amaçlamışlardır.

Bu diyalogda söz edilen görüşlerin tümünü benimseyen edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Garip

B) Beş Hececiler

C) İkinci Yeni

D) Yedi Meşale

E) Hisar

20. İKİZ SORU

Defne: Hakiki şiir; canlılık, samimiyet ve daima yenilik peşinde koşar. Bu düşünceyi savunan şairler, "Yazılarımızı tetkik ediniz; kendi dar hususiyetimize, aşkımıza, sevinç ve kederlerimize ne kadar az yer verilmiş olduğunu göreceksiniz." der.

Çınar: Haklısın! Ama bu şairler edebiyatımızda köklü değişiklik yapamadılar.

Defne: Ayrıca onlar kısa zamanda dağıldılar. Yine de daha sonra kendi sanatsal kimlikleri doğrultusunda ilerlediler, bireysel olarak çoğu başarılı oldu.

Bu diyalogda söz edilen özelliklerin tümünü taşıyan edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Garipçiler

B) Beş Hececiler

C) Maviciler

D) Yedi Meşale

E) Hisar

17. D | 18. A | 19. C | 20. D

21. 2023 - AYT

- Güzelleme türünde kaleme alınmıştır.
- Klasik âşık ve sevgili tipinin yansımaları görülmektedir.
- Mübalağa sanatına başvurulmuştur.
- Tam kafiye kullanılarak ahenk sağlanmıştır.

Verilen özellikler aşağıdaki dörtlüklerin hangisinde bir arada görülmektedir?

A) Nesin methedeyim bir kaşı kara
Şu sineme açtı onulmaz yara
Cümle tabip gelse derdime çara
Derdimin dermanı Lokman'a kalsın

B) Ok atılır karasından
Hak saklasın belasından
Köroğlu'nun narasından
Her yan gümbür gümbürlenir

C) Karşımızdan gelen acep yar m'ola
Benim gibi yaralanmış zar m'ola
Benim sevdiğimden güzel var m'ola
Hakk'ın yarattığı kullar içinde

D) Boşuna kendimi eyledim helak
Görünmez gözüme o hürü melek
Zalim yar giyinmiş sihirli gömlek
Arkasında geze geze usandım

E) Âdem'den bu deme neslim getirdi
Bana türlü türlü meyve yetirdi
Her gün beni tepesinde götürdü
Benim sadık yârim kara topraktır

22. İKİZ SORU

- Güzelleme türünde kaleme alınmıştır.
- Klasik âşık ve sevgili tipinin yansımaları bulunmaktadır.
- İstifham sanatına başvurulmuştur.
- Yalın bir halk dili kullanılmıştır.

Verilen özellikler aşağıdaki dörtlüklerin hangisinde bir arada görülmektedir?

A) Karac'oğlan der ki bizi kayıran
İki canı birbirinden ayıran
Muhannet sofrasında karnın doyuran
İki elle zehir yemiş gib'olur

B) Evlerinde sular akar
Güzelleri göze bakar
Hublar yanağına sokar
Sümbül de kara değil mi

C) Yârda insaf yoktur, bende yok derman
Yazık ki işlerim, Allah'a kaldı
Kaşları katlime yazıyor ferman
Kanlı kirpikleri kalbime daldı

D) Zalim aşk elinden içmişim ağı
Senin için dolanırım bu dağı
Alam beliğine altın saç bağı
Tak saçına ince bele as gelin

E) Nedendir de kömür gözlüm nedendir
Şu geceki benim uyumadığım
Çetin derler ayrılığın derdini
Ayrılık derdine doyamadığım

21. C | 22. E

23. 2024 - AYT

Dolandım el gibi bir gönül gibi
Sarardım dal gibi solgun gül gibi
Çiğnendim yol gibi şaşkın çöl gibi
Sofraya tuzunu verenler bilir

Bu yollar yar gibi gönlüm dar gibi
Bu sevda zor gibi sinem sır gibi
Bu gönlüm kar gibi içim nar gibi
Meydanda kozunu sürenler bilir

Bu dörtlüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hece ölçüsüyle kaleme alındığı
B) Ahenk unsuru olarak redif kullanıldığı
C) Düz uyak düzeniyle kafiyelendiği
D) Yalın bir anlatımın benimsendiği
E) Semai nazım biçimiyle yazıldığı

24. İKİZ SORU

Dünyaya sarıldım kalıcı gibi
Her şeye çok merak saldım dolandım
İlmek ilmek ördüm halıcı gibi
Bir ömür boş nefes aldım dolandım

İçim kıpır kıpır kuşlarla uçtum
Yellerle savruldum sellerle coştum
Durmadan dörtnala meçhule koştum
Karanlık girdapta kaldım dolandım

Bu dörtlüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yalın bir anlatımın benimsendiği
B) Koşma nazım biçimiyle yazıldığı
C) Hece ölçüsüyle kaleme alındığı
D) Sarma uyak düzeniyle kafiyelendiği
E) Ahenk unsuru olarak redif kullanıldığı

25. 2024 - AYT

Ben hele şol denlüce bildüm ki hüsn içre o yâr
Göz terâzûsıyla Misr'un Yûsuf- Ken'ân'ıdur

Bu beyitte aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine başvurulmuştur?

A) Tezat B) Tekrir
C) Telmih D) Teşhis
E) Tevriye

26. İKİZ SORU

Cihân-ârâ cihân içindedir ârâyı bilmezler
O mâhîler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler

Bu beyitte aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine başvurulmuştur?

A) Teşbih B) Tekrir C) Telmih
D) Teşhis E) Tevriye

27. İKİZ SORU

Çeşm-i insâf gibi kâmile mîzân olmaz
Kişi noksanını bilmek gibi irfân olmaz

Bu beyitte aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine başvurulmuştur?

A) İrsalimesel B) Cinas C) Teşhis
D) Tecahülüarif E) Tevriye

23. E | 24. D | 25. C | 26. B | 27. A

28. 2024 - AYT

Halk şiirinde sıkça işlenen "felekten şikâyet" temasında genellikle "felek", kişileştirilir ve âşığın başına gelen dertlerin sebebi kabul edilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamaya uygun bir örnek değildir?

A) Neler geldi girdi benim düşüme
Felek bu dertleri taktı peşime
Bir yazı yazın ki mezar taşıma
Ferrahi dünyada gülmemiş deyin

B) Felek senden kime feryat edeyim
Bir müctehil yâre düşürdün beni
Başım alup ne diyare gideyim
İl içinde are düşürdün beni

C) Bak şu kaşa bak şu göze
Ciğer kebap oldu köze
Yakasız gömlekler bize
Felek biçer demedim mi

D) Bana yüklediğin çile reva mi
Bekledim vermedin bir gün devamı
Sımsıcacık olan mutlu yuvam
Buz etmeye gerek var mı ah felek

E) Düşünce gönlüme o güzel melek
Ahımdan sarsılır kubbe-i felek
Mecnun gibi sahra sahra gezerek
İnleyen sazımı çalıp ağlarım

29. İKİZ SORU

Halk şiirinde işlenen farklı temalarda bazı hayvanların özel bir yeri vardır; onlarla konuşulur, bazıları bir dost olarak görülür.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamaya uygun bir örnek değildir?

A) Havalanma telli turnam
Uçup gitme yele karşı
Zülüflerin tel tel olmuş
Döküp gitme yele karşı

B) Boynu yeşil gövel ördek
Sana bir göl gerek idi
Kanadının biri yeşil
Biri de al gerek idi

C) Allı turnam ne gezersin havada
Arabam kırıldı kaldım burada
Ne onmamış kul imişim dünyada
Akşam olsun allı turnam dön geri

D) Üç beş âşık bir araya gelmişler
Onlar birbirine meydan ederler
İkrarından dönmez kavli sadıklar
On iki koyunum üç beş kuzum var

E) Bülbül ne yatarsın bahar erişti
Ulu sular göl olduğu zamandır
Kat kat oldu gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır

28. E | 29. D

30. 2024 - AYT

Cihânı hiçe satmakdur adı aşk
Döküp varlığı gitmekdür adı aşk

Elinden şekkeri ayruğa sunup
Ağuyı kendi yutmakdur adı aşk

(...)

Var Eşrefoğlu Rûmî bil hakîkat
Vücûdi fânî itmekdür adı aşk

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki nazım şekillerinden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Mesnevi B) Gazel C) Murabba D) Kıt'a E) Müstezat

31. İKİZ SORU

Bertaraf oldu kendi bûd u nebûd
Sen idin bir de Hak idi mevcûd

Şübhesiz vech-i hazretin nûru
Çeşm-i mâzâgın oldu manzûru

(...)

Gonca destâr-sebzini sardı
Önünü kaş kadar açıp yardı

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki nazım şekillerinden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Mesnevi B) Gazel C) Murabba D) Kıt'a E) Müstezat

32. 2024 - AYT

Aşağıdaki açıklamalardan hangisi parantez ( ) içinde verilen terimle <u>uyuşmamaktadır</u>?

A) Kaside içinde şairin kendini övdüğü bölümdür, şair, kendini büyük şairlerle karşılaştırarak şiirinin ve şairlik gücünün onlardan üstün olduğunu abartılı bir şekilde dile getirir. **(Methiye)**

B) Bir kimsenin ölümünden duyulan üzüntü ve acıyı anlatmak için kaleme alınan şiirlerdir, genellikle terkibibent nazım biçimiyle yazılır. **(Mersiye)**

C) Allah'a karşı yalvarış ve yakarışlarda bulunulan şiirlerdir, genellikle divanların baş kısımlarında yer alan bu şiirler daha çok kaside biçimiyle yazılır. **(Münacaat)**

D) Bir kimseyi yermek amacıyla yazılan şiirlerdir, yerilen kişinin özellikleri abartılı ifadelerle eleştirilir. **(Hicviye)**

E) Allah'ın birliğini, kuvvet ve kudretini anlatan dinî şiirlerdir; kutsal bir konuyu içerdiği için genellikle divanların başında yer verilir, kaside biçimiyle yazılır. **(Tevhit)**

33. İKİZ SORU

Aşağıdaki açıklamalardan hangisi parantez ( ) içinde verilen terimle <u>uyuşmamaktadır</u>?

A) "Övmek, birinin meziyetlerini dile getirmek" anlamında Arapça kökenli bir sözcükten türemiştir, Türk yazınında "övgü şiiri" manasında kullanılan bir edebiyat terimidir. (Methiye)

B) Genellikle mesnevi ve terkibibent nazım biçimlerinde kaleme alınmış şiirlerdir, Kanuni Sultan Süleyman ve Şehzade Mustafa'ya yazılanları çok ünlüdür. (Mersiye)

C) Kasidelerin bölümü olarak karşımıza çıkar, Osmanlı-Türk şairlerinin kendilerini Fars şairlerle kıyasladığı hatta onlardan üstün gördükleri bu bölümden anlaşılır. (Fahriye)

D) Telaffuz edildiği zaman akla ilk önce Nef'i mahlaslı sivri dilli şairin geldiği divan şiiri türüdür. (Hicviye)

E) İslam, tasavvuf, gelenek ve görenekleri temel alarak hemen her konuda ancak özellikle din konusunda ahlaki öğütlerin de verildiği manzum eserlerdir. (Tevhit)

30. B | 31. A | 32. A | 33. E

34. 2024 - AYT

Mekteb-i Mülkiyede başlayan hocalığı ile edebiyat çevrelerinde "üstat" olarak tanınan sanatçı, edebiyat üzerine değerlendirmeler yaparken Batılı yazarlardan büyük ölçüde etkilenir. Sanat eserinin olgunluğunda tek unsur olarak "güzellik"i görür. Ona göre edebiyatta ve özellikle şiirde bu güzellik unsurunu ortaya çıkaracak olan da üslup ve muhtevadır. Eski şiir tarzının daha çok şekil üzerindeki değişmelerine örnek olabilecek nitelikteki şiirlerinden oluşan *Nağme-i Seher*'den sonra *Yâdigâr-ı Şebâb* ile muhtevada bir yeniliğe yönelmiş gibidir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Namık Kemal

B) Muallim Naci

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Recaizade Mahmut Ekrem

E) Samipaşazade Sezai

35. İKİZ SORU

Mekteb-i Sultani, Mekteb-i Mülkiye ve Mekteb-i Hukukta edebiyat; Mekteb-i Edebde Farsça dersleri verir. Saadet gazetesinde çalışırken Recaizade Mahmut Ekrem'le aralarında tarihe geçen tartışma yaşanır. *Zemzeme* ön sözünde ve *Takdir-i Elhan*'da şiir anlayışını eleştiren Recaizade'ye "Demdeme" başlığı altında ağır bir cevap verir. Ancak cevabı uygunsuz bulunarak hükûmetin müdahalesiyle durdurulur. Kendi devrinde eski edebiyatı en iyi bilen, klasik tarza bağlı bir şahsiyet olmakla beraber yeni tarzda da başarılı manzumeler yazar.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Namık Kemal

B) Muallim Naci

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Ahmet Vefik Paşa

E) Samipaşazade Sezai

36. 2024 - AYT

Hüseyin: İstanbul'u anlatmak, Türk edebiyatçıları için bir mihenk taşı olsa gerek. Hemen aklıma Nedim'in "Bu Şehr-i Sıtanbul ki bi-misl ü bahâdır / Bir sengine yekpâre acem mülkü fedâdır." beyti geliyor.

Şeyma: Gerçekten de İstanbul, hem tarihî hem de tabiatıyla paha biçilemez bir şehir. Peki, İstanbul her zaman böyle güzel mi anılır Türk edebiyatında?

Hüseyin: Hayır, bazıları İstanbul'un büyüklüğünden ve azametinden etkilenerek yalnızlık, korku ve acılarını bu şehirle özdeşleştirmiştir. Mesela "Sis" şiirinde ----, İstanbul'a kendi ruh hâlinden kaynaklanan karamsar bir perspektifle yaklaşır. İstanbul onun şiirinde pek çok olumsuz imgeyle yer alır.

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Tevfik Fikret B) Yahya Kemal

C) Cenap Şahabettin D) Ahmet Haşim

E) Abdülhak Hamit

37. İKİZ SORU

Hüseyin: İstanbul'u anlamak ve anlatmak, onu sevmek pek çok şairin ortak noktası. Serv kâmetler iki yanın alırlar yolun / Râh-ı gülzâre döner yolları İstanbul'un." beyti Baki'nindir örneğin.

Şeyma: Gerçekten de bu şehir hem insanı hem doğası hem tarihî eserleriyle büyüleyici bir mekân. Peki İstanbul hep böyle sevilir miydi ya da sonrasında da sevilmiş mi?

Hüseyin: Evet, bir iki istisna dışında İstanbul'a çok âşıktır şairler. Hatta o kadar ki mesela "Bir Başka Tepeden" şiirinde ----, "Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!" ve "Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer." demiştir.

Bu diyalogda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Yahya Kemal B) Cenap Şahabettin

C) Orhan Veli D) Abdülhak Hamit

E) Necip Fazıl

34. D | 35. B | 36. A | 37. A

38. 2024 - AYT

Mahallemizde
Senden başka ağaç olsaydı
Seni bu kadar sevmezdim.
Fakat eğer sen
Bizimle beraber
Kaydırak oynamasını bilseydin
Seni daha çok severdim.

Güzel ağacım!
Sen kuruduğun zaman
Biz de inşallah
Başka mahalleye taşınmış oluruz.

Bu şiirin biçim, içerik ve anlatım özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerin hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Ece Ayhan
B) İsmet Özel
C) Özdemir Asaf
D) Orhan Veli Kanık
E) Sezai Karakoç

39. İKİZ SORU

Vapurların ağzı köpük içinde
Uzaklarda ne kapılar açılıyor
Tirenin biri bir istasyona varıyor
Ordan çıkıyor biri
Her şey biliyor her şey
Sen biliyor musun bakalım
Seni nice sevdiğimi?
Üstüne titrediğimi?
Geldiğimi?
Gittiğimi
Hadi!

Bu şiirin biçim, içerik ve anlatım özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerin hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Orhan Seyfi Orhon
B) Melih Cevdet Anday
C) Cemal Süreya
D) Ahmet Muhip Dıranas
E) Arif Nihat Asya

40. 2024 - AYT

Uzun sanat yaşamı boyunca deneyci yaklaşımıyla Türk dili ve şiirine pek çok yeni öge kazandırmayı başaran sanatçı, kendini sürekli yenilemeyi bilmiştir. Millî romantik duyuş tarzından çocukların dünyasına, bireyin içsel çatışmalarından toplum sorunlarına kadar her konuyu ele almıştır. *Havaya Çizilen Dünya, Çakır'ın Destanı* ve *Üç Şehitler Destanı* gibi ilk dönem şiir kitaplarında çoğunlukla dörtlüklere, ölçülü ve uyaklı söyleyişlere yer veren sanatçı; *Toprak Ana* kitabından itibaren daha çok beşlik ve altılık bentlere başvurur.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Arif Nihat Asya
B) Fazıl Hüsnü Dağlarca
C) Ahmet Kutsi Tecer
D) Faruk Nafiz Çamlıbel
E) Bedri Rahmi Eyüboğlu

41. İKİZ SORU

Uzun sanat yaşamı boyunca Türk şiirine çok önemli eserler kazandırdı. Aruzla yazdığı aşk temalı ilk şiirlerinde Cenap Şahabettin, Tevfik Fikret ve Ahmet Haşim'in tesirindeydi. Ferdî temalı şiir anlayışı, Ziya Gökalp'la tanıştıktan sonra her bakımdan değişti. Memleket edebiyatı etkisinde koşma, mâni, türkü nazım şekillerini kullandı. Sanat şiirinde İstanbul aydını ve Anadolu halkı arasındaki karşıtlığı ortaya koyarak Batı karşısında Anadolu kültürünü yüceltti. *Akbaba* ve *Karikatür* dergilerinde Çamdeviren ve Deli Ozan takma adlarıyla mizahi şiirler yazdı.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer
B) Bedri Rahmi Eyüboğlu
C) Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Yusuf Ziya Ortaç
E) Behçet Kemal Çağlar

38. D | 39. C | 40. B | 41. C

42. 2023 - AYT

XIII. yüzyılda şairler benzetme yaparken "sevgilinin servi gibi uzun boyu" veya "sevgilinin gonca gibi küçük ağzı" şeklinde ifadeler kullanırdı. Bir sonraki yüzyılda "sevgilinin servi boyu", "sevgilinin gonca ağzı" demek yeterli geliyordu. XV ve XVI. yüzyıllara gelindiğinde ise benzetme yapılırken sadece "servi" veya "gonca sözcüğünü kullanmak yeterliydi çünkü servinin sevgilinin uzun boyunu, goncanın da küçük ağzını karşıladığı biliniyordu.

Bu parçaya göre XV. yüzyıldan itibaren aşağıdaki edebî sanatların hangisinin kullanımında görüldüğü söylenebilir?

A) Tecahülüarif
B) Telmih
C) Hüsnütalil
D) Tenasüp
E) İstiare

43. İKİZ SORU

XIII. yy.dan itibaren ayak sesleri duyulan divan edebiyatı XV ve XVI. asırlarda âdeta zirveye ulaşmıştı. Ancak XVIII. yüzyıla geldiğinde şairler tekdüzelikten sıkılmaya başlamıştı. Yenilik gayretleri görülse de eskiler pek çok bakımdan tekrar edilmiştir. Ancak bazı şairler, dili sadeleştirmeye ve Türkçeye daha çok önem vermeye kararlıdır. Bu şairlerden Sabit'in, şiirlerinde atasözleri ve deyimlere bolca yer vermesi bu kabildendir. XIX. yüzyıla gelip çattığında ise artık divan şiiri içerik bakımından etkisini hızla yitirmeye başlamıştır.

Bu parçaya göre XVIII. yüzyılda Sabit gibi şairlerin aşağıdaki edebî sanatların hangisini kullanmaya özellikle önem verdikleri söylenebilir?

A) Kinaye
B) İrsalimesel
C) Tecahülüarif
D) Mecazımürsel
E) Hüsnütalil

44. 2023 - AYT

Sen geldin benim deli köşemde durdun
Bulutlar geldi üstünde durdu
Merhametin ta kendisiydi gözlerin
Merhamet saçlarını ıslatan sessiz bir yağmurdu
Bulutlar geldi altında durduk

Ve güldün rengârenk yağmurlar yağdı
İnsanı ağlatan yağmurlar yağdı
Yaralı bir ceylan gözleri kadar sıcak
Yaralı bir ceylan kalbi gibi
İçli bir sesin vardı

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest şiir tarzında kaleme alınmıştır.
B) Sevgiliye duyulan sitem dile getirilmiştir.
C) Birden fazla edebî sanata yer verilmiştir.
D) Aşk teması ele alınmıştır.
E) Tekrarlar yoluyla anlatıma ahenk kazandırılmıştır.

45. İKİZ SORU

Evlerinin içi ayna döşeli
Ayna hâtıra gözler ve sevmek
Benim aşkım bin bir köşeli
Ah bin bir köşeli

Bir köşe gidince bin köşe yeniden gelecek
Ayna hâtıra gözler ve sevmek
Evlerinin içi kabartma bahar
Köşelerinde keklik gibi bakıp duran saksılar
Halıları öpe öpe nakış yapar nakış gibi ayaklar
Köşelerde keklik gibi bakıp duran saksılar

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest şiir tarzında kaleme alınmıştır.
B) Teşbih sanatına yer verilmiştir.
C) Sevda konusu ele alınmıştır.
D) Sevgiliye duyulan özlem dile getirilmiştir.
E) Tekrarlar yoluyla anlatıma ahenk kazandırılmıştır.

42. E | 43. B | 44. B | 45. D

46. 2023 - AYT

Gül üzülsün gonca açılsın bana sen gül yeter
Ağlasın bülbüllerin ey gonca tek sen gül yeter

Bu beyit için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Gül, iki anlamı da kastedilerek kullanılmıştır.

B) Tekrar eden sözcüklere yer verilerek ahenk sağlanmıştır.

C) İnsana ait özellikler doğadaki varlıklara aktarılmıştır.

D) Karşıt anlamlı sözcüklere bir arada yer verilmiştir.

E) Bülbülün ağlaması güzel bir nedene bağlanmıştır.

47. İKİZ SORU

Gül gül dedi bülbül güle gül gülmedi gitdi
Bülbül güle gül bülbüle yâr olmadı gitdi

Bu beyit için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bülbül sözcüklerinden biriyle mecazımürsel yapılmıştır.

B) Tekrar eden sözcüklere yer verilerek ahenk sağlanmıştır.

C) İnsana ait özellikler doğadaki varlıklara aktarılmıştır.

D) Gül, iki anlamı da kastedilerek kullanılmıştır.

E) Aliterasyon ve asonansla ahenk sağlanmıştır.

48. 2023 - AYT

Ne bende kaldı sevda
Ne sen eski o yarsın

Bu dizelerin başına aşağıdakilerden hangisi getirilirse cinaslı mâni oluşur?

A) Oyarsın
Şirin'e Ferhat isen
Varır dağı oyarsın

B) Düşümdeki o yarsın
Ferhat gibi âşıksan
Sözlerime uyarsın

C) Benim ile yar sevda
Dumanlı kara sevda
Ne sende var bir vefa

D) Ne sevdalıklar kalsın
Ne hasretlikler olsun
Ne dünya dönedursun

E) Sevda
Başıma bela sevda
Kederler beni sarsın

49. İKİZ SORU

Ben bu dertten ölürsem
Kabul etmez yer beni

Bu dizelerin başına aşağıdakilerden hangisi getirilirse cinaslı mâni oluşur?

A) Beni
Alsın artık yâr beni
Bir gün daha beklemem

B) Kime derdimi açsam
Bu dert sana az derler
Küstürürler hep beni

C) Yer beni
İçime bir kurt düştü
Gece gündüz yer beni

D) Mâniler söyler dururum
Yârim gelmez kudururum
Otuz yerden vurulurum

E) Sen beni
Oyalama sen beni
Yârsız koyma sen beni

46. E | 47. A | 48. A | 49. C

50. 2023 - AYT

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinin bir varsağıdan alınmış olduğu söylenebilir?

A) Şol salınıp giden dilber
Boyuna kurban olduğum
Eğlen burda tanışalım
Diline kurban olduğum

B) Dağlarda gezer oldum
Okuyup yazar oldum
Ben bir güzel uğruna
Kuruyup gazel oldum

C) Yürü bire yalan dünya
Sana konan göçer bir gün
İnsan bir ekine misal
Seni eken biçer bir gün

D) Kimsenin aybına sen olma nazır
Cümlenin Halık'ı her yerde hazır
Belki meclisinde bulunur Hızır
Kalp gözüyle dört yanına iyice bak

E) Düşman geldi tabur tabur dizildi
Alnımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icâd oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır

51. İKİZ SORU

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinin bir varsağıdan alınmış olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Bu dünyada hoş gezersin
Bazı canından bezersin
Bire kendi cenazesin
Kılan var ise söylesin

B) Aşağıdan iskân emri geliyor
Bezirganlar koç yiğide gülüyor
Behey kitabın dediği çıkıyor
Yoksa devir döndü, ahir zaman mı

C) Gönül ne yatarsın gaflet içinde
Doğdu seher vakti kalk hacet dile
Özümü zulmetten kurtaram dersen
Doğdu seher vakti kalk hacet dile

D) Destur bre gökkuşağı
Hangi devin kılıcısın
Sabah sabah kanın damlar
Besbelli can alıcısın

E) Behey benim deli gönlüm
Geçmez misin güzellerden
Hazan değmiş solmuş ömrüm
Benzim sarı gazellerden

52. 2023 - AYT

- Oh benim oğlum, gel etme kırma sakın!
Ne istedin küfeden yavrum? Ağzı yok, dili yok,
Baban sekiz sene kullandı... Hem de derdi ki: "Çok
Uğurlu bir küfedir, kalmadım hemen yüksüz..."
Baban gidince demek kaldı âdeta öksüz!
Onunla besleyeceksin ananla kardeşini,
Bebek misin daha öğrenmedin mi sen işini?
Dedim ki ben de:
- Ayol dinle annenin sözünü!

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Cenap Şahabettin
B) Ahmet Haşim
C) Yahya Kemal Beyatlı
D) Mehmet Akif Ersoy
E) Ziya Paşa

53. İKİZ SORU

Kadın bu son sözle
Düşündü kaldı; balıkçıyla oğlu yan gözle
Soluk dudaklarının ihtizâz-ı hâsirine
Bakıp sükût ediyorlardı, başlarında uçan
Kazayı anlatıyorlardı böyle birbirine.
Dışarda fırtına gittikçe pür-gazab, cûşan
Bir ihtilaç ile etrafa ra'şeler vererek
Uğulduyordu...
- Yarın yavrucak nasıl gidecek?

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Cenap Şahabettin
B) Tevfik Fikret
C) Ahmet Haşim
D) Namık Kemal
E) Mehmet Emin Yurdakul

50. C | 51. C | 52. D | 53. B

54. 2023 - AYT

Millî edebiyatın gelişme dönemlerinde yetişen şair, aruzdan ayrılıp hece vezniyle şiirler yazmaya başlar. *Fırtına ve Kar* adlı eserini aruzla kaleme alırken *Gönülden Sesler*, *O Beyaz Bir Kuştu, Kervan* adlı eserlerinde hece vezniyle kaleme aldığı şiirlere yer verir. Manzum masal tarzının ilk örneklerini *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi* adlı kitabında bir araya getirir. Mizahi yazılarında "Fiske" imzasını kullanan şair; *Akbaba, Papağan, Güneş, Resimli Dünya* gibi mizahi ve edebî dergilerde yazılar yazar.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel
B) Behçet Kemal Çağlar
C) Yusuf Ziya Ortaç
D) Halit Fahri Ozansoy
E) Orhan Seyfi Orhon

55. İKİZ SORU

Millî edebiyatın hüküm sürdüğü dönemde yetişen, Halkevlerinin açılışında oynanan piyesi ve şiirleri sayesinde Atatürk'ün takdirini kazanan şair, 1934'te millî edebiyat ve millî şiir eğitimi için Londra'ya gönderilmiştir. *Burda Bir Kalp Çarpıyor, Erciyas'tan Kopan Çığ, Benden İçeri* gibi şiir kitaplarında "bitmez tükenmez Anadolu"sunu anlatmıştır. Anadolu, onun için şehrin resmiyetine karşı direnen doğallıktır. Eli nasırlı Anadolu halkı, eli öpülecek bir halktır. Ankaralı Âşık Ömer mahlasıyla yazdığı şiirler, halk şiiri çevresindedir. İlk olarak *Atatürk'e Ağıt* şiirinde bu ismi kullanmıştır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Behçet Kemal Çağlar
B) Halit Fahri Ozansoy
C) Cevdet Kudret Solok
D) Enis Behiç Koryürek
E) Ercüment Behzat Lav

56. 2022 - AYT

I.
Beni ağlan beni kim üstüme gelmez ölicek
Bir avuç toprak atar bâd-i sabâdan gayrı
(Necati)

II.
Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge
Ne açar kimse kapum bâd-i sabâdan gayrı
(Fuzuli)

Bu beyitlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İki beyitte de yalnızlık teması işlenmiştir.
B) İki beyitte de sabah rüzgârı, vefalı bir dost olarak gösterilmiştir.
C) İkinci beyitte tevriye sanatına yer verilmiştir.
D) İki beytin de kafiye düzeni aynıdır.
E) Birinci beyitte teşhis sanatına başvurulmuştur.

57. İKİZ SORU

I. Gül yüzünden dûr olalı bu gönül bülbül gibi
Geceler ta subha dek hâli degül feryaddan
(Muhibbi)

II. Seherde başlayıp âh ü figân ey bülbül
Seninle ağlayalım yana yana ey bülbül
(Nahifi)

Bu beyitlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İki beyitte de aynı mazmuna yer verilmiştir.
B) Beyitlerin kafiye düzenleri farklıdır.
C) Birinci beyitte teşbih sanatı vardır.
D) İkinci beyitte nida sanatına başvurulmuştur.
E) Birinci beyitte irsalimesel sanatı vardır.

54. E | 55. A | 56. C | 57. E

58. 2022 - AYT

Aşağıdakilerin hangisinde bir varlık veya durum, olduğundan az veya çok gösterilmemiştir?

A) Bâğ-ı cennetdür yüzün güyâ dehânun selsebil
Ka'bedür güyâ cemâlün nürıdur rûşen delil

B) Seyl-i firâk gönlüm evin durmayup yıkar
Dünyâya gözlerüm yaşı deryâ olup akar

C) Göklere irişdi feryâd ile efgânum meded
Kuluna zulm eyleme devletlü sultânum meded

D) Kul itdün kâinâtı kendüne sultân-ı âlemsin
Güzellerde nâzirün yok peri-veş şekl-i âdem

E) Bu hicrânı işitsün ağlasun derd ehli âh itsün
Sen olmayınca sohbetde gözüm kime nigâh itsün

59. İKİZ SORU

Aşağıdakilerin hangisinde bir varlık veya durum, olduğundan az veya çok gösterilmemiştir?

A) Kûh-ken bin tîşeni künd eylemiş bir dağ ilen
Ben koparub salmışam bin dağı bir tırnağ ilen

B) Şöyle gird olmuş Firengistân birikmiş bir yere
Sonra gelmiş gûşe-i ebrûda hâl olmuş sana

C) Sûz ile âh edeyim eğer hadden ziyâde
Kuşlar kebâb olurdu döne döne havâda

D) Her kimin yâresi var yâri bakar yâresine
Yâri bakmaz ise baksın başının çaresine

E) Eylesem ağlayarak ah ile eflâk yanar
Su yanar, nâr yanar, bâd yanar, hâk yanar

60. 2022 - AYT

I.
Gelen aynı Sümmani'nin başına
Sen de kavrulmuşsun aşk ataşına
Sevda temrenini mermer taşına
Sen de benim gibi vurabildin mi

II.
Karacoğlan söyler sözün başarır
Aşkın deryasını boydan aşırır
Seni her mecliste hacil düşürür
Kötülerle konup göçücü olma

Aşağıdakilerden hangisi bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

A) Ait oldukları şiirin son dörtlüğü olma
B) Aynı kafiye düzenine sahip olma
C) Güzelleme türünde yazılmış olma
D) Mecazlı bir anlatıma sahip olma
E) 11'i hece ölçüsüyle yazılmış olma

61. İKİZ SORU

I.
Sümmani ne ola ehlin temeli
Kişiye yâr ola kendi ameli
Kul beşerdir değil tamahtan hâli
İnsanı bir avuç toprak doyurur

II.
Karac'oğlan der ki söyle sözünü
Hakk'a teslim eyle kendi özünü
El içinde karalama yüzünü
Yolun doğrusunu buldun mu gönül

Aşağıdakilerden hangisi bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

A) Tapşırma geleneğini sürdürme
B) Didaktik nitelik taşıma
C) Aynı kafiye düzenine sahip olma
D) 11'li hece ölçüsüyle yazılmış olma
E) Aynı sanatlara yer verme

58. E | 59. D | 60. C | 61. E

62. 2022 - AYT

Aliş'imin kaşları kara
Sen açtın sineme yara
Bulamadım derdime çara
Görmedin mi ah civan Aliş'imi Tuna boyunda
Sarmadın mı ah aslan Aliş'imi Tuna boyunda
Evleri var hane hane
Benleri var tane tane
Saramadım kane kane
Görmedin mi ah civan Aliş'imi Tuna boyunda
Sarmadın mı ah aslan Aliş'imi Tuna boyunda

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bentlerden oluştuğu
B) Nakaratlara yer verildiği
C) Tekrir sanatına başvurulduğu
D) Kafiye ve rediften yararlanıldığı
E) Satirik şiire örnek olduğu

63. İKİZ SORU

Duyulur çifte mavzer sesi Urumelinde
İhtiyarlar silâh çatar Lofça belinde
Aliş gelir Aliş Aliş türküsü dilinde
Davullar vurulsun
Çifte zurnalar çalınsın
Kabadayılar atlasın, sıçrasın
Diz vursun gayrı Urumelinde
Aliş, gitsin Tuna'ya Aliş Aliş türküsü dilinde
Es bre deli rüzgâr es, gönül delidir
Gönlümüzü kemiren Tuna selidir

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hece sayılarının eşitliğine dikkat edilmediği
B) Nakarat (kavuştak) dizeye yer verildiği
C) Kafiye ve rediflerle ahenk sağlandığı
D) Süslü ve sanatlı söyleyişten kaçınıldığı
E) Lirik şiire özgü özelliklerin görüldüğü

64. 2022 - AYT

Çâresüz kaldum Hudâyâ çâre kıl yâ Rab bana
Nefs ü şeytandan hâlâs eyle beni iy pâdişâ

Bir yanum ateş olupdur bir yanumda oldı su
Od ile su arasından sen beni eyle rehâ

Hücre-i kalbüm dolu kıl şu'le-i envâr ile
Nice bir cürm ü hatâyile ola gönlüm kara

Sana yüz tutdum Hudâyâ sen hidâyet eylegil
Senden özge kime kılam pâdişâhum ilticâ

Ben Murâd'a kıl inâyet fazlını ey zü'l-celâl
Senden özge kimsenem yokdur benüm yâ Rabbenâ

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki türlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Tevhit B) Methiye C) Münacat
D) Naat E) Mersiye

65. İKİZ SORU

Kudret ü kuvvet senündür hiç sana yoktur zevâl
On sekiz bin âlem içre bî-nazîr u bî-misâl

Kimine dünya virürsin kimine fakr u fenâ
Kimine sıhhat virürsin kimine renc ü anâ

Kimini sultân idersin kimini hor u hakîr
Kimini bende idersin kimini şâh u emîr

Seni idrâk idemez yâ Rabbi efhâm-ı ukûl
Hep tahayyür içre kaldı akl-ı kül itmez dühûl

Hükm-i vâcib fil-i muhkem daima Sultânsın
Rahmetün deryası bî-had daima Rahmânsın

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki türlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Tevhit B) Methiye C) Fahriye
D) Naat E) Mersiye

62. E | 63. E | 64. C | 65. A

66. 2022 - AYT

Çağdaşı pek çok şair gibi başlangıçta şiirlerini aruzla yazdıktan sonra tecrübelerini heceye aktarıp dizelerdeki duraklarda yaptığı değişikliklerle kuvvetli bir ahenk sağlar. İlk şiirlerini *Miras* adıyla yayımlanan şair, gür sesli kahramanlık şiirleriyle şöhret kazanır. Daha sonra kaleme aldığı mistik şiirlerini *Varidat-ı Süleyman Çelebi* adıyla kitaplaştırır. Şiirimizde efsaneleri heyecanlı bir üslupla işleyen şair, özellikle korsanlıkla ilgili şiirleriyle sevilmiştir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel
B) Orhan Seyfi Orhon
C) Enis Behiç Koryürek
D) Yusuf Ziya Ortaç
E) Halit Fahri Ozansoy

67. İKİZ SORU

Çağdaşı pek çok şair gibi şiire Fecriati Dönemi'nde başladı. İlk şiirlerinde dil ve duyuş bakımından bu anlayışın etkisindeydi. I. Dünya Savaşı yıllarında edebiyatta ön plana çıkan millî duyguları işleme anlayışına katılıp *Cenk Duyguları* adlı ilk şiir kitabını yazdı. *Aruza Veda* adlı şiirini kaleme aldıysa da aruzu bırakamadı. *Gülistanlar Harabeler* kitabında yer alan şiirlerin pek çoğu aruzladır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel
B) Orhan Seyfi Orhon
C) Vasfi Mahir Kocatürk
D) Ahmet Hamdi Tanpınar
E) Halit Fahri Ozansoy

68. 2022 - AYT

"Gölgesinde Oturduğum Ağaç ve Ben" adlı şiiri, 1921'de *Dergah*'ta yayımlanır. Başlangıçta romantizm, aşk ölüm, yalnızlık, hüzün gibi bireysel temaları işleyen şair; halk kültürünün zengin kaynakları ile tanıştıktan sonra ülke ve toplum sorunlarına yönelir. Geleneksel Türk tiyatrosundan etkilenerek yazdığı *Köşebaşı* ve mensur destan-piyes şeklindeki *Koçyiğit Köroğlu* adlı eserleri ile de tanınır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Behçet Kemal Çağlar
B) Ahmet Kutsi Tecer
C) Kemalettin Kamu
D) Necati Cumalı
E) Bedri Rahmi Eyüboğlu

69. İKİZ SORU

İlk şiir kitabı *Kızılçullu Yolu*, 1943'te yayımlanır. On üç şiir kitabını iki kitapta toplar: *Aşklar Yalnızlıklar* ve *Kısmeti Kapalı Gençlik*. Büyük ölçüde kendi yaşantısı ve Ankara'daki gözlemlerinden hareketle estetiğini kurar. Şair, tek ihtirası güzel şiirler söylemek olan Cahit Sıtkı Tarancı ve şiir geleneğini sarsan Orhan Veli ile yakın arkadaştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necati Cumalı
B) Kemalettin Kamu
C) Bedri Rahmi Eyüboğlu
D) Oktay Rifat Horozcu
E) Ahmet Kutsi Tecer

66. C | 67. E | 68. B | 69. A

70. 2022 - AYT

Klasik Türk şiirinde kaside ustası olarak bilinen şair, özellikle fahriye bölümlerinde gösterdiği sanatlı anlatımla adından söz ettirir. Kasidelerindeki mübalağalı ifadeler ve özgün hayallerle bu dönem şairleri arasında dikkat çekerken zengin ve ahenkli anlatımıyla Türkçenin ses zenginliğini başarıyla yansıtır. Övgü ve yergilerinde uç noktalarda gezinen şairin Türkçe ve Farsça olmak üzere iki divanı vardır. Ölümünden sonra adı, hiciv alanında dönemini aşan bir eseriyle özdeşleşir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nedim B) Nabi C) Ahmedi
D) Baki E) Nef'i

71. İKİZ SORU

Klasik Türk şiirinde en parlak isimlerinden biridir ve "Sultânü'ş-Şuarâ" ünvanıyla anılır. İstanbul'un kültürel zenginliği içinde yetişmiş, özellikle gazelde ulaştığı incelik ve söyleyişiyle tanınmıştır. Şiirlerinde neşeyi, zevki, sevgiyi ve hayatın güzelliklerini ustalıkla işler. Aruz ölçüsünü kusursuz kullanır; dili sade, akıcı ve zariftir. Kanuni Sultan Süleyman'a yazdığı mersiye de edebiyatın en tanınmış örneklerindendir. Dönemin saray çevresini ve şehir kültürünü yansıtan zarif üslubuyla divan şiirinin zirve şairlerindendir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nedim B) Nabi C) Ahmedi
D) Baki E) Nef'i

72. 2022 - AYT

Anadolu sahası şairlerinden olan ---- XV. yüzyılın önemli isimlerindendir. Onun başarısı; şiirlerinde halk söyleyişlerini, deyim ve atasözlerini kullanmakta gösterdiği ustalığa dayanır. Şairin ustaca kaleme aldığı şiirlerine pek çok şair tarafından nazire yazılmıştır. Özellikle "döne döne" redifli gazeliyle tanınan şair, yaşadığı devirde Anadolu şairlerinin sultanı anlamında "Hüsrev-i Rûm" olarak anılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Şeyhi B) Necati C) Ahmet Paşa
D) Ahmed-i Dai E) Fuzuli

73. İKİZ SORU

Anadolu sahası şairlerinden olan ---- XV. asır Osmanlı saray çevresinde yetişmiş güçlü bir kaside ustasıdır. Şiirlerinde zarafet, içtenlik ve söz söyleme kudreti dikkat çeker. Fatih ve II. Bayezid'den himaye görmüş; methiye geleneğini başarılı örneklerle geliştirmiştir. Dili süslü fakat anlaşılırdır. Tasavvufla dünyevi duyguları dengeli onu seçkin isimler arasına taşımıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Şeyhi B) Hayalî Bey C) Ahmet Paşa
D) Ahmed-i Dai E) Fuzuli

70. E | 71. D | 72. B | 73. C

74. 2021 - AYT

Sen olasan diyü yir yir asılup âyineler
Gelene gidene eyler nazarı döne döne

Bu beyit için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Sen zamiri ile sevgili kastedilmiştir.

B) Aynalar sevgiliye âşık kişiler olarak düşünülmüştür.

C) Aynaların dizi dizi asılması güzel bir nedene bağlanmıştır.

D) Âşığın ızdırabının aynalara yansıması tasvir edilmiştir.

E) Ahengi sağlamak için bazı ifadeler tekrar edilmiştir.

75. İKİZ SORU

Sen durup raks idesin karşuna ben boynum eğem
İne zülfün koca sen sîm-berî döne döne

Bu beyit için aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) İlk dizedeki "boyun eğem"de kinaye yapılmıştır.

B) Mazmuna yer verilmiştir.

C) Uyak ya da redif yoktur.

D) Sevgiliye doğrudan hitap edilmiştir.

E) Bir gazelin son beytidir.

76. 2021 - AYT

Aşağıdaki beyitlerin hangisi ayraç içinde verilen ifadeyi örneklemez?

A) Yok sende kanâat gözün aç olduğu oldur
Rızkın erişir yoksa eğer subh eğer şâm
(var olanla yetinmeme)

B) Bir nâ-halefi cübbe vü destâr ile görsen
Eylersin anın cübbe vü destârina ikrâm
(dış görünüşe önem verme)

C) Yazık sana kim eyleyesin hırs u tama'dan
Bir habbe için kendini âlemlere bed-nâm
(küçük duruma düşme)

D) Gör zahidi kim sâhib-i irşâd olayın der
Dün mektebe vardı bugün üstâd olayın der
(haddini bilmeme)

E) Hâlin kime açsan sana der hikmeti vardır
Öldürdü bizi âh bilinmez mi bu hikmet
(bilgisiyle övünme)

77. İKİZ SORU

Aşağıdaki beyitlerin hangisi ayraç içinde verilen ifadeyi örneklemez?

A) İçerden ağlayanın gözyaşları görülmez
Kulun mahremidir kalp, destur yoksa girilmez
(kimseye bağlanmama)

B) Geç gelir tiz gider deyü safa çekme keder
Âlemin hâli budur böyle gelir böyle gider
(dünyayı kanıksama)

C) Çeşm-i insaf gibi kâmile mizan olmaz
Kişi noksanını bilmek gibi irfan olmaz
(eksiğinin farkında olma)

D) İrüşür menzil-i maksûduna âheste giden
Tîz-reftar olanın pâyine dâmen dolaşır
(aceleden kaçınma)

E) Kıldı zülfün tek perîşân hâlimi hâlin senin
Bir gün ey bî-derd sormazsın nedir hâlin senin
(sevgiliden şikâyet etme)

74. D | 75. E | 76. E | 77. A

78. 2021 - AYT

I.

Siz "Lim derdiniz" bana, "bir gülümsememe ne verirsin?"
"Canımı" derdim.
"Hayır" diye itiraz ederdiniz; o, zaten benim!""

II.

Âşık oldur kim kılur cânnı fedâ cânânına
Meyl-i cânân itmesün her kim ki kıymaz cânına

Aşağıdakilerin hangisi farklı edebî dönemlerden alınmış bu şiir parçalarının ortak özelliğidir?

A) Tema
B) Dil ve üslup
C) Kafiye düzeni
D) Nazım birimi
E) Ölçü

79. İKİZ SORU

I.

Ne çıkar siz bizi anlamasanız da
Evet, siz bizi anlamasanız da ne çıkar
Eh yani ne çıkar siz bizi anlamasanız da

II.

Sükûn büyür, dalgalanır ömrümde sükûnlar
Sükûnlar zamanın, zaman sükûnların içinde akar

Aşağıdakilerin hangisi farklı edebî dönemlerden alınmış bu şiir parçalarının ortak özelliğidir?

A) Tema
B) Tekrir sanatı
C) Nazım birimi
D) Nazım biçimi
E) Nazım türü

80. 2021 - AYT

Bu dünyaya sanki vefa gelmemiş
Gelmişse de bir kimsede kalmamış
Kim var ki dostundan cefa görmemiş
Cihanda bir söze duran mı kaldı

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) 11'li hece ölçüsüyle yazıldığı
B) Satirik şiire örnek olduğu
C) Düz kafiye düzeninde olduğu
D) Teşbih sanatından yararlanıldığı
E) Redife yer verildiği

81. İKİZ SORU

El-amân ne fenâ vakte yetiştik
Ahde vefâ eder yâran mı kaldı
Mey ile mahbûba yüz tuttu devrân
Şikeste hâtırı soran mı kaldı

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Kelime durumunda redif vardır.
C) Cinaslı kafiyeye başvurulmuştur.
D) Devirden şikâyet söz konusudur.
E) Âşık şiirine göre dil ağırdır.

78. A | 79. B | 80. D | 81. C

82. 2021 - AYT

I. Ayrılır dosta gider
II. Sağ gelen hasta gider
III. Su gelir deste gider
IV. Gurbet yansın yıkılsın

Mâni nazım şeklinin biçim ve içerik özellikleri dikkate alınarak bir mâni oluşturulmak istense bu dizelerin sıralaması aşağıdakilerin hangisi olur?

A) I - II - IV - III
B) I - III - II - IV
C) III - I - IV - II
D) III - II - I - IV
E) IV - II - I - III

83. İKİZ SORU

I. Dünya bir penceredir
II. Bendini yıkar geçer
III. Her gelen bakar geçer
IV. Su gelir akar geçer

Mâni nazım şeklinin biçim ve içerik özellikleri dikkate alınarak bir mâni oluşturulmak istense bu dizelerin sıralaması aşağıdakilerin hangisi olur?

A) I - II - IV - III
B) I - III - II - IV
C) III - I - IV - II
D) III - II - I - IV
E) IV - II - I - III

84. 2021 - AYT

Ey serv-i sehi sen geleli seyr ile bağa
Baş çekmedi ar'ar
Çok ali-nesebler özünü saldı ayağa
Kul böldü sanavber

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin nazım şeklinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Müstezat
B) Kıt'a
C) Şarkı
D) Terkibibent
E) Rubai

85. İKİZ SORU

Bilmem nedir enfüsî nedir âfâkî
Kimdir fânî cihanda kimdir bâkî
Dünyayı saran boşluğu hissetmiyelim
Peymâneyi boş bırakma doldur sâkî

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiirin nazım şeklinin aşağıdakilerden hangisi olduğu söylenebilir?

A) Serbest müstezat
B) Kıt'a
C) Şarkı
D) Terkibibent
E) Rubai

82. C | 83. E | 84. A | 85. E

86. 2021 - AYT

Fatih Sultan Mehmet ve II. Bayezid zamanında şiirler yazmıştır. Şiirleri, o daha hayattayken, bütün Anadolu ve Rumeli'ye yayıldığı gibi Hüseyin Baykara'nın Herat'taki sarayında dahi okunur olmuş, kendisinden sonraki şairleri de etkilemiştir. Türk edebiyatı tarihinde Şeyhi ile Necati arasında yetişen şairlerin en tanınmışlarındandır. Onun "kerem", "benefşe" ve "âb" redifli kasideleri, bilinen eserleri arasındadır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerin hangisidir?

A) Süleyman Çelebi
B) Ahmet Paşa
C) Sehi Bey
D) Taşlıcalı Yahya
E) Âşık Paşa

87. İKİZ SORU

Fatih Sultan Mehmet ve oğlu II. Bayezid zamanında yaşamış ve eser vermiştir. Şehzade Abdullah'ın da divan kâtipliğini yapmıştır. Türk divan şiirini fazla etkileyen İran şiirinden uzaklaşıp halk diline ve kültürüne önem vermiştir. Yalın dil kullanmış, fazla süslü üsluptan kaçınmıştır. Divan şiirinin kuruluş döneminin en büyük şairi sayılır. *Divan*'ı dışında önemli eseri yoktur.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerin hangisidir?

A) Şeyhi
B) Süleyman Çelebi
C) Necati
D) Fuzuli
E) Baki

88. 2021 - AYT

Aşağıdaki beyitlerin hangisi bir kasidenin "fahriye" **bölümünden alınmış olabilir?**

A) Lâle-hadler yine gülşende neler itmediler
Servi yürütmediler gonceyi söyletmediler

B) Ayagı yer mi basar zülfüne ber-dâr olanun
Zevk û şevk ile virür cân-u seri döne döne

C) Yok bu sehr içre senin vasf ettiğin dil-ber Nedim
Bir peri-sûret görünmüş bir hayâl olmuş sana

D) Görüp bu hâli gül-istanda dondu cedvel-i âb
Bahara dek duramaz korkarım kenâr çizer

E) Arab u Rûm'da üstâd-ı suhandır Vehbi
Acemi oldu yanında şuârası Acem'in

89. İKİZ SORU

Aşağıdaki beyitlerin hangisi bir kasidenin "fahriye" bölümünden alınmış olabilir?

A) Âdeti hûblarun cevr ü cefâdur ammâ
Bana etdüklerini kimselere etmediler

B) Bir safa bahşedelim gel şu dil-i na-şada
Gidelim serv-i revanım yürü sa'd-abada

C) Hele îd oldu ol gül-gonce handân olduğun gördük
Demâg-ı telh-kâmın şekkeristan olduğun gördük

D) Nâmı gibi olmuşdur o hem sa'd hem âbâd
İstanbul'a sermâye-i fahr olsa revadır

E) Sözlerüm şöhre-i şehr oldı velî ben kem-baht
Hünerüm devr-i kamer sâhibi ben devr-i zühal

86. B | 87. C | 88. E | 89. E

90. 2021 - AYT

Troya'da siz sözü güzeldi eskiden
Baktım öpüşündü duran baktım bungun.
Benim şimdi Hitit çağı benim yorgun
Benim ey gök çılgın uzaklığın hep ben.

Büyük sularıma sen o hep geç gelen
Beni çıktığınız gecelere tutun.
Beyaz, kâğıtlarca gittiniz ya uzun
Güzelliğimde bir yarı geceler sen.

Ellerin bir daha sarı ovalarım.
Sesini dönmeyim bütün yalnızlığım
Bütün gök gök gök, o akşamlara kadar.

Güzel yalnızlığım işte dünya kadar.
Ne denizler gördüm hiç anmamışımdır
Bir sesim ben git git o binlerce yıldır.

Bu şiirin biçim, içerik ve anlatım özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki şairlerin hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Cahit Külebi
B) İlhan Berk
C) Orhan Veli
D) Attilâ ilhan
E) Nâzım Hikmet

91. İKİZ SORU

Kör bir ozan anlattı bunları,
Atların da ruhu vardı Troya önünde,
Ta Hades'ten duyulurdu kişnemeleri,
Atsız bu bu kişneme ölüleri ürpertir,
Köpeği deliye çevirirdi.
Kimi de Troya önünde nal sesleri gezinirdi,
Gömülmemiş bir atın erinçsiz ruhundan.

O gün Akhalar başka biri için yarışsalardı
İlk ödülü Akhileus götürürdü barakasına.
Çünkü ölümsüz atları vardı,
Onları Poseidon vermişti babası Peleus'a,
Peleus da oğluna armağan etmişti.
Şimdi atlar yas tutuyorlar Patroklos'a,
Yürekleri burkuk, toprağa değiyor yeleleri.

Bu şiirin biçim, içerik ve anlatım özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki şairlerin hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Cahit Külebi
B) Melih Cevdet Anday
C) Attilâ İlhan
D) Orhan Seyfi Orhon
E) Ahmet Muhip Dıranas

90. B | 91. B

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

Ahmet Haşim, Türk şiirinin olgunlaşma aşamasında ismini duyurur. Önceki neslin Avrupai şiir yolunda yürüyerek onların ulaşamadığı estetik zirveye çıkmıştır. Öncekilerin eserleri, ilk örnek olmaları bakımından kusurlara sahiptir ama aralarında iyi şiirler de vardır. Mesela Tevfik Fikret'in *Yağmur, Haşim Seninle, Sen Olmasan, İlel'ebed, Bir Ömr-i Muhayyel* gibi şiirlerinde içerik ve biçimin kaynaşmasına bağlı estetik pırıltı görülür. Cenap Şahabettin'inse şiir dili biraz kusurludur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen sanatçılardan birine ait <u>olamaz</u>?

A) Bir hasta kadın, Dicle'nin üstünde, her akşam
Bir hasta çocuk gezdirerek, çöllere gül-fâm
Sisler uzanırken, o senin doğmanı bekler

B) Bir ra'şe-i zerrin ile tâ karşıda yer yer
Mahmûr ışıklar yüzer esrâr
Yorgun sular üstünde kanar bir şeb-i hande

C) Geçen eyyâm-ı nevbahârı arar...
Ey kulûbün sürûd-i şeydâsı,
Ey kebûterlerin neşîdeleri

D) Kalbinde her dakika şu ulvi tahassürün
Minkar-ı âteşinini duy, dâima düşün

E) Yani, öylesine ciddiye alacaksın ki yaşamayı,
yetmişinde bile, mesela, zeytin dikeceksin,
hem de öyle çocuklara falan kalır diye değil

2. SORABİLİRLER

Seviyorum seni
ekmeği tuza banıp yer gibi
Geceleyin ateşler içinde uyanarak
ağzımı dayayıp musluğa su içer gibi
Ağır posta paketini
neyin nesi belirsiz
telaşlı, sevinçli, kuşkulu açar gibi

Bu şiirle ilgili,

I. Serbest şiir özelliklerine sahiptir.
II. Cumhuriyet Dönemi'nde kaleme alınmıştır.
III. Toplumcu şiire örnektir.

yargılarından hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. SORABİLİRLER

- Şiir dili her şeyin üzerindedir.
- Şiir, bir biçim (form) sorunudur.
- Ahenk; söyleyiş tarzı, ritim, kafiye ile sağlanır.
- Şiirde ideolojiye yer verilmez.
- Şairlerin kendilerine özgü bir imge düzenleri vardır.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki ilkeler/özellikler doğrultusunda eser vermiştir?

A) Ahmet Muhip Dıranas
B) Cahit Külebi
C) Ceyhun Atuf Kansu
D) Orhan Veli Kanık
E) Enis Behiç Koryürek

1. E | 2. C | 3. A

4. SORABİLİRLER

Gidersen yıkılır bu kent, kuşlar da gider
Bir nehir gibi susarım yüzünün deltasında
Yanlış adresteydik, kimsesizdik belki
Sarışın bir şaşkınlık olurdu bütün ışıklar
Biz mi yalnızdık, durmadan yağmur yağardı
Üşür müydük nar çiçekleri ürperirken
Gidersen kim sular fesleğenleri
Kuşlar nereye sığınır akşam olunca

Bu dizelerin sahibi olan şairin poetikasında aşağıdaki cümlelerden hangisinin yer alması en az beklenir?

A) Bir şair, kendini toplumsal konulara doğrudan değinmek mecburiyetinde hissetmemelidir.
B) Sanatçının her şiirinde zengin uyaklarla ahenk sağlamaya çalışması onu sınırlar.
C) Dörtlüklerle şiir yazmak zorunluluğu, günümüz şairlerini değil halk âşıklarını bağlar.
D) Şiirde yer alan edebî sanatlar, yazarın gerçek şiire ulaşmasının önünde bir engeldir.
E) Tabiat, en büyük ilham kaynağıdır; sanatçı, lirizmi tabiatın sonsuz zenginliğiyle oluşturabilir.

5. SORABİLİRLER

I. O sîm endâmı aldık halka-î ağûşa bir kerre
O elmâsın hele zîb-i nigin-dân olduğun gördük

II. Bi-hamdillâh yine kilk-i Nedîmâ-yı sühân-sâzın
Gazel-perdâz-ı bezm-i sadr-ı zî-şân olduğun gördük

III. Hele îd oldu ol gül-gonce handân olduğun gördük
Demâg-ı telh-kâmın şekkeristan olduğun gördük

Bu beyitlerde bir gazel oluşturulmak istense sıralama aşağıdakilerin hangisi olur?

A) I - III - II B) II - I - III C) II - III - I
D) III - II - I E) III - I - II

6. SORABİLİRLER

Aşağıdaki dizelerin hangisinde, ayraç içinde verilen edebî sanat <u>yoktur</u>?

A) Sen kocaman çöllerde bir kalabalık gibisin
Kocaman denizlerde ender bir balık gibisin
(Teşbih)

B) Seyre çık sevdiğim, akşamları kurbanlarını
Yarıyor kalbini herkes sana göstermek için
(Tecahülüarif)

C) Seni bulmaktan önce aramak isterim
Seni sevmekten önce anlamak isterim
(Tekrir)

D) Tâlib olur câha câhil cehlini izhâr ider
Bilmez ol miskîn sanur mansıb ana şân virür
(Aliterasyon)

E) Bu göz ü kaş u gamze vü hâl ü hat ile yâr
Âşûb-ı dehr ü fitne-i devr-i kamer geçer
(Tenasüp)

7. SORABİLİRLER

Akis, bir cümle veya dizedeki kelimelerin yerlerini ya tamamen veya kısmen değiştirerek yeniden anlamlı bir söz ortaya çıkarmak sanatıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu tanıma uygun bir örnektir?

A) Bırak gideyim, ben suyum
Ben suyum, bırak gideyim
Gideyim bırak, suyum ben
B) bu gece bir güvercin uykusuz
peşine düşmeyecek artık
güz yapraklarının
C) Zorlama kalbimin kapılarını
Uzun zamandır kilit üzerine kilitli onlar
Bir sebebi var ki kapandılar
D) Açık bırak pencere ve kapılarını
Bırak uçsun uçan çıksın çıkan
Biraz rüzgâr biraz hava girsin
E) Bana yaşadığın dünyanın kapılarını aç
Senin dünyanı özlüyorum
Başka dünyaları değil

4. D | 5. E | 6. B | 7. A

8. SORABİLİRLER

Karartma benizli bir sözcük kırıntısından bile.
Kesekâğıdı yapıyor, yapabiliyor.
Hava gırçımadır
İki çocuk da bir gömlek içinde
Valde külhândadır.
Hafız! Sence çocuklar
Çiçeklerin koynunda uyumalıydı değil mi!

Bu dizelerle ilgili yapılan belirlemelerden hangisinin doğru olma olasılığı <u>en yüksektir</u>?

A) Şekil mükemmelliğinden dolayı Millî Edebiyat Dönemi'nde kaleme alındığı anlaşılır.
B) Saf şiir anlayışına sahip şairlerden biri tarafından yazıldığı ilk bakışta belli olmaktadır.
C) Konuşma dilinden ve ele alınan sıradan konudan dolayı Garipçilerden birinin şiiri olduğu kesindir.
D) Anlam kapalılığından ve "gırçıma" gibi var olmayan bir sözcükten, İkinci Yenicilerden birine ait olduğu bellidir.
E) Halk şiirinin açık etkilerinden dolayı Beş Hececi bir şairin olduğunu okuruna hissettirmektedir.

9. SORABİLİRLER

Sait Faik Abasıyanık:

– (...) Yadırganmamıştır. Meşhur olmuştur, dedim. Bir şey daha sevgili şair, ben sormak istemezdim ama sizden bahseden her adam bana bile şunu soruyor: Nasırı edebiyata sokmakla yani ne demek istiyor?

Şair:

– Hayatında büyük manevi ıstırapları olmayan bir insan için nasırın mühim olduğunu telakki ediyorum, dedi.

Sait Faik Abasıyanık:

– Sizde nasır var mıydı o zaman?

Şair:

– Süleyman Efendi şiirinden sonra âhı tuttu. Bende de nasır çıktı.

2 Şubat 1947'de Sait Faik Abasıyanık tarafından yapılan bu röportajda konuşan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali Canip Yöntem
B) Orhan Veli Kanık
C) Edip Cansever
D) Cenap Şahabettin
E) Melih Cevdet Anday

10. SORABİLİRLER

Necip Fazıl Kısakürek'le Asaf Hâlet Çelebi, Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinde dinî duyarlılıkları şiirine yoğun bir şekilde yansıtan ilk isimlerdir. Özellikle Necip Fazıl, mistik şiire gerçek anlamda yön veren isimlerden biri olmuştur. Necip Fazıl, daha sonraki kuşak şairlerinden ---- gibi sanatçılar üzerinde de etkili olmuştur. Bu şairler tasavvufi kavramları, sembol ve mecazları yeniden yorumlamışlar; modern şiirin imkânlarıyla dinî değerleri, geleneğe duyarlığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiir anlayışına yeni bir boyut kazandırmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Cahit Zarifoğlu
B) Erdem Bayazıt
C) Hasan Hüseyin Korkmazgil
D) Sezai Karakoç
E) İsmet Özel

11. SORABİLİRLER

Deryalarda yüzer bahri
Doldur ver içeyim zehri
Zalım gurbet elin kahrı
Ya çekilir ya çekilmez

Gel güllüm gel, gel tellim gel
Gel nazlım gel
Geley geley hey

Gel güllüm gel, gel tellim gel
Gel nazlım gel
Geley geley hey

Bu dizelerden hareketle metnin ait olduğu nazım biçimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bentlerle kavuştaklardan oluşur.
B) Hecenin 7'li, 8'li ve daha çok da 11'li kalıbıyla söylenir.
C) Yalnızca düz uyak düzeni kullanılır.
D) uyak ve rediften yararlanılır.
E) Anonim halk edebiyatına aittir.

8. D | 9. B | 10. C | 11. C

12. SORABİLİRLER

I. Belki en hülyalısı duyduğun masalların
II. O şafak saltanatı korularda dalların
III. Her ufku tek başına bekleyen eski çamlar
IV. Bir sır gibi ömründen sızdırılmış akşamlar
V. Ardıçla kestanenin her yıllık macerası

Ahmet Hamdi Tanpınar'a ait bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) I. dizede tevriye söz konusudur.
B) II. dizede kapalı istiare vardır.
C) III. dizede intak sanatı yapılmıştır.
D) IV. dizede irsalimesel sanatı vardır.
E) V. dizede kinayeye başvurulmuştur.

13. SORABİLİRLER

Ba'zan sarı bir çehre-i ru'yâ gibi hissiz.
Tenhâ bir ufuktan görünürsün bize sessiz

Çehrenden akan hüzn-i ziyâ, hüzn-i müebbed.
Her rûha döker giryeli bir hasret ü gurbet,
Bir hasret ü gurbet ki bütün geçmişe âid:

Günlerle ölen hâtıralar her şeyi râkid.
Her bir şeyi pür hande yapan mâzî-yi mes'ûd
Bir lâhza sevilmiş, unutulmuş, keder-âlûd,
Ru'yâlı kadın gözleri âsûde semâlar:
Sislerde solan gizli ziyâlar gibi muğber,
Akşam dökülen reng-i tahayyül gibi meşkûk

Bu dizelerinden hareketle Ahmet Haşim ile ilgili

I. Dili, halkın diline mesafelidir.
II. Beyit anlayışını tamamen kırmıştır.
III. Romantizmin ilkelerini uygulamıştır.
IV. Toplumsal konulara yer vermemiştir.
V. Kafiyeyi bir ahenk unsuru olarak kullanmıştır.

yargılarından hangisi <u>söylenemez</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. SORABİLİRLER

Aşağıdaki dizelerin hangileri arasında tunç uyak vardır?

A) Yanımızdan geçiyor ağır ağır kervanlar
Bir derebeyi gibi kurulmuş eski hanlar
B) Aşk dönmeyen bir talih kuşu
Artık görüyorum hep yokuşu
C) Aşkın taze içimde paslanmaz
Gözlerime bak o aşkımızı saklamaz
D) Sabah olur seher yeli estirir
Siyah zülfü mah yüzünde gezdirir
E) Hüzün rengi almış saçlarının her teli
Gözlerin ki gördüğüm gözlerin en güzeli

15. SORABİLİRLER

O esrarlı yangına bu can nasıl dayandı?
Sahile vurdu kalbim, su yandı, kum da yandı.
Bir mum gibi eriyip aktı uykusuzluğum,
Ölüme başkaldıran dertli uykum da yandı.
Yurdundan mahrum edip dolaştırdın Cem gibi.
Ruhumla söndü alev, sonra ruhum da yandı.

Bu dizelerle ilgili

I. "yandı" sözcüklerinde cinaslı kafiye vardır.
II. İstifham sanatı yapılmıştır.
III. "Cem" sözcüğüyle Şehzade Cem olayına telmih yapılmıştır.
IV. "Mum" sözcüğü kendisine benzetilen olarak kullanılmıştır.

yargılarından hangileri <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) II, III ve IV

12. B | 13. C | 14. B | 15. A

16. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisinde verilen bilgi ile parantez içindeki isim <u>örtüşmemektedir</u>?

A) Sanatçının bağımsız olmasını ve yaşayan Türkçeyi savunan, Garip akımına karşı çıkan, geleneklerin tümüyle yok sayılmasını doğru bulmayan Hisarcılar topluluğunun üyesidir. (Mehmet Çınarlı)

B) "Toplum için sanat" ilkesiyle eser veren, içeriğe önem verip sanat kaygısı gütmeden ölçüsüz ve uyaksız şiirler yazan şairlerdendir. (Ercüment Behzat Lav)

C) 1916'da *Akından Akına*'yı yayımladı; Enver Paşa'nın talebiyle yazılıp basılan kitap, Türk ordusuna yazdığı yirmi iki şiiri içermekteydi. (Yusuf Ziya Ortaç)

D) Şiiri en öz, en yalın hâlde bulmak için bilinçaltına yönelen Garip akımı etkisinde şiire başlayan ve topluluğa katılan şairlerden biridir. (Edip Cansever)

E) Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şairlerden biridir, sade bir üslupla millî ve dinî değerleri işleyen şiirler yazmıştır. (Arif Nihat Asya)

17. SORABİLİRLER

Divan şiirinde ----, gazelin özel biçimidir. Konu bakımından gazelden farkı yoktur. Uzun dizelere kısa bir dize eklenerek yazılır. İki kısa dize de eklenebilir. ---- beyti yoktur. Uzun mısralara eklenen kısa mısralara ---- denir. Kelime anlamı "artmış, çoğalmış"tır. Türk edebiyatına Arap edebiyatından geçmiştir. İlk örnekler Seyyid Nesimi'ye aittir. Şeyhi, Nevai, Necati gibi birçok şair de bu türü kullanmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) murabba - Makta - kıta

B) müstezat - Makta - ziyade

C) murabba - Matla - maktel

D) muhammes - ziyade - kıta

E) müstezat - Matla - ziyade

18. SORABİLİRLER

Arzu Nida: Divan edebiyatının Türklere özgü olduğunun ispatlarından biri de ---- adlı şiirlerdir. Türklerin yaratıp divan şiirine kazandırdığı bir nazım şeklidir. Aslında mâninin bir bakıma karşılığı sayılabilir.

Ali Can: Uyak düzeni "aaxa" olmasına rağmen yüzyıllar içinde "xaxa" hatta "aaaa" biçiminde uyaklanmış örnekleri de görülmüştür.

Bu diyalogda boş bırakılan yere getirilecek sözcük ve söz edilen türde eser veren sanatçı aşağıdakilerin hangisine verilmiştir?

A) tuyuğ - Kadı Burhaneddin

B) rubai - Ali Şîr Nevai

C) mevlit - Süleyman Çelebi

D) mesnevi - Mevlâna Celalettin

E) semai - Hoca Dehhani

19. SORABİLİRLER

Mahv eder kendini bülbül bile hürriyet için;
Çekilir mi bu belâ âlem-i pür mihnet için?
Dîn için devlet için can çekişen millet için,
Azme hâ'il mi olurmuş bu çürük ten kafesi!..

Memleket bitdi, yine bitmedi hâlâ sen, ben.
Bize bu hâl ile bizden büyük olmaz düşmen;
Dest-i a'dâdayız; Allah için, ey ehl-i vatan!
Yetişir terk edelim gayri hevâ vü hevesi...

İçerik özellikleri ve kullanılan sözcükler dikkate alındığında bu dizelerin aşağıdakilerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Ziya Paşa

B) Şinasi

C) Namık Kemal

D) Tevfik Fikret

E) Cenap Şahabettin

16. D | 17. B | 18. A | 19. C

20. SORABİLİRLER

Hiciv (hicviye); herhangi bir kişiyi, durumu, topluluğu ya da düşünceyi yermek amacıyla kaside veya kıta nazım biçimleriyle yazılan şiirlerdir. Bazı şairler, son derece abartılı hicivler yazmış; çok ağır sözcükler kullanmaktan çekinmemiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen kavramla ilgili bir cümle değildir?

A) Halk şairleri olarak bildiğimiz ozanların (âşıkların) söylediği böylesi şiirlere "taşlama" adı verilmiştir.

B) "Yergi" ya da "satirik şiir" olarak karşımıza çıkan şiirler, divan şiirindeki bu türle içeriksel açıdan tamamen örtüşür.

C) Gazel, kaside, murabba, muhammes gibi nazım biçimleriyle yazılmıştır yani bu türün belirgin bir biçimi olmak zorunda değildir.

D) Tanzimat Dönemi'nde bu tür, en çok Şinasi tarafından kullanılmıştır.

E) Bu türün adı geçtiği zaman akla gelen ilk şairlerden olan Nef'i, yazdıkları nedeniyle hayatını yitirmiştir.

21. SORABİLİRLER

I. Müstezat nazım şeklinin daha özgürce kullanılmış biçimdir.

II. Özellikle Servetifünun ve Fecriati şairlerince kullanılmıştır.

III. Nazım nesre kısmen yaklaştırılmıştır, belirli bir kafiyeleniş görülmez.

IV. Uzun dizelerde hece eşitliğine ve duraklara çok dikkat edilmiştir.

V. Serbest nazma geçişte bir basamak olmuş ve sonraki dönemlerde ona geçişi kolaylaştırmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi serbest müstezat ile ilgili değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

22. SORABİLİRLER

Servetifünun edebiyatı, şiirde yenileşme dönemidir. Teoride Recaizade Mahmut Ekrem, pratikte Abdülhak Hamit Tarhan gelişmelerin öncüsü olmuşlardır. Ekrem, şiirden çok poetik içerikte yazılarıyla Türk şiirinin alanını genişletip o güne dek divan edebiyatı etrafında dolaşan Türk şiirinin hayatla irtibatını sağlar. Servetifünun şiirinin kaynakları arasında en tesirli kişi Recaizade Mahmut Ekrem olmuştur. İlk döneminde eski şiirden izler taşıyan Tevfik Fikret, yeniliğin kapısını Ekrem'in yardımlarıyla aralamıştır. Cenap'ın şiirlerindeki büyük kırılmaların kaynağı da Batı'yı çok iyi bilen hocası Ekrem'in tavsiyeleri olduğu kadar Batı şiiri ve şairleridir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Servetifünun edebiyatının tanınmış iki şairinden bahsedilmiştir.

B) Tanzimat İkinci Dönem şairlerinin sonrakilere örnek olduğu anlatılmıştır.

C) Fransız edebiyatını örnek alan bir anlayıştan söz edilmiştir.

D) Sone ve terza rima nazım biçimlerinin ilk kez görüldüğü toplulukla ilgilidir.

E) Halk şiirine dönüşün başlamasını isteyen şairler grubu ortaya konmuştur.

23. SORABİLİRLER

Benim serv-i hırâmânım cemâlin taze bağ olmuş
Ruhun güllerinin kızılı kızıl ağı ağ olmuş

Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sevgiliye doğrudan seslenme söz konusudur.

B) Bir kasidenin veya gazelin son beytidir.

C) Tapşırma geleneğini yansıtan bir beyittir.

D) Divan şiirinin en yaygın renk mazmunları vardır.

E) Didaktik şiirlere özgü bazı özellikler görülmektedir.

20. D | 21. D | 22. E | 23. A

24. SORABİLİRLER

Bu harmanın gelir sonu, kapıştırın giderayak
Yarın bakarsınız söner, bugün çıtırdayan ocak
Bugünkü mideler kavi, bugünkü çorbalar sıcak
Atıştırın, tıkıştırın, kapış kapış, çanak çanak

Yiyin efendiler yiyin, bu han-ı pür-neva sizin!
Doyunca, tıksırınca, çatlayıncaya kadar yiyin!

Bu dizelerle ilgili

I. Satirik şiir özelliği göstermektedir.
II. Ahenk unsurlarına başvurulmuştur.
III. Herhangi bir sanat söz konusu değildir.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

25. SORABİLİRLER

I.
Bu tümsek, koparken büyük zelzele
Son vatan parçası geçerken ele
Mehmet'in düşmanı boğduğu sele
Mübarek kanını kattığı yerdir

II.
Bazen gururları aşkındır baştan
Yanar da gözleri bulanmaz yaştan
Başları dumandan, kalpleri taştan
Derdini anlatmak hüner dağlara

Verilen bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Her ikisinde de aynı nazım birimi kullanılmıştır.
B) I. dörtlükte epik şiire özgü özellikler vardır.
C) II. dörtlükte tabiat ögelerinden yararlanılmıştır.
D) II. dörtlükte sarma uyak düzenine uyulmuştur.
E) I. dörtlükte düz uyak düzeni söz konusudur.

26. SORABİLİRLER

Aşağıdaki dörtlüklerin hangisinde çapraz uyak düzeni söz konusudur?

A) Akça kızlar göç eyledi yurdundan
Koç yiğitler deli oldu derdinden
Gün öğle sonu da Belen ardından
Saydım, altı güzel indi pınara

B) Yalnız senin tatlı esen havanda
Kendi millî gururumu sezerim
Yalnız senin dağında, ya ovanda
Başım gökte, alnım açık gezerim

C) Uzaktan gelirken derin akisler
Kapadı geçtiğim yolları sisler
Tutuştu içimde birikmiş hisler
Gönlümü o kadar temiz bıraktı

D) Kimi esti başucumdan yel gibi
Kimi sızdı bir toprağa sel gibi
Yalnız ben, alçıdan bir heykel gibi
Sonsuzluğu dinlemekten tat aldım

E) Garibim namıma Kerem diyorlar
Aslı'mı el almış harem diyorlar
Hastayım derdime verem diyorlar
Maraşlı Şeyhoğlu Satılmış'ım ben

27. SORABİLİRLER

---- "Memleket edebiyatı" anlayışına ilk önce karşı çıkan edebî topluluktur. 1928'de altısı şair, biri yazar olan yedi genç bir araya gelerek bir kitap yayımlamış; böylece de topluluğu vücuda getirmişlerdir. Ziya Osman Saba, Muammer Lütfi Bahşi, Sabri Esat Siyavuşgil, Yaşar Nabi Nayır, Vasfi Mahir Kocatürk, Cevdet Kudret Solok ve ---- bu topluluğu oluşturan yedi isimdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Beş Hececiler - Orhan Seyfi Orhon
B) Yedi Meşaleciler - Kenan Hulusi Koray
C) Beş Hececiler - Faruk Nafiz Çamlıbel
D) Yedi Meşaleciler - Enis Behiç Koryürek
E) Garipçiler - Melih Cevdet Anday

24. C | 25. D | 26. B | 27. B

28. SORABİLİRLER

"Saf şiir" **anlayışına sahip olduğunu söyleyen bir şairin aşağıdakilerden hangisini söylemesi / savunması beklenmez?**

A) Tanrı ancak sezgi ve metafizikle kavranabilir; akıl ve mantık, gerçeklere ulaşmada son derece yetersizdir.

B) Şiir yalnızca hissedilmek için yazılır, şiirin görevi bir mesaj iletmek, bir ideolojiye hizmet etmek olamaz.

C) Musikiyle ya da musikinin çağrıştırdığı, uyandırdığı imgelerle insanın estetik duyarlılığını doyurmak asıl amaçtır.

D) Şiirselliği ölçü ve kafiyenin gücünden çok imgelerin, sanatçının seçtiği sözcüklerin uyumundadır.

E) Batı şiiri akımları Batı şiirine özgüdür; yerli sanatçı, bu akımlardan uzak durmalı ve ulusal kaynaklara eğilmelidir.

29. SORABİLİRLER

Editör:

— Sizin şiiriniz, gerçekten imbikten süzülen damlalar gibi. Ne bir eksiklik ne bir fazlalık... Hatta bazen tek bir sözcüğün bile değişemeyeceğini düşündürüyor insana.

Şair:

— Teşekkür ederim. Ben de *Fahriye Abla, Olvido, Kar* gibi şiirlerimde -aslında bütün şiirlerimde- tam olarak bunu yapmaya çalıştım. Başarabildiysem ne mutlu bana!

Editör:

— Halk şiiri, divan şiiri ve Fransız şiirlerinden etkiler taşıyor sizin şiiriniz. Geleneksel şiirle çağdaş şiir arasında bir köprü vazifesi görüyor. Bunlara katılıyor musunuz?

Şair:

— Bir bakıma beslendiğim kaynakları saymışsınız. Evet, kabul ediyorum fakat benim şiirim bunlardan beslenmekle birlikte özgün esintiler de taşıyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu diyalogda konuşan şairle aynı anlayışta eser veren sanatçılardandır?

A) Asaf Halet Çelebi

B) Haydar Ergülen

C) Hüseyin Atlansoy

D) Hasan Hüseyin Korkmaz

E) İsmet Özel

30. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisi "saf şiir" **anlayışını yansıtmaya en uzaktır?**

A) Desem ki vakitlerden bir nisan akşamıdır
Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor
Sende seyrediyorum denizlerin en mavisini
Ormanların en kuytusunu sende görmekteyim

B) Biliyorum gölgede senin uyuduğunu
Bir deniz mağarası kadar kuytu ve serin
Hazların âleminde yumulmuş kirpiklerin
Yüzünde bir tebessüm bu ağır öğle sonu

C) Vur çelik kolların kopana kadar
Olanca aşkınla şiddetinle vur
Son düşman son kızıl ölene kadar
Olanca aşkınla kuvvetinle vur

D) Su değil, mevsimin havası akan
Duyduğun yaprağın, dalın sesidir
Suda yıldızların parıltısıdır
Bu karanlıkta bazı bazı çakan

E) Bir Acem bahçesi, bir seccade
Dolduran havzı ateşten bade
Ne kadar gamlı bu akşam vakti
Bakışın benzemiyor mutade

31. SORABİLİRLER

Onu tarihe sorun, yoktur eminim bir eşi,
O güneş yüzlü, güneş sözlü, güneşler güneşi!
Sözü halkın dilidir, gözleri hakkın ateşi,

Yurdu sarmıştı karanlık, onu yırtıp atan O.
Soğuyan kanlara bir başka hararet katan O.
Kararan gözleri bir lâhzada aydınlatan O.
O güneş yüzlü, güneş sözlü, güneşler güneşi!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Sözcük tekrarı yapılmıştır.

B) Mübalağa sanatına başvurulmuştur.

C) Nakarata yer verilmiştir.

D) Cinaslı uyaklarla ahenk sağlanmıştır.

E) Teşbih sanatı görülmektedir.

28. E | 29. A | 30. C | 31. D

32. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerin hangisinde verilen bilgi ile ayraç içinde verilen kavram uyuşmamaktadır?

A) Hece ölçüsünde karşılığı durak olan ve aruzla yazılmış bir dizeyi vezin parçalarına ayırmaya verilen isimdir. (Takti)

B) Bir kavramı düşündürüp çağrıştıran, bazen istiare ve telmih sanatlarından yararlanılarak oluşturulan kalıplaşmış kelimedir. (İmale)

C) Aruz ölçüsüyle yazılmış şiirlerde ünsüzle veya uzun ünlüyle biten ve dizelerin sonundaki bütün hecelere denir. (Kapalı hece)

D) Ünsüz ile biten bir sözcüğü, ondan sonra gelen sözcüğün ünlüsüne bağlamaya denir. (Vasl)

E) Aruz ölçüsüne uymak zorunluluğundan dolayı uzun bir heceyi kısa okumaya verilen isimdir ve bir tür aruz hatasıdır. (Zihaf)

33. SORABİLİRLER

I.

Yaz gelip de beş ayları doğunca
Açılmış bahçanın gülleri güzel
Yaktı beni Fadime'nin nazarı
Zülüften ayrılmış telleri güzel

II.

Şunda bir güzelin salınışını
Selviye benzettim dallar içinde
Irmak kenarında derya yüzünde
Kuğuya benzettim göller içinde

Aşağıdakilerden hangisi bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden değildir?

A) Yarım kafiyenin kullanılması

B) 11'li hece ölçüsünün görülmesi

C) Redife yer verilmesi

D) Düz kafiyeli olması

E) Yalın bir söyleyişin tercih edilmesi

34. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerin hangisinde hem ek durumunda redif hem zengin kafiye vardır?

A) Ben büyük rüzgârları severim, büyük olsun
Aşkım da özlemim de hepsi, her şey ve mahzun
İnsan bir yanınca Kerem misali yanmalı
Uykudan bile mahşer gününde uyanmalı

B) Üzülmesi yoğa vara
Zaten talihçeğiz kara
Kuru kuru bulutlara
Umut bağlamak bedava

C) Gözüm boşluk, dünya nokta
Görünmedin, görünmedin
Olmuşumda, olacakta
Görünmedin, görünmedin

D) Bu sabah gök güzel, mavi, tertemiz
İçimden geçiyor aydınlık bir iz
Öyle bir saadet ince belirsiz
İnandım ki artık ben gülüyorum

E) Gurbetten gelmişim, yorgunum hancı
Şuraya bir yatak ser yavaş yavaş
Aman karanlığı görmesin gözüm
Beyaz perdeleri ger yavaş yavaş

35. SORABİLİRLER

Necip Fazıl Kısakürek için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) *Örümcek Ağı* (1925), *Kaldırımlar* (1928), *Ben ve Ötesi* (1932), *Sonsuzluk Kervanı* (1955), *Çile* (1962) adlı şiir kitapları vardır.

B) İlk dönem şiirlerinden sonra mistik konuları, madde ve ruh ilişkisini, insanın evrendeki yerini konu edinen şiirler yazmıştır.

C) Şiirleri dışında tiyatrolarıyla da ün kazanmış, *Büyük Doğu* ve *Ağaç* dergilerini çıkarmıştır.

D) "Saf şiir" anlayışında bir şair olmasına ve şekil mükemmelliğine düşkün olmasına karşın içeriğe de (ideolojisine) önem vermiştir.

E) Çağdaş Batı şiiri ile divan şiirinin estetiğini birleştirerek aruz ölçüsünü Türkçeye uygulamış ve neoklasisizmin temsilcisi olmuştur.

32. B | 33. D | 34. A | 35. E

36. SORABİLİRLER

Hansı bezm olmuş münevver bir kadün tek şem'den
Hansı şem'ün şu'lesi ruhsâr-i tâbânunca var

Hansı yerde tapılur nispet sana bir genc-i hüsn
Hansı gencin ejderi zülf-i perişânunca var

Hansı gülşen bülbülün dirler Fuzûlî sen kimi
Hansı bülbülün nâlesi feryâd ü efgânunca var

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Her dizenin ilk mısrası serbest, diğerleri birbirleriyle uyaklıdır.

B) Şairin mahlasının geçmesi, son beytin ait olduğu şiirin de son beyti olduğunu gösterir.

C) Divan edebiyatına ait bir eserden alınmış olsa da sosyal bir meseleyle ilgilidir.

D) "-ân" sesleri bir uzun ve bir kısa ses benzerliği olduğu için zengin kafiyelidir.

E) "Gülşen, bülbül" gibi divan şiiri mazmunlarına yer verilmiştir.

37. SORABİLİRLER

----, Millî Edebiyat Dönemi sanatçılarının kişiliklerinde, şiirlerinde, üsluplarının oluşmasında son derece önemli bir isimdir. *Kızılelma, Yeni Hayat, Altın Işık* ve *Türkçülüğün Esasları* adlı eserleri yazmış ve didaktik şiirleriyle tanınmıştır. Onun şiirlerindeki öğreticilik, dil ve Türkçülük ideolojisi ile ilgilidir. Başında İbrahim Paşa adında birinin bulunduğu Hamidiye Alayları hırsızlık ve soygun olaylarına karışınca *Şaki İbrahim Destanı* adlı yapıtı kaleme almıştır. "Türkçülüğün babası" olarak tanınan yazar, Kurtuluş Savaşı'nı da yazılarıyla desteklemiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ömer Seyfettin

B) Ali Canip Yöntem

C) Mehmet Emin Yurdakul

D) Ziya Gökalp

E) Hamdullah Suphi Tanrıöver

38. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisi "rubai" **nazım biçimiyle yazılmıştır?**

A) Bir ney düşer elden, yine bir neyzen ölür
Dünyayı unutmuş gibi keyfinden ölür
Hür aşkını, hür ruhunu, hür göğsünden
Bir cezbede nısfiyye üflerken ölür

B) Irkın seni iklimine benzer yaratırken
Kaç fethe koşan tuğlar ufuklarda yarışmış
Tarihini aksettirebilsin diye çehren
Kaç fatihin altın kanı mermerle karışmış

C) Dostlarım, anmayın artık adımı
Siliniz gönülden eski yâdımı
Kırınız sonuncu itimadımı
Ölünce bir daha beni aldatın

D) Anne, zannetme ki günler geçti de
Değişti evvelki hissim gitgide
Bir hırçın çocuğum, değişmez huyum
Seneler geçse de ben yine buyum

E) Her akşam muhakkak tesadüfümüz
Yolumun üstünde yine sen varsın
Nedir bu sevinçle gülümseyen yüz
Vefasız, galiba çok bahtiyarsın

39. SORABİLİRLER

(I) Sultan III. Ahmet yıllarına yani Lale Devri'ne mührünü vuran şair, hiç şüphe yoktur ki Nedim olmuştur.
(II) Özellikle şarkı ve gazelleriyle ön plana çıkan şair, kısa zamanda devrine göre yalın diliyle ve şûhane gazelleriyle özgün bir tarz yakalamıştır. (III) Bu esnada divan şiirinde gazelde hikemî şiirleriyle Nabi, kasidede Nef'i etkisi hâlen sürmekteydi. (IV) Oysa Nedim, çağına damga vurmakla kalmamış; Baki ve Fuzuli gibi önemli isimleri dahi etkilemeyi başarmıştır. (V) Mahallîlik (yerlilik) düşüncesini şiire iyice yerleştirmiş, şiirlerinde İstanbul hayatından sahneler sunmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

36. C | 37. D | 38. A | 39. D

40. SORABİLİRLER

I. Zanneder misin ki yok ihtiyacım
Belki eskisinden daha muhtacım

II. Ani bir üzüntüyle bu rüyadan uyandım
Tekrar o alev gömleği giymiş gibi yandım

III. Âşıklara gam, kasavet er gelir
Aşk yolunda yürüyenden ter gelir

IV. Bu imtidâd-ı cevre ki bahtın şitâbı var
Mihnet medar olan feleğe intisâbı var

V. Saadet benziyor boş bir seraba
Düşüyor her seven gönül azaba

Numaralanmış bu beyitlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. beyitte, cinaslı uyak vardır.

B) II. beyitte, ek redif vardır.

C) III. beyitte, sözcük redif vardır.

D) IV. beyitte, zengin kafiye vardır.

E) V. beyitte, tam kafiye vardır.

41. SORABİLİRLER

Bu tür, şiire has duyarlılığın imgeler ve çağrışımlar yoluyla düzyazı formunda ifadesidir. Kısa hikâye ile şiir arasında ara bir tür olma özelliğine sahiptir. Birkaç paragraflık veya bir iki sayfalık kısa metinler hâlinde belirir. Edebî bir tür olarak ilk örneklerine XIX. yüzyıl ortalarına doğru Fransız edebiyatında rastlanır. Türk edebiyatına Batı etkisindeki dönemde girer. Halit Ziya ve Mehmet Rauf gibi Servetifünun mensupları tarafından ilgiyle karşılanır. II. Meşrutiyet yıllarında başta Yakup Kadri olmak üzere Fecriati sanatkârlarının kaleminde başarılı örneklerine kavuşur.

Bu parçada söz edilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Terza rima

B) Triyole

C) Mensur şiir

D) Sone

E) Dramatik şiir

42. SORABİLİRLER

Batmaz o güneş, yurdu aşıp tarihe dalsa,
Her Türk Ata'nın yolcusudur tek kişi kalsa!
Atmaz bir adım arkaya "Türk"üm diyecek genç,
Yoktur onu inkâr edecek, varsa ne iğrenç!

Çiğnenmeyecek ömrünü vakfettiği ülkü,
Ahrette bulur, ölse de, ardında bu mülkü.
Ant içtik evet gitmeye gösterdiği izden,
Her gün tutacaktır o büyük Ruh elimizden.

Bu dizelerde aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Epik B) Lirik C) Pastoral D) Satirik E) Didaktik

43. SORABİLİRLER

Aşağıdaki dörtlüklerin hangisi parantez içerisinde verilen şiir türüne uygun değildir?

A) Tam otların sarardığı zamanlar
Yere yüzükoyun uzanıyorum
Toprakta bir telaş, bir telaş
Karıncalar öteden beri dostum (Pastoral)

B) Köroğlu'yum medhim merde yeğine
Koç yiğit değişmez cengi düğüne
Sere serpe gider düşman önüne
Ölümü karşılar meydan içinde (Epik)

C) Kasvetli gördüm bugün birini
Bir çırpınış bir hüzün vardı gözlerinde
Üzerini örten hırka, gecede siyahlık
Bir yoksulun hicranı vardı. Niye (Dramatik)

D) Sâdıkları tahkîr ile red kaide oldu
Hırsızlara ikram u inayet yeni çıktı
Hak söyleyen evvel dahi menfur idi gerçi
Hâinlere amma ki riâyet yeni çıktı (Satirik)

E) Büsbütün unuttum seni eminim
Maziye karıştı şimdi yeminim
Kalbimde senin için yok bile kinim
Bence sen de şimdi herkes gibisin (Lirik)

40. A | 41. C | 42. A | 43. A

44. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerin hangisinde parantez içinde verilen edebî sanat yoktur?

A) Ya gezen bir ölü yahut gömülen bir diriyim
Mumyadır canlı da cansız da bu kabristanda (Tezat)

B) Şair dünyaya bir mektup bırakıp gider
Sonsuz kare sonsuz adres değiştirir (Hüsnütalil)

C) Bozuk düzen taşların üstünde tıkırdayan
Tekerlekler yollara bir şeyler anlatıyor (Teşhis)

D) Ellerin var beyaz güller gibi küçücük
Mutlak kalbin tomurcuklardan pembe (Teşbih)

E) Âdem ile Havva'dan geldiğim doğru
Vuruldum bir kere elma dalına (Telmih)

45. SORABİLİRLER

Çık benim şair tabiatım, çık orta yere
Fakir güzelinden söyle
Hasret ateşinden çal
Çal, söyle benim derdimi sevdalı sesinle

Hep bilinen şarkılar gibi olsun
Hani, dil-i biçâreden
Sun da içsin yâr elinden
Hani bilinen şarkılardan olsun

Yeni sözler arama nafile
Derdim yeni olsa anlarım
Gel, hazırından söyle bu akşam
Üzme yetişir, üzme firakınla harabım

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu dizeler aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Orhan Seyfi Orhon
B) Yahya Kemal Beyatlı
C) Mehmet Âkif Ersoy
D) Melih Cevdet Anday
E) Ahmet Haşim

46. SORABİLİRLER

I. Sözü yazdımdı da kalmış öbür entaride
Va'diniz bûse mi vuslat mı unuttum ne idi

II. Ufkunda bir dakika görünmeksizin kara
Hür gökte hür denizde uçar hür ufuklara

III. Kandilli yüzerken uykularda
Mehtabı sürükledik sularda

IV. Sen faydalı nisan yağmuru gibisin
Bereket ve huzur getirirsin şiire

Numaralanmış bu beyitlerde görülen söz sanatları aşağıdakilerden hangisidir?

	I	II	III	IV
A)	Tecahülüarif	Tekrir	İstiare	Teşbih
B)	Tezat	Hüsnütalil	Telmih	Tezat
C)	Mübalağa	Kinaye	Tariz	Rücu
D)	Teşbih	Teşhis	İntak	Tecahülüarif
E)	Kinaye	Teşbih	Nida	Kinaye

47. SORABİLİRLER

I. Bir şarkıdır söylediği mavi bir sevda şarkısı
Hayır mavi değil ela bir şarkıdır söylediği
(Bu dizelerde "rücu" sanatı görülmektedir.)

II. Hürüm derim, eskisinden daha hür
Zincirinle bağlansa da ayağım
(Bu dizelerde "irsalimesel" sanatı görülmektedir.)

III. Başka bir aşk istemez, aşkınla çarpar kalbimiz
Ey vatan, gözyaşların dinsin; yetiştik çünkü biz!
(Bu dizelerde "nida" sanatı görülmektedir.)

IV. Sümbüller perişan güller kan ağlar
Şeyda bülbül terk edeli bu bağı
(Bu dizelerde "teşhis" sanatı görülmektedir.)

V. Anmasınlar adını candan anan dudaklar
Sana benim gözümle bakan gözler kör olsun
(Bu dizelerde "mecazımürsel" sanatı görülmektedir.)

Numaralanmış dizelerin hangisi parantez içinde verilen sanatla uyuşmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

44. B | 45. D | 46. A | 47. B

48. SORABİLİRLER

Har içinde biten gonca güle minnet eylemem
Arabi Farisi bilmem, dile minnet eylemem
Sırat-i müstakim üzre gözetirim rahimi
İblisin talim ettiği yola minnet eylemem

Bir acaip derde düştüm herkes gider karına
Bugün buldum bugün yerim, hak kerimdir yarına
Zerrece tamahım yoktur şu dünyanın varına
Rızkımı veren Hüda'dır, kula minnet eylemem

Oy Nesimi, can Nesimi ol gani mihman iken
Yarın şefaatlarım Ahmed-i muhtar iken
Cümlenin rızkını veren ol gani settar iken
Yeryüzünün halifesi hünkâra minnet eylemem

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ozan, şiirlerini yalnızca Türkçe söylediğini sezdirmektedir.

B) Tekke şiirinin etkisinde bir geleneği yansıtmaktadır.

C) Sanatçı, Allah'tan başkasına boyun eğmeyeceğini söylemiştir.

D) "eylemem" sözcükleri redif görevindedir.

E) İntak sanatı yoluyla şiirsellik sağlanmıştır.

49. SORABİLİRLER

Boş ver Fuzuli'yi, Orhan Veli'yi
Şeytan sevmez ders çalışan deliyi
Diploman hazırdır topla elliyi
Fazlasını kaldır yere çal çocuk

"Oku" demek hakarettir bir gence
O okursa meydan okur sadece
Öykü, roman, şiir hepsi düzmece
Üç beş ucuz espri patlat gül çocuk

Bu dörtlüklerde ağır basan edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevriye B) Tariz C) İrsalimesel D) Leffüneşir E) Seci

50. SORABİLİRLER

Aşağıda halk şairleri ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Eşrefoğlu Rumi'nin en önemli eseri *Divan*'ı olsa da *Müzekinnüfûs* isimli meşhur bir eseri de bulunur. *Müzekinnüfûs,* dinî ve tasavvufi nasihatler içeren bir eserdir.

B) Pir Sultan Abdal, Yedi Ulu Ozan'dan biridir; genellikle Osmanlı yönetimine karşı tutumuyla bilinir ve deyişlerinde eski Türk kültürüyle Alevi inancını yansıtır.

C) Yunus Emre'den ilham alan Kazak Abdal, Alevi-Bektaşi edebiyatın ilk mümessili ve kurucusu vasfını kazanmıştır. *Budalaname* en önemli eseridir.

D) Niyazi Mısri'nin; aruz ölçüsü ile yazdığı şiirlerinde Nesimi ve Fuzuli'nin, heceyle yazdığı şiirlerinde ise Yunus Emre'nin etkisinde kaldığı görülür.

E) Tasavvufi kişiliğiyle tanınan Hacı Bayram Veli'nin günümüze ulaşmış aruzla iki, heceyle üç şiiri; bir de ona ait olduğu şüpheli olan Türkçe mensur mektubu bulunmaktadır.

51. SORABİLİRLER

Kasidelerin övülen kişiye sunulması ya huzurunda okuması ya da bir vasıta ile iletilmesi şeklinde olurdu. Sunulan kasideler bir tenkit süzgecinden geçer; kimi zaman düzeltilmek üzere geri gönderilir, kimi zaman da kabul edilmezdi.

Bu parçada söz edilen türle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İlk beyiti kendi içinde kafiyeli, sonraki beyitlerin yalnızca ikinci dizeleri birbirleriyle kafiyelidir.

B) Türk edebiyatında doğduktan sonra önce İran, sonrasında da Arap edebiyatlarına geçmiştir; zamanla en çok kullanılan nazım biçimi olmuştur.

C) İlk beytine matla, son beytine makta, şairin mahlasının geçtiği beyte taç beyit denir; beyit sayısı 33-99 arasında değişmektedir.

D) Nesib (teşbib) ilk kısmıdır ve mevsim, kadın, savaş, at vb. konular işlenir; bu bölümde betimlenen konuya göre ya da redifine göre adlandırılır.

E) Devlet büyüklerini (padişah, sadrazam, vezirler, paşalar) övmek amacıyla yazılırdı; şairler bunların karşısında para armağanı alır ve bu yolla sanat desteklenmiş olurdu.

48. E | 49. B | 50. C | 51. B

52. SORABİLİRLER

Şiirde mahlas kullanma geleneği, Türklerde oldukça köklü bir gelenektir ve biz bunu XI. yüzyıl Uygur şiirinden itibaren takip edebilmekteyiz. Bu döneme ait şairlerden Pratyaya Srı Kamala, Ananta Srı ve Sılıg Tigin gibi şairler şiirlerinde mahlaslarını kullanmışlardır. Bu durum, ----.

Bu parçanın sonuna düşüncenin ve bilginin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) bize Türk şiir geleneğinde Arap ve Farslarla temas etmeden de önce mahlas kullanma geleneğinin var olduğunu göstermektedir

B) ne zaman gerçeğe dönmüştür; ne zaman da tam olarak ortadan kalkmıştır sorularına bir nebze de olsun fikir vermesi bakımından mühimdir

C) "Şair, şiirinde niçin mahlas kullanma gereğini duyar?" gibi tamamen anlamsız ve tuhaf bir soruyu da beraberinde getirebilmektedir

D) *Halk Edebiyatı Araştırmaları* adlı kitaptaki bir makalede Şükrü Elçin tarafından ortaya konmuş olsa da zamanla yanlışlığı anlaşılmıştır

E) Türklerde ad alma geleneğinin çok eskilere yani Göktürklere ait olduğunu ve mahlasın da oraya dayandığını örneklerle ispatlar

53. SORABİLİRLER

(I) Sözlü geleneğin en önemli temsilcisi ve aktarıcısı olan halk şairlerinin kadim bir geçmişi vardır. (II) Bu bağlamda Türk halk şairliğinin kökleri, İslam öncesi Anadolu'da yazılı edebiyat öncesindeki Sözlü Dönem'e dek uzanır. (III) Bugün, "saz şairi, âşık, halk şairi" olarak adlandırdığımız kişiler; birbiriyle bağlantılı olarak farklı adlarla anılmakta olup İslami Dönem halk şiirindeki misyonlarından çok daha fazlasına sahip kişilerdi. (IV) Onlar halk hekimliği, büyücülük, şairlik, müzisyenlik gibi görevleri üstleniyordu. (V) Bu kişilere Altaylarda kam, Kırgızlarda baksı, Yakutlarda oyun, Tunguzlarda şaman ve Oğuzlarda ozan deniyordu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

54. SORABİLİRLER

Halk edebiyatı ----.

Bu cümlenin sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilse bilgide yanlışlık ortaya çıkar?

A) halkın içinden çıkan ozanlarca halkın konuştuğu dille oluşturulan, hayatın gerçeklerine yönelik, somut ve son derece canlı bir edebiyattır

B) şairleri, yabancı sözcüklerden uzak durmuş; Arapça ve Farsça sözcüklere ise çoğu zaman dinî konular işlerken yer vermişlerdir

C) ürünü olarak incelediğimiz şiirlerin başlığı yoktur; şiirler konuya veya kullanılan biçime göre isimlendirilmiş, son dörtlükte mahlasa yer verilmiştir

D) şiirinde temel nazım birimi dörtlük olmakla birlikte -başta beyit olmak üzere- farklı nazım birimlerine de yer verilmiş, ağırlıklı olarak hece ölçüsü kullanılmıştır

E) eserlerinde genel olarak "göz için kafiye" anlayışına çok dikkat edilmiş, zengin kafiyelere ve rediflere hemen her şiirde özellikle başvurulmuştur

55. SORABİLİRLER

Bülbül ne yatarsın bahar erişti
Ulu sular göl olduğu zamandır
Kat kat oldu gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır

Gene bülbül bilir gülün hâlinden
Yeter deli oldum yârin elinden
Âşık aşıp gelir yaya belinden
Yardan bize gel olduğu zamandır

Karac'oğlan der ki geçti çağlarım
Meyve vermez oldu gönül bağlarım
Aklıma geldikçe durmaz ağlarım
Gözüm yaşı sel olduğu zamandır

Bu dizelerden yola çıkılarak halk şiiriyle ilgili aşağıdaki yargıların hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bir şiirin kime ait olduğu anlaşılabilir.

B) Divan şiirindeki mazmunlar görülebilir.

C) İslam dininin etkileri rahatça görülür.

D) Ulusal nazım birimi olan dörtlük ile söylenir.

E) Kuvvetli hatta mübalağalı bir lirizm vardır.

52. A | 53. B | 54. E | 55. C

56. SORABİLİRLER

- Halk şiirinin en uzun nazım şeklidir.
- Dörtlük nazım birimi ile oluşturulur.
- Dörtlük sayısında bir sınırlama yoktur.
- Kafiye örgüsü ve ölçüsü koşmaya benzer.
- Konusu ve uzunluğu bakımından koşmadan ayrılır.
- Genellikle hece ölçüsünün 11'li, bazen de 14'lü kalıbıyla yazılır.

Bu özelliklere uygun nazım şekliyle eser veren halk ozanları arasında aşağıdakilerden hangisi vardır?

A) Pir Sultan Abdal
B) Hacı Bayram Veli
C) Hacı Bektaş Veli
D) Kayıkçı Kul Mustafa
E) Kul Himmet

57. SORABİLİRLER

Âşıklar, saz şairliğini usta âşıkların yanında öğrenmiş; diyar diyar gezerek saz eşliğinde şiir söylemişlerdir. Gittikleri diyarlarda halk şiiri sevdalıları sayesinde "cönk" adı verilen eserler ortaya çıkmıştır. Cönk; halk edebiyatında bu sevdalıların, âşıkların şiirlerini derledikleri, uzunlamasına (alttan yukarıya) açılan, çoğunlukla deri kaplı deftere verilen addır. ----.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Cönkler; genellikle şairi bilinen şiirlerle birlikte türkü, mâni, destan, fıkra, hikâye, dua, hutbe gibi yazanı belli olmayan manzum ve mensur metinleri içerir
B) Her çeşit edebî, tarihî, kültürel ve folklorik ürünü içeren cönkler; barındırdıkları zenginlik sebebiyle edebiyat tarihinde büyük bir boşluğu doldurmaktadır
C) "Cönk" kelimesi, yaygın bir görüşe göre Türkçede "tertip etmek, derlemek; ciltlemek" anlamlarına gelen "cönlemek" fiilinden türemiştir
D) Çeşitli asırlar boyunca ortaya çıkan cönkler için "sığır dili, dana dili, deri kaplı defter, şiir mecmuası, defter, el yazması defter, el yazması mecmua" gibi isimler de kullanılmıştır
E) Bu tür eserler sayesinde divan şiirinde de "tezkire" türü ortaya çıkmış; cönklere çok benzeyen tezkireler, Türk edebiyatından Arap ve Fars edebiyatlarına geçmiştir

58. SORABİLİRLER

Dinî-tasavvufi halk edebiyatında ilahi, nefes, nutuk, deme, şathiye, devriye gibi nazım türleri kullanılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu nazım türlerinin birinden alınmış <u>olamaz</u>?

A) Eğer ekilir de bostan olursam
Şu halkın diline destan olursam
Kara toprak senden üstün olursam
Bu yıl bu yayladan Şâh'a gidelim

B) Hak yoluna gidenlerin
Asa olsam ellerine
Er pîr vasfın edenlerin
Kurban olsam dillerine

C) Marifet babına girmek dilersen
Hakikat güllerin dermek dilersen
Erenler sırrına ermek dilersen
Ahd ile peymandan rehber isterler

D) Beni kara diye yerme
Mevla'm yaratmış hor görme
Ela göze siyah sürme
Çekilir kara değil mi

E) Matem aylarında artar firakım
Âh u nâlan etmek benim merakım
Nâr-ı iştiyaktan yanar yüreğim
Ah Hüseyin deyü ağlar gezerim

59. SORABİLİRLER

I. Koşmalarda aşk, ölüm, doğa, ayrılık gibi pek çok konu işlenir.
II. Koçaklamalarda yiğitlik, kahramanlık, savaş konuları işlenir.
III. Ağıt türündeki halk şiirlerine Batı'da satirik şiir denmiştir.
IV. Kadın, at gibi sevilen varlıkları övmek için söylenen koşmalara güzelleme denir.
V. Taşlama, eleştiri amacıyla söylenen koşmalardır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

56. D | 57. E | 58. D | 59. C

60. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisi "şathiye" **türünde bir şiirden alınmıştır?**

A) Cehennemin, cennetin var
Kıldan köprün çok fazla dar
Kazanların kulu yakar
Elin yanmaz kordan senin

B) Oturmuş ak gelin taşın üstüne
Taramış zülfünü kaşın üstüne
Bir selam geldi başım üstüne
Alırım kız seni komam illere

C) Andırın boğazı ufacık taşlı
Ağlama sevdiğim gözlerin yaşlı
Beyleri gelir de hep eli kuşlu
Karışmış curası bazınan gelir

D) Yataktan kalkmış bir aslan
Gelir horlayı horlayı
Buluttan çıkmış ay gibi
Gelir parlayı parlayı

E) Canım erenlere kurban
Serim meydanda meydanda
İkrarım ezelden kadim
Canım meydanda meydanda

61. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerin hangisinde divan edebiyatı ile ilgili belirtilenler <u>yanlıştır</u>?

A) "İslam mitolojisi, klasik aşk öyküleri, kadın, şarap, din ve tasavvufla ilgili konular ile bazı felsefi düşünceler" en çok işlenen konulardır.

B) Konunun işleniş biçiminden çok, konunun bizzat kendisi önemlidir; bu bakımdan şairler, orijinal eserler üretmeyi başarmıştır.

C) Şiirde konu bütünlüğü aranmaz, parça güzelliği esastır; her beyit ayrı bir konuyu işleyebilir.

D) Dil süslü ve sanatlıdır, halkın kullandığı Türkçeden çok uzaktır; Arapça ve Farsça kelime ve tamamlamalara sıkça yer verilir.

E) Gazel, kaside, rubai gibi Arap ve Fars edebiyatlarından alınan nazım şekilleri sıklıkla kullanılmıştır.

62. SORABİLİRLER

Bir öğretmen, öğrencilerine divan edebiyatı ile ilgili sorular sormuş ve aşağıdaki cevapları almıştır. Soruların ne olduğu ise bilinmemektedir.

Merve: Şiirlerin dilinin anlaşılmaması bahane olamaz. Gojira'nın şarkılarının sözlerini de anlamıyorum ama dinliyorum.

Refik: Bazı ifadeler bana çok mübalağalı geliyor. "Mumdan gemilerle ateşten denizleri geçmek" ifadesinin bugünün insanına hitap ettiğini düşünmüyorum.

Bedia: Yabancı eserleri sadeleştirip günümüz Türkçesi ile okuyabiliyoruz. Kimse de illa o dilleri bilmelisiniz, demiyor. Bence bu, eski eserlerimiz için de geçerli.

Ogeday: Başka milletler de edebiyat tarihlerinin karanlıkta kalmış eserlerini buluyor ve yeni nesillere öğretmeyi tercih ediyor, biz de bu edebiyatı yok sayamayız.

Begüm: Eski ustaların yenileri yetiştirmesi, kış geceleri köy odalarında bile bu edebiyatın ürünlerinin okunması onun gücünü gösteriyor.

Bu öğrencilerden hangisi öğretmeninin divan şiiriyle ilgili sorduğu soruya doğru cevap vermiş <u>olamaz</u>?

A) Merve B) Refik C) Bedia D) Ogeday E) Begüm

63. SORABİLİRLER

İçerisinde iç kafiye bulunan, ortadan bölündüğünde dörtlük oluşturabilen gazellere "musammat gazel" denir.

Aşağıdakilerden hangisi bu türde bir eserden alınmıştır?

A) Değildim ben sana mail sen ettin aklımı zail
Beni tan eyleyen gafil seni görgeç utanmaz mı

B) Yıldız arayup gökde nice turfa müneccim
Gaflet ile görmez kuyuyu reh-güzerinde

C) Yarın Hakk'ın huzuruna varınca
Süleyman'dan hakkın alır karınca

D) Teblerze-zâd gevher-i galtân-ı gurbetim
Mihr-i sadef sabâh-ı nişabur'dur bana

E) Şeb-i yeldâyı müneccimle muvakkit ne bilir
Mübtelâ-yı gama sor kim geceler kaç saat

60. A | 61. B | 62. E | 63. A

64. SORABİLİRLER

Cumhuriyet'in ilanından sonraki Türk şiiriyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Kemalettin Kamu, Behçet Kemal Çağlar, Ahmet Kutsi Tecer, Ömer Bedrettin Uşaklı gibi şairler duygusal bir anlatımla Anadolu'yu anlatıp övmüşlerdir.

B) Aruz ölçüsü yerine hece ölçüsü yayılmıştır ancak Ahmet Haşim, Yahya Kemal gibi şairler yine de aruz ölçüsünü kullanmaya devam etmişlerdir.

C) Nazım Hikmet, Ahmet Arif, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Cahit Külebi gibi şairler Anadolu'yu gerçekçi bir biçimde anlatmıştır.

D) 1940'tan sonra I. Yeni, II. Yeni, Toplumcu Gerçekçiler, Saf Şiirciler ve Maviciler gibi şiir anlayışları oluşmuş ve modern Türk şiirinin gelişmesini sağlamışlardır.

E) Batı edebiyatlarını da tesiri altına alan klasisizm, romantizm, sembolizm akımları şairlerimizi derinden etkilemiştir.

65. SORABİLİRLER

I. Bu topluluğa dâhil olan şairler; Muammer Lütfi, Sabri Esad Siyavuşgil, Yaşar Nabi Nayır, Vasfi Mahir Kocatürk, Cevdet Kudret, Ziya Osman Saba ve Kenan Hulusi Koray'dır.

II. Batı edebiyatı ilkeleri ile sanat yapmışlar ve bunu savunmuşlar, hece ölçüsünü kullanmışlardır.

III. Zengin bir şiir dili oluşturmuşlar, imge ve benzetmelerden çok sık yararlanmışlardır; başlangıçta belirttikleri amaçlara ulaşamamışlardır.

IV. Marksist felsefeden etkilenmişler, edebiyatın halk için olması gerektiğini düşünmüşlerdir; halk söyleyişlerine eserlerinde yer vermişlerdir.

V. Şiirde esas olarak canlılık, samimiyet ve yeniliği almış; edebiyatta taklitten kaçınılmasını savunmuşlardır.

Verilen bilgilerden hangisi diğerlerinden farklı bir edebî topluluğa/anlayışa aittir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

66. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir dönem/topluluk şairine aittir?

A) Aşk örgütlenmektir bir düşünün abiler
Şiirimiz her işi yapar abiler
Valde Atik'te Eski Şair Çıkmazı'nda oturur
Saçları bir sözle örülür bir sözle çözülür

B) Bebe dişlerinden güneşlerden yaban otlarından
Durmadan harcadığım şu gözlerimi al kurtar
Şu aranıp duran korkak ellerimi tut
Bu evleri atla bu evleri de bunları da
Göğe bakalım
Falanca durağa şimdi geliriz göğe bakalım
İnecek var deriz otobüs durur ineriz

C) Ben en hakîr bir insanı kardeş sayan bir rûhum
Bende esîr yaratmayan bir Tanrı'ya îman var
Paçavralar altındaki yoksul beni yaralar

D) Ne kadar yakından ve arada uçurum
İnsanlar, evler, aramızda duvarlar gibi
Uyandım uyandım, hep seni düşündüm
Yalnız seni, yalnız senin gözlerini
Sen Bayan Nihayet, sen ölümüm kalımım
Ben artık adam olmam bu derde düşeli

E) Senin bir havan var beni asıl saran o
Onunla daha bir değere biniyor soluk almak
Sabahları acıktığı için haklı
Gününü kazanıp kurtardı diye güzel
Birçok çiçek adları gibi güzel
En tanınmış kırmızılarla açan
Bütün kara parçalarında
Afrika dâhil

64. E | 65. D | 66. C

67. SORABİLİRLER

Bazı tasavvuf şairlerinin ilk bakışta tutarsız veya anlamsız gibi görünen ancak derin bir yorumla değerlendirildiğinde çeşitli dinî anlamlar taşıdığı anlaşılan şiirlere "şathiye" adı verilir. Bu türde Allah'la içten bir sohbet tarzı kullanılabilir. Görünüşte dinî kurallara aykırı ya da saçma durduğu hâlde aslında vahdetivücut anlayışını yansıtır. Şathiyeler 8'li ya da 11'li hece ölçüsüyle yazılabilir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi "şathiye" hakkında söylenemez?

A) İlk anlamının oldukça tutarsız kabul edildiği

B) Dışarıdan bakıldığında dinî açıdan uygunsuz göründüğü

C) Okuyucular tarafından kolay kavranmayıp olumsuz karşılandığı

D) Allah'la içten bir iletişime yer verildiği

E) Derin yorumlarla gerçek anlamının ortaya çıktığı

68. SORABİLİRLER

Bana namaz kılmaz diyen
Ben kılarım namazımı
Kılarısam kılmazısam
Ol Hak bilir niyazımı

Hak'tan ayrı kimse bilmez
Kafir müselman kimdürür
Ben kılarım namazımı
Hak geçirdiyse nazımı

Ol nazı dergâhtan geçer
Ma'ni şarabından içer
Hicabsız can gözüm açar
Kendisi siler gözümü

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Anlaşılmaz bir dille kaleme alınmıştır.

B) İlahi aşk kavramını öğretmek için yazılmıştır.

C) Tapşırma geleneğini yansıtan eserlerden biridir.

D) Cumhuriyet Dönemi şiir zihniyetini yansıtır.

E) Din ve edebiyat arasındaki ilişkiyi ispatlar.

69. SORABİLİRLER

I. Hecenin 7, 8, 11 ve 14'lü kalıplarına ağırlık verilmiştir.

II. İslamiyet Öncesi Dönem'in devamıdır, halk şiirinin asıl koludur.

III. Şairler ilk asırlarda heceye, sonrasında aruza önem vermiştir.

IV. Şiirler bağlama eşliğinde söylenir, kullanılan dil sadedir.

V. Şiirlerde doğa ile iç içe olmaktan kaynaklanan bir somutluk vardır.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi "âşık edebiyatı" ile ilgili olamaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

70. SORABİLİRLER

Erenlerin lokmasından yer isen
Gerçek imamların aslı der isen
Dinle pendi sana derim er isen
Mürsel Baba oğlu Sultan Balımdır

Arslan gibi apıl apıl yürüyen
Kendi özün Hak sırrına bürüyen
Kepeneğin yanı sıra yürüyen
Mürsel Baba oğlu Sultan Balım'dır

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Konuşma diline yakın bir dil görülmektedir.

B) İçerik bakımından "semai"lerle aynıdır.

C) Kafiye düzeni düz uyak şeklindedir.

D) Tekke şiirine ait olduğu anlaşılmaktadır.

E) İlk dörtlükte tam uyağa yer vermiştir.

67. C | 68. E | 69. C | 70. B

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

Hikâye konusundan **AYT**'de toplam **11 soru** soruldu.
İşte **Hikâye** konusu ÖSYM analizi:

Hikâye
✓ 11 Soru Soruldu.

- Halk Hikâyeleri
- Mesneviler
- Batı Edebiyatı Etkisindeki Türk Hikâyesi
- Türk Hikâyeciliğinin Önemli Temsilcileri
- Türk Hikâyeciliğinin Önemli Eserleri

Shorts

Hikâye

1. 2024 - AYT

İsfahan'da yaşayan bir hükümdarın ve Keşiş adlı hazinedarın çocuğu olmamaktadır. Keşiş'in karısı ve Hanım Sultan bir gün yolda bir ihtiyarla karşılaşır. İhtiyar, Hanım Sultan'a bir elma fidanı verir. Fidan önce meyve vermez. Bu duruma üzülen Hanım Sultan'ın rüyasına ihtiyar girer ve fidanın meyve verdiğini müjdeler. Hanım Sultan ile Keşiş'in karısı elma fidanının meyvesini ikiye bölerek yer. Çocukları olursa birbirleriyle evlendireceklerine dair sözleşirler. Bir zaman sonra Keşiş'in kızı, hükümdarın ise oğlu olur. Oğlana Ahmet Mirza, kıza ise Kara Sultan adı verilir.

Bu parçada söz edilen halk hikâyesi hangisidir?

A) *Ferhat ile Şirin* B) *Kerem ile Aslı*

C) *Leyla ile Mecnun* D) *Arzu ile Kamber*

E) *Tahir ile Zühre*

2. İKİZ SORU

Horasan diyarındaki büyük şehrin padişahı Mehmene Banu'dur. Mehmene Banu'nun on üç on dört yaşlarında bir kız yeğeni vardır. Mehmene Banu, ona bir köşk yaptırmak ister. Köşkün işlemelerini usta nakkaş Behzat ile oğlu yapar. Kızla ustanın oğlu birbirini görür görmez âşık olurlar. Mehmene Banu, oğlanı zindana atar ancak gördüğü rüya üzerine serbest bırakır. O da kendini dağlara atar, mağarada yaşamaya başlar, vahşi hayvanları etrafına toplar. Hürmüz Şah'ın oğlu da kıza âşık olmuştur. Hikâyenin sonunda âşıklar kavuşamaz, ikisi de yan yana gömülür.

Bu parçada söz edilen halk hikâyesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Ferhat ile Şirin* B) *Kerem ile Aslı*

C) *Leyla ile Mecnun* D) *Arzu ile Kamber*

E) *Tahir ile Zühre*

1. B | 2. A

3. 2024 - AYT

Kutadgu Bilig, kendilerine sembolik isimler verilen dört temel kavram arasında olağanüstü bir soyutlama ve kişileştirme tekniğiyle hazırlanmıştır. Bu dört kavram: adalet, saadet, akıl ve akıbet. Eserde adalet, hakan rolündedir ve ---- adıyla yer alır. Saadet, vezir rolündedir ve ona ---- adı verilmiştir. Aklı temsil eden ve saadetten türeyen ---- ise bir bilge danışman rolündedir. ---- adı verilen akıbet, resmî görev alması konusunda hakanın ısrarlı tekliflerini sürekli geri çevirir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Kün Togdı - Odgurmış - Ay Toldı - Ögdülmiş
B) Kün Togdı - Ay Toldı - Ögdülmiş - Odgurmış
C) Odgurmış - Ögdülmiş - Ay Toldı - Kün Togdı
D) Odgurmış - Ögdülmiş - Kün Togdı - Ay Toldı
E) Kün Togdı - Ay Toldı - Odgurmış - Ögdülmiş

4. İKİZ SORU

Kutadgu Bilig, kendilerine Türkçe isimler verilen dört temel kavram arasında geçen ---- bir eserdir. Karahanlı Türklerinden Balasagunlu Yusuf Has Hacib'in Doğu Karahanlı Tabgaç Uluğ Buğra Kara Han'a atfen yazdığı ve takdim ettiği ---- yüzyıla ait bir eserdir. Karahanlıca olarak da isimlendirilen Hakaniye lehçesiyle yazılmıştır. ---- türünün Türk edebiyatındaki ilk örneğidir. ---- ile yazılmış, redifler ve kafiyelerle ahenk sağlanmıştır. Kısmen ansiklopedik bilgiler içerir. Eserin adı, "mutluluk veren bilgi" anlamına gelir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) sembolik - XI. - mesnevi - dörtlükler
B) alegorik - X. - siyasetname - bentler
C) didaktik - XII. - mesnevi - kıtalar
D) alegorik - XI. - siyasetname - beyitler
E) sembolik - XII - kaside - mısralar

5. 2024 - AYT

Karamanoğlu Mehmed Bey'in kamusal alanda ve sosyal hayatta Türkçe konuşmayı ve yazmayı önceleyen fermanı, şairleri Türkçe yazmaya teşvik etmiştir. ---- önce Farsça *Feleknâme* adlı eserini yazmış daha sonra Fars edebiyatında meşhur olan ---- adlı eseri Türkçeye tercüme etmiştir. Eserde tasavvuf yoluna yeni girenlerin yolculuğu, otuz kuş vasıtasıyla anlatılmıştır. Hüdhüd kuşu da Allah'ın varlığına ve birliğine ulaşma yolunda onların manevi rehberi olmuştur. Eser, hem bu sembolik içeriği hem de şairin Türkçe dil bilincini vurgulamasıyla Türk edebiyatı tarihinde önemli bir yere sahiptir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Yunus Emre - *Risaletü'n-Nushiyye*
B) Ahmedi - *İskendernâme*
C) Şeyh Galip - *Hüsn ü Aşk*
D) Mevlâna - *Mesnevî*
E) Gülşehri - *Mantıku't-Tayr*

6. İKİZ SORU

Karamanoğlu Mehmet Bey 13 Mayıs 1277'de "Şimden gerü hiç kimse divanda, dergâhda, bergâhda, mecliste, meydanda ve dahi her yerde Türk dilinden özge söz söylemeye." demiştir. Türklüğün bu en büyük fermanı, yazar ve şairleri asırlar boyunca dilsel bakımdan olumlu etkilemiştir. Bunlardan biri olan ----, 1307/08 yıllarında "nasihatname" türünün Anadolu'daki ilk örneklerinden biri olan ---- adlı eserini kaleme almıştır. İhtirastan kaçıp kanaatkâr olmayı, kin ve öfkeden uzaklaşıp sevgi ve sabrı, cimrilik ve hasetlikten çok yardımlaşmayı ve cömertliği, eşitlik ve hoşgörüyü savunur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Yunus Emre - *Risaletü'n-Nushiyye*
B) Ahmedi - *İskendernâme*
C) Şeyh Galip - *Hüsn ü Aşk*
D) Mevlâna - *Mesnevî*
E) Ali Şîr Nevai - *Hayretü'l-Ebrâr*

3. B | 4. D | 5. E | 6. A

7. 2024 - AYT

Genç yaşlarında eğitimini ilerletmek üzere İran'a giden sanatçı, burada tasavvuf ve tıp eğitimi görür. Hacı Bayram Veli'ye tabi olarak ---- mahlasını alır. Çelebi Sultan Mehmed'i tedavi ettiği için kendisine Tokuzlu köyü timar olarak verilir. Şair, Tokuzlu köyüne giderken timarın eski sahiplerince yolu kesilir ve tartaklanır. O da bu durumu ironik bir dille kaleme alarak Türk mizah ve yergi edebiyatının önemli bir örneği olan ---- adlı manzum bir hikâye ile sultana bildirir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nabi - *Hayriyye*

B) Şeyhi - *Harnâme*

C) Nef'i - *Sihâm-ı Kaza*

D) Âşık Paşa - *Garibnâme*

E) Fuzuli - *Şikâyetnâme*

8. İKİZ SORU

Genç yaşlarında eğitimini ilerletmek üzere memleketi olan Kırşehir'de Şeyh Süleyman'ın yanına giden ----, din ve tasavvufla ilgili eğitim almıştır. Eserleriyle düşüncelerinin önemli yönü, Türkçeye verdiği önemdir. O dönemlerde Türkçeden çok Arapça ve Farsçaya değer verilmektedir. Şair bunu kınar ve eserlerini Türkçe ile kaleme alır. Aruz ve heceyle yazdığı dörtlük ve gazel biçimindeki ilahilerin yanında hikâyeler kaleme almıştır. Bunlardan en önemlisi olan ----, tasavvufun yanında Türklerin eski kahramanlık ve alplık devirlerini öyküler.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Nabi - *Hayriyye*

B) Şeyhi - *Hâbname*

C) Nef'i - *Sihâm-ı Kaza*

D) Âşık Paşa - *Garibnâme*

E) Fuzuli - *Şikâyetnâme*

9. 2023 - AYT

---- Anadolu'da Dinî Tasavvufi Türk Edebiyatı'nın temsilcilerinden olan Yunus Emre'nin önemli eserlerinden biridir. Bir mesnevi ile başlayan eser, mensur bölümle devam eder. Didaktik özellikler taşıyan bu eserde insanıkâmil olma yolunda yaşanan manevi yolculuk anlatılır. Eserin daha sonraki bölümlerinde ise akıl ve iman hakkında bilgi verilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Divân-ı Hikmet* B) *Kutadgu Bilig*

C) *Atabetü'l-Hakayık* D) *Risaletü'n-Nushiye*

E) *Vesiletü'n-Necat*

10. İKİZ SORU

---- Anadolu'da Dinî Tasavvufi Türk Edebiyatı'nın temsilcilerinden olan Süleyman Çelebi'nin en önemli eseridir. Bir mesnevi olan eser, asırlar boyunca halk arasında okundu hatta pek çok bestekâr tarafından bestelendi. Süleyman Çelebi, eserini çeşitli bölümlere ayırmış ve "Münacat, Vilâdet, Risâlet, Miraç, Rihlet" bölümleriyle Hz. Muhammet'in hayatını anlatmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Divân-ı Hikmet* B) *Kutadgu Bilig*

C) *Atabetü'l-Hakayık* D) *Süheyl ü Nevbahar*

E) *Vesiletü'n Necât*

7. B | 8. D | 9. D | 10. E

11. 2023 - AYT

Divan edebiyatında öyküleyici niteliğe sahip eserler üzerine çalışmalar yaparken şairlerin özellikle bir nazım şekline ağırlık verdiğini fark ettim. Bu nedenle söz konusu nazım şeklinde eserler veren şairlere odaklandım. Araştırmama, öncelikle bu nazım şekliyle kaleme alınan ve Türk edebiyatındaki ilk siyasetname örneği olan eserle başladım. Sonrasında ise Anadolu sahasındaki Türk edebiyatına yönelerek Âşık Paşa, Nâbi ve Şeyh Galip'in bu nazım şekliyle kaleme aldığı eserlerini inceledim. Bununla birlikte hamse sahibi şairlerden bahsetmeyi de ihmal etmedim. Araştırmanın kapsamlı olabilmesi için Türk edebiyatındaki birçok şairi etkileyen farklı eserlere bakmam gerekiyordu. Bu nedenle Doğu edebiyatının Türk edebiyatına ilham veren eserlerini de araştırmama kattım.

Bu araştırmayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Odaklanılan nazım şekli, Türk edebiyatına İran edebiyatından geçmiştir.

B) Araştırmada Lâmî Çelebi ve Ali Şir Nevâi gibi hamse sahibi şairlerden söz edilmiştir.

C) Araştırmanın başında incelenen eser, Yusuf Has Hâcip tarafından kaleme alınmıştır.

D) Anadolu sahası Türk şairleri arasında *İskendername*'yi yazan şaire yer verilmiştir.

E) *Şehname* ve *Mantıku't Tayr* gibi klasikler araştırmaya dâhil edilmiştir.

12. İKİZ SORU

Divan edebiyatında öyküleyici niteliğe sahip eserler üzerine araştırmalar yaparken sanatçıların özellikle bir nazım şeklini kullanarak tahkiye tekniğini uyguladıklarını fark ettim. İlk olarak daha XI. asırda kaleme alınmış bir eser çıktı karşıma. Aradaki asırlarda keleme alınan eserlerden sonra XV. asırda Ahmed-i Dai'nin yazdığı eseri tam bir hayranlıkla inceledim. Türün halk hikâyelerinden farkının tamamen şiir şeklinde yazılması ve sanatçısının belli olması olduğunu tespit ettim. İran edebiyatında ortaya çıktığını ancak bütün Türk ve İslam edebiyatında yaygın olarak kullanıldığını tespit ettim. Görece çok yakın bir tarih olan XIX. yüzyılda bile bu türde eser verildiğini, Türk aydınlarının da bu eserlere ilgi duyduğunu belirledim.

Bu araştırmayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türk edebiyatında asırlar boyu hikâye ve roman ihtiyacını karşılayan bir türden söz edilmiştir.

B) Geçiş Dönemi adı verilen zaman diliminde kaleme alınmış bir yapıttan bahsedilmiştir.

C) Odaklanılan nazım şekli her beytin bir öncekiyle uyaklı olduğu bir nazım biçimidir.

D) *Çengname* adını taşıyan ve "çeng"in (bir çalgı, arp) başından geçenlerin anlatıldığı bir esere değinilmiştir.

E) Keçecizade İzzet Molla gibi son dönem divan sanatçılarının varlığı ortaya konmuştur.

13. 2023 - AYT

Sevgioğulları kabilesinden bir kız ve bir erkek çocuk; aynı okula gider, arkadaş olur ve birbirlerini severler. Kabile büyükleri, ikisinin evlenebilmesi için bir şart koşar: Erkek kahraman, Kalp ülkesine gidecek ve orada kimyayı bulup getirecektir. Kahraman, yolda türlü zorluklarla karşılaşır; kuyuya düşer, bir dev tarafından hapsolunur, sonrasında bir cadının eline düşer ve Çin padişahının kızı tarafından kandırılır. Bütün bu zorluklardan onu kurtaran Sühan adlı bir ihtiyardır. Kalp ülkesine ulaştıklarında Sühan, ona gizli sırrı açıklar ve o da anlar ki aradığı şey kendi içindedir, ondan ayrı değildir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Leylâ vü Mecnûn* B) *Hüsn ü Aşk*

C) *Hüsrev ü Şîrîn* D) *Cemşid ü Hurşîd*

E) *Şem ü Pervâne*

14. İKİZ SORU

Adaletiyle ünlü Çin hakanı Fağfur Şah'ın şehzadesi, rüyasında güzel bir kız görerek ona âşık olur. Bütün ülkede aramalarına rağmen bu kızı bulamazlar. Mihrâb adlı çok ülke gezmiş, hünerli, tacir ve ressam bir bilge vardır. Gezdiği yerlerdeki güzellerin resimlerini yapmıştır. Şehzade, Mihrâb'ı çağırtıp güzelleri sorar. Mihrâb, şimdiye dek gördüğü en güzel kızın Rum Kayser'inin kızı olduğunu belirterek onun resmini gösterir. Şehzade, rüyasındaki güzelin bu olduğunu söyler ve kendisini sevdiğine götürmesini rica eder. Mihrâb'ın da yardımlarıyla Rum Kayser'inin sarayına girerek kendini kabul ettirir. Kızla evlenerek Çin'e dönerler.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Leylâ vü Mecnûn* B) *Hüsrev ü Şîrîn*

C) *Cemşîd ü Hurşîd* D) *Şem ü Pervâne*

E) *Tuhfe ve Nuhbe*

15. 2023 - AYT

Bağdat'ın fethi sırasında tanıştığı ---- Leylâ vü Mecnûn mesnevisini yazması konusunda Fuzûli'yi teşvik etmiştir. Bu önemli rolüyle birlikte şair, Türk edebiyatındaki asıl ayrıcalıklı konumunu hamse sahibi olmasıyla kazanmıştır. Hamsesinde Yûsuf u Züleyhâ mesnevisiyle klasik bir çizgide ilerlerken Şâh u Gedâ ile özgün konulara yönelmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilmelidir?

A) Hayâli Bey B) Bâki

C) Taşlıcalı Yahya D) Şeyhi

E) Ahmedi

16. İKİZ SORU

Timur ile tanıştığı ve onunla sohbet ettiği rivayet edilir. ----; ilk önemli eseri olan *İskendername* adlı mesnevisini Germiyanoğlu Süleyman Şah için 1390'da tamamlamıştır. Ansiklopedik bilgiler verdiğinden Türkçe ve bilim tarihi bakımından önem taşıyan eserini, "Dasitan-ı Tevarih-i Müluk-ı Al-i Osman" bölümünü ekleyerek Emir Süleyman'a sunmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilmelidir?

A) Hayâli Bey B) Bâki

C) Şeyhülislam Yahya D) Fuzuli

E) Ahmedi

13. B | 14. C | 15. C | 16. E

17. 2023 - AYT

Gece hafif yağmur çiseliyordu. Asfalt yolda yürürken yeni rugan iskarpinleri nemli nemli parlıyor ve siyah çizgili pantolonu bunların üzerine tatlı bir akışla dökülüyordu. Paltosunun geniş yakasını kaldırmış, kalın eldivenli ellerini arkasına bağlamıştı. Dalgın dalgın yürüyor ve boş gözlerle ayaklarına, ıslak asfalttan biraz yukarı doğru kalkıp sonra kolayca ileri uzanan ve yine ıslak asfalta dokunan iskarpinlerine bakıyordu. "Hayat, bu rugan iskarpinlere ne kadar benziyor." dedi. "Tıpkı bunlar gibi biz de günler geçtikçe aşınmaya, bir tarafa kaykılmaya çirkinleşmeye ve nihayet işe yaramamaya başlayacağız." Hayat ne güzel fakat ne can sıkıcı şeydi. Gündüz daire... Akşamüzerleri güzel bir yemek, bazen sinema... Sonra uyku... Bunların hepsi güzeldi fakat bütün günü dolduran bu eğlendirici işlerin içinde insan boşluk hissi duymaktan kurtulamıyordu. Bir şey eksik gibiydi, hayatın bütün ömrünce işlemeyen bir yeri varmış gibiydi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Açık ve yalın bir üslupla kaleme alınmıştır.

B) Öykü kişisinin sorgulamaları yansıtılmıştır.

C) Gündelik hayattan bir kesite yer verilmiştir.

D) Benzetme ve betimlemeden faydalanılmıştır.

E) Sosyal eleştiri, mizahi bir üslupla dile getirilmiştir.

18. İKİZ SORU

Aşağı indiği zaman arkadaşının uykuya dalmış olduğunu gördü. Elektriği yaktığı hâlde uyanmamıştı. Yüzü kendisini hayrete düşürdü: Bu çehre, sanki demin yukarıda ona karşı buzlanıveren gergin, sinirli yüz değildi. Burada, kendi yatağında, çocuk gülümsemeleri ile mışıl mışıl bir delikanlı uyuyordu. Bu uyuyanın polisten kaçan, cemiyete diş bileyen bir adam olmasına imkân var mıydı? Şu anda muhakkak ki aşk rüyaları görüyordu. Onu uyandırmaya kıyamadı. Tekrar odasına döndü. Sonra düşündü ki birkaç keskin cümleden başka aralarında bir şey konuşulmuş değildi. Kendisi zihninde bu konuşmaları devam ettirmiş ve bir çıkmaza girmişti. Fakat bunu düşününce titredi. Demek ki aşağıda uyuyanın dediği doğruydu: Farkında olmadan bile biraz düşününce insanın rahatı kaçacaktı. Masanın üzerindeki gazeteleri karıştırmaya başladı ve üçüncü sayfada gözü bir yere ilişti, dikkatle okudu: Arkadaşının ismi geçiyor ve polis tarafından şiddetle arandığı fakat artık yakalanacağı çünkü zabıtanın iz üzerinde bulunduğu yazılıyordu.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toplumcu gerçekçi bakış açısı yansıtılmıştır.

B) Üçüncü kişili anlatım yolu tercih edilmiştir.

C) Öykü kişisinin zihni, yazarca bilinmektedir.

D) Öyküleme ve betimlemeden yararlanılmıştır.

E) Gündelik hayatta yaşanabilecek bir olay vardır.

17. E | 18. A

19. 2023 - AYT

1940 sonrası Türk edebiyatında düzyazı, öykü ve tiyatro türünde eserler vermiş bir yazardır. Eserlerinde toplumsal yapıyı bütüncül bir biçimde ve gerçekçi bir üslupla sunmuştur. Eleştirel anlatımı, sosyal sorunları daha ilgi çekici biçimde sunmasına zemin hazırlamıştır. *Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu, Ayışığında Çalışkur* gibi öykülerinde de yazarın söz konusu eğilimini açıkça görebilmek mümkündür.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Kemal

B) Halikarnas Balıkçısı

C) Haldun Taner

D) Memduh Şevket Esendal

E) Sabahattin Ali

20. İKİZ SORU

1930 sonrası Türk edebiyatında düzyazı, öykü ve tiyatro türlerinde eser vermiş bir yazardır. Eserlerinde toplumcu gerçekçi yönünü hissettirdi. Nâzım Hikmet'in "Türk edebiyatında öykücü olarak yalnız sen varsın!" övgüsüyle karşılaştı. *Bir Şaka, Candarma Bekir, Duvar, Kazlar, Katil Osman* öykülerinde hapishaneyi işledi. Öykülerindeki karakterleri tasvir edip iyi ve kötü yanlarını ortaya koydu.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Kemal

B) Halikarnas Balıkçısı

C) Oktay Akbal

D) Memduh Şevket Esendal

E) Sabahattin Ali

21. 2022 - AYT

Kaynağını kutsal kitaplardan alan bu mesnevinin olay örgüsünde asıl kahramanın kıskanılarak kardeşleri tarafından kuyuya atılması, köle pazarında satılması, rüya tabirlerinde bulunması, güzelliğiyle beğenilmesi, tüm sıkıntılara karşı sabır ve sadakat göstermesi hikâyenin önemli noktalarını oluşturur. Bu hikâyedeki gömlek, kuyu, buğday ve rüya tabirleri simgesel değerleriyle anlatımı zenginleştiren unsurlardandır.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Leylâ vü Mecnûn*

B) *Yûsuf u Züleyhâ*

C) *Hüsrev ü Şîrîn*

D) *Şem ü Pervâne*

E) *Vâmık u Azrâ*

22. İKİZ SORU

Kaynağını kutsal kitaplardan (Tevrat ve Kur'an) alan bu *Yûsuf u Züleyhâ* mesnevisi, 6278 beyitten oluşup 1491/92 yılında yazılmıştır. Eserden bahseden pek çok eleştirmene göre Anadolu sahasında bu konuda yazılmış eserlerin en iyisidir. Şiirlerde kullanılan dil dönemin iyi işlenmiş Osmanlıcası olup sanatlı ve zengin bir üslupla yazılmıştır.

Bu parçada söz edilen eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hamdullah Hamdi

B) Taşlıcalı Yahya

C) Sünbülzade Vehbi

D) Kadı Burhaneddin

E) Bağdatlı Rûhî

19. C | 20. E | 21. B | 22. A

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

Ahmet Mithat Efendi'nin birden çok sıfatı vardır: gazeteci, hikâye ve roman yazarı, tarihçi, ilahiyatçı, felsefeci... O, bütün bu alanlarda ciltler dolusu eseri bulunan, edebiyattan coğrafyaya, müzikten dinler tarihine hemen her konuda kalem oynatmış ve okuyucularını her alandan haberdar etmek isteyen bir gazeteci, bir ansiklopedisttir. ---- Ahmet Mithat Efendi'nin hikâye sahnesine adımını attığı eserdir. Eserin sonrakilerde izlerini göreceğimiz bir yapıt olması, devrinin eğitim ve ahlak anlayışını yansıtması dikkat çekicidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kıssadan Hisse*

B) *Gönül Ticareti*

C) *Kuyruklu Yıldız Altında Bir İzdivaç*

D) *Müdafaa-i Zulüm*

E) *Rumuzu'l- Edeb*

2. SORABİLİRLER

Türk hikâyeciliği, toplumun gündelik yaşamını ve bireylerin iç dünyasını yansıtan zengin bir edebiyat dalıdır. Hikâyelerde sıradan insanların hayatı, duygu ve düşünceleri sade ve akıcı bir dille anlatılır. Olay örgüsü genellikle kısa ve özlüdür, gereksiz detaylara yer verilmez. Toplumsal değişimler, kültürel değerler ve insan ilişkileri hikâyelerin temel temalarını oluşturur. Bu yönüyle Türk hikâyeciliği hem eğitici hem de estetik bir okuma deneyimi sunar.

Bu parçadan Türk hikâyeciliğiyle ilgili aşağıdakilerin hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Ayırıcı özelliği olmayan insanları ele alabilir.

B) İçinden çıktığı toplumdan kopuk değildir.

C) Sadık okurların beklentilerini dikkate alır.

D) Lüzumsuz ayrıntılarla okurlarını sıkmaz.

E) Okuru eğitmek gibi bir misyon üstlenmiştir.

3. SORABİLİRLER

Editör:

— Efendim, siz Türk edebiyatının ilk gerçekçi romanlarından birisi olma özelliğiyle edebiyat tarihinde büyük önem taşıyan *Sergüzeşt* adlı romanın yazarı olarak tanınsanız da aslında hikâye türünde de akla gelmelisiniz.

Yazar:

— Eğer hakkıâliniz var dediğimde kendimi beğenmişlik saymazsanız cevabım müspettir. Batı'da "historie" veya "story" adı verilen türün tanınması için emek verdim.

Editör:

— Efendim, elbette müspet cevabınız bizi mutlu eder. Siz, edebiyatımızda bu türün kurucularındansınız.

Yazar:

— Teşekkür ederim. Ümidim odur ki *Küçük Şeyler*, nesli ati tarafından da tahattur edilir. Bizi az da olsa hayırla yâd ederler.

Bu diyalogda konuşan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Namık Kemal

B) Ali Ekrem Bolayır

C) Ahmet İhsan Tokgöz

D) Samipaşazade Sezai

E) Hüseyin Cahit Yalçın

4. SORABİLİRLER

Küçürek hikâyelerde konuşmak değil susmak, çok değil az söz, uzunluk değil kısalık önemlidir. Anlam; anlatılmayan, gizlenen şeyde ortaya çıkar. Bu yüzden yoğun, dolaylı anlatıma ve ---- dayanmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) klasisizme B) realizme

C) romantizme D) sembolizme

E) dadaizme

1. A | 2. C | 3. D | 4. D

5. SORABİLİRLER

Türk edebiyatında hikâye, XIX. yüzyıl içerisinde geleneksellikten sıyrılıp biçim değiştiren önemli bir edebî türdür. Hikâyenin geçirdiği bu değişim süreci oldukça belirgin olmuş ve geleneksel hikâyelerle modern hikâyeler birbirlerinden -neredeyse iki farklı tür sayılabilecek derecede- ayrılmışlardır. Modern Türk hikâyesinin gelişimini edebî dönemlere göre ele alırken birkaç noktaya değinmek gerekir. Bunlar divan ve halk edebiyatlarında hikâyenin genel görünümü ile bu iki kolun modern hikâye anlayışına tesirlerini anlamaktır. İlaveten yeni hikâye yolunda ilk adımlar olarak olan *Muhayyelat* ve *Müsameretname*'nin Türk hikâye tarihindeki yerinin belirlenmesidir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Tanzimat Dönemi'nde edebiyatımıza girmiş bir türden söz edilmiştir.

B) Hikâye türünün bizde geleneksel şekliyle zaten var olduğu ortaya konmuştur.

C) Giritli Ali Aziz Efendi tarafından kaleme alınan bir eserden bahsedilmiştir.

D) Emin Nihat Bey tarafından yazılmış bir eserin ismi verilmiştir.

E) Teknik düzeyde Batılı örneklerinin Cumhuriyet yıllarında verilebildiği bir tür açıklanmıştır.

6. SORABİLİRLER

İnsanın kendi "ben"iyle çatışmasının hangi sebepten ileri geldiği, nasıl geliştiği ve hangi sonuçları doğurduğu günümüze dek birçok eserin konusunu oluşturmuştur. Türk edebiyatında yazarın insanın iç dünyasının farkına varması ve her insanın kendine özgü oluşunu kavraması modernleşme süreciyle birlikte başlamıştır. İnsanların zengin iç dünyalarının öykülenmesi bir anlamda Batılı hikâye ve roman örneklerinin etkisiyle başlamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen anlayış doğrultusunda kaleme alınmış eserlerden değildir?

A) *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*

B) *Bir Hikâye-i Sevda*

C) *Oğlumuz*

D) *Yaz Yağmuru*

E) *Abdullah Efendi'nin Rüyaları*

7. SORABİLİRLER

Ömer Seyfettin, asker olması dolayısıyla Rumeli'de bulunmuştur. O toprakların Osmanlı Devleti'nin elinden çıkmakta olduğunu, asırlar boyu Türk idaresinde yaşamış kavimlerin, yabancı devletlerin kışkırtmasıyla Türk düşmanı hâline geldiğini görmüştür. XX. yüzyılın şartları değişiktir. Osmanlı Devleti, Batı'nın tekniğine ulaşamadığı için bu tekniği orduya sokamamış ve ordu asırlar boyu yenilmiştir. Ömer Seyfettin, bu gerilemenin sebebini millî şuur noksanında bulur. Bütün kavimler şu veya bu sebeple kendi millî şuurlarına sahip olmuşlar fakat Türkler ümmetçilik anlayışı ile kendi milliyetlerini bile bilememektedir.

Bu parçada söz edilen yazar ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Türkçülük akımının temsilcilerindendir.

B) *Genç Kalemler* dergisinde düşüncelerini açıklamıştır.

C) Çehov tarzı hikâyeyi örnek alarak eser vermiştir.

D) *Yeni Lisan* adlı makaleyle dilde reform başlatmıştır.

E) Türk hikâyeciliğinin en önemli isimlerindendir.

8. SORABİLİRLER

Pardösüsünün kürklü yakasını kaldırınca üşüdü mü diye baktım. Aslında soluk esmer yüzü, balmumu gibi sararmıştı.

— Üşüdün, dedim. Kaşını kaldırdı. Yanağındaki çıban yerinde kan yoktu. Durdum. Yüzünü avuçlarıma alıp ovaladım.

— Neden böyle oldun, dedim. Güldü. Karanlığa doğru tükürdü. Başını iki tarafa şiddetle salladı.

— Olurum bazı bazı böyle, dedi.

— Bir yere girelim, dedim.

— Girelim, dedi.

— Çok ihtiyarladın sen, dedi.

— İhtiyarladım, dedim. Saçlarıma baktı. Gözlerime baktı. Güldü.

— Boş ver, dedim. Yahu, bakma! Isınmış olacak, yakası kürklü pardösüsünü çıkardı. Pardösüsünün yakası kürklü, pardösüsünün yakası kürklü dedim içimden. İçimden biri: "E ne olacak yani?" dedi. Ne olacak, ben de yaptıracağım bir tane böyle.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Diyaloglara sıklıkla yer verildiği

B) Durum öyküsünün özelliklerini yansıttığı

C) Birinci kişili anlatımın tercih edildiği

D) Yalın bir dille kaleme alındığı

E) Toplum sorunlarının irdelendiği

5. E | 6. B | 7. C | 8. E

9. SORABİLİRLER

Refik Halit Karay, aldığı sürgün cezasından dolayı Türkiye'den 16 yıl ayrı kalmıştır. Karay, belki de *Eskici* isimli hikâyesinde kendisini anlatır. ---- isimli kitabındaki hikayelerden biri olan *Eskici* hikâyesinde Hasan, Arapçanın ana dil olduğu bir yere gönderilir. Türkçe duymadığı için çok acı çeker ancak bir gün bir eskicinin Türk olduğunu anlayınca onunla uzun uzun sohbet eder.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Gurbet Hikâyeleri* B) *Gülen Ada*

C) *Sırça Köşk* D) *Otlakçı*

E) *Parasız Yatılı*

10. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) Hikâyelerde düşündürmekten çok, duygulandırmak ve heyecanlandırmak amaçlanır.

B) Olay hikâyelerinde olaylar; serim, düğüm, çözüm sırasına uygun olarak anlatılır.

C) Ben merkezli öykünün Türk edebiyatındaki ilk temsilcisi Haldun Taner'dir.

D) Çok kısa öykü, minimal öykü olarak da anılan küçürek öykü Servetifünun edebiyatında doğmuştur.

E) Hikâyelerde mekân ve zaman betimlemesi romana göre kısa tutulur.

11. SORABİLİRLER

(I) 1920-1940 yılları arasında Millî Edebiyat Dönemi sanatçıları eser vermeye devam etmiştir. (II) Millî Edebiyat yıllarında başlayan Anadolu'ya yöneliş hız kazanmıştır. (III) Yazarlar halkın dertlerini, problemlerini ve Anadolu'nun güzelliklerini işlemişlerdir. (IV) Anadolu efsaneleri, masalları ve mitolojisinden yararlanmışlardır. (V) Özellikle de klasisizm ve romantizm ilkelerine uymuşlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde belirtilenler <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. SORABİLİRLER

Hikâye planı, üç bölümden oluşur. Birinci bölüm olan "serim", hikâyenin giriş bölümüdür. ----. İkinci bölüm "düğüm" adını taşır. ----. Üçüncü ve son bölüm ise "çözüm"dür. Hikâyenin sonuç bölümü olup merakın bir sonuca bağlanarak giderildiği bölümdür.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hikâyenin adı ve yazar hakkında bilgiler verilir - Yazar toplumsal olaylarla ilgili sorumluluğunu yerine getirir

B) Çevrenin olaylar ve insanlar üzerinde etkisi vurgulanır - Yalın ve akıcı bir dille her şey gözler önüne serilir

C) Beklenmedik olaylar silsilesi ile okurun dikkati çekilir - Eserin en akılda kalıcı kısmı olarak ön plana çıkarılır

D) Çevre ve kişiler tanıtılarak ana olaya giriş yapılır - Olayın bütün yönleriyle anlatıldığı en geniş bölümdür

E) Bu kısım son derece uzundur ve ana olaylar buradadır - Merak edilen her şey artık hızlıca açıklığa kavuşur

9. A | 10. D | 11. E | 12. D

13. SORABİLİRLER

Önüm sıra, bir beden oylumundaki boşluğun da benimle birlikte yürüdüğünü düşünüyordum. Bir adım sonraki bendim sanki o boşluk ya da mutfağa yıllardır girip çıkan bedenim boşluğun yüzünde yüzlerce iz bırakmış! Ve o izler derinleşe derinleşe bedenime benzemişti de onları hissediyordum. Aslında aynı bedensel boşluktan yüzlercesinin de arkamdan geldiğini düşünebilirdim. Onun gidişiyle birlikte tuhaf bir genişlik oluşmuştu evde. Duvarlar canlı birer yaratık gibi adım adım geri çekilmişti sanki eşyalar küçüldükçe küçülmüş, hiç beklenmedik köşelerde de insanı bakışlarından tutup kendilerine doğru çeken acayip alanlar açılmıştı.

Bir hikâyeden alınan bu parçada aşağıdakilerin hangisi vardır?

A) Üçüncü kişili anlatım
B) Tanrısal bakış açısı
C) Birinci kişili anlatım
D) Bilinç akışı tekniği
E) Geriye dönüş tekniği

14. SORABİLİRLER

Halk hikâyeleri Türk edebiyatında XVI. asırdan itibaren görülmeye başlanan, genellikle âşıklar tarafından nazım-nesir karışık şekilde dinleyicilere anlatılan, nesilden nesile sözlü olarak aktarılan, yer yer masal ve destan özellikleri gösteren hikâyelerdir. Tarihî bir olaya dayanmayan, şahısların ve olayların anlatımında düşsel (olağanüstü) bir tavır takınılan, belli yerlerinde tekerlemelerin kullanıldığı halk hikâyeleri asırlar boyunca Türk halkının hikâye ihtiyacını karşılamıştır.

Bu parçada halk hikâyeleri ile ilgili bilgi yanlışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nazım-nesir karışık şekilde dinleyicilere anlatılmamıştır.
B) Şahısların ve olayların anlatımında gerçekçi bir tavır takınılmıştır.
C) Türk halkının hikâyeden çok, efsane ihtiyacını karşılamıştır.
D) Tarihî bir olaya dayanmış, yazılmasında tarihî belgelerden yararlanılmıştır.
E) Âşıklar tarafından değil bu işte uzmanlaşmış hikâyeciler tarafından anlatılmıştır.

15. SORABİLİRLER

Bir edebiyat araştırmacısı olarak şunu söyleyebilirim: (I) Divan edebiyatında uzun olayların aruz ölçüsünün kısa kalıplarıyla şiir şeklinde yazıldığı nazım biçimine mesnevi denirdi. (II) Roman ve hikâyenin bilinmediği çağlarda bu mesneviler onların işlevini üstlenmişti. (III) Dibace; manzum (şiir) veya mensur (düzyazı) şeklinde yazılabilen, mesnevinin bir nevi ön sözüydü. (IV) Tevhit, Allah'ın birliğinin ve bütünlüğünün anlatıldığı bölümdü. (V) Münacaat ise Peygamber ve dört halifeye övgülerin bulunduğu mesnevi bölümüydü.

Bu parçada edebiyat araştırmacısının verdiği numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. SORABİLİRLER

Bir makalede Millî Edebiyat Dönemi hikâyesi ele alınmıştır. Bu makalede yapılan tespitlerden bazıları şunlardır:

I. Sanatçılar, İstanbul dışına çıkarak Anadolu insanının yaşamını konu edinmeye başlamışlardır.
II. Cehalet, yurtseverlik, çağdaşlaşma, geri kalmışlık, halkın çektiği sıkıntılar gibi temalar işlenmiştir.
III. Yeni Lisan makalesiyle başlayan sade dil anlayışı, verilen eserlerde güçlü şekilde uygulanmıştır.
IV. Yazarlar, üslup mükemmelliğine önem vermişler; "sanat için sanat" ilkesini gözetmişlerdir.
V. Kahramanlar, ruhsal ve fiziksel tasvirlerle yaşadıkları çevre içerisinde anlatılmaya çalışılmıştır.

Bu makalede yapılan tespitlerin hangisinde yanlış bir bilgi söz konusudur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. C | 14. B | 15. E | 16. D

17. SORABİLİRLER

Kaç kardeştik bilmiyorum. En küçükleri bendim ve henüz saymayı bilmiyordum. Öğrendiğimde ise hepimiz dağılmıştık. (Ferit Edgü)

Bir örneği verilen küçürek hikâye ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Çok kısa öykü, minimal öykü olarak da anılan bir yazınsal türdür.

B) Hikâyede bulunması gereken birinci ya da üçüncü kişili anlatım, bu türde kullanılmaz.

C) Kısa öykünün bir iki cümleye kadar küçültülmüş şeklini ifade eder.

D) Türk edebiyatında Ferit Edgü dışında Hulki Aktunç ve Tezer Özlü gibi isimler bu türde öne çıkar.

E) Cumhuriyet Dönemi'nden önce bu türün edebiyatımızda varlığı söz konusu değildir.

18. SORABİLİRLER

---- sanatkârları, Samipaşazade ve Nabizade Nazım'dan sonra hikâyeye gerçek değerini vermiş; bu türü ciddi olarak benimsemişlerdir. Romanda olduğu gibi hikâyede de realist bir tavrı esas almış, yaşadıkları bir hayatı aksettirmeye gayret etmişlerdir. Romantik hisler, ilişkiler ve tabiata yaklaşım açısından romantizmin etkisi yer yer kendini göstermektedir. Ancak hikâye kişilerini genelde kendilerine benzeyen insanlardan ve yaşadıkları muhitlerden seçmekle gerçekçi bir yaklaşım içinde olmuşlardır. Hemen çoğunu İstanbul zevk ve eğlence âlemlerinin müdavimleri oluşturan hikâye kişileri yanında mekânı da bu şehirle sınırlandırmışlardır. Onlar bir İstanbul hikâyecisidirler.

Bu parçanın başında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Servetifünun

B) Tanzimat I. Dönem

C) Fecriati

D) Tanzimat II. Dönem

E) Millî Edebiyat

19. SORABİLİRLER

Ömer Seyfettin; subaylığı dolayısıyla Rumeli'de bulunduğu yıllarda o toprakların Osmanlı Devleti'nin elinden çıkmakta olduğunu, asırlar boyu Türk idaresinde yaşamış olan kavimlerin, yabancı devletlerin kışkırtması sonucu Türk düşmanı hâline geldiğini görmüştür. XX. yüzyılın şartları değişiktir. Osmanlı Devleti; Batı'nın tekniğine ulaşamadığı gibi, bu tekniği orduya da sokamadığı için askerlikte de bir gerileme vardır. Ömer Seyfettin, bu gerilemenin sebebini millî şuur noksanında bulur. Eserlerinde bu şuuru kazandırmaya çalışır.

Aşağıdakilerden hangisi söz konusu sanatçının bu parçada söz edilen konularla ilgili bir eseri değildir?

A) *Primo Türk Çocuğu*

B) *Boykotaj Düşmanı*

C) *Kaşağı*

D) *Beyaz Lale*

E) *Nakarat*

20. SORABİLİRLER

Sıcak yaz gecesi. Mahalle kahvesinin önündeki setin üstü sanki ufak bir bahçecikti. Ortada küçük bir havuz, içinde gazoz şişeleri, etrafında biraz çimen, kına çiçekleri. Kahve pencerelerine sicimler gerilmiş, gecesefaları, telgraf çiçekleri, kireçle sıvanmış yarım tenekeler içinde sardunyalar sıralanmış. Kapının sağ tarafında bazısı giyimli, birtakımı da gecelik entarileri, Şam hırkaları ile dört beş kişi, İstanbul'un son büyük zelzelesinden konuşuyorlardı. Gümrük aracılarından Faik Efendi; kırk beş yaşlarında, uzun kara bıyıklı, esmer bir adam. Ayağının birini altına alarak, kaşlarını yukarı aşağı oynatarak anlatıyor.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Bilinç akışı tekniğine başvurulmuştur.

B) Anlatıcının iç çatışmalarına yer verilmiştir.

C) Bir hikâyenin giriş bölümünden alınmıştır.

D) Ağır ve süslü bir dille kaleme alınmıştır.

E) Açıklayıcı bir anlatım tekniği tercih edilmiştir.

17. B | 18. A | 19. C | 20. C

21. SORABİLİRLER

1940-1960 arası Cumhuriyet Dönemi Türk hikâyeciliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Genel olarak Millî Mücadele, modernleşme çabaları, halkın içinde bulunduğu koşullar, köylü/şehirli - alt/üst tabaka çatışması hikâyelerin temel kaynağıdır.

B) Modern hikâye bu dönemde ortaya çıkmış; 1950'lerin sonlarında bu tür, edebiyatımızda yer edinmiş ve yaygınlaşmıştır.

C) Eserlerde farklı edebiyat anlayışlarının etkisi görülür; sanatçıların bireysel tercihlerine göre realist, natüralist etkiler yoğunluktadır.

D) Kurtuluş Savaşı ve Cumhuriyet devrimleri konu olarak etkisini kısmen yitirmiş ancak 2. Dünya Savaşı'nın ağır koşulları eserlerde yer bulmuştur.

E) Bilim kurgu konusu, özellikle Amerikan ve Sovyet edebiyatları etkisiyle yaygınlaşmış; fantastik hikâyeler Batılı örneklerini geride bırakmıştır.

22. SORABİLİRLER

Bireyin iç dünyasını esas alan hikâyeleri kaleme alan sanatçılar ----.

Bu cümlenin sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) bireyi sosyal (toplumsal) yönüyle değil psikolojik (ruhsal) yönüyle ele alıp anlatmışlardır, eserlerinde olay örgüsünü insana özgü bir gerçekliği anlatmak için oluşturmuşlardır

B) yöresel konuşmalara, bölgelere özgü ağız özelliklerine özel bir ilgi göstermişler; kullandıkları yeni sözcükler sayesinde standart yazı diline çok sayıda yeni sözcük kazandırmışlardır

C) insanın topluma yabancılaşmasının nedenlerini sosyoekonomik unsurlardan çok bireyin iç dünyasında aramışlardır

D) insan gerçekliğini farklı yönlerden anlatma gayreti içine girmişler, olaylardan ve insanlardan hareketle bireyin psikolojisini aktarmaya çalışmışlardır

E) psikoloji ve psikiyatri biliminin o güne değin ulaştığı bilgilerden faydalanmışlar; çağrışımlara açık, sanatlı bir dille ruh tahlillerine/çözümlemelerine geniş yer vermişlerdir

23. SORABİLİRLER

Toplumcu gerçekçi hikâye anlayışı üzerine yazılan bir tez çalışmasında aşağıdaki cümlelerden hangisinin geçmesi mümkün değildir?

A) Toplumcu dünya görüşü üzerine temellendirilmiş bir edebiyat anlayışını ifade eden bir terimdir.

B) Bu akım temsilcileri, toplumu sosyal sınıflar arasında gerçekleşen çatışma alanı olarak değerlendirir.

C) Eserlerde büyük şehirlere göçün ortaya çıkardığı problemler ve sosyalizm üzerinde durulmuştur.

D) Toplumun inançları ön plana çıkarılmış, inançların topluma olumlu etkileri sıklıkla ele alınmıştır.

E) Halkı aydınlatmak düşüncesiyle bazı yazarlar bazı bölgeleri özellikle konu edinmişlerdir.

24. SORABİLİRLER

Kerem ile Aslı, XVI. yüzyıl veya sonralarında *Yusuf ile Züleyha*, *Hüsrev ile Şirin*, *Leyla ile Mecnun* gibi Arap ve Fars asıllı halk hikâyelerinin etkisi ile oluşan ancak özgün bir Türk halk hikâyesidir. Hikâye çok sevilmiş, Türk dünyasının pek çok yerine yayılmış ve hikâyenin çok sayıda varyantları oluşmuştur. Hikâye ve varyantları Anadolu, Azerbaycan, Ermenistan, Kıbrıs, Balkan Türkleri arasında Taşkent'ten Rumeli'ye kadar yayılmış; bu bölgelerde asırlarca anlatılmıştır. Aslı ile Kerem'in rüyada âşık olmaları, Kerem'in dua ve beddualarının kabul edilmesi, dağlarla ırmakların Kerem'e yol vermesi, kendisini misafir etmeyen köye beddua ederek köyü viran etmesi, Hızır, ah çekerek ağızdan ateş çıkarma, sihirli elbise gibi motiflere de sahiptir.

Bu parçadan hareketle *Kerem ile Aslı* adlı hikâye ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Türklerin yaşadığı ve Türkçenin etkili olduğu pek çok yerde anlatılmıştır.

B) XVI. yüzyılda ya da sonraki yüzyılların birinde, yabancı etkiyle ortaya çıktığı bilinmektedir.

C) Aşk hikâyelerine öncülük ettiğinden dolayı sonraki bütün aşk hikâyelerinde etkileri görülmüştür.

D) Gerçek yaşamda asla görülmeyecek birtakım olağanüstü olayları da içermektedir.

E) Etkisi kısa sürmemiş, yüzlerce yıl boyunca halk arasında yaşamaya devam etmiştir.

21. E | 22. B | 23. D | 24. C

25. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisi modernist hikâye ile ilgili değildir?

A) Gerçeklik karşısında kuşkucu ve tedirgin olan, iç dünyasına çekilen, yabancılaşan, toplumla çatışan, karamsar, bunalımlı, zayıf birey ele alınmıştır.

B) İnsan, karmaşık bir varlık olarak sunulmuş; bireysellik ve bireyin kozmik yalnızlığı anlatılmıştır.

C) Kronolojik zamanda geriye dönüşlerle geleneksel anlatım ve yapıdan uzaklaşılmış, olay örgüsü ve mekân geri planda kalmıştır.

D) Dil ve anlatımda geleneksel tekniklerin dışına çıkılmamış, Servetifünun dil anlayışı sürdürülmüştür.

E) Kişilerin bireysel özellikleri ön planda tutulmuş, toplum içindeki statü ve rolleri önemsenmemiştir.

26. SORABİLİRLER

----, edebiyatımızın en ünlü öykücülerinden olan ---- ilk baskısı 1954'te Varlık Yayınları tarafından yayımlanan kitabıdır. Eserin adı, aynı zamanda eserdeki ilk öykünün de adıdır. Eser, yazarın siroz ile pençeleştiği günlerde yazılmış öykülerinden ve ölümünden önce yayımlanan son eseridir. Dolayısı ile bu eser ve içindeki öyküler yazarın hem en son hem de ustalık dönemi eserlerini oluşturur. *Eftalikus'un Kahvesi, Hişt Hişt, Dülger Balığının Ölümü, Kafa ve Şişe* eserdeki bazı hikâyelerdir. Yazar, *Bir Nokta* adlı öyküsü ile kentli insanların ve bireyin iç dünyasına yönelen öyküler de yazmaya başlamış, kendi hayatı kendi iç dünyası ve kendi iç sıkıntılarını da dile getiren ben merkezli hikâyelere yönelmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Alemdağ'da Var Bir Yılan* - Sait Faik Abasıyanık'ın

B) *Parasız Yatılı* - Füruzan'ın

C) *Sırça Köşk* - Sabahattin Ali'nin

D) *Beyhude Ömrüm* - Mustafa Kutlu'nun

E) *Ayaşlı ve Kiracıları* - Memduh Şevket Esendal'ın

27. SORABİLİRLER

Çeşitli hikâye kitaplarını okuyan öğrenciler bu kitapları birbirlerine anlatmışlardır. Öğrencilerin okudukları kitaplarla ilgili verdikleri bilgiler aşağıda verilmiştir:

Öznur: *Merhaba Akdeniz* adını taşıyan kitap, yazarın otuz iki tane öyküsünü içeriyor. Eserde yazarın diğer eserlerinde olduğu gibi deniz insanları anlatılıyor.

Yakup: *Ekmek Kavgası* adlı eseri okudum. Yazarın tüm eserleri gibi bunu da çok beğendim. Yoksul emekçilerin yaşamı gözler önüne serilmiş.

Gülperi: Okuduğum *Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi*, işten çıkan bir adamın fotoğrafhanede fotoğraf çektirmek istemesi ve başaramamasını konu ediniyor.

Kıvanç: Benim seçtiğim *Bozbulanık*; yazarın, on dört öyküsünü içeren ilk öykü kitabı. Yazar, iç gözlemlerini yalın, duru bir dille anlatırken olaylardan çok duyguların üstüne gitmiş.

Bu öğrencilerin okuduğu yazarlar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ziya Osman Saba B) Nezihe Meriç

C) Yaşar Kemal D) Orhan Kemal

E) Halikarnas Balıkçısı

28. SORABİLİRLER

Kitap almak için büyük şehre gidecek tren paramız bile yoktu. Bu şartlar altında bizden ne beklenebilirdi? Düşündükçe durumumuzun ümitsizliğini ve garipliğini daha iyi anlıyordum: Aslında istasyon binasının yanında bize kutu gibi odalar vermekle demir yolları idaresi hiç de bizim yararımıza çalışmamıştı. Gündüzleri gürültüyle düdük çalarak geçen trenler yüzünden sürekli uyuyamıyorduk. Yazdıklarımızın da değeri bilinmiyordu: Geçen gecelerden birinde genç ve düzgün yüzlü bir yataklı vagon yolcusu, kendisine daha önce sattığımız hikâyelerin bir kısmını tanınmış bir eleştirmene gösterdiğini ve bu ünlü yazarın da hikâyeleri çok basmakalıp ve modası geçmiş bulduğunu söylemişti.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?

A) Modernist hikâyeler yazan bir sanatçının eserinden alınmıştır.

B) Birinci kişili anlatıma başvurulmuştur

C) Herhangi bir fantastik özellik görülmemektedir.

D) Konuşma dili kullanılmış, yöresel söyleyişlere yer verilmemiştir.

E) Anlatıda daha önce geçen bir olaya dönülerek içsel geriye dönüş tekniği kullanılmıştır.

25. D | 26. A | 27. C | 28. A

29. SORABİLİRLER

Maupassant tarzı hikâyecilik için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Olay, zamana göre mantıklı şekilde sıralama ile verilir; düğüm bölümünde oluşan merak, çözüm bölümünde ortadan kaldırılır.

B) Bu tür eserlerde olaylar zinciri; kişi, zaman ve yer ögesine bağlı olarak ilerler.

C) Refik Halit Karay, Reşat Nuri Güntekin, Samim Kocagöz, Talip Apaydın'ın eserlerinde bu tür öykü tarzının özellikleri görülür.

D) Yazar; toplumsal sorumluluk alır; ideolojisini ön plana almak uğruna sanatı ikinci plana almak zorunluluğunu hisseder.

E) Kahramanlar ve çevrenin tasvirine yer verilir, mini bir roman denebilecek bir eser ortaya konur.

30. SORABİLİRLER

Mizahi öyküdeki tekniklerden biri, belli bir durumun altının olabildiğince çizilmesidir. Karikatürleştirme diyebileceğimiz bu olguda dramatik gibi görünen, dramatik başlayan bir olayın/durumun aşırı şişirilmesi sonucu gülmece yaratılır. Üst üste gelen aksaklıklar, tesadüfler öyküyü mizahın alanına sürükler. Öykücü, kurmaca karakterin önüne engeller çıkartmalı karakter de bunların üstesinden gelmelidir. Eserdeki tipler; dürüstlükleriyle, dikkatsizlikleriyle, neye inanacaklarını bilememeleriyle olay örgüsünün yönünü değiştirebilirler.

Aşağıdakilerden hangisinde edebiyatımızda bu parçada söz edilen türde ön plana çıkan sanatçılar bir arada verilmiştir?

A) Reşat Nuri Güntekin - Sabahattin Ali

B) Muzaffer İzgü - Aziz Nesin

C) Ahmet Hamdi Tanpınar - Ahmet Rasim

D) Nahid Sırrı Örik - Osman Cemal Kaygılı

E) Ercüment Ekrem Talu - Fahri Celal Göktulga

31. SORABİLİRLER

Romanlarında olduğu gibi, hikâye türündeki eserlerinde de toplumsal konulara ağırlık veren ----, eserlerini dört kitapta toplamıştır: *Teravihten Sahura, Kız Ali, Gün Doğmayınca, Meşhedi ile Devriâlem*. Aile konuları, toplumun bilgisizliği, kurnazlık, cimrilik, aşk, dostluk gibi konuları işlemiştir. Bazı öykülerinde ise kendi anılarından yararlanmıştır. Edebiyat camiasında saygın bir yazarın oğlu olarak Boğaziçi'nde bir yalıda doğmuştur ne var ki bu, onu İstanbul'un altını üstüne getirmekten, kenar mahalleleri avucunun içi gibi tanımaktan alıkoymamıştır.

Bu parçanın başında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ercüment Ekrem Talu

B) Osman Cemal Kaygılı

C) Kenan Hulusi Koray

D) Bekir Sıtkı Kunt

E) Nahid Sırrı Örik

32. SORABİLİRLER

1960'lı yıllarda Türk hikâyeciliğinde yazar sayısı artar ve buna bağlı olarak konular çeşitlenir. İşçi, köylü, kasabalı ve şehirlerin kenar mahallelerindeki insanların sorunları, Avrupa'ya giden Türk işçilerin dramı gibi konular öyküye girer. 27 Mayıs Darbesi ve 12 Mart Muhtırası'nı hazırlayan olaylar işlenir. Varoluşçuluk akımı öyküyü etkiler. Gelişen siyasal ve toplumsal olaylar, bu olaylar karşısında halkın durumu dile getirilir. Küçük insanın yaşam kavgası, kadının toplumdaki yeri, çocuklar için yazılan öyküler önem kazanır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen dönemde/anlayışta eser veren sanatçılardan biri <u>değildir</u>?

A) Leyla Erbil

B) Bilge Karasu

C) Turgut Uyar

D) Demir Özlü

E) Vüs'at O. Bener

29. D | 30. B | 31. A | 32. C

33. SORABİLİRLER

Olay örgüsü, kişi sayısı, zaman ve mekân bakımından dar kapsamlı oluşu, hikâye türünün temel özelliğidir. Bu türün ilk örneğini İtalyan yazar Boccaccio vermiştir. Yazar, ---- adını verdiği eserinde XIV. yüzyılın ortalarında Avrupa'yı kasıp kavuran veba salgınında şahit olduklarını kısa anlatılar hâlinde aktarmıştır. Hikâye türü, özellikle XIX. yüzyıldan sonra büyük bir gelişim göstermiştir. Türk edebiyatında Batılı tarzda hikâye yazma geleneği Tanzimat Dönemi'nde başlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Mrs. Dalloway*

B) *Decameron*

C) *Annabel Lee*

D) *Gulliver's Travels*

E) *Little Prince*

34. SORABİLİRLER

O gün şehre inecektim. Oturduğum yayla, Akdeniz'e bakan yüksek bir sırtta idi; kenarı fıstık çamlarıyla süslenmiş bir ufacık, akçıl, kayalık Lübnan köyü... Bu koyu nefti, terütaze, cilalı ve tombul fıstıklar, dağların çıplak, sıcaklığı altında -siyah, hür ve kabarık- nü tablolardaki bir tutam gölge kadar göz alır, göze batar, kuytuluk tesiri yapardı. Ucuzluğuna bakarak dört kişilik otomobillerde yer bulmayı tercih ederdik. Dediğim gün şoförün yanına yerleşmek imtiyazı, çok şükür bana müyesser oldu. Şükrettiğimin sebebini şimdi anlayacaksınız. Zaten ne olsa şoförün yanı iyidir; arka tarafta üç kişi, haşır neşir olsunlar. Siz önde, kaptan mevkiinde gibisinizdir; onlara eliniz, eteğiniz sürünmez, tenezzül edip başınızı bile çevirmeyebilirsiniz. Bu vaziyet bana hapishanedeki siyasi ve adi mahkûmları hatırlatır: Bir dam altında, bir yolun yolcusu oldukları hâlde, gene birbirlerine ne kadar uzaktırlar!..

İçerik ve biçim özellikleri dikkate alındığında bu parça aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Tarık Dursun K.

B) Necati Cumalı

C) Fakir Baykurt

D) Refik Halit Karay

E) Mustafa Necati Sepetçioğlu

35. SORABİLİRLER

(I) Nazmın nesre yaklaştırılmasıyla ortaya çıkan bir tür olan manzum hikâyenin önemli temsilcileri Mehmet Akif Ersoy ve Tevfik Fikret'tir. (II) Toplumu ilgilendiren olaylar işlenmiş ve didaktik bir tavır sergilenmiştir. (III) Mensur hikâyelerdeki gibi olay, yer, zaman, kahramanlar vardır; genelde bir çevre tasviriyle başlamış, ardından o çevrede bulunan kişiler anlatılmıştır. (IV) Anlam, alttaki dizelerde devam etmiş, karşılıklı konuşmalara yer verilmiştir. (V) Bu eserlerin hepsinde hece ölçüsünün yedili ve sekizli yani kısa kalıpları kullanılmış, kavuştak kısmı dışındaki bütün dizelerde hece sayısı eşit tutulmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

36. SORABİLİRLER

Millî Edebiyat Dönemi hikâyesi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Cumhuriyet'ten hemen önce başlamış ve Millî Mücadele ile paralel ilerlemiştir.

B) Yazarlar, Anadolu gerçeğini dışardan bakan bir gözlemci olarak değil yaşayarak anlatma yoluna gitmişlerdir.

C) Anadolu; bu dönem hikâye ve romanına daha çok yoksulluk, cehalet, taassup gibi kavramlarla girmiştir.

D) "Sanat için sanat" ilkesi kendini özellikle göstermiş, sanatçılar realizm etkisinde kalmışlardır.

E) Hikâye ve romanı içerik ve dil bakımından Türk edebiyatının tamamen ulusallaştığı yıllardır.

33. B | 34. D | 35. E | 36. D

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

Roman konusundan AYT'de toplam **10 soru** soruldu.
İşte **Roman** konusu ÖSYM analizi:

ROMAN

✓ 10 Soru Soruldu.

- Romanın Yapı Unsurları
- Romanda Anlatım Teknikleri
- Roman Türleri
- Türk Romanının Önemli Temsilcileri
- Türk Romanının Önemli Eserleri

Shorts

Analizler ve yol haritan yukarıdaki karekodda!

Roman

1. 2025 - AYT

Millî Mücadele Dönemi'ni ele alan önemli romanlardan ----, Sakarya Ordusu'na adanmıştır. Peyami'nin hatıraları ve Ayşe'nin mektuplarıyla anlatılan eserde bireysel aşkları ile millet ve memleket aşkı arasında kalan roman kişileri, idealist bir tutumla hem bireysel aşklarını hem de hayatlarını millet ve memleketleri uğruna feda eder. ---- ise Millî Mücadele günlerini daha gerçekçi ama aynı zamanda karamsar bir yaklaşımla ele alır. Anlatım, Birinci Dünya Savaşı gazisi olan Ahmet Celâl'in günlükleri üzerinden gerçekleştirilir. O, İstanbul'un işgali üzerine Porsuk Çayı yöresindeki köye gelir fakat burada umduğu yakınlığı bulamayarak hayal kırıklığına uğrar.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Ateşten Gömlek - Yaban*
B) *Yeşil Gece - Yaban*
C) *Küçük Ağa - Yorgun Savaşçı*
D) *Yeşil Gece - Küçük Ağa*
E) *Ateşten Gömlek - Yorgun Savaşçı*

2. İKİZ SORU

Millî Mücadele Dönemi'ni ele alan önemli romanlardan ----, Kuvayımilliye'ye adanmıştır. Kurtuluş Savaşı'nın küçük bir Anadolu kasabasından görünüşüdür. Bir taraftan Birinci Dünya Savaşı'ndan mağlup ayrılan Osmanlı anlatılırken diğer taraftan savaşta bir kolunu kaybeden Çolak Salih'in şahsında savaşın kuru bir bilginin dışında insani boyutunu gözler önüne serer. ---- ise I. Dünya Savaşı'nın karamsar yıllarını ve Millî Mücadele destanını konu almıştır. II. Abdülhamid'in vezirlerinden Selim Paşa'nın tek çocuğu Kâmil Bey anlatılır. O, Batılı yaşam tarzıyla yetişmiş; Avrupa'da yaşamaktadır. İstanbul'a döndüğünde savaş başlamıştır. Kâmil Bey, vatan görevi bilinciyle hareket etmeye başlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Yorgun Savaşçı - Küçük Ağa*
B) *Yeşil Gece - Yaban*
C) *Küçük Ağa - Esir Şehrin İnsanları*
D) *Küçük Ağa - Yeşil Gece*
E) *Yorgun Savaşçı - Esir Şehrin İnsanları*

1. A | 2. C

3. 2025 - AYT

İç çözümleme tekniği, anlatıcının okuyucu ile roman kahramanı arasına girerek kahramanın duygu ve düşüncelerini okuyucuya aktarması demektir. Bu teknikte anlatıcı, kişisel duygularını içeriğe katmamaya özen gösterir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi iç çözümleme tekniğine örnek gösterilebilir?

A) Gürültünün geldiği yer, Değirmenoluk suyunun gözüdür. Bir kayanın dibinden köpükler saçarak kaynar. İçine bir ağaç parçası atılırsa bir gün, iki gün hatta bir hafta suyun üstünde oynadığı görülür. Bazıları iddia ederler ki kaynayan su, üstünde taşı bile oynatır, batırmaz. Hâlbuki suyun gözü burası değildir.

B) Halit Ayarcı'yı tanımadan evvelki hayatım, dedim. Fakat gerçekten buna bir hayat denebilir mi? Eğer yaşamak kelimesinin manası her şeyden mahrum olmak ve ıstırap çekmekse ve bunu nefsinde her lahza duymaksa, bir türlü aşamayacağı bir çemberin içinde durmadan çırpınmaksa, şüphesiz ben de benimkiler de en derin şekilde yaşıyorduk.

C) Yusuf, bu Çınarlıçeşme seyahatlerine çok kere Muazzez'i de alırdı. Kendisi Ali ile konuşurken Muazzez, Yusuf'un elini sımsıkı tutar; sesini çıkarmadan taştan taşa sekerdi. Yusuf ara sıra ona doğru bakınca o da başını kaldırır, güler fakat ayağını bir taşa çarparak derhâl yüzünü buruşturur, böylece Yusuf'u güldürürdü.

D) Meral caddeye çıktığı zaman dalgındı. Ve mahzun. Mahzun da değil belki birbirine düşman birçok arzunun çarpışmasından doğan arzusuzluğun verdiği o istikamet buhranı, o kararsızlık, o sıkıntı gittikçe içini karartmaya başlamıştı. Hiçbir şey istemiyordu: Ne babasını görmek ne piyano çalmak ne Samim'le konuşmak...

E) Sabahın sekizine doğru, içtikleri çayların parasını verip çayhaneden çıktılar. Masmavi göğün altında ıslak tahtalar tütüyor, çevre kuvvetli güneşle cam gibi parlıyordu. İflahsızın Yusuf, başını güneşe kaldırdı. Üst üste hapşırdıktan sonra:
– Hak şükür, dedi.

4. İKİZ SORU

İç çözümlemede karakterin iç dünyasını, duygu ve düşüncelerini yazar-anlatıcı; okuyucuya aktarmaktadır. Bu teknik modern romanlarda kullanılmakla birlikte daha çok XIX. yüzyıl klasik romanlarında kullanılmıştır.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi iç çözümleme tekniğine örnek <u>gösterilemez</u>?

A) Eli cebindeki telefona gidip geliyordu. Gölün ortasında hareket hâlinde olan kayıkları seyrederken de kendisini mahsur kaldığı ıssız adadan kurtarmaya gelen gemiler hayal etmeye başladı. Vaktiyle eşiyle birlikte çıkmış oldukları vapur seyahatleri canlandı içinde. Özleminden burun direkleri sızlamaya başladı.

B) Şu üç günde bir daha görmüştü ki hafızasında birbirine çarpıp duran nice ses ve görüntü kaydı yer almaktaydı. Arka plana çekilmiş bulunanları da şimdi öne çıkmış kendini kuşatmaya başlamıştı. Üstelik bazen birbirlerini iterek kargaşa da çıkarıyorlardı.

C) Odasına girince kapıyı kapadı. Boğazı düğümleniyordu. Kendini tuttu ve ağlamadı. Belki son defa gördüğü odasının her tarafına baktı. Yutkundu. Ağzında yine bir kuruluk vardı. "Çok mu heyecanlıyım?" diye sordu kendi kendine. Evet, bir isyan var içinde. Babasına karşı değil. Kime karşı olduğunu anlamıyor. Evden hemen çıkıp gitmeyi düşündü.

D) Meral gittikçe yorulan bir isyanla kapıyı yumruklamak istiyor. Tırnaklarını avuçlarına geçirerek odanın ortasında duruyor. Böyle, sıfır olmaya biraz evvel duyduğu öfkenin de sıfıra doğru indiğini ve kendisine bir şahsiyet değeri verebilecek iç hamlelerinin de gittikçe tükendiğini hissediyor. Bu hâle razı olmakla layık olmanın tek manada birleştiğini anlıyor.

E) Yanımıza bir adam geldi. Uzun boylu, zayıf, uzun bir fes giymiş; koyu renkli, beyaz çiçekli bir yemeni sarmıştı. İlk yazın sıcak günlerinden biriydi. Ortalık sessiz, yeni çiçeklenen dallar uzanıyor. Kerpiç duvarların güneşli yüzünde kertenkeleler koşuyor. Böğürtlenlerin dibinde böcekler uyanmaya, yollar tozlanmaya, kırlar çiçeklenmeye başlamıştı.

3. D | 4. E

5. 2025 - AYT

Eleştirmen: Romanlarınızın devamlılığı hakkında özel bir çabanız olduğu görülüyor. Bu durumu nasıl açıklıyorsunuz?

Yazar: *Kurtlar Sofrası*'nın dokuması, sanırım, üzerine oturtmayı planladığım *Aynanın İçindekiler*'in geniş kadrosunu taşıyabilmesi amacıyla onca geniş tutulmuş; Türk toplumunun son elli yıllık sorunları orada ele alınmıştır. *Aynanın İçindekiler*'de ise kökenleri Birinci Dünya Savaşı ve İstiklal Harbi'ne dayanan tiplerle Cumhuriyet kuşağı tiplerinin sergilenip bu sorunların tartışılacağı belli gibidir.

Bu diyalogda görüşlerine yer verilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Attila İlhan

B) Tarık Buğra

C) Kemal Tahir

D) Yaşar Kemal

E) Sabahattin Ali

6. İKİZ SORU

Eleştirmen: Romanlarınızın devamlılığı hakkında çabanızı gerçekten takdir ediyoruz. Bu konuyu açabilir misiniz?

Yazar: *Dağın Öte Yüzü* tek romanda bitemeyecek bir konunun *Ortadirek, Yer Demir Gök Bakır* ve *Ölmez Otu* romanlarından oluşan üçlemesidir. *Ortadirek;* insanlığın direncidir. İnsan gücüdür. Yılmayan insan... O korkunç salgınlardan, kırımlardan, yokluklardan, açlıklardan buraya kadar insanlığı getiren, insan direncidir; benim hayran kaldığım, destanını yazmak istediğim odur. Toroslarda yaşayan köylülerin Çukurova'ya inişinde karşılaştığı güçlüklerin yani insanın doğayla mücadelesidir.

Bu diyalogda görüşlerine yer verilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Kemal

B) Kemal Tahir

C) Yaşar Kemal

D) Kemal Bilbaşar

E) Fakir Baykurt

7. 2024 - AYT

Roman türü genellikle deneyimlenmiş hayatın yansımalarını gösterir. Yazar, geçmiş zamanı bir şekilde yeniden kaleme alarak okurlarına sunar. Bunu bazen tarihte yaşamış kahramanlar ile onları kuşatan gerçek veya hayalî kişilerin hayat ve maceralarını işleyerek, bazen de toplumların devir ve hayat tarzı farklılıklarını romana konu ederek yapar. Türk edebiyatında özellikle ilk tarz romanlar; tarihî ve millî doku ile kahramanın aşk, fazilet ve yiğitlik motifleriyle süslenerek kaleme alınır. Bunu yaparken roman yazarının tarih yazıcılarıyla aynı hassasiyette olmasına gerek yoktur. Dilerse yaşamış kişilerin arasına hayali kişiler ve varlıkları da katar yahut son derece silik şahsiyetleri, birinci dereceye çıkararak tarihin yaldızlı kapısından geçemeyen bu kişileri edebiyat tarihinin baş köşesinde ağırlar.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada söz edilen roman türünde <u>yazılmamıştır</u>?

A) *Küçük Ağa*

B) *Devlet Ana*

C) *Sahnenin Dışındakiler*

D) *Yeni Turan*

E) *Yaprak Dökümü*

8. İKİZ SORU

Roman türü genellikle tecrübe edilmiş bir hayatın yansımalarını gösterir. Yazar; tarihsel gerçekliğin üzerine, tarihsel olmayan, kurguya dayalı insan faktörünü ve onun yine tarihe konu olmayacak çevresini yerleştirerek eserini meydana getirir. Roman, tarihsel gerçekliği çok fazla belirginleştirince sıkıcı düzeyde bilimsel bulunacaktır. Tarihsel gerçekliği yansıtmadığı takdirde de tamamen kurmaca değerlendirmesi yapılacaktır. Kaleme alınmış tarihî romanların büyük çoğunluğu, tarihî bilgi ile kurgu arası bir yerde konumlanır. Tarihî roman, tarihin tam bir yansıması asla değildir. Tarihin kurgulanarak yeniden yorumlanma noktasıdır. Roman; tarihsel gerçekliğin romancının muhayyilesinde yeniden, herhangi bir kitaba bağlı kalmaksızın, tarihsel önem göz önünde tutulmaksızın kurgulanması sonucunda oluşur. Bu sebeple diğerinde itibari bir dünyanın yansıtılması söz konusudur.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada söz edilen roman türünde <u>yazılmamıştır</u>?

A) *Benim Adım Kırmızı*

B) *Kiralık Konak*

C) *Ateşten Gömlek*

D) *Osmancık*

E) *Şu Çılgın Türkler*

5. A | 6. C | 7. E | 8. B

9. 2022 - AYT

Adalet Ağaoğlu, romanlarının gölgesinde kalan oyunları ve öyküleriyle modern Türk anlatısının en önemli isimlerindendir. Aslında sadece diğer türlerde yazdıkları değil kimi zaman çok iyi romanları da başka romanlarının gölgesinde kalmıştır. Bugün herkes onu Türkiye'nin yakın tarihine aydının ve kadının gözünden bakan *Dar Zamanlar Üçlemesi*'nin yazarı olarak bilir oysa aynı olayı pek çok farklı kişinin bakışından tekrar tekrar anlattığı romanı *Üç Beş Kişi* veya bir gurbetçinin Almanya'dan köyüne otomobiliyle dönüşünü anlatan *Fikrimin İnce Gülü* romanı da çok iyi anlatılardır. Bence bu iki roman, üçlemedeki kitaplar kadar, mesela *Bir Düğün Gecesi* veya ----- kadar önemlidir, başarılıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Yaşamın Ucuna Yolculuk*
B) *Korsan Çıkmazı*
C) *Yenişehir'de Bir Öğle Vakti*
D) *Ölmeye Yatmak*
E) *Sevgili Arsız Ölüm*

10. İKİZ SORU

Adalet Ağaoğlu, romanlarının yanı sıra farklı yazınsal türlerde de kalem oynatmış önemli bir sanatçımızdır. Ağaoğlu, kendi romanındaki amacı ve roman anlayışıyla ilgili bir soruya "Tek anlatıcıya son vermek, anların anlatıcısı olmak, yer ve zaman ögelerine değişiklik getirmektir." yanıtını vermiştir. Bilinç akışı ve iç monolog tekniğinin Türk yazınındaki ilk ustasıdır. 1979 yılında kaleme aldığı *Bir Düğün Gecesi,* Türk edebiyatında ilk kez bağımsız iç konuşma tekniğinin uygulandığı eser olmuştur. Toplumsal saptamaları, okuru sıkmayan üslubu, olayları birbiri içinde eriterek akıcı bir biçimde aktarması, yapmacıklıktan çok uzak samimi dili onun başarılı yönlerinden bazılarıdır. ---- onun romanlarından yalnızca biridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Ruh Üşümesi*
B) *Sonuncu Sonbahar*
C) *Uyku* İstasyonu
D) *Parasız Yatılı*
E) *Aşk Artık Burada Oturmuyor*

11. 2022 - AYT

----, Tanzimat'tan Birinci Dünya Savaşı'na kadar olan dönemde Batılılaşma sürecinde bireyi, kurum ve toplum hayatındaki yozlaşmayı konakta yaşayan insanların hayatları çerçevesinde romanlaştırır. Bir başka romanında ise bu yozlaşma sürecinin bir tekkedeki görünümünü dikkatlere sunar. Aynı dönemde ---- ise İstanbul ve Bursa çevresinden izler taşıyan romanında özellikle aşk ve sosyal meseleleri iç içe işler. Yazarın bu romanının en bilindik tarafı, bir genç kızın Anadolu kasabasında öğretmen olarak karşılaştığı zorluklara karşı verdiği amansız mücadelelerdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Halide Edip - Refik Halit
B) Yakup Kadri - Reşat Nuri
C) Reşat Nuri - Aka Gündüz
D) Refik Halit - Yakup Kadri
E) Aka Gündüz - Halide Edip

12. İKİZ SORU

---- II. Meşrutiyet'ten Birinci Dünya Savaşı'na, Kurtuluş Savaşı'ndan Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk otuz yedi yılına tanıklık etmiş bir yazardır. Eserlerinde sıklıkla Millî Mücadele'yi işleyen ve kadın haklarını savunan yazar, Türk edebiyatının önemli bir iz bırakan ismidir. Aynı dönemde yaşayan ---- gözleme dayanan eserlerinde tasvirler, portreler ve benzetmeler kullandı. Güçlü tekniği, sade ve akıcı dili ile XX. yüzyıl romancıları arasında seçkin bir yere sahip oldu. *Memleket Hikâyeleri* gerçekçi edebiyat akımının başlıca örneklerinden sayıldı.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Yakup Kadri - Reşat Nuri
B) Halide Edip - Refik Halit
C) Reşat Nuri - Aka Gündüz
D) Refik Halit - Yakup Kadri
E) Aka Gündüz - Halide Edip

9. D | 10. A | 11. B | 12. B

13. 2021 - AYT

Eserlerinde yüksek zümreye ait kişilerden seçtiği kahramanların çoğu Boğaziçi, Beyoğlu, Adalar gibi zengin ve modern semtlerde yaşar. Ekmek ve iş kaygıları yoktur. Sadece aşkı, giyim kuşamı, eğlenme düşünürler. Çalışmayı küçümseyen, bazen bir kusur sayan, hiç olmazsa üzüntü konusu yapan görüşleri vardır. Hemen hepsi okumuş ve gelir düzeyi yüksek olan bu kahramanlar; yabancı dil bilir, dönemin şiirsel ve karmaşık üslubuyla konuşur. Çocuklar, yabancı mürebbiyeler elinde büyür; evlerde piyano, keman çalınır ve alafranga sofralar kurulur. Yetişkinler ile çocuklar arasında yadırgatıcı bir resmiyet vardır. Yazarın geçim sıkıntısı çeken yegâne kahramanı hülyalı şair, yılda ancak "iki çift ayakkabı ve iki kravat" alabildiği (!) ve çalışmak zorunda olduğu için acınası bir yoksulluk içinde çizilir.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerin hangisidir?

A) Halit Ziya Uşaklıgil
B) Hüseyin Cahit Yalçın
C) Recaizade Mahmut Ekrem
D) Ahmet Hamdi Tanpınar
E) Abdülhak Şinasi Hisar

14. İKİZ SORU

Eserlerinde yüksek zümreye ait kişilerden seçtiği kahramanların çoğu, Çamlıca, Adalar, Boğaziçi etrafında yaşar. Varlıklı ve kültürlü bir aile ortamında yetişen sanatçının eserlerinin kaynağını huzur içinde geçen çocukluk yılları oluşturur. Romanlarındaki tipleri ortaya çıkarırken çocukluğunda tanıdığı farklı insanlardan ilham alır. Kuruntulu, çekingen, hayalperest, çok yüzlü özellikler taşıyan roman kahramanları kurgular. Tuhaf özelliklere sahip olan tipleri betimleyip hem fiziksel hem ruhsal çözümlemeler yapar. Mecazlı, uzun ve süslü cümlelerden kurulu bir yazı dilini tercih eder. Konuşma dilini benimsemez, romanlarında karşılıklı konuşma bölümlerine çok az yer verir. Halk ağzından kelimelere, yerel söyleyişlere iltifat etmez.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerin hangisidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Recaizade Mahmut Ekrem
C) Peyami Safa
D) Abdülhak Şinasi Hisar
E) Refik Halit Karay

15. 2021 - AYT

Dilber, küçük yaşta Asaf Paşa'nın konağına esir olarak verilmiştir. Asaf Paşa'nın Paris'teki resim tahsilinden dönen oğlu Celal Bey, onu tabloları için model olarak kullanır. Celal Bey'in kendisini bir araç gibi görmesinden derin ızdırap duyan Dilber'in yapabildiği tek şey ağlamaktır. Celal Bey, bu gözyaşları karşısında onun bir esir olarak neler hissedebileceğini anlamaya başlar. Dilber'in ağlaması iki gencin hayatında bir dönüm noktası olur. Sadece sanatına âşık olduğunu tekrarlayan Celal Bey'in nazarında Dilber, artık bir "oyuncak" değil, bir sevgilidir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerin hangisidir?

A) *Müşahedat*
B) *Esaret*
C) *Zehra*
D) *Sergüzeşt*
E) *Gülnihal*

16. İKİZ SORU

Dilaşub; sarı saçlı, mavi gözlü ve beyaz tenli bir cariyedir. Ali Bey'in annesi Fatma Hanım, oğlunu hiç istemediği Mehpeyker'den kurtarmak için eve güzel bir cariye satın almaya karar verir. Fatma Hanım, birkaç gün içinde iyice araştırarak ve çok para harcamak suretiyle Dilaşub'u alır. İsteğine uygun ve hayal ettiğinden daha güzel bir köle kız yani cariyedir talihsiz Dilaşub. Annesi, oğlunun bu kıza ilgi göstermemesi üzerine ona bu kızla evlenmesini önerir. Ali Bey, annesi Fatma Hanım'a hakaret eder ve kötü davranır. Annesi ise çaresizlik içinde ne yapacağını bilemeden sadece ağlamakla yetinir. Ali Bey bir gün Mehpeyker'in evine gittiğinde onu evde bulamaz. Sonunda bu kadını terk eder ve evine dönerek Dilaşub'a bağlanır.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerin hangisidir?

A) *İntibah*
B) *Cezmi*
C) *Sefile*
D) *Kırık Hayatlar*
E) *Araba Sevdası*

13. A | 14. D | 15. D | 16. A

17. 2021 - AYT

XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra Türk edebiyatında Batılılaşma çabasındaki züppe tipiyle karşılaşırız. Bunların en meşhurlarından biri olan ----, roman boyunca kendini bilmez tavırlarıyla Periveş'in peşinden koşarken çevresindekiler tarafından kandırılıp dolandırılır. ---- ise II. Meşrutiyet sonrasındaki siyasi belirsizlik ortamında kurnazca yükselmeye çabalayan bir tiptir. Bu bakımdan ilki kendini bilmezlikle gülünç duruma düşerken diğeri II. Meşrutiyet ilanının puslu havasından yararlanmaya çalışan bir kurnazdır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Bihruz Bey - Efruz Bey
B) Bihruz Bey - Ali Bey
C) Ali Bey - Rakım Efendi
D) Rakım Efendi - Efruz Bey
E) Felatun Bey - Efruz Bey

18. İKİZ SORU

XIX. yüzyılın ikinci yarısından sonra Türk edebiyatında karşımıza çıkmaya başlayan Batılılaşma mevzusu terk edilmemiş, Cumhuriyet yıllarında da sürdürülmüştür. Bu mevzuda kaleme alınan eserlerde yer alan kişilerden bazıları Doğu, bazıları Batı temsilcisidir. Bunlardan biri olan ----, Doğu'dan nefret eder ama gelenekçi Şinasi'yle Batıcı Macit arasında gelgitler yaşar. Bir diğeri olan ---- ise Batılı bir düşünceye sahiptir. Arkadaşı Hayri İrdal batıl inançlara, hurafelere, efsanelere bağlı bir ailenin çocuğudur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Neriman - Behiç Bey
B) Neriman - Halit Ayarcı
C) Matmazel Noraliya - Ferit
D) Rabia - Şöhret Bey
E) Rabia - Ferit

19. 2021 - AYT

Bu "yaban" lafı, beni, önce çok kızdırdı. Fakat sonra anladım ki Anadolulular, Anadolu köylüleri, tıpkı eski Yunanların kendilerinden başkasına "barbar" lâkabını vermesi gibi, her yabancıya yaban diyorlar. Bir gün... bir gün onlara, ispat edebilecek miyim ki ben bir "yaban" değilim? Benim damarlarımdaki kan onların damarlarında işleyen kandır. Aynı dili söylemekteyiz. Aynı tarihî ve coğrafi yollardan, hep birlikte gelmişizdir. İspat edebilecek miyim ki aynı Allah'ın kuluyuz! Aynı siyasi mukadderât, aynı sosyal bağlar, bizi kardeşlik, evlâtlık, analık babalık üstünde bir yakınlıkla birbirimize bağlamıştır. Lâkin hangi sözlerle, hangi seslerle? Gündelik hayatın ufak tefek ihtiyaçlarını bile anca ifadeye güç bulabiliyorum. Nerde kalmış ki onlarla, bu kadar genel konular üzerinde konuşacağım!.. Gün geçtikçe daha iyi anlıyorum: Türk "entelektüel"i, Türk aydını, Türk ülkesi denilen bu engin ve ıssız dünya içinde bir garip yalnız kişidir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Kahraman bakış açısı kullanılmaktadır.
B) Aydın ile halk arasındaki uçurum ele alınmaktadır.
C) Olay hikâyesine özgü bir anlatım sergilenmektedir.
D) Anlatıcının düşünceleri iç konuşmalarla verilmektedir.
E) Yaşananların anlatıcı üzerindeki etkisi işlenmektedir.

20. İKİZ SORU

Muhtarın evinde, Şeyh Yusuf'un oturduğu oda tıka basa insanla dolu. O, köşede bir hasır üstünde bağdaş kurmuş oturuyor. Sırtında eskiden yeşil olduğu belli bir cüppe var. Üstü başı, sakalı o kadar kirli ki -yanına yaklaşmağa hacet yok- kapıdan itibaren bir teke gibi kokuyor. Beni görünce küçük kalabalık, kendiliğinden dağıldı. Mehmet Ali ile anası arkamda, içeri girdik.

– Merhaba Şeyh Efendi.

Rahatı kaçmış bir adam huzursuzluğuyla başını kaldırdı. Beni, uzun uzadıya süzdükten sonra dişsiz ağzının içinde bir homurtu hâlini alan şu sözleri geveledi:

– Merhaba, merhametten gelir. Sen kim oluyorsun ki, bana merhamet edeceksin? Hemen, Muhtar söze karıştı:

– Kusura bakma; yabanın biridir, dedi. Ben, tek elimin yumruğunu, bir anda hem Şeyh'in hem Muhtar'ın suratına savurmak ihtiyacını güç zapt ediyordum. Yarı gülümseyerek, yarı dişlerimi sıkarak dedim ki:

– Sen yalnız merhamete değil terbiyeye de muhtaçsın.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Anlatıcı, aynı zamanda olayı yaşamaktadır.
B) Yakup Kadri'nin bir romanından alınmıştır.
C) Rahatsız edici bir çatışma sahnesi anlatılmıştır.
D) Anlatma tekniği ve diyalog söz konusudur.
E) Tarihî romanın tüm özelliklerini taşımaktadır.

17. A | 18. B | 19. C | 20. E

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

Kalktım, yatağın kenarındaki pakette kahvaltılık biraz bir şey var mı, diye baktım; bulamayınca yine pencerenin yanına döndüm. Tanrı bilir, diye düşündüm, iş aramanın acaba bir faydası olur mu? Aldığım o bir sürü ret cevapları, o yarım ağız vaatler, düpedüz hayırlar, beslenmiş de boşa gitmiş ümitler, her şey seferinde neticesiz kalmış yeni yeni teşebbüsler, bende cesaret namına bir şey bırakmamıştı. Son defa bir tahsildarlık için müracaat etmiş ama geç kalmıştım; elli kron kefalet akçası da bulamamıştım üstelik. Her seferinde şu veya bu engel çıkıyordu karşıma, itfaiye müdürlüğüne de başvurmuştum ayrıca. Salonda elli kişi kadardık; güçlü kuvvetli olduğumuz, gözümüzü daldan budaktan esirgemediğimiz hissini vermek için göğüslerimizi germiştik. Bir muavin dolaşıyor, isteklileri gözden geçiriyor, kolları yokluyor, bazı sorular soruyordu.

Bir romandan alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.

B) Devrik ve kurallı cümlelere yer verilmiştir.

C) Tercüme bir eserden alındığı anlaşılmaktadır.

D) Olaylar oluş sırasına göre anlatılmıştır.

E) Anlatıcı kendi iç konuşmalarını da aktarmıştır.

2. SORABİLİRLER

Tüm bu hareketler, çaresizlik sinyalleri... Küçük çocuklar yapar bunu. Annesine sesini duyuramayan, hiç tanımadığı bu dünyada yapayalnız kaldığını sanıp ölümden kaçmaya çalışırken çırpınan çaresiz çocuklar... Bunlar, yetişkin insanlara has davranışlar değil. Neden bu kadar korkuyor acaba? Bu panik neden? Ayrıca bu nasıl bir panik, nasıl bir çaresizlik! Tıpkı o çaresiz çocuğa yaklaşır gibi usulca kalkıyorum yerimden. Hiç konuşmadan, sadece dikkatle, özenle, sevgiyle bakıyorum gözlerinin içine. Bu dünyada her derdin dermanının sevgi olduğunu biliyorum çünkü. Öyle çaresiz, öyle panik içindeki söylediklerimi duyacak hâlde değil. O şimdi bütün hücreleriyle korkuya teslim olmuş bir çocuk gibi. Onunla şu an sözlü değil, sözsüz iletişim kurabilirim ancak.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Tarihî roman

B) Psikolojik roman

C) Biyografik roman

D) Macera romanı

E) Fantastik roman

3. SORABİLİRLER

İlahi bakış açısı veya diğer bir adı ile tanrısal anlatıcı; romandaki tüm detayları bilen, öykünün bir üçüncü şahıs tarafından anlatıldığı edebiyat terimidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bakış açısıyla kaleme alınmıştır?

A) Taksim-Harbiye arasını iki kere adımladı. Bir türlü karar veremiyor, daha doğrusu her zaman olduğu gibi karar vermeyi düşünmüyordu. Her zaman olduğu gibi Murat Kervancı'yı şimdi de düşünceler değil istekler ve isteklerine karşı duran çekingenlikler, hayalden doğan ümitler ve bu ümitleri doğuşları ile birlikte sarıveren endişeler tereddüde düşürüyordu.

B) Söylemekten işte çekinmiyorum: Ömrümde bu kadar kızacağımı hiçbir zaman ve hâlâ sanmıyorum. Bu hesap tamam olamazdı, olmamalıydı. Boyabatlı Mehmet'in bana daha kırk, elli lira, her ne ise işte, ödeyemeyeceği ve ödenemeyecek kadar borcu olmalıydı veya hiç değilse, Mehmet, benden yeniden borç istemeliydi. Çünkü ben artık kime kızacak, kime öğüt verecektim?

C) Dün gece az uyudum. Meseleyi hâlledebilmiş değilim. Sekiz ay evvel derinleşmemizin ilk anlarında, tercih edilen renkleri konuşurken, ben yeşili de söylemiştim. "Ben de bayılırım yeşile!" demişti. Dün bindiğimiz taksi yeni ve güzeldi. "Rengi yeşil olmasaydı..." dedi. Mordan nefretimi de hatırlaması lazımdı.

D) Karabibik elinde bulunan yapraklı zeytin dalını harım direklerinin arasına içerden dışardan iliştirmekte idi. Tarlanın Yosturoğlu tarafındaki kısmı yerden iki karış kadar yükselmişti. Çetecioğlu Mustafa ikinci dönümüne başlamış idi. Sol eliyle sabanın koluna dayanmakta, sağ elindeki üvendire ile arada sırada tembelliğe başlayan hayvanları dürtüştürmekte idi.

E) Amerika'da iş idaresi okuyup dönmüş, askerliğimi bitirmiştim. Babam; gittikçe büyüyen fabrikanın, kurulan yeni şirketlerin yönetiminde, ağabeyim gibi benim de etkili olmamı istemiş, bu yüzden genç yaşta beni Harbiye'deki dağıtım ve ihracat şirketi Satsat'ın genel müdürü yapmıştı. Satsat, büyük bütçeliydi; çok kâr ediyordu ama bu benim sayemde değildi.

1. C | 2. B | 3. A

4. SORABİLİRLER

Türk aydını, roman metinlerinde öncelikle, toplumunun yaklaşık bir buçuk asırlık modernleşme çabalarını anlatmıştır. Roman türüne ilgi duyduğu ilk yıllarda edebiyat ve sanat kuramlarını öğrenme ihtiyacı hissetmeden söz konusu metinlerini yazmıştır. Sanat ve estetik değerlerin temel amaç olarak görülmeden roman metinlerini yazmak, Servetifünun romanlarını istisna kabul edersek ülkemizde yaklaşık bir asrı tamamlayan zaman diliminde genel kabul görmüştür.

Bu parçada söz edilen istisnalara örnek olarak aşağıdakilerden hangisi verilebilir?

A) *Sır İçinde Esrar*

B) *Dünyaya İkinci Geliş*

C) *İntibah*

D) *Araba Sevdası*

E) *Kırık Hayatlar*

5. SORABİLİRLER

Roman sanatının bize gelişi, aydınlarımızın yeni arayışlar içinde olduğu bir döneme rastlar. Bu dönemin Türk düşüncesi açısından en belirgin özelliği, yeni siyaset geliştirme çabalarıdır. Aydın çevrelerin roman sanatına ilgi duyduğu XIX. yüzyılda devlet siyasetinde değişiklikler de yaşanır. Askerî yenilgileri sonlandırmak için başlatılan, bir süre sonra hukuki boyutlar kazanan, Batılılaşma kavramıyla ifade edilen bu siyaset değişikliğiyle birlikte gündemimize yeni düşünceler girer. Bunlar Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük akımlarıdır. Roman metinlerinde anlatılanlar da dikkat çekici biçimde, siyasi bir proje kıvamını kazanmış olan bu akımlardan izler taşır. Ancak bu üç akıma ait romanları, Osmanlı yıllarında değil asıl olarak Türkiye Cumhuriyeti yıllarında görürüz.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen akımlardan birini yansıtan eserler arasında <u>yoktur</u>?

A) *Dikmen Yıldızı* B) *Azap Toprakları*

C) *Yeni Turan* D) *Kürk Mantolu Madonna*

E) *Aynadaki Yalan*

6. SORABİLİRLER

Zebercet:

Orta boylu denemez; kısa da değil. Askerliğindeki ölçülere göre boyu bir altmış iki, kilosu elli dört. Şimdilerde, otuz üç yaşında, gene kantara çıksa elli altı ya da elli yedi kiloyu bulur. İki yıldır karın kasları gevşemeye başladı. Başı bedenine göre büyükçe, alnı geniş; saçları, kaşları, gözleri, bıyığı koyu kahverengi; yüzü kuru, biraz aşağıya çekik ama gecikmeli Ankara treniyle gelen kadının gittiği sabah aynaya baktığında gördüğü kadar değil. Elleri küçük, tırnakları kısa; omuzları, göğsü dar. Yedi aylık doğmuş.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yazar bu kitapla, "bireyin iç dünyasını ele alan roman" akımını başlatmıştır.

B) *Anayurt Oteli* adlı roman türünde bir eserden alınmıştır.

C) Cumhuriyet Dönemi yazarı Yusuf Atılgan'ın en tanınmış yapıtından alınmıştır.

D) *Aylak Adam*, yazarının 1959'da yayımladığı başka bir romanıdır.

E) Eserde kişi sayısı çok sınırlıdır; mekân, yazarın gerçekte de yaşadığı yerlerdir.

7. SORABİLİRLER

(I) Oğuz Atay'ın modernist romana özgü teknikleri kullanarak kaleme aldığı *Tutunamayanlar*, bireyin varoluş sorununu merkeze alır. (II) Kişilerin yaşadığı dünyayı anlamlandırma kaygısını, dünya üzerinde kendine bir yer edinme endişesini ve bozulan benlik bütünlüğünü yeniden inşa etme çabasını anlatır. (III) Romanda tutunamayan, içinde yaşadığı topluma uyum sağlayamayan, yalnızlaşmış ve yabancılaşmış aydına karşılık kullanılırken tutunamamak eylemi, bu aydının hayat karşısında kendi varoluşunu ifade etme biçimine karşılık gelir. (IV) Çok katmanlı yapıya sahip olan roman, birden fazla anlatım tekniği, söyleyiş özelliği ve dilin farklı kullanımlarının birleşmesiyle meydana gelir. (V) Oğuz Atay, kendi hocası Prof. Dr. Mustafa İnan'ın yaşam öyküsünden yola çıkarak eseri kaleme almıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. E | 5. D | 6. A | 7. E

8. SORABİLİRLER

Değişen teknolojiyle günümüzde kullanılmayan mektup insanlığın en eski dönemlerinden belli bir döneme kadar bilinen yaygın bir haberleşme aracı idi. Klasik Türk edebiyatı özelikle aşk mesnevilerinde mektup, eserin temel parçasıdır. Genellikle mektupların içeriğinden bahsedilmez ancak mektup, mesnevinin akışını değiştiren ögedir. Sonraki yıllarda mektup, roman türünde de karşımıza çıkar. Mektuplardan oluşan romanlar kaleme alınır.

Bu parçada söz edilen roman türüne örnek olarak aşağıdakilerden hangisi verilebilir?

A) *Handan*

B) *Melek Sanmıştım Şeytanı*

C) *İffet*

D) *İnce Memed*

E) *Sefile*

9. SORABİLİRLER

----, Türk edebiyatının usta kalemi Halit Ziya'nın aşk-para, zengin-fakir çatışması içerisinde insanı kuşatan aşk, merhamet, hayal kırıklığı, acı, hüzün gibi pek çok duyguyu, ayrıca da devrin ticaret, aile ve aşk hayatını başarıyla işlediği romandır. Bu roman Türk edebiyatının önde gelen simalarından biri olan Halit Ziya Uşaklıgil'in sadece romancılık yönünü göstermekle kalmaz. Yazarın his ve hayal dünyasıyla birlikte yaşama bakış açısını gösterir ve romana konu olan dönemin sosyal yaşamına ilişkin bilgiler de verir.

Bu parçanın başına aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Sözde Kızlar*

B) *Ferdi ve Şürekâsı*

C) *Karabibik*

D) *İhtiyar Dost*

E) *Bir Muhtıranın Son Yaprakları*

10. SORABİLİRLER

Özetleme, bir zaman süresinde gelişen olayları genel çizgileriyle okuyucuya ileten bir tekniktir. Bu teknik, XIX. yüzyıldan itibaren o günkü okuyucuya cevap vermesi açısından romanlarda fazlasıyla rağbet görmüştür.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen tekniğe örnek gösterilebilir?

A) Onu gördüm mü toparlanıyor; hayret, sevgi ve saygı ile bakıyorum. Yine dünya yuvarlağı üzerinde böyle milyonlarca insanın tırnakları, nasırları, çirkinlikleri, tek gözleri, tek kollarıyla bir ejderha ile kavga etmek için bekleştiklerini düşünüyorum.

B) Elime bir gazete tutuşturdu. Bir taraftan kafamdaki havadislere dalmaya çalışıyor, öte yandan kahveciyi dinliyordum. Maişet derdi münakaşalarından öte insanlar bir şey konuşmuyorlardı. Bir ara kahvenin kapısı rüzgârla, bir adamla beraber açılıyor, avuçlarını üfleyerek o adam içeriye dalıyor.

C) Şüphesiz Paris çok güzel, hiçbir şeye değişmem ama... çirkin tarafı çok. Başta güzel denen şeyin azlığı geliyor tabii. Hakikaten Anglo-Saksonlar, tasavvur edilemeyecek kadar güzel. Fakat işte Paris'in de kendisine göre bir havası var. Bir hava ki başka yerde bulunmuyor.

D) İlk durakta atladım bir otobüse. Yanlışsa yarı yolda ineriz: Bütün koltuklar dolu. Bu memlekette ne vakit koltuklar boş kalmış ki?.. İlk durakta akın başladı: Beni süre süre tıktılar köşeye, önümdeki koltukta karavel saçlı bir anasının kuzusu... On yedi, on yedi buçuk... Ya Adalı ya Floryalı...

E) Salim Usta karısının yasını bir yıl tuttu, pes etti. Uzak akrabalarından bir kadın buldular: Sultan. Kadının on sekiz yaşlarında iki oğlu vardı. Görüştüler, anlaştılar. Sultan Elif'in ciciannesi olarak eve geldi, yerleşti. Eğri oturup doğru konuşmalı; kadın iş bilir, mülayim, akıllı çıktı. Elif'i oğullarından ayırmadı.

8. A | 9. B | 10. E

11. SORABİLİRLER

Öğrenci: — Kendisiyle nasıl tanıştınız?

Ö. Faruk Toprak: — 1945'te karşıma çıktığı zaman lise öğrencisiydi. Sonra küçük bir roman gönderdi. *Harman Zamanı* gibi bir ad taşıyordu. Bana asıl o ilginç göründü. Bu küçük kalem, bal gibi roman yazabilir, diye düşünmüştüm. 1945'te ben Ankara'ya gidince, ilişkilerimiz kendiliğinden koptu.

Öğrenci: — Sonrası için neler söylersiniz?

Ö. Faruk Toprak: 1946'ya geldiğimizde şiirini hızla geliştirdiğini gördüm. Roman dalındaki umudumu 1953'te gerçekleştirdi. İlk romanı *Sokaktaki Adam*, bana göre çok ilginç bölümler getiriyordu. Anlatım biçimi çok sıcaktı. Bu umudu daha da güçlendirecek romanlar yazabilir, diye düşünürdüm hep.

Bu parçada konuşan öğrencinin hakkında bilgi almaya çalıştığı sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabahattin Ali
B) Ataol Behramoğlu
C) Atilla İlhan
D) Faik Baysal
E) Abdülhak Şinasi Hisar

12. SORABİLİRLER

Onun romanları; *Süleyman'ın Dünyası* üst başlığında toplanmıştır. Sırasıyla *Sınıf Arkadaşları, Havada Bulut Yok, Karıncayı Tanırsınız* isimli romanları ise otobiyografik özellikler taşıyan bir üçlemedir. Yazar; I. Dünya Savaşı'nın hemen öncesinden başlayıp II. Dünya Savaşı yıllarına otuz yıllık süreçte, Süleyman'ın dünyasını, yarattığı canlı, inandırıcı karakterlerle akıcı bir dille anlatır. Üçlemenin tüm kitaplarında olayları, roman kahramanlarının iç dünyalarında yaşananları, karakterlerin duygu ve düşüncelerini bilen bir anlatıcı anlatmaktadır. Bu anlatıcı, yazarın kendisidir. Zaman zaman alaysı, masal anlatır gibi kısa cümlelerle yalın, etkileyici bir roman diliyle aktarır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel
B) Kenan Hulusi Koray
C) Vasfi Mahir Kocatürk
D) Cevdet Kudret Solok
E) Muammer Lütfi Bahşi

13. SORABİLİRLER

Tarihî dönemler, tarihçi olsun olmasın her romancı için çekiciliği olan bir zemindir. Üstelik romancı, salt tarihî vakalarla ilgilenmiyorsa, tarihî gerçekliklerin peşinde olmayıp maziyi sadece bir çerçeve olarak seçiyorsa geçmiş bir dönem daha da cazip bir hâle gelebilir. Tarih ve edebiyatın iç içe geçtiği tarihî roman; malzemesini büyük ölçüde geçmişten alan, maziyi canlı bir şekilde gözler önüne sererek olayları anlamlandıran, kendine özgü biçim ve mahiyetiyle nesir sahasının en çok okunan türlerinden birisi olagelmiştir. XIX. yüzyılın ilk çeyreğinde Walter Scott tarafından formüle edilen bu tür, Avrupa'da ortaya çıkışından yarım asır sonra ülkemizde de tanınmaya ve bu sahada ilk telif ürünler verilmeye başlanır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bütün romancıların tarih konusuna ilgi duyduğu dile getirilmektedir.
B) Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı'nda tarihî roman verildiğini belirtilmektedir.
C) Batı'da ortaya çıkıp bizde de etkisini gösteren bir yazınsal türden söz etmektedir.
D) Ahmet Mithat Efendi'nin *Yeniçeriler* adlı romanının ait olduğu tür üzerine yazılmıştır.
E) *Vatan yahut Silistre* ile Namık Kemal'in ilk örneğini verdiği roman türü anlatılmaktadır.

14. SORABİLİRLER

Mai ve Siyah, Halit Ziya Uşaklıgil tarafından 1897'de kaleme alınmıştır. Eserde, Ahmet Cemil'in kişiliğinde Servetifünun Dönemi sanat, edebiyat ve basın hayatında yok olup giden sanatçılar anlatılmaktadır. Roman, *Servet-i Fünun* dergisinde tefrika edilmiştir. ----.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) *Mai ve Siyah*, Batı roman tekniklerine uygun ilk modern Türk romanıdır
B) Eserde romantizm etkisi çok barizdir; iyiler çok iyi, kötüler de çok kötüdür
C) Romanın dili çok ağırdır, bu yüzden sonraki yıllarda yazarı tarafından sadeleştirilmiştir
D) Romanda Ahmet Cemil dışında Lamia, Hüseyin Nazmi, İkbal ve Raci en önemli kahramanlardır
E) Eserde mai (mavi) renk umudu, siyahsa umutsuzluk ve düş kırıklıklarını ifade etmektedir

11. C | 12. D | 13. E | 14. B

15. SORABİLİRLER

— Oğlum Talat. Ne oldu sana bugün? Âdetin üzre okuduğun şeylerden bize de bir şey söylesen a! Baksan a! Dadı onun için bekliyor. Hem de dadı çok merak etti. O hikâyenin sonunu dinlemeye işte bir saat var ki bir sana bakıyor ki başlayasın bir bana bakıyor ki sana söyleyim. Lakin kendisi söylemeye utanıyor dedi. Dadı, sandalye üzere bir hareket ederek,

— Ha ha buyuk hanim eyi söyler. Ben şok ister o hakaye dinlamak, şok gozel hakaye. Amma bakar ki hanim dıkmağa dalmış, Bey düşünmeye varmış, ben de sükût eder durur. Kuşluk işün hazır yemak var, ahşama yiyacak ama vakıt var bende. diyerek sözü uzatır. Talat Bey, Arap'ın manasız sözlerini dinlemeyip,

— Ah anneciğim, bilmem ne oldum, bugün, keyfim yok dedi.

— Allah'a emanet oğlum nen var?

— Bir baş ağrısı, bir sersemlik bir.

— Vah vah! Oğlum hastalık şakaya gelmez, kendini bir hekime göstermelisin.

Bu parça ve parçanın alındığı eserle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Osmanlı toplumunda yaşayan ve "Arap" olarak adlandırılan siyahi köle ve cariyelerin Türkçesine yer verilmiştir.

B) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat* adını taşıyan eser, sanatçısı Şemseddin Sami'nin ilk ve son romanıdır.

C) Aşkı ve aşk üzerine evliliği savunurken aşksız, görücü usulü evliliklerin yaratabileceği muhtemel trajedileri gözler önüne sermiştir.

D) Servetifünun edebiyatının bütün özelliklerini taşıyan eser, son derece ağır bir dille yazılmıştır; romanda diyaloglar önemli bir yer tutmuştur.

E) Yazarı henüz yirmi iki yaşında bu eseri kaleme almıştır; eser, tercüme değildir ve ilk Türk romanı olarak kabul edilmektedir.

16. SORABİLİRLER

"Ben edebî sayılabilecek hiçbir eser yazmadım. Çünkü benim eserlerimin çoğunu yazdığım sıralarda, memlekette edebiyattan anlamayanlar, nüfusumuzun bilâmübalağa (abartısız) yüzde doksan dokuzunu teşkil ediyordu. Benim emelim de ekseriyete hitap etmek, onları tenvire, onların dertlerine tercüman olmaya çalışmaktı. Zaten edebiyat yapmaya ne vaktim ne de kalemim müsait değildi."

Bu parçada konuşan ve Tercüman-ı Hakikat gazetesindeki yazılarında romanın önemini anlatan sanatçı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) *İntibah* -diğer adı *Sergüzeşt-i Ali Bey*- ilk kez 1876'da yayımlanan romanıdır ve o dönem sansüre takılmıştır.

B) Siyasi, sosyal, tarihî, psikolojik, kültürel, bilimsel birçok konunun romanda ele alınıp işlenmesini savunmuştur.

C) "Sanat toplum içindir." görüşündedir; bu nedenle romanlarında akışa müdahale edip okura bilgi vermiştir.

D) İnsanlara okuma zevkini aşılamak için ünvanına yakışır şekilde "yazı makinesi" gibi durmadan çalışmış ve bu şekilde anılmıştır.

E) Edebiyattan tarihe, coğrafyaya, felsefeye, matematiğe tüm bilimlere dair bilgisini romana yansıtmıştır.

17. SORABİLİRLER

Yalak köylüleri Çukurova'da pamuk toplamaya gitmişler, fazla para kazanamadan köylerine dönmüşlerdir. Oğlu Uzunca Ali, gelini Elif ve torunları ile Çukurova'ya inerken atı ölen Meryemce, atının ölümünden oğlunu sorumlu tutar. Duyduğu büyük üzüntüden dolayı başta oğlu olmak üzere hiç kimseyle konuşmamaya yemin eder.

Bu parçada kısa bir özeti verilen eser ve onun yazarı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) *Tersine Dünya* - Orhan Kemal

B) *Denizin Çağırışı* - Kemal Bilbaşar

C) *Yer Demir Gök Bakır* - Yaşar Kemal

D) *Memleketin Sahipleri* - Mahmut Makal

E) *Rahmet Yolları Kesti* - Kemal Tahir

15. D | 16. A | 17. C

18. SORABİLİRLER

Abdülhak Şinasi Hisar, biyografi ve anılarında roman türünün, romanlarında ise anı türünün olanaklarından yararlanmıştır. Ünlü romanının başkahramanı Hacı Vamık Bey, anlatıcının halası ile evlidir. Ailesi ve çalışanlarıyla birlikte bir köşkte yaşamaktadır. Huysuz, dağınık, bilgiç, çocuk ruhlu, yemek yemeye aşırı düşkün ve korkuları olan Hacı Vamık Bey; eşiyle pek geçinememektedir. Hacı Vamık Bey; babası sayesinde bir mevkiye gelen, yüksek dereceli bir Osmanlı memurudur. Arabistan'ın çeşitli şehirlerindeki memuriyetlerde görev almakta ancak hataları nedeniyle sürekli yer değiştirmektedir. Onun en çok önem verdiği yer, İstanbul'un bir tepesindeki köşkdür. Görevdeyken köşkle ilgili planlar yapmakta ve döndüğünde bu planları uygulamaktadır.

Bu parçada söz edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*

B) *Çamlıca'daki Eniştemiz*

C) *Ateşten Gömlek*

D) *Issızlığın Ortasında*

E) *Miskinler Tekkesi*

19. SORABİLİRLER

"Fikrimin ince gülü / Kalbimin şen bülbülü

Fikrimin ince gülü / Kalbimin şen bülbülü

O gün ki gördüm seni / Yaktın ah yaktın beni..."

Bayram, önce içinden, sonra usuldan, sıra "O gün ki gördüm seni"ye gelince de bütün sesini koyvererek şarkıya katılıyor. Özel deri geçirilmiş direksiyon, ellerinin altında seviliyor. Bayram, direksiyonu sağa büküyor, okşayarak. Sola büküyor, okşayarak. Ağzında şarkı, önde pırıldayan yıldıza, derken, güzel bir eğimle ön camın dibine doğru uzanıp gelen motor kapağının süzülmüş bal rengine bakıyor.

Bu parçanın alındığı eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adalet Ağaoğlu

B) Pınar Kür

C) Nazlı Eray

D) Sevinç Çokum

E) Emine Işınsu

20. SORABİLİRLER

----, ---- isimli eserinde dönemin gençlerinin olaylara ve dünyaya bakış açılarının nasıl olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Başkahraman Nezih ve arkadaşları Ziya ile Şükrü'nün yaşadıkları anlatmaktadır. Nezih kendi kendine yazılar yazan, hayalperest bir gençtir. Yazılarına malzeme yapmak amacıyla Tepebaşı halkını gözlemler. Nezih, mahallede oynayan gençleri gözlemler ve ileride bu gençlerin çekebileceği sıkıntıları düşünür. Sokakta salınan süslü ve makyajlı kadınları, şık giyimli beyefendileri de dikkatli bir gözle süzmektedir. Bu arada güzel bir kız Nezih'in dikkatini çeker. Bu genç kız, Tepebaşı'ndaki zevk ve eğlence düşkünü kızlardandır. Bu kızların tek bildiği şey, gezip tozmak ve eğlence mekânlarında vakit geçirmektir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Süleyman Nazif - *Gizli Figânlar*

B) Cenap Şahabettin - *Afak-ı Irak*

C) Hüseyin Rahmi Gürpınar - *Gulyabani*

D) Ahmet Rasim - *İlk Sevgi*

E) Hüseyin Cahit Yalçın - *Hayal İçinde*

21. SORABİLİRLER

Halide Edip Adıvar'ın bu romanı, henüz savaş devam ederken yazılmış olması yönüyle Kurtuluş Savaşı'nı konu alan diğer romanlardan farklı bir özellik taşımaktadır. Eserde İzmir'den sonra İstanbul'un işgal edilmesi; Cemal, İhsan, Peyami ve Ayşe gibi vatanseverlerin Anadolu'ya geçerek kurtuluş mücadelesine katılmaları ve çetelerle yapılan mücadeleler konu edilmiştir. Eser, Peyami'nin günlüklerinden oluşmaktadır. Ancak Ayşe'nin yazdığı mektuplar da romanda önemli bir yere sahiptir. Çünkü bazı gelişmeler, Ayşe'nin mektupları aracılığıyla öğrenilmektedir. Roman ilk olarak 1922'de İkdam gazetesinde bölümler hâlinde, 1923'te ise kitap olarak yayımlanmıştır.

Bu parçada altı çizili sözle aşağıdakilerden hangisine atıfta bulunulmaktadır?

A) *Sinekli Bakkal*

B) *Dağa Çıkan Kurt*

C) *Türk'ün Ateşle İmtihanı*

D) *Ateşten Gömlek*

E) *Vurun Kahpeye*

18. B | 19. A | 20. E | 21. D

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

Tiyatro konusundan AYT'de toplam 5 soru soruldu.
İşte Tiyatro konusu ÖSYM analizi:

TİYATRO

5 Soru Soruldu.

- Geleneksel Türk Halk Tiyatrosu
- Batı Etkisindeki Türk Tiyatrosu
- Türk Tiyatrosunun Önemli Temsilcileri

Shorts

Tiyatro

1. 2025 - AYT

Geleneksel Türk tiyatrosu türlerinden Karagöz ile ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?

A) Kişi kadrosu, belirli bir özelliği ön plana çıkarılmış tiplerden oluşur.

B) Oyunda tef çalıp şarkı söyleyen, tasvirleri hayalîye veren bir yardımcı bulunur.

C) Güldürü unsuru genellikle yöresel konuşmalar ve yanlış anlamalarla sağlanır.

D) Gündelik hayatın aksayan yönlerini ele alan konulara yer verilir.

E) Hayalî, oyun bölümlerinin sırasını değiştirerek özgünlüğünü ortaya koyar.

2. İKİZ SORU

(I) Karagöz perdelerinde kullanılan deri figürler genellikle deve derisinden yapılır ve gün ışığında şeffaflaşabilmeleri için aylarca işlenirdi. (II) Geleneksel Karagöz oyunlarında her figürün arkadan bir çubukla değil iki ayrı çubukla hareket ettirildiği de olurdu. (III) Osmanlıda Karagöz sanatçıları, ramazan eğlenceleri dışında saray düğünlerinde ve elçilik törenlerinde de özel gösteriler yapardı. (IV) Karagöz oyunlarında müzik eşliği çoğu zaman canlı olarak tek bir tef ve küçük bir ney ile sağlanırdı. (V) Karagöz oyunu, XVII. yüzyıldan itibaren yerini tamamen kukla tiyatrosuna bırakmıştı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. İKİZ SORU

Geleneksel Türk tiyatrosu türlerinden Karagöz ile ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?

A) Oyundaki çatışmaların çoğu, Karagöz'ün sözleri yanlış anlamasıyla başlar.

B) Toplumun günlük yaşamını, değerleriyle sorunlarını eleştirel bir mizahla yansıtır.

C) Geleneksel Türk tiyatrosunun temel unsurlarından biri olarak asırlardır önemini korur.

D) Ramazan gecelerinde, şenliklerde ve özel günlerde oynatılarak halk eğlencesi işlevi görür.

E) Karagöz ve eşi dışındaki diğer bütün karakterler yardımcı özelliktedir.

4. İKİZ SORU

(I) Karagöz ustaları sağlam medrese eğitimi almış ve Arapça ile Farsça bilen ustalardı. (II) Karagöz perdesine "ayna" denmesinin nedeni, ışığın yansımasıyla figürlerin görüntüsünün seyirciye aynadan yansır gibi görünmesidir. (III) Geleneksel ustalar, her oyunun girişindeki "Mukaddime" bölümüne o dönemin güncel olaylarını mizahi bir dille ekleyerek oyunu sürekli yenilerdi. (IV) Karagöz figürlerinin eklem yerlerine balık derisinden hazırlanmış ince zarlar takılarak daha esnek hareket etmeleri sağlanırdı. (V) Bazı Karagöz ustaları, figürlerin gölgesini güçlendirmek için perde arkasına zeytinyağıyla karıştırılmış doğal reçine yakardı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. E | 2. E | 3. E | 4. A

5. 2022 - AYT

Tanzimat sanatçıları arasında daha çok, şiirleriyle tanınmıştır. Manzum hatta mensur tiyatro eserlerinde bile şairane bir üslubu vardır. Çoğu uzun şiir olan şiir kitapları ile manzum tiyatrolarında aynı şairane üslubu kullanmıştır. Şiirlerindeki kelime kadrosu, söz ve anlam sanatları, ifade çeşitleri nesirlerinde de görülür. *Nazife, Tezer, Eşber, Sardanapal, İlhan, Turhan* aruz vezniyle yazılmış oyunlarıdır. Edebiyat çevrelerinde bu eserlerle ilgili sahnelenmek için değil, okunmak için yazıldığı kanaati yaygındır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Namık Kemal

B) Recaizade Mahmut Ekrem

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Abdülhak Hamit Tarhan

E) Şemsettin Sami

6. İKİZ SORU

Tanzimat sanatçıları içinde daha çok, şiirleriyle tanınmıştır. Yurtseverlik, özgürlük, ulus kavramlarına bağlı bir Tanzimat aydınıdır. Heyecanlı, mücadeleci kişiliği, akıcı ve parlak üslubu dolayısıyla döneminin diğer yazarlarından daha ünlüdür. Piyeslerinden birinde tiyatroyla ilgili düşüncelerini açıklamış, tiyatroyu "eğlencelerin en faydalısı" olarak nitelemiştir. Kaleme aldığı tiyatroların tamamı dram türünde sayılmaktadır. Tiyatrolarını halkın anlayabileceği sade bir dille yazmıştır. Sahnelenen ilk Osmanlı-Türk tiyatrosu da ona aittir, bu oyun nedeniyle sürgüne gönderilmiştir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Namık Kemal

B) Recaizade Mahmut Ekrem

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Ahmet Vefik Paşa

E) Şemsettin Sami

7. 2022 - AYT

Zurnacı, Pişekâr havasını çalar. Pişekâr meydana gelip iki eliyle seyirciyi selamladıktan sonra zurnacıyla şöyle konuşur:

Pişekâr : Amma benim pehlivanım!

Zurnacı : Buyur benim pehlivanım!

Pişekâr : Bu da hesap değildir.

Zurnacı : Nedir hesabın?

Pişekâr : Borcu sıkıyor kasabın?

"Yazıcı oyununun taklidini aldım, çal da oyunumuz başlasın, tenezzülen teşrif buyurun zevât-ı kirâm zevk-yâb olsunlar." der.

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parça, orta oyununun hangi bölümünden alınmış olabilir?

A) Muhavere

B) Tekerleme

C) Fasıl

D) Bitiş

E) Giriş

8. İKİZ SORU

Pişekâr: Efendim artık her şeye bir nihayet verelim de şu beklediğimiz düğünü yapalım.

Bütün oyuncular: Hay hay!

Pişekâr: Haydi öyle ise buyurun düğün hazırlıklarımızı tedarik ederek inşallah önümüzdeki pazara gayet şaşaalı suretle teşriflerle kolumuza şeref bahşeden hazurunun huzuriyle icra ederiz.

(Hep beraber yürürler. Zurna Cezayir havası çalarken meydan da yavaş yavaş boşalır.)

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parça, orta oyununun hangi bölümünden alınmış olabilir?

A) Muhavere

B) Tekerleme

C) Fasıl

D) Bitiş

E) Giriş

5. D | 6. A | 7. E | 8. C

9. 2021 - AYT

----; Batı'nın yalnızca maddeye ve teknik güce olan inancının değil, akla verdiği önemin de eleştirilmesinden yanadır. 1935'te yazdığı ilk oyunu *Tohum*'da görüşünü her şeyin ve her hadisenin anahtarını ruhta ve göze görünmeyende bulan prensip" olarak tanımlamıştır. *Nam-ı Diğer Parmaksız Salih*'te yüce gönüllülükle düzenbazlığın toplumda yan yana yaşadığını gösterir. *Para*'da ise maddi çıkarlar için her türlü ahlaksızlığı mübah gören bir bankacının kendi hayat felsefesinin kurbanı oluşunu anlatmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Cevat Fehmi Başkut B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Orhan Asena D) Necip Fazıl Kısakürek

E) Sabahattin Kudret Aksal

10. İKİZ SORU

---- Batı edebiyatının en büyük isimlerinden biriyle karşılaştırılmış ve zaman zaman "Türk tiyatrosunun Shakespeare'i" olarak anılmıştır. İlk oyunu *Tanrılar ve İnsanlar - Gılgamış*, 1955'te Ankara Devlet Tiyatrosu'nda sahnelenmiş ve 1959'da kitap olarak yayımlanmıştır. Eserlerinde başkaldırı teması ağır basmış, *Atçalı Kel Mehmet* oyunuyla TRT 1970 Başarı Ödülü almıştır. Ziya Gökalp'ın ablası olan babaannesi, onun edebiyat zevkinin oluşmasında çok büyük pay sahibidir; sanatçı, şiirler ve hikâyeler de yazmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Cevat Fehmi Başkut B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Orhan Asena D) Güngör Dilmen

E) Sabahattin Kudret Aksal

11. İKİZ SORU

---- Batı toplumunun dünyaca bilinen erdemleri ve bilimi dışında ikinci bir yüzünün de olduğunu, bu yüzün ne kadar çirkin olduğunu *Canlı Maymun Lokantası* adlı oyunuyla ortaya koyar. Oyun, farklı kültürlerin ve dünya görüşlerinin çatışmasını insanı sarsan dehşet verici bir olayla ancak mizahi bir dille vererek Doğu mistisizmi ile Batı kapitalizminin karşıtlığını vurgular. *Midas'ın Kulakları, Ben Anadolu, Deli Dumrul* adlı piyesler de yazarın çok bilinen başka eserleridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Cevat Fehmi Başkut B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Recep Bilginer D) Güngör Dilmen

E) Sabahattin Kudret Aksal

12. İKİZ SORU

---- Batı ülkelerini yakalama yolunda en önemli adımların atıldığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dönemlerinde eserler vermiştir. Tiyatroları, Türk edebiyatının gelişiminde önemli rol oynamıştır. Eserleri; toplumsal değişimlerin, kültürel dönüşümlerin ve bireysel çatışmaların derinlemesine işlendiği dramalarla doludur. Bireysel ve toplumsal temaları ustalıkla birleştirmiştir. Dönemin sosyal ve kültürel yapısını yansıtarak Türk tarihine ışık tutmaktadır. *Buzlar Çözülmeden, Hacı Kaptan, Küçük Şehir, Tablodaki Adam, Soygun - Öbür Gelişte* adlı ölümsüz eserlerin sahibidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Cevat Fehmi Başkut B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Orhan Asena D) Refik Erduran

E) Sabahattin Kudret Aksal

9. D | 10. C | 11. D | 12. A

13. 2021 - AYT

(I) Karagöz ve orta oyunu geleneksel Türk tiyatrosunun belli başlı türlerindendir. (II) Bunlar, önceden yazılmış ve ezberlenmiş metinlere dayanmaktan ziyade gösteriyi ön plana alır. (III) Orta oyununda asıl konunun işlendiği bölüme "fasıl" adı verilirken Karagöz'de bu bölümün adı "muhavere"dir. (IV) Zaman zaman her iki oyuna da müzik eşlik eder. (V) Kişiler açısından bir karşılaştırma yapılırsa Karagöz'deki Hacivat'ın orta oyunundaki karşılığı Pişekâr, Karagöz'ün karşılığı ise Kavuklu'dur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

14. İKİZ SORU

(I) Karagöz oyunu tek bir hayalbaz tarafından perde arkasından yönetilir. (II) Orta oyunu birden fazla canlı oyuncuyla seyircilerin ortasında doğaçlama olarak sahnelenir. (III) Karagöz'de kadınlar tasvirlerle sınırlıyken orta oyununda zenne karakterleri daha abartılı dans ve hareketlerle öne çıkar. (IV) Karagöz'de siyasi taşlamalar zaman zaman sansüre uğramıştır. (V) Orta oyununda ise başlangıçtan bu yana hiciv anlayışından uzak durulmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

15. İKİZ SORU

(I) Karagöz ve orta oyununun çok ortak noktası vardır hatta orta oyunu, Karagöz'ün canlı hâlidir bile denebilir. (II) Değişik toplulukların konuştuğu diller arasındaki uyumsuzluktan, ağız farklılıklarından mizah çıkarılır. (III) Pişekâr ve Kavuklu dışındaki orta oyunu tipleri de Karagöz ile aynıdır. (IV) İstanbul'da yaşayan her topluluktan insan komik bir biçimde canlandırılır. (V) Kadın tipleri de doğal olarak kadın oyuncular canlandırır, ilk kadın oyuncular orta oyunundan çıkmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. İKİZ SORU

(I) Karagöz oyununda tasvirlerin deriden yapılması, ışıkla saydamlık sağlamak için özel olarak işlenmesi az bilinen teknik bir ayrıntıdır. (II) Meddahlıkta ise anlatıcının ses, jest ve bakış yönüyle mekânı hayal ettirmesi; fiziksel dekor yerine zihinsel sahne kurması dikkat çekici ama pek bilinmez. (III) Karagöz'de seyirciyi rahatsız eden kavga sahneleri asla gösterilmezken meddahlar yer yer sert tavırlar sergiler. (IV) Karagöz'de tipler doğaçlama konuşsa da olay örgüsünün belirli kalıp sahnelere bağlı kalması, oyunun sanıldığı kadar serbest olmadığını gösterir. (V) Meddahlıkta anlatının akışı serbest görünmesine rağmen hikâyelerin çoğunun geleneksel başlangıç ve bitiş formülleriyle sınırlandırılması iki sanat arasındaki yapısal farkı ortaya koyar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. C | 14. E | 15. E | 16. C

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

Oyunun iki başkişisi Karagöz ile Hacivat'ın yaşamış, gerçek kişiler olup olmadığı konusunda çeşitli görüşler söz konusudur. Karagöz, özellikle XVII. yüzyıldan sonra Türkiye'de çok yaygınlaşmıştır. Karagöz ----.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) ramazan ayında kahvehanelerde ve konaklarda oynatılmış, halkın her kesiminden asırlarca ilgi görmüştür

B) XIX. yüzyılda kısaca "hayal oyunu" diye anılmaya başlanmış, bu oyunu sergileyen sanatçılara da "hayalî" ve "hayalbaz" denmiştir

C) oyununda tipler, imparatorlukta yer alan farklı toplulukları temsil etmiş; hepsi kendi şivesi ile konuşturulmuştur

D) temsillerinde canlandırılan olayların konusu genellikle köy yaşantısı ile ilgili hasat mevsimi, bolluk, yoksulluk, kıskançlık ve sevgidir

E) padişah çocuklarının doğumu, sünnet olması, evlenmesi münasebetiyle düzenlenen genel şenliklerde icra edilmiştir

2. SORABİLİRLER

- 1846-1899 arasında yaşamış, Tanzimat Dönemi tiyatro yazarıdır.
- Türk tiyatrosunun en önemli isimlerindendir.
- Halk kaynaklarımızdan yararlanan ilk oyun yazarımızdır.
- *Kokona Yatıyor, Misafir-i İstiskal, Geveze Berber, Tosun Ağa* adlı eserlerin sahibidir.
- Adapte ve çevirileri ise *Ayyar Hamza, Çıngırak, Gavo Minar ve Şürekâsı* adlarını taşımaktadır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen yazarımız aşağıdakilerden hangisidir?

A) Direktör Ali Bey

B) Ahmet Vefik Paşa

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Hüseyin Rahmi Gürpınar

E) Ali Ekrem Bolayır

3. SORABİLİRLER

I. Asla sahnelenemeyecek tiyatrolar kaleme almıştır, bu tür eserleri okunmak içindir.

II. Manzum, mensur hatta aruzla tiyatro yazmıştır.

III. Tarih, mitoloji, ölü medeniyetler, Türk edebiyatında adı geçmeyen uzak ülkelerin kültürel ve coğrafi özelliklerini konu edinmiştir.

IV. *Nesteren, Liberte, Cünûn-ı Aşk, Hakan* onun tiyatro eserlerinden bazılarıdır.

V. *Bir Köy Hocası, Babür Şah'ın Seccadesi, Bir Kır Eğlencesi* adlı oyunları Anadolu'da müfettiş olarak gezdiği sırada yazmıştır.

Yukarıda verilen bilgilerden hangisi Abdülhak Hamit Tarhan ile ilgili olamaz?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisinde verilen bilgi ile ayraç içindeki tiple örtüşmemektedir?

A) Medresede öğrenim görmüş, gösteriş meraklısı, kendini beğenmiş yarı aydın tipidir. Arapça ve Farsça kelimeleri fazlaca kullanır. (Hacivat)

B) Bir elinde alkol şişesi, diğer elinde tabanca ya da kama vardır; tehdit eder ancak zarar vermez. Her an kavga çıkarmaya hazırdır. (Tuzsuz Deli Bekir)

C) Herkesle dalga geçer; kibirli, alaycı bir tiptir ama aynı zamanda cüce ve aptaldır. Karagöz argosunda Pişbop ve Altı Karış olarak da geçmektedir. (Matiz)

D) Karagöz ve orta oyununda bütün kadınlar genel olarak bu kelimeyle anlatılır ancak seslendiren ya da oynayan erkektir. Bir elinde yelpaze, çiçek ya da şemsiye taşır. (Zenne)

E) Geleneksel halk tiyatrosunda bazen zengin, bazen mirasyedi, bazen çapkın olarak yansıtılan tiptir. İstanbul ağzı ile kusursuz bir Türkçe konuşur. Nazik ve çıtkırıldım bir tiptir. (Çelebi)

1. D | 2. A | 3. E | 4. C

5. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) Batılı anlamda tiyatro eserleri ilk olarak Tanzimat Dönemi'nde verilmiştir; Şinasi'nin 1859'da yazdığı *Şair Evlenmesi*, Batılı tiyatronun ilk örneğidir.

B) Tanzimat Dönemi'nin ikinci kuşağındaki tiyatro türündeki eserler genel olarak halkı eğitmek için yazılmış çok yalın eserlerdir.

C) Namık Kemal, tiyatro hakkındaki düşüncelerinde klasisizm ve romantizm akımlarının etkisindedir.

D) Ahmet Mithat Efendi *Eyvah, Açıkbaş, Ahz-ı Sâr yahut Avrupa'nın Eski Medeniyeti, Hükm-i Dil, Çengi yahut Dâniş Çelebi* gibi piyeslerin sahibidir.

E) Recaizade Mahmut Ekrem, Fransız Chateaubriand'ın roman türündeki eserini Türkçeye çevirerek oyun hâline getirmiştir.

6. SORABİLİRLER

İyi bir meddah olmak son derece güçtü. Meddahlar, gerçekten çok yetenekli insanlar arasından çıkardı. Aynı anda hem taklit yapan hem müzik kulağı olan hem de halkın bütün katmanlarının şivesini taklit eden insanlardı meddahlar. Çok sayıda komik öyküyü aklında tutmalı, hazırcevap olmalı, doğaçlama yeteneğini her an kullanmaya hazır olmalıydı. ---- meddahlık geleneği, Batılı anlamda tiyatronun yaygınlaşmasıyla bir dönem ortadan kayboldu. Sonrasında ise kimilerine göre "stand up" olarak aramıza geri döndü.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Perdesi, sahnesi, elbiseleri, dekoru olmayan

B) Tiyatronun bütün kişilerini tek kişide birleştiren

C) Cönkler yoluyla nesilden nesile asırlarca aktarılan

D) Tek kişilik bir tiyatro olarak nitelendirilebilecek

E) Halkın eğlenme ve gülme ihtiyacını karşılayan

7. SORABİLİRLER

Halil Bey: – Çocuklar! Erkenden kalkmışsınız. Burada ne yapıyorsunuz?

Şefika: – Kitap okuyoruz bey babacığım.

Halil Bey: – Okuduğunuz ne idi? Bakayım.

Ata: – Yeni çıkmış bir mecmua efendim.

Halil Bey: – Biliyorum a! Neresini okuyordunuz? Ben de dinleyeyim.

Ata: – (Kitabın bir tarafını açarak) Amerika'daki vahşiler...

Halil Bey – (Lakırdısını keserek) Bırak evladım! Bizim nemize lazım Amerika'daki vahşiler? Şunun fihristine bak, içinde bir dinlenecek şey bulabilir misin?

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Edebî sanatlara başvurulmamıştır.

B) Diyaloglardan oluşan bir metindir.

C) Son derece yalın bir dil kullanılmıştır.

D) Sahneleme tekniğine uygun değildir.

E) Ünlem türünde sözcüğe yer verilmiştir.

8. SORABİLİRLER

Köy seyirlik oyunları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Köylülerin uzun kış gecelerinde, düğünlerde, bayramlarda eğlenmek ve vakit geçirmek için düzenledikleri basit oyunlardır.

B) Zaman zaman "köylü temsilleri, köy tiyatrosu, Anadolu köy orta oyunları, köy tiyatrosu, köy oyunları" olarak adlandırılmıştır.

C) Canlandırılan olayların konusu; genellikle köy yaşantısı ile ilgili hasat mevsimi, bolluk, yoksulluk, kıskançlık ve sevgidir.

D) Güneşli havalarda, uygun gecelerde düz bir meydanla harman yerleri, avlular, bahçeler oyun yerleridir; kapalı yerlerse, geniş köy odaları veya evlerdir.

E) Oyunların metinleri yöresel bir halk ozanı tarafından kaleme alınır, metinler nazım ve nesir karışıktır; nazım kısımlarda ön dörtlü kalıbın kullanılması gelenektir.

5. B | 6. C | 7. D | 8. E

9. SORABİLİRLER

Geleneksel halk tiyatrosunun temel özelliklerinden biri olan "toplumsal çevreyi sahneye aktarma" olgusu, 1940'larda yeni bir arayış oluşturdu. Ahmet Kutsi Tecer'in *Köşebaşı* adlı oyununda İstanbul'un bir mahallesinin 24 saati, gevşek dokulu bir olay örgüsü içinde tüm renkleri ve sesleriyle sahnede canlandırılıyordu. "Çevre (muhit)" oyunu adı verilen bu yeni sahne anlatımı, modern Türk tiyatrosunda öne çıkan bir tür olarak günümüze dek sürdü. Trajedi ve komedinin iç içe yer aldığı bu oyunlarda toplum eleştirisine de yer veriliyordu.

Bu parçadan "çevre (muhit) oyunu" **ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Güldürücü ögeler kadar acıklı ögeler de içermektedir.

B) Toplumun eleştirisini öncelikli amaç edinmiştir.

C) Geleneksel halk tiyatrosunu ilerilere taşımıştır.

D) Günümüzde etkisini yavaş yavaş yitirmeye başlamıştır.

E) Ele aldığı konular, izlenmesini kolaylaştırmaktadır.

10. SORABİLİRLER

Türk tiyatrosundaki en büyük arayış ve gelişme 1960'larda görüldü. İki büyük yazarımız Haldun Taner ve Turgut Özakman, "açık biçim" tiyatro üstünde yoğunlaştılar. Episodik bir yapı üstüne kurulan oyunlar meddah, Karagöz ve orta oyununun biçimlerini modern yazarlık teknikleriyle buluşturuyordu. Oyunlara bir kez daha "komik" dünya görüşü egemen oldu. Aynı zamanda yoğun bir politik-toplumsal yergi (hiciv) ortamı oluşuyordu sahnede. Tıpkı geleneksel tiyatroda olduğu gibi, bu oyunlarda da "tipleme, söz oyunları, taklit, şarkı, dans" iç içedir. Oyunculuk ve sahneleme "göstermeci" (illüzyoncu olmayan) biçime yönelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen kişiler veya tiyatro tarzı ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) *Günün Adamı*

B) *Lütfen Dokunmayın*

C) *Pembe Evin Kaderi*

D) *Güneşte On Kişi*

E) *Bir Adam Yaratmak*

11. SORABİLİRLER

Orta oyunu, çalgılı (----, çifte, nakkare vb.) ve kadrosu geniş bir oyundur. Çalgı, sadece sahneye giren oyuncuları haber verme sırasında kullanılır. Çalgıcılar seyircilerin tam önünde yer alır. Orta oyununda dekor denebilecek başlıca iki nesne vardır: Birincisi ev olarak kullanılan "yeni dünya" adı verilen ----, ikincisi iş yeri olarak kullanılan ve "dükkân" adı verilen "----" olarak göze çarpar. Orta oyununda oyuncuların "----" diye adlandırdıkları oyun alanı, herhangi bir yerde kolaylıkla hazırlanabilir. Bu nedenle oyuncuların belli bir yerde, sabit bir alanları yoktur. Orta oyunu, sahne olarak kabul edilen ve etrafı seyircilerle çevrilmiş açık bir alanda oynanır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere getirilecekler arasında aşağıdakilerden hangisi <u>yoktur</u>?

A) paravan B) iskemle

C) zurna D) kostüm

E) palanga

12. SORABİLİRLER

Tanzimat Dönemi'nde Türk edebiyatına Batı'dan gelen edebî türlerden biri olan tiyatro, çok ilgi görmüştür. Türün ilk yerli örneği, Şinasi'nin *Şair Evlenmesi* adlı eseridir. Sahnelenen ilk tiyatro eseri de yine bu dönemde Namık Kemal tarafından yazılan *Vatan yahut Silistre*'dir. *Şair Evlenmesi* aynı zamanda Türk edebiyatında Batılı anlamda yazılmış ilk tiyatro örneğidir. ----.

Bu parçanın sonuna aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Eser, önce saray tiyatrosunda oynanmak amacıyla kaleme alınmıştır

B) Eserde kullanılan ağır dil, onun sahneye konmasını büyük oranda zorlaştırmıştır

C) Bu piyes, Tercümân-ı Ahvâl gazetesinde tefrika hâlinde yayımlanmıştır

D) Şinasi, eserinde Karagöz ve orta oyunu gibi geleneksel Türk tiyatrosu ürünlerinden yararlanmıştır

E) Eser; aynı zamanda dönemin gelenek ve göreneklerini, sosyal yaşantısını yansıtması yönüyle önemli yere sahiptir

9. A | 10. E | 11. D | 12. B

13. SORABİLİRLER

Namık Kemal tarafından önce *Raz-ı Dil* olarak yayımlanıp daha sonra ismi *Gülnihal* olarak değiştirilen etkileyici bir tiyatro eserini okudum. Çok severek okuduğum bu şahane eserin konusuna gelecek olursam annesini kaybettikten sonra dadısı Gülnihal'in himayesinde yaşayan ----, birbirlerini sonsuz bir sevgiyle severler. Ancak bu sevgiyi kıskanan zalim sancak beyi ---- hem bu âşıkları ayırır hem de onlara ve masum halka olmayacak zulümleri reva görür. Bu gözü dönmüş caninin elinden onları kurtarmak için her türlü zorluğu göze alıp canını siper eden Gülnihal, türlü planlarla bu zalimi bertaraf eder ama kendi de canından olur. Yazarın akıcı kalemi sayesinde elinizden bırakmadan bitireceğiniz eser, klasikleri okuyamayanlara bile klasikleri sevdirebilecek bir akıcılığa sahiptir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Şefika ve Atâ - Halil Bey

B) Akif Bey ve Dilruba - Mahmut Paşa

C) İsmet ile Muhtar - Kaplan Paşa

D) Âdem ve Zekiye - İslam Bey

E) Müştak ve Ziba Dudu - Hikmet Bey

14. SORABİLİRLER

Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosu, modernleşme ve toplumun kültürel dönüşüm süreciyle birlikte gelişme göstermiştir. Bu dönemde ----. Böylece Cumhuriyet'in kültürel politikalarıyla uyumlu, yenilikçi ve halkla bütünleşen bir sanat dalı olarak güçlenmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) tiyatro, halkı bilinçlendirme ve eğitme aracı olarak önemli bir işlev üstlenmiştir

B) geleneksel unsurlar korunurken Batı tiyatrosunun tekniklerinden de yararlanılmıştır

C) konular toplumsal sorunlar, modernleşme, kadın hakları ve bireyin toplum içindeki yeri üzerine odaklanmıştır

D) tiyatro, devletin desteğiyle kurumsallaşmış ve sahne sanatlarının yaygınlaşmasına katkı sağlamıştır

E) tiyatro ile ilgilenen izleyici artmış, bu sayede hem okunmak hem sahnelenmek amacıyla yazılan eser çoğalmıştır

15. SORABİLİRLER

Servetifünun Dönemi tiyatrosu, edebiyatın diğer türlerine kıyasla oldukça sönük kalmıştır. Dönemin sanatçıları, tiyatroya estetik ve düşünsel bir yenilik getirmekten çok Batı'dan yapılan çevirilere ve uyarlamalara yönelmişlerdir. Toplumdan uzak, bireysel temaları öne çıkaran anlayış, tiyatro eserlerinin de sınırlı bir etki yaratmasına sebep olmuştur. Recaizade Mahmut Ekrem ve Abdülhak Hamit Tarhan gibi Tanzimat sanatçılarının etkisi sürerken Servetifünun sanatçıları tiyatro yerine şiir ve roman türünde yoğunlaşmıştır. Bu yüzden Servetifünun tiyatrosu, edebiyat tarihimizde zayıf bir alan olarak değerlendirilir.

Bu parçadan hareketle Servetifünun Dönemi tiyatrosu ile ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Geride kalmış, ihmal edilmiş bir tür sayıldığı

B) Bu sanata herhangi bir yenilik getirilmediği

C) Kendinden önceki dönemden etkilenildiği

D) Toplumsal konulara öncelik kazandırıldığı

E) Başka edebiyatlardan eserlere önem verildiği

16. SORABİLİRLER

Cengiz Han'ın Bisikleti, sahneye yalnızca bir eşya olarak çıkmaz; zamanın, değişimin ve insanoğlunun trajikomik hâllerinin simgesine dönüşür. Bir yanda tarihin en acımasız hükümdarlarından biri, diğer yanda en sıradan gündelik nesnelerden biri: bisiklet. Bu çelişki, oyunun merkezinde mizahı besleyen kaynaktır. Yazar, seyirciyi güldürürken düşündürür; iktidarın görkemli yüzü ile sıradan hayatın kırılganlığı arasındaki uçurumu gözler önüne serer. Oyunda anlatılan hikâyeler; aslında bizim içimizdeki küçük tiranlara, küçük kahramanlara yani insana ayna tutar.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?

A) Turan Oflazoğlu

B) Refik Erduran

C) Musahipzade Celal

D) Vedat Nedim Tör

E) Reşat Nuri Güntekin

13. C | 14. E | 15. D | 16. B

17. SORABİLİRLER

Türk tiyatrosunun tarihsel gelişimi incelendiğinde aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Orta oyunu, doğaçlamaya dayalı ve kalıplaşmış tiplerin yer aldığı geleneksel bir halk tiyatrosudur.

B) Karagöz ve Hacivat, Osmanlı Dönemi'nde özellikle ramazan eğlencelerinde gösterilen gölge oyunlarıdır.

C) Servetifünun Dönemi tiyatrosunda Batı etkisiyle yazılmış, ahlaki ve toplumsal konular işlenmiş oyunlar görülür.

D) Modern Türk tiyatrosu, XIX. yüzyıl sonlarından itibaren yalnızca köy yaşamını konu alarak gelişmiştir.

E) Ahmet Vefik Paşa, Batı tiyatrosundan etkilenerek sahneleme ve çeviri çalışmaları yapmış önemli bir Osmanlı aydınıdır.

18. SORABİLİRLER

Cumhuriyet'in ilanından sonra Türk tiyatrosunda yaşanan gelişmelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Darülbedayi, tiyatronun kurumsallaşmasında ve modern sahneleme tekniklerinin uygulanmasında öncü olmuştur.

B) Cumhuriyet'in ilk yıllarında tiyatro, toplumu eğitici ve aydınlatıcı bir araç olarak görülmüştür.

C) Halkevleri, şehir ve köylerde tiyatro çalışmaları yaparak halkı sahne sanatlarıyla tanıştırmıştır.

D) Cumhuriyet Dönemi başlarında tiyatro yabancı oyunların çevirileri yapılarak yerli oyunlardan uzak durulmuştur.

E) Haldun Taner ve Cevat Fehmi Başkut gibi sanatçılar, sahne eserleri ve eleştirel tiyatro anlayışıyla döneme katkıda bulunmuştur.

19. SORABİLİRLER

Başlangıcından bu yana Türk tiyatrosunu inceleyen bir araştırmacının yazdığı makalede aşağıdakilerden hangisinin geçmesi en az beklenir?

A) Genel olarak güldürü üzerine kuruludur; taklitlere, yanlış anlamalara, şivelere yer verilir.

B) Günlük ve sıradan olayların yanında masallar, efsaneler, halk hikâyeleri de konu olarak işlenebilir.

C) XIX. yüzyılda geleneksel halk tiyatrosu, Batı tiyatrosuyla bir birleşim yaparak tuluat tiyatrosunu ortaya çıkarmıştır.

D) Konusu dans ve davranışlarla anlatılan müzikli, sözsüz tiyatro türü olan bale Türk tiyatrosunu çok etkilemiştir.

E) Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde, özellikle düğün ve bayramlarda sahnelenen doğaçlama halk oyunları yaygındır.

20. SORABİLİRLER

Türk tiyatrosuyla ilgili aşağıdakilerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) Karagöz ve Hacivat'ın Osmanlı'daki gölge oyunları olarak işlevi asırlarca sürmüştür.

B) Darülbedayinin modern sahneleme ve eğitimde önemli bir rol oynamıştır.

C) Cumhuriyet Dönemi tiyatro çalışmalarında Halkevlerinin rolü yadsınamaz.

D) Orta oyunu tiplerinin şehir tiyatrosuna etkisi uzun yıllar devam etmiştir.

E) Osmanlı'da köylülerin günlük hayatını konu alan sinema filmleri tiyatrodan beslenmiştir.

17. D | 18. D | 19. D | 20. E

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

Masal - Fabl - Efsane - Destan konusundan **AYT**de toplam **3 soru** soruldu.
İşte **Masal - Fabl - Efsane - Destan** konusu ÖSYM analizi:

MASAL - FABL - EFSANE - DESTAN
✓ 3 Soru Soruldu.

- Masalın Bölümleri
- Destanların Oluşum Aşamaları
- Türk Edebiyatında Önemli Masallar

Shorts

Masal - Fabl - Efsane - Destan

1. 2024 - AYT

Masallarda okuyucunun/dinleyicinin ilgisini çekmek amacı taşıyan tekerlemeler ve kafiyeli kalıp sözlerden oluşan bölümdür. Anlatıcının, sazı eline aldığını duyuran söz başı da denilebilir. "Bir varmış bir yokmuş, evvel zaman içinde kalbur saman içinde, develer tellal iken pireler berber iken ben babamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken..." gibi bir söz dizisi, okuyucuları/dinleyicileri birazdan başlayacak masalın olağanüstülüklerle dolu atmosferine hazırlamak amacına yöneliktir.

Bu parçada söz edilen masal bölümü aşağıdakilerin hangisidir?

A) Döşeme B) Serim C) Düğüm D) Çözüm E) Dilek

2. İKİZ SORU

Masallarda okuyucunun/dinleyicinin ilgisini çekmek amacı taşıyan tekerlemeler ve kafiyeli kalıp sözlerden hemen sonra oluşan bir bölümdür. Bu bölümde olay, kişi, zaman ve mekân ile ilgili asıl ögeler ortaya konur. Olay örgüsü içinde yer alacak kişiler tanıtılır. Kalıplaşmış ifadeler bu bölümde yer almaz. "Bir ülkenin birinde..." gibi ifadelerle olaya giriş yapılır. Sonrasında olayların doğru biçimde anlaşılması için gerekli arka plan bilgileri verilir.

Bu parçada söz edilen masal bölümü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çözüm B) Düğüm C) Dilek D) Döşeme E) Serim

1. A | 2. E

3. 2022 - AYT

Günlerden bir gün Çinliler kendi aralarında konuştular. "Hatun Dağı'nın tüm varlığı, bütün mutluluğu Kutlu Dağ denilen bir kaya parçasına bağlıdır. Eğer Türkleri zayıflatarak yıkmak istiyorsak bu kayayı onların elinden almamız gerekir." dediler. Bu konuşmadan kısa süre sonra bir Çin prensesini Uygur hakanıyla evlendirdiler ve bunun karşılığında o kayanın kendilerine verilmesini istediler. Genç Uygur hakanı bu isteği düşünmeden kabul etti. İşte ne olduysa o zamandan sonra oldu. Halk bir daha hiç rahat yüzü görmedi. Nehirler kurudu, göllerin suları buharlaşıp gitti. Topraklar çoraklaştı, ürün vermez oldu. Aradan günler geçti. Sonunda bütün yurtta canlı cansız, evcil yaban, çoluk çocuk kim varsa hepsi bir ağızdan "Göç! Göç!" diye bağrışmaya başladı. Yollara koyularak yuvalarını geride bıraktılar. Hiç bilmedikleri ülkelere doğru göç etmeye başladılar. Uygurların başlarına gelen bu hadisenin acısı dilden dile dolaştı. Yeri geldi ozanların kopuzunda hayat buldu, yeri geldi kalem ehli kimselerin kitaplarında silinmemek üzere kâğıda işlendi.

Bu parçada destanın oluşumuyla ilgili aşağıdaki "gerekli şart ve safhalardan" hangisi hakkında bilgi yoktur?

A) Çekirdek dönem
B) Sözlü gelenek
C) Kahramanın ortaya çıkışı
D) Destan anlatıcısı
E) Yazıya geçirilme

4. İKİZ SORU

Günlerden bir gün Cakıp Han, karısı Çıyrıçı'dan bir oğlan doğurttu. Oğlunun yüzüne baktı, beyaz eti pamuk gibi, kemikleri bakır gibi. Bir ak kısrak kestirdi, Cakıp Han, doğan oğlunun adını dört ulu peygambere "Manas" koydurdu. Dört peygamber onu kucakladı, peygamberler çocuğu sınadı. Yarkent'ten gelen yedi elçi yemeği övüp yiyip gitti, "Manas obur çıkacak!" deyip gitti. Çin'den gelen kırk elçi yemeklerden bol yiyip gitti, "Manas Çinlileri kıracak!" deyip gitti. Nogay'dan gelen on elçi oturup eti yiyip gitti, "Manas korkunç olacak!" deyip gitti. Çıyrıçı Manas'ı alaca beşiğe yatırdı. Manas'ı Hızır korudu. Manas yar kenarında kundaklandı. Kâfir ile Müslüman Manas'ın methini duydu. Manas gülmeye başladı, Manas beşikte yatarken konuştu. "Ak sakal babam Cakıp Han, Müslüman yolunu açacağım, kâfirin malını saçacağım, kâfiri sürerek çıkarıp Müslüman'a necat salacağım!" Cakıp Han bu sözü duyunca alaca başlı çakır rahvanı getirip eyer vurdurdu. Altından nakışlı gümüşten nakışlar döktürdüğü o zırhını giydi.

Bu parçada destanın oluşumuyla ilgili aşağıdaki "gerekli şart ve safhalardan" hangisi hakkında bilgi yoktur?

A) Çekirdek dönem
B) Sözlü gelenek
C) Kahramanın ortaya çıkışı
D) Destan anlatıcısı
E) Yazıya geçirilme

3. C | 4. E

5. 2021 - AYT

Türk kültür tarihinin sözlü ve yazılı kaynaklarından bir bölümünü de masallar oluşturmaktadır. Bu masallardan bazıları eski Türk metinlerinden veya başka dillerden günümüz Türkçesine çevrilmiştir. Bu çerçevede Türk edebiyatında Uygur Dönemi eseri olan ---- masal özelliği gösteren ilk eserlerdendir. Arap ve İran kaynaklı ---- adlı eser ise Türk edebiyatının farklı dönemlerinde birçok şair ve yazara ilham vermiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) *Kalyanamkara ve Papamkara - Binbir Gece Masalları*

B) *Kelile ve Dimne - Billur Köşk*

C) *Kalyanamkara ve Papamkara - Pançatantra*

D) *Kelile ve Dimne - Pançatantra*

E) *Billur Köşk - Binbir Gece Masalları*

6. İKİZ SORU

Türk kültür tarihinde önemli bir yeri olan masallar, kuşaktan kuşağa aktarılan sözlü kültür ürünleridir. Genellikle halkın hayal gücünü, değerlerini ve yaşayış biçimini yansıtır. Kahramanlar cesur, zeki ve ahlâklı olur; iyilik ile kötülük arasındaki mücadele temel temadır. Masallarda doğaüstü varlıklar, büyülü nesneler ve hayvan karakterler sıkça yer alır. Hem eğitici hem de eğlendirici olan bu eserler, çocukların hayal dünyasını geliştirir. ---- bunlardan biridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) *Keloğlan ve Kötü Büyücü*

B) *Tavşan ile Tilki Masalı*

C) *Üç Kız Kardeş Masalı*

D) *Ezop Masalları*

E) *Padişahın Yeni Giysileri*

7. İKİZ SORU

Türk kültür tarihinin sözlü ve yazılı kaynaklarından önemli bir bölümü de masallardır. Ancak Türk edebiyatını etkileyen bütün masallar, doğrudan yerli ve millî bir karakter taşımaz. Bu çerçevede Hint kaynaklı olan ---- Hindistan'da olduğu kadar dünyada ve Türk edebiyatında tanınır. ---- ise Türk masal derlemesidir. Ne zaman ve kimin tarafından derlendiği belli değildir. Anadolu'nun ilk masal derlemesidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) *Kelile ve Dimne - Kalyanamkara ve Papamkara*

B) *Pançatantra - Billur Köşk*

C) *Keloğlan - Kalyanamkara ve Papamkara*

D) *Alaaddin'in Sihirli Lambası - Pançatantra*

E) *Billur Köşk - Alaaddin'in Sihirli Lambası*

8. İKİZ SORU

Türk masalları, sözlü kültürün en renkli örneklerindendir ve halkın hayat tecrübelerini, değerlerini nesilden nesile aktarır. Genellikle kahramanlar cesur ve zeki olur, kötülükle mücadele ederler. Masallarda sihirli objeler, hayvan karakterler ve olağanüstü olaylar sıkça yer alır. Hem eğlendirici hem öğretici olan bu hikâyeler, çocukların hayal gücünü geliştirir ve kimliğin oluşmasına katkı sağlar. ----.

Bu cümlenin sonuna aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) Genellikle cesur, zeki ve iyi kalpli kahramanlar vardır

B) Kötü karakterler eninde sonunda cezalandırılır

C) Türk masalları, Arap ve Fars edebiyatlarında masal türünün doğmasını sağlamıştır

D) Masallar hem eğlendirir hem de doğru ile yanlışı, iyilik ile kötülüğü öğretir

E) Halkın değerlerini, yaşayışını ve kültürel özelliklerini yansıtır

5. A | 6. D | 7. B | 8. C

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

---- Orta Asya'da yaşayan Türk boyları arasında XIII. yüzyılda doğup gelişmiştir. Moğol hükümdarının hayatı, kişiliği ve fetihleri ile ilgili olarak oğulları tarafından idare edilen Türkler tarafından meydana getirilmiştir. Orta Asya'da yaşayan Türkler; özellikle de Başkurt, Kazak ve Kırgız Türkleri, destanı çok severek günümüze kadar yaşatmışlardır. Başkişisi Moğol olmasına rağmen bir Türk kahramanı olarak kabul edilmekte ve hikâye, Türk tarihi gibi anlatılmaktadır.

Bu parçanın başında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Edige Destanı*
B) *Satuk Buğra Han Destanı*
C) *Battalname*
D) *Cengizname*
E) *Saltukname*

2. SORABİLİRLER

Aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Yapay destanlar, doğal destanların çıktığı konulardan türer ancak manzum eserler olmaları yönüyle onlardan ayrılır.
B) Türk destanlarında ortak motifler "ışık, at, ağaç, su, madenler, kurt, kadın, yada taşı, ok-yay, yaşlı adam" olarak karşımıza çıkar.
C) İslamiyet'in kabulünden önceki Türk destanları, Türkler tarafından yazıya geçirilmediği için eksiksiz biçimde zamanımıza ulaşamamıştır.
D) Eski Türk destanlarının elimizde bulunan parçaları İran, Çin, Bizans eserleri gibi çeşitli kaynaklardan derlenmiştir.
E) Dünyada en çok destanı olan millet Türklerdir, dünyanın en uzun destanı da Kırgızlara aittir.

3. SORABİLİRLER

Destanın ortaya çıkmasına neden olan büyük bir olay yaşanır. Bu olay, büyük acılara yol açmış; büyük kahramanlıklara sahne olmuş ve halkı çok derinden etkilemiş gerçek bir olaydır. Bu olayların üzerinden yüzlerce, bazen binlerce yıl geçer. Nesilden nesile aktarılan olaylar, zamanla olağanüstülüklerle dolu hâle gelir. Bazen gerçekle bağı çok ama çok azalır. Sonunda bir halk ozanı çıkar ve bu zengin anlatıları yazıya geçirir. Böylece doğal bir destan ortaya çıkar.

Bu parçadan destanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Milleti etkileyen bir olayın yaşanması, destanın doğumunda ilk aşamayı oluşturur.
B) Destanın kendisi, her zaman yüzde yüz doğruyu yansıtmasa da gerçeklere yaslanır.
C) Destanın ilk ortaya çıkışından sonra çeşitli abartılar ve hayaller destana dolmaya başlar.
D) Halk ozanının ortaya çıkışı ve destana son dokunuşu yapması yazıya dökülmesiyle sonuçlanır.
E) Doğal destanın gerçekle bağlarının çok azalması, destanın sanatsal gücünü etkiler.

4. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisi *Köroğlu Destanı* ile ilgili <u>olamaz</u>?

A) Çamlıbel'e yerleşip yiğitler toplamış, babasının intikamını alıp yoksul ve çaresizlere yardım etmiştir.
B) Anadolu'nun fethinde çok büyük yararlılıklar gösterip Bizans-Gürcü ordularıyla yapılan savaşlara katılmıştır.
C) Halk inancına göre "Silah icat edilince mertlik bozuldu." demiş, kırklara karışmıştır.
D) Babası kör olduğu için Köroğlu takma adıyla anılan Ruşen Ali, babasının isteğine göre at yetiştirmiştir.
E) Babasına getirmesi gereken üç sihirli köpüğü kendi içip yiğitlik, şairlik ve büyük güç kazanmıştır.

1. D | 2. A | 3. E | 4. B

5. SORABİLİRLER

Destanlar ----.

Bu cümlenin sonuna aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) kral, kraliçe, han, kağan, tanrılar, tanrıçalar, büyük kahramanlar gibi seçkin kişileri anlatır

B) ulusal bilinci güçlendiren ve ulusal dayanışmayı sağlayan önemli eserlerdir

C) derleyicisinin ismi belli olduğu zaman doğal destan özelliğinden çıkar ve yapay destan olur

D) toplum vicdanının sesidir, bu bakımdan millî karakter taşır ve bunu yansıtır

E) yer ve zaman konusunda net değildir ancak tarihin yardımıyla bunlar tahmin edilebilir

6. SORABİLİRLER

Günlerden bir gün, kurdun biri yakaladığı balığı yerken boğazına kılçığı batmış. Ne etmişse boğazındaki kılçığı bir türlü çıkaramamış. Ormandaki tüm hayvanlardan aman dilemiş ama kimse onun derdine derman olamamış. Kurdun hâline acıyan bilge kaplumbağa "Boğazındaki kemiği ancak uzun gagası olan bir hayvan çıkarabilir. En uzun gagalı hayvan da leylektir. Gidip ondan yardım iste." diye tembihlemiş. Bu fikri pek beğenen kurt, hemen leyleğin yanına gitmiş. "Sevgili leylek, çok acil yardımına ihtiyacım var. Boğazıma bir balık kılçığı takıldı, ne yapsam çıkaramıyorum. Şu upuzun gaganla çıkarsa boğazımdaki kılçığı! Sana ömür boyu minnettar olurum." demiş.

Bu parçadan "fabl" türüyle ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Hayvanlar insan tiplerini sembolize etmektedir.

B) Öyküleyici bir anlatım yolu izlenmiştir.

C) İnsani erdemler yüceltilmiştir.

D) Başkişileri hayvanlardan seçilmiştir.

E) İntak sanatına başvurulmuştur.

7. SORABİLİRLER

(I) Fabllar; hayvan, bitki veya cansız varlıklar arasında geçen hayalî olayları konu edinen ve genellikle manzum yazılan kısa anlatılardır. (II) Fablların en belirgin özelliği, teşhis ve intak sanatlarının çokça kullanılmasıdır. (III) Fablların sonunda her zaman bir ahlak dersi verilir. (IV) Fabl türünün en ünlü yazarları Ezop (Aisophos) ve Jean de La Fontaine'dir. (V) Türk edebiyatına fabl türü Cumhuriyet Dönemi'nde girmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. SORABİLİRLER

I. Halk masallarından yararlanan bir sanatçı tarafından yazılan masallara edebî masal adı verilir.

II. Orhan Veli Kanık ve Sabahattin Eyüboğlu gibi şair ve yazarlar, Cumhuriyet Dönemi'nde La Fontaine'in fabllarını Türkçeye çevirmişlerdir.

III. Destanlar, manzum özellikler taşır ve epik şiirin de örnekleri sayılır; destanlarda anlatıcının tanrısal (ilahi, hâkim) bakış açısı kullandığı görülür.

IV. Yiğitlik, kahramanlık, göç, savaş, yurt sevgisi gibi konuları işleyen efsaneler; divan edebiyatında doğup gelişmiş bir türdür.

V. Masal kahramanları belirsiz ifadelerle sunulur, masallarda millî ve dinî özelliklere yer verilmez, tekerlemeler zaman kavramının belirsizliğini güçlendirir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. C | 6. C | 7. E | 8. D

9. SORABİLİRLER

(I) Fabllarda genellikle hayvan karakterler, insan özellikleriyle (konuşma, düşünme) tasvir edilmiştir ama bazı eski fabllarda bitkiler veya cansız nesneler de kahraman olmuştur. (II) Antik Yunan'da Aisopos'un fabllları yazıya geçirilmeden önce kuşaktan kuşağa sözlü olarak anlatılmıştır. (III) Fabllar sadece eğlendirici değil aynı zamanda toplumsal eleştiri ve ahlaki ders vermek için de kullanılmıştır. (IV) Avrupa'da fabl geleneği, özellikle Jean de La Fontaine'in eserleriyle popülerleşmiştir. (V) Batı fabllları "komedya, tragedya, drama" olmak üzere üç ana başlık altında işlenmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisi "efsane" **türü ile ilgili yanlış bir bilgidir?**

A) Türk efsaneleri, Türk destanlarından doğmuştur ve bu nedenle kahramanları destanlarla aynıdır.

B) Çoğu zaman belirli bir coğrafya veya toplulukla bağlantılıdır, bu nedenle yerel tarih ve kültürü yansıtır.

C) İlk örnekleri sözlü olarak aktarılmış, zamanla yazıya geçirilmiş ve farklı versiyonları oluşmuştur.

D) Bazıları, doğa olaylarını veya tarihsel olayları açıklamak için anlatılmış mitolojik öyküler içerir.

E) Kahramanları bazen olağanüstü kişiler olsa da kahramanların gerçek toplumsal değer ve normları öğretme işlevi vardır.

11. SORABİLİRLER

I. Destanlarda kullanılan bazı motifler ve kahraman tipleri, aynı coğrafyada farklı halklar arasında ortak olabilir.

II. Destanlarda uzun süre hatırlanabilmesi için kafiye ve ritim unsurları, tekerlemeler ve tekrarlar sıkça kullanılır.

III. Destanlarda insan-kahramanlar zaman doğaüstü yeteneklere sahip olamaz, tamamen gerçekçi özellikler taşırlar.

IV. Destanlar, sözlü kültür aracılığıyla kuşaktan kuşağa aktarılmış; ilerleyen çağlarda yazıya geçirilmiştir.

V. Türk destanları, sadece kahramanlık ve savaş öyküsü anlatmaz; bazıları doğa olaylarını, göçleri ve toplumsal sorunları da konu edinir.

Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerden hangisinde verilen bilgi kesinlikle <u>yanlıştır</u>?

A) Bazı Türk masalları, ritüel veya şamanik uygulamalarla bağlantılı olarak anlatılmıştır; kahramanların yolculukları ve olay örgüsü bu inançları yansıtır.

B) Masallarda geçen bazı hayvan karakterlerin davranışları, aslında toplumsal eleştiri veya insan karakterlerinin yansıması olarak tasarlanmıştır.

C) Masalların bazı versiyonları, farklı bölgelerde farklı isim ve mekânlarla anlatılarak değişikliğe uğramıştır; aynı öykü bir köyde başka, diğerinde bambaşka anlatılabilir.

D) Türk masallarıyla ilgili ilk bilgiler *Orhun Kitabeleri*'nde geçer, yazıtlarda tamamen saf Türkçe ile verilen masal örnekleri sayesinde İslamiyet Öncesi Dönem eserleri günümüze ulaşmıştır.

E) Geleneksel masallarda kahramanların başarısı bazen tesadüflere veya doğaüstü yardımına bağlıdır; bu durum, "adaletin her zaman insan çabasıyla sağlanması" fikrini yansıtmaz.

9. E | 10. A | 11. C | 12. D

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

Metin Türleri konusundan **AYT**'de toplam **11 soru** soruldu.
İşte **Metin Türleri** konusu ÖSYM analizi:

METİN TÜRLERİ	
✓ 11 Soru Soruldu.	- Metin Türleri - Metin Bölümleri

Shorts

Metin Türleri

1. 2025 - AYT

Ağ gibi örülmüş bostanları fazla olup kavunu, karpuzu, lahana ve badıncanı çok olur. Çevresi geniş, fiyatı ucuz dedikleri yer tam burasıdır. Arzı mahsuldârdır. Geniş vilayeti mâmur, buğdayı ve sâir erzakı meşhur; nafakası güzel, mezraası bol, berekâtı çok, nimetleri çeşitli, nice bin kaynak ve nehirleri akmakta olan mâmur bir yerdir. O kadar ucuzluktur ki en iyisinden, deve dişi gibi buğdayın beş eşek yükü bir guruşadır.

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Tezkire B) Surname

C) Fütüvvetname D) Sefaretname

E) Seyahatname

2. İKİZ SORU

Düğünün kırkıncı gününde aynı zamanda cerrah olan Vezir Mehmed Paşa, Şehzade'nin sünnetini yaptı. Paşa'ya on bin altınla, som altından ibrik ve leğen hediye edilmiştir. Ayrıca Sultan III. Murad'ın eşi ve Şehzade Mehmed'in annesi Safiye Sultan da Paşa'ya üç bin altın ve birçok hilat ve kumaşlar göndermiştir. Düğünde seyircilerin önünden mesleklerini icra ederek geçen esnaf alayları, cambazlar, çengiler, hokkabazlar, sazende ve hanendeler çeşitli gösteriler sergilemişlerdir.

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Tezkire B) Surname

C) Fütüvvetname D) Sefaretname

E) Gazavatname

1. E | 2. B

3. 2025 - AYT

XVI. yüzyıl şairlerinden Fuzuli'nin manzum ve mensur olmak üzere Türkçe, Farsça ve Arapça kaleme aldığı birçok eseri vardır. Mensur olan Türkçe eserlerinden ----, Hz. Hüseyin'in şehit edilişini anlatırken mektup şeklinde kaleme aldığı ----, onun kişisel yaşamına ışık tutar.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Hadikatü's-Süeda - Şikâyetnâme*

B) *Beng ü Bâde - Leyla vü Mecnûn*

C) *Rind ü Zâhid - Şikâyetnâme*

D) *Leylâ vü Mecnûn - Rind ü Zâhid*

E) *Hadikatü's-Süeda - Beng ü Bâde*

4. İKİZ SORU

XVI. yüzyıl şairlerinden Fuzuli'nin manzum ve mensur eserleri vardır ve bunlar arasında bulunan ----, Azerbaycan Türkçesi ve Arapça karışık olup Kerbela olaylarını anlatır. Bu türdeki eserlere divan edebiyatında ---- adı verilir. Fuzuli'nin bu eseri de türün önemli yapıtlarından biridir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Hadikatü's-Süeda* - maktel

B) *Rind ü Zâhid* - menakıpname

C) *Beng ü Bâde* - mersiye

D) *Enis'ül-Kalb* - fetihname

E) *Leylâ vü Mecnûn* - sebkihindi

5. 2025 - AYT

İnanış odur ki bahçesinde ekmek pişiren bir kadın, perişan bir ihtiyar kılığındaki Hızır'ın, kendisinden ekmek istemesi üzerine onu kovar. Hızır, imtihanı kaybeden ve cimriliğini ortaya koyan bu kadına "Ekmek yaptığın tahta, yatağın; hamur yoğurduğun tekne, yorganın olsun. Kıyamete kadar bunları taşıyasın, doymak bilmeyesin!" der. Bunun üzerine kadın, kaplumbağaya dönüşür. Kaplumbağanın ne kadar yerse yesin doymayışının nedeni budur.

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Masal B) Destan C) Fabl

D) Efsane E) Menkıbe

6. İKİZ SORU

İnanış odur ki bir kış sabahı dergâha gelen bir yolcu, günlerdir süren yorgunluğuyla kapıya çökmüş. İçeriden çıkan dervişlerden biri ona sessizce bir tas sıcak çorba uzatmış. Yolcu, kendisine gösterilen bu merhametin sebebini sorunca derviş sadece "Misafir, gönlün imtihanıdır." demiş. Yolcu, oradan ayrıldığında içindeki ağırlığın hafiflediğini hissetmiş; yıllar sonra bile o küçük iyiliğin hayatını nasıl değiştirdiğini hayranlıkla anlatmayı sürdürmüş.

İçerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Hikâye B) Destan C) Fabl

D) Efsane E) Menkıbe

3. A | 4. A | 5. D | 6. E

7. 2024 - AYT

Edebiyat hayatına "Sanat, şahsi ve muhteremdir." düşüncesiyle adım atan sanatçı, Türk toplumunun maruz kaldığı sosyal ve siyasi şartların etkisiyle bu görüşünü değiştirir. İlk döneminde tiyatro, hikâye ve mensur şiir türünde eserler verdikten sonra roman ve hatıralarını yayımlar. Romanlarında Türk toplumunun 1908'den 1950'lere kadarki sosyal ve siyasal değişimini farklı boyutlarıyla ele alır. *Anamın Kitabı, Gençlik ve Edebiyat Hatıraları* gibi kitaplarında ise kişisel hayatında etki bırakmış şahıs ve hatıraları anlatmıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Halit Karay
B) Halide Edip Adıvar
C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
D) Reşat Nuri Güntekin
E) Memduh Şevket Esendal

8. İKİZ SORU

Edebiyat hayatına "Sanat sanat içindir." bakış aşısına sahip Servetifünun yıllarında başlamış olmasına rağmen bu akıma asla katılmadı. Kendine özgü bir tarzla kaleme aldığı eserleri, geniş bir okur kitlesi tarafından okundu. Saltanat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet dönemlerine tanıklık etti. 50 yılı bulan yazı hayatında farklı edebî türlerde ve çok sayıda eser verdi. *Gecelerim, Eski Maceralardan Fuhş-i Atik, Muharrir Şair Edip, Falaka* kitaplarında kişisel hayatında etki bırakmış şahıs ve hatıraları anlattı.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Halit Karay
B) Halide Edip Adıvar
C) Falih Rıfkı Atay
D) Ahmet Rasim
E) Hüseyin Rahmi Gürpınar

9. 2024 - AYT

Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren diğer ülkelere gönderilen elçilerin yolculuklarını rapor etmeleri istenmiştir. Önem verilen bu raporlar, daha sonra yazılan resmî tarihlerde belge olarak da kullanılmıştır. Kaleme alınan ve takrîr adı verilen bu raporların bir kısmı meraklı, zeki ve üslup sahibi elçiler tarafından esere dönüştürülmüştür. Bunların bazıları bizzat elçiler tarafından yazılırken bazıları da elçilerin yanında bulunan edip veya şairlerce kaleme alınmıştır.

Bu parçada söz edilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Surname
B) Ruzname
C) Fütüvvetname
D) Seyahatname
E) Sefaretname

10. İKİZ SORU

Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılın ilk yarısının sonlarında sır kâtibi olan Abdi Ağa'nın eseri, bu türün ilk örneğidir. Eser, IV. Mehmed'in emriyle yazılmıştır. Padişahın gündeminin aktarıldığı bu eserlerde resmî hayatıyla ilgili açık, özel hayatıyla ilgili kapalı bilgiler bulunur. Program dâhilinde saray içi ve dışı faaliyetler, gidilen mekânlardaki işler kısaca açıklanır; önemli gelişmelerden mutlaka bahsedilir. Padişahın bizzat katıldığı halka açık törenlerde ayrıntılar genelde daha fazladır.

Bu parçada söz edilen edebî tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Surname
B) Ruzname
C) Fütüvvetname
D) Pendname
E) Sefaretname

7. C | 8. D | 9. E | 10. B

11. 2023 - AYT

Servet-i Fünun'da akıl ve mantık oyunlarına dayanan tenkit yazıları yazar ve büyük kalem kavgalarında yer alır. Bunların en önemlileri dekadanlık meselesi ve Ali Kemal'le çatışmasıdır. Hem basın hayatını hem de edebiyat tecrübelerini *Kavgalarım, Matbuat Hatıraları ve Edebî Hatıralar* adlı eserlerinde yayımlamıştır. Bu eserlerde basın tarihinin iç yüzünü ve devrin şartlarını ayrıntılarıyla anlatır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Cahit Yalçın
B) Ahmet Rasim
C) Tevfik Fikret
D) Hüseyin Rahmi Gürpınar
E) Refik Halit Karay

12. İKİZ SORU

Servet-i Fünun'da yazmaya başlamadan önce de yeni edebiyatın, özellikle de Abdülhak Hamit Tarhan ve Recaizade Mahmut Ekrem etkisindedir. Eski edebiyatı taklitçi ve samimiyetsiz bulur. *Dekadanlar* adlı makalede Ahmet Mithat tarafından hedef alınır. *Hac Yolunda, Suriye Mektupları*, *Afak-ı Irak* adlı eserlerinde yaptığı yolculuklarla ilgili anılarını kaleme alır. Bunlardan ilk ikisini mektuplar şeklinde düzenler.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Siret Özsever
B) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
C) Cenap Şahabettin
D) Hüseyin Rahmi Gürpınar
E) Tevfik Fikret

13. 2023 - AYT

Tercüman-ı Ahvâl'in birinci sayısındaki "Mukaddime"sinde; gazetenin sosyal ve edebî hayatta ne denli gerekli olduğunu vurgulamıştır. Bununla birlikte halka seslenme ve ona ulaşma yolunda önemli bir vasıta olarak gördüğü gazetenin halkın anlayabileceği bir dile sahip olması gerektiğini savunmuştur. 1862'de çıkardığı *Tasvir-i Efkâr* gazetesi de hem bu fikirlerin gelişmesine hizmet etmiş hem de birçok başarılı genç sanatçının yetişmesine vesile olmuştur.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbrahim Şinasi
B) Ahmet Mithat Efendi
C) Ziya Paşa
D) Namık Kemal
E) Şemsettin Sami

14. İKİZ SORU

Tercüman-ı Ahvâl'in birinci sayısıyla başladığı kabul edilen Tanzimat Dönemi'nin önemli isimlerindendir. 1868-1870 arasında Hürriyet gazetesini çıkardı. II. Abdülhamit yönetimine karşı özgürlükleri ve meşrutiyeti savundu. Türk yazınının öz geleneğine sahip çıkmasını istedi, şiir ve nesir dilinin halkın dili olması gerektiğini savundu. Ancak yazınsal konularda çelişkilere düşmekten ve eleştiri oklarının kendisine yönelmesinden kurtulamadı. Londra'da bir parkta *Rüya* adlı fantastik bir diyalog metnini kaleme aldı.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ali Suavi
B) Ahmet Mithat Efendi
C) Ziya Paşa
D) Namık Kemal
E) Samipaşazade Sezai

11. A | 12. C | 13. A | 14. C

15. 2023 - AYT

Birinci çadıra dört sofra kuruldu. İlk sofraya sadrazam hazretleri başkanlık etti. İkinci sofrada sağ yanda Silâhdar İbrahim Paşa ve sol yanda Nişancı Mustafa Paşa ile kapıcıbaşılardan beş ağa birlikte oturdular. üçüncü sofrada defterdar efendi, küçük ruznameci ve dokuz kapıcıbaşı ağa bir araya geldiler. Dördüncü sofrada ise yedi kapıcıbaşı, çaşnigirbaşı, çavuşlar kâtibi ve çaşuv emin oturdu. Arta kalan yiyecekler vezirlerin ve ağaların yardımcılarına ikram olundu.

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Pendname B) Surname

C) Şehrengiz D) Sefaretname

E) Tezkire

16. İKİZ SORU

Ey gönül, ömrün geçiciliğini unutup dünyanın gölgesine aldanma. İyilikten ayrılma ki adın insanların dilinde güzel anılsın. Hırsın ateşiyle yolunu karartma; sabır, karanlığın içindeki kandildir. Kimseye kibirle bakma, çünkü üstünlük iyilikledir. Gönlünü temiz tutarsan kalbin rahat eder, adımların doğruya yönelir. Gerçek kazanç, iyiliğin sessizce büyüttüğü huzurdur. Ve unutma ki dilini tutan, gönlünü de korur; sözün en güzeli yerinde söylenendir.

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu parçanın aşağıdaki edebî türlerden hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Pendname B) Seyahatname

C) Şehrengiz D) Sefaretname

E) Tezkire

17. 2022 - AYT

Şiirde konunun genişletildiği, yeni imgelerle beraber Arapça, Farsça sözcük ve tamlamalarla dolu ağır bir dilin tercih edildiği görülür. Sanatçılar, içinde yaşadıkları siyasi ve sosyal yapıdan kaçıp uzaklaşma isteğiyle hayale yönelirler. Bunları bizzat yaşayan bir yazar, *Kırk Yıl* adlı kitabında şöyle demektedir: "Günden güne temas edilemeyecek mevzuların ve kalemin ucuna geldikçe atılacak kelimelerin, hele ne türden olursa olsun idareye, ahvale telmih denebilecek sözlerin adedi, arta arta öyle bir yekûna çıkmıştı ki matbuatın sahası artık hareket edilemeyecek kadar daralmış, kullanılabilecek kelimelerin lehçesi, ilkel bir kavmin lisanı kadar küçülmüştü.".

Bu parçada söz edilen edebî dönem/topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat B) Servetifünun

C) Millî Edebiyat D) Fecriati

E) Cumhuriyet

18. İKİZ SORU

Şiirde konunun genişletildiği, yeni konularla beraber Arapça, Farsça sözcük ve tamlamalarla dolu ağır bir dilden şairlerin kurtulamadığı görülür. Sanatçılar içinde yaşadıkları siyasi ve sosyal yapıyı değiştirmek isteğiyle en ağır cezaları göze alırlar. Edebiyatın halk için olması gerektiği savunulur. Bunları bizzat yaşayan bir yazar, Şiir ve İnşa makalesinde şöyle demektedir: "Osmanlı şairlerinin İranlıları, İranlıların da Arapları taklit etmeleri yüzünden ortaya melez bir şey çıkmıştır. Vah bize... Yazık bize... Bizim millette doğal hal üzere ne şiir ve ne de inşa yok mu demek olur? Evet, vardır ve halkın arasında yaşamaktadır."

Bu parçada söz edilen edebî dönem/topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat B) Millî Edebiyat

C) Fecriati D) Beş Hececiler

E) Cumhuriyet

15. B | 16. A | 17. B | 18. A

19. 2021 - AYT

"Esnaftandır. Ayakkabıcı olduğu için ona "Huffi' şeklinde seslenmişlerdir. Tahsil ile kazanılmış ilimlerden mahrum ve halk arasında ümmîliği ile meşhur idi. Ama zâtında kabiliyet ve tabiatında selâkat (güzel söz söyleme yeteneği) olduğu için bütün söz ve ibâreleri fasih ve sahih idi. Mürettep Divan'ı ve şiirleriyle hayli şöhreti vardı. Şiir sanatlarından cinasa mâyildir."

Bu parça aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) Seyahatname B) Tezkire

C) Şehrengiz D) Pendname

E) Surname

20. İKİZ SORU

Tezkireler; anlattıkları kişilerin sanatı, hayatı, eserleri, yetişme tarzları hakkında bilgi verirlerdi. Çoğu kişi; tezkirelerin basmakalıp bir dili olduğunu, bir tezkirenin diğerindeki bilgileri devam ettirdiğini, klişe bilgilerin aktarıldığını söyler. Şu ise es geçilmektedir: Shakespeare'nin daha yaşayıp yaşamadığı tartışılırken çağdaşı bir Türk şairi hakkında onlarca tezkirede sayfalarca bilgi bulabiliriz.

Bu parçada söz edilen edebî türde eser verenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Latifi B) Âşık Çelebi

C) Ali Şîr Nevâî D) Sehi Bey

E) Fuzuli

21. İKİZ SORU

Tezkireler, yalnızca şairlerin biyografilerini değil aynı zamanda dönemin edebî tartışmalarını ve estetik görüşlerini de içerir. Bazı tezkirelerde şairlerin hayat hikâyeleri abartılı veya efsanevi bir şekilde aktarılmıştır. Tezkire yazımı, özellikle ---- Osmanlı edebiyatında büyük bir önem kazanmış ve edebî değerlendirmenin başlıca kaynağı olmuştur. Bazı tezkireler şairleri tanıtmanın yanında dönemin sosyal ve kültürel yaşamı hakkında ipuçları da verir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) XVI. yüzyıl B) XVII. yüzyıl

C) XVIII. yüzyıl D) XIX. yüzyıl

E) XX. yüzyıl

22. 2022 - AYT

Türk edebiyatında ordunun akınlarını, savaşlarını, kahramanlıklarını, zaferlerini; manzum ve mensur biçimde anlatan eserlere verilen addır. Belli bir döneme ilişkin olayları ayrıntılı biçimde anlattıkları için tarihsel önem taşıyan bu eserler, tarihçilerin çalışmalarına da ışık tutmuştur.

Bu parçada söz edilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gazavatname B) Menakıbname

C) Seyahatname D) İskendername

E) Sefaretname

23. İKİZ SORU

Kahramanlık, ideal yönetim ve ahlaki öğütleri işleyen mesnevi türüdür. Adını Makedonyalı bir kralın hayatını anlatan eserlerden alır. Kahramanın maceraları, cesareti ve adaleti övülür; yöneticilere ve halka öğütler verilir. Edebî süslemeler ve sanatlı dil görülür.

Bu parçada söz edilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gazavatname B) Menakıbname

C) Seyahatname D) İskendername

E) Sefaretname

19. B | 20. E | 21. A | 22. A | 23. D

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

----, bir yazarın herhangi bir konuda kendi özel görüş ve düşüncelerini anlattığı yazılardır. Öznel (subjektif), kesin kuralları olmayan, iddiasız yazılardır. Belgelere dayanan bilimsel açıklamalara yer verilmez. Yazar, kesin yargı ve sonuçlardan kaçınır; kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi samimi bir şekilde düşündüklerini yazıya geçirir. Konusunda herhangi bir sınırlama yoktur. Genellikle edebiyat, sanat, bilim ve felsefe konularında yazılır. Yazarın ele aldığı konuyu iyice kavramış olması ve derinliğine işlemesi gerekir.

Bu parçanın başında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Makale B) Fıkra C) Sohbet D) Deneme E) Biyografi

2. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) Türk edebiyatında ilk makaleyi, İbrahim Şinasi ilk sayısı 22 Ekim 1860'ta çıkan Tercümanı Ahval gazetesinde yayımlamıştır.

B) Gazete, halka ulaşmanın en yaygın araçlarından biridir; Şinasi gazete aracılığıyla halka ulaşabilmiş, makaleler aracılığıyla ise ele aldığı konuyu açık, anlaşılır bir şekilde ve her yönüyle insanlara anlatma imkânı bulmuştur.

C) Tanzimat yazar ve şairlerinin tamamı, makale türüne özellikle önem vermişler; makaleleri sayesinde yalın bir edebiyat diline ve Batı düzeyinde bir edebiyata ulaşmışlardır.

D) Olayları sorgulama, neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde değerlendirme, çözüm önerileri getirme, kanıtlara dayandırma makale türünün bünyesinde taşıdığı özelliklerdir.

E) Öne sürülecek sav, görüş veya düşünce makalenin girişinde sergilenir; giriş, makalede en kısa bölümdür, makalenin geneline göre bir iki paragrafı geçmez.

3. SORABİLİRLER

Mor Salkımlı Ev, yazarın çocukluk günlerinden 1918 yılına kadar anılarını anlattığı kitabıdır. 1955 yılında Yeni İstanbul gazetesinde tefrika edilmiş; 1963 yılında, yazarın ölümünden hemen önce kitap olarak yayımlanmıştır. *Mor Salkımlı Ev*, yakın tarihimizin ruh iklimini anlamak, kavramak ve o iklimde yaşamak açısından eşsizdir. Burada yazar; kendi çocukluğunu, yetişme yıllarını, ilk yazılarını, ilk evliliğini, eşinden ayrılışını, Millî Mücadele'ye hangi sebeplerle başlandığını benzersiz şekilde kaleme almıştır.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Halide Edip Adıvar'ın en ünlü eserlerinden biri anlatılmaktadır.

B) Osmanlı Devleti'nin son dönemi panoraması olan bir yapıt dile getirilmektedir.

C) Edebiyatımızda "anı (hatıra)" türünün tanınmış örneklerinden biri tanıtılmaktadır.

D) Eserin sahip olduğu niteliklerle ilgili övgü dolu ifadeler kullanılmıştır.

E) Türk edebiyatında türünün ilk örneği olan bir yapıt üzerinde durulmaktadır.

4. SORABİLİRLER

(I) Otobiyografi, insanın kendi yaşamını ben merkezi etrafında anlatan bir türdür. (II) Bu tür yapıtların benzerleri klasik Türk edebiyatında "tezkire" adıyla asırlar boyunca yaygın biçimde verilmiştir. (III) Gerçek bir kişinin, vurguyu kendi bireysel yaşamı, özellikle kişiliğinin tarihi üzerine yaparak kendi öz yaşamından çıkardığı geçmişe dönük (retrospektif) anlatıdır. (IV) Otobiyografilerde anlatılanların ne kadarının gerçek, ne kadarının kurmaca olduğu tartışmalı bir konudur. (V) Yazar, her ne kadar tarafsız olmaya çalışsa da doğal olarak tüm otobiyografi yazarları, olayları kendi pencerelerinden yansıtmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. D | 2. C | 3. E | 4. B

5. SORABİLİRLER

Sohbet, bir yazı türü olarak Türk edebiyatına Tanzimat Dönemi'nde gazetecilikle girmiştir. Bu dönemin genel anlayışına uygun olarak yazarlar, diğer türlerde olduğu gibi sohbette de toplumsal fayda ilkesini gözetmiş; dönemine göre sade bir dil kullanmaya çalışmışlardır. Tanzimat Dönemi'nde ----; Servetifünun Dönemi'nde ----, ----, ---- sohbet türünde yazılar yazmıştır. Ancak bağımsız çizgide eser veren Ahmet Rasim, sohbet türünün ilk yetkin ürünlerini vermiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere getirilmesi gerekenler arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) Ali Ekrem Bolayır
B) Ahmet Mithat Efendi
C) Tevfik Fikret
D) Halit Ziya Uşaklıgil
E) Hüseyin Cahit Yalçın

6. SORABİLİRLER

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen bilgi "fıkra" türü ile ilgili değildir?

A) Bir yazarın herhangi bir konu veya günlük olaylar hakkındaki görüşlerini, düşüncelerini ayrıntılara inmeden anlattığı gazete ve dergilerde yayımlanan kısa fikir yazılarına denir.
B) Güncel konularda yazılır, günübirlik yazılar olduğu için kalıcılığı yoktur ve yazınsal anlamda belki en az değer taşıyan türlerden biridir.
C) Dil açık, anlaşılır ve sadedir, anlatıcı öznel bir tavır takınır, ortaya konan düşüncenin -makaleden farklı olarak- kanıtlanma zorunluluğu yoktur.
D) Yazar yönlendirmek, kanıları değiştirmek, bilgi ve haber vermek gibi amaçlarla yazısını oluşturur; nükteli fıkralardan, kıssalardan, vecize ve atasözlerinden faydalanabilir.
E) Senli benli bir anlatım yolu seçilir, argo ve kaba saba sözler bu türün en belirleyici özelliğidir; bu nedenle çok ilgi gören bir yazı türüdür.

7. SORABİLİRLER

O sırada yan yana birkaç odadan ibaret, harap, ufak bir binanın önüne gelmiştik. Mösyö Gregoire Baille:

– İşte Gurabahane-i laklakan! dedi. Biliniz ki bahçemin bu köşesi hakikat şeklini almış kendi hayalimdir. Bu harap üç odayla onları çeviren bu bahçe köşesinde ömrümün bu son günleri sükûnet ve hayaller içinde geçiyor. Fırsat buldukça buraya sığınırım. Eşim bile bana burada arkadaşlık etmez. Bu inziva köşesinde arkadaşlarım yalnız sakat ve ihtiyar bir iki leylektir. Bilmem Bursa'yı gezerken gördünüz mü? Haffaflar Çarşısı'nın ortasında bir meydan var. Bu meydan sakat bazı hayvanların darülacezesidir.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Ahmet Haşim tarafından kaleme alındığı
B) Deneme türünde bir eser özelliği taşıdığı
C) Dilin dönemine göre çok da ağır olmadığı
D) Sembolist unsurların çok yoğun görüldüğü
E) Birinci kişili anlatımın tercih edildiği

8. SORABİLİRLER

Darıca Kalesi menzili, İstanbul'dan 80 mildir. Deniz kıyısında bir yalçın kaya üzerinde dörtgen şeddadi taş yapı, çetin bir kaledir. Limana bakan bir kapısı vardır. Kale muhafızı ve neferleri yoktur. Ancak içinde 20 kadar kiremit örtülü ev ile bir cami vardır. Gayrı çarşısı, pazarı ve hamamı yoktur. Konstantin'in oğlu, Acem diyarında Dârâ Şah'ı yenince Dârâ'nın oğullarını burada bir mağara içinde ruhbanların hapsine verip sonra bu kaleyi yapınca ismini "Dârâha" koymuştur. Dârâoğulları ismiyle anılan güzel bir kaledir.

Bu parçadan hareketle "seyahatname" türüyle ilgili

I. Yazarın çok üstün gözlem ve tarih bilgisini yansıtır.
II. Öznel ve nesnel yargılar birlikte bulunabilir.
III. Sağlam bir medrese eğitiminin göstergesidir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

5. C | 6. E | 7. D | 8. D

9. SORABİLİRLER

Süslü ya da diğer adıyla sanatlı nesir, ---- nesirdir. Süslü nesir yazma alışkanlığı, Tanzimat Dönemi'nin başlarında ilk tercüme eser olan *Tercüme-i Telemak* adlı eserde bile kendini göstermiştir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi <u>getirilemez</u>?

A) hüner ve marifet göstermek amacıyla yazılmış

B) Arapça, Farsça sözcük ve tamlamalarla yüklü

C) "seci"lerin kullanıldığı, söz ve anlam sanatlarıyla dolu

D) bağlaçlarla uzayıp giden cümlelerle örülmüş, güç anlaşılır bir

E) noktalama işaretlerinin gereğinden fazla kullanıldığı

10. SORABİLİRLER

----, Osmanlı Dönemi'nde özellikle Hristiyanlara karşı yapılan gazaları konu alan epik eserlerdir. Bu eserler XV. yüzyılda ortaya çıkmaya başlamış, XVI. yüzyılda Osmanlı'nın büyümesine paralel olarak en verimli dönemlerine ulaşmıştır. Devletin zayıflama dönemine girdiği andan itibaren savaşların kaybedilmeye başlanmasıyla bu eserler yavaş yavaş azalmış ve yenilgilerin bir silsile hâlinde devam etmesiyle bu eserlerin arkası kesilmiştir.

Bu parçanın başında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Tezkireler B) Gazavatnameler

C) Menakıbnameler D) Velayetnameler

E) Surnameler

11. SORABİLİRLER

(I) Günlük (günce); bireylerin yaşadıkları olayları, bu olaylarla ilgili duygu, düşünce, izlenim ve hayallerini tarih vererek günü gününe kaydettikleri bir yazı türüdür. (II) Divan edebiyatında bu türün karşılığı "ruzname"dir. (III) Öğretici metinler arasında değerlendirilen günlükler; yazarın iç dünyasını, yaşamını ve tanık olduğu durumları yansıtır. (IV) Bilim, sanat ya da siyaset alanında tanınmış kişilerin günlükleri, tarihî süreçlerin anlaşılmasına da katkı sağlar. (V) Ruznameler ve günlükler, tamamen nesnel yazıldığı için aynı zamanda tarih biliminin temelini oluşturan eserlerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. SORABİLİRLER

Devlet yönetimi, adalet, ahlak ve idareyle ilgili öğütler veren, genellikle hükümdarlara hitaben yazılmış bir didaktik metin türüdür. Bu eserlerde yöneticilerin nasıl davranması gerektiği, halkla ilişkiler, bürokratik düzen ve devletin işleyişi ayrıntılı biçimde ele alınır. Hem İslam kültüründe hem Türk-İran geleneğinde önemli bir yer tutar ve dönemlerinin politik yapısını yansıtır. Manzum ve mensur olabilen bu eserlerde hikâyeler, atasözleri ve ibretlik olaylar aracılığıyla öğütler desteklenir. En bilinen örneklerden biri olan Nizamülmülk'e aittir ve türün klasik özelliklerini taşımasıyla öne çıkar.

Bu parçada söz edilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seyahatname B) Kıyafetname

C) Siyasetname D) Sefaretname

E) Gazavatname

9. E | 10. B | 11. E | 12. C

SON 5 YIL-DA NELER OLDU?

Edebiyat Akımları konusundan AYT'de toplam **5 soru** soruldu.
İşte **Edebiyat Akımları** konusu ÖSYM analizi:

EDEBİYAT AKIMLARI
✓ 5 Soru Soruldu.

- Egzistansiyalizm
- Realizm
- Parnasizm
- Fütürizm
- Empresyonizm
- Romantizm

Shorts

Edebiyat Akımları

1. 2025 - AYT

Eserim eleştirmenlerce hoyrat bir sesle karşılandı. Ancak bundan şikâyetçi değilim. Görülüyor ki eserimi eleştirmenlere benim tanıtmam gerekiyor. *Therese Raquin*'de karakterleri değil mizaçları, tabiatları incelemek istedim. Kitabımın kahramanları olarak sinirlerine körü körüne esir olan, iradeden yoksun kişiler çizdim. İçgüdünün itişlerini, bir sinir krizi sonunda ortaya çıkan ruhsal bozuklukları adım adım kovalamaya çalıştım. Ruh, katiyen yoktur çünkü bunun böyle olmasını ben istedim. Roman dikkatle okununca görülecektir ki her bölüm, meraklı bir fizyoloji olayının incelenişidir.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki edebî akımlardan hangisini yansıtmaktadır?

A) Romantizm B) Natüralizm C) Dadaizm
D) Klasisizm E) Fütürizm

2. İKİZ SORU

Eserim eleştirmenlerce soğukkanlı bir bakışla karşılandı. Ancak bundan rahatsız değilim. Görülüyor ki eserimi eleştirmenlere benim açıklamam gerekiyor. *Madame Bovary*'de olağanüstü kişileri değil gündelik hayatın içindeki insanları incelemek istedim. Kahramanlarımı toplum içinde yaşayan, çevreleriyle şekillenen, mantıklarıyla hareket eden bireyler olarak çizdim. Olayları abartmadan, hayatın doğal akışı içinde vermeye çalıştım. İnsan ruhu inkâr edilmez, aksine davranışların temelinde yer alır. Roman dikkatle okununca görülecektir ki her bölüm, yaşamın içinden alınmış gerçekçi bir kesitin anlatımıdır.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki edebî akımlardan hangisini yansıtmaktadır?

A) Romantizm B) Realizm C) Dadaizm
D) Klasisizm E) Fütürizm

3. 2024 - AYT

Geçmişin bütün sanat kuralları bir yana bırakılarak hayatın sürekli hareketine uygun yeni biçimler ve yeni anlatım yolları bulmak; sanatın her dalına dinamizmi, makineyi ve hızı sokarak geleceğe yönelmek amacını güden sanat akımıdır. Bu akıma göre şiirde geleneğe bağlı ölçü ve nazım biçimleri atılmalıdır. Üslup, yeni hayata egemen olan sanatı ve makinenin dinamizmine ve hızın güzelliğine uygun olmalıdır. Durağan bir güzelliğin anlatım aracı olan geleneksel dil bilgisi ve söz dizimi kuralları kırılarak şiirde sözcükler özgür bırakılmalıdır.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Realizm
B) Egzistansiyalizm
C) Fütürizm
D) Parnasizm
E) Empresyonizm

4. İKİZ SORU

Geçmişin bütün sanat kuralları bırakılmak bir yana onlara sıkı sıkıya sarılmak, bu akımın temeliydi. Çünkü akım sanatçıları, Yunan ve Latin edebiyatlarına gönülden bağlıydı. Akım; XVII. yüzyılın ikinci yarısında, 1665-1685 arasında, Fransa'da gelişti. Daha sonra belli ölçüde Avrupa'da yaygınlaşmasına rağmen neredeyse tümüyle Fransızlara özgü bir sanat ve edebiyat akımı olarak bilindi. İçerdiği değer ve ölçütlerin ortaya koyduğu "dürüst ve saygın insan" ve mükemmelliğin arayışındaki bir estetik anlayışla tanımlandı. Sadece edebiyatta değil sanatın başka dallarında da etkili oldu.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Realizm
B) Egzistansiyalizm
C) Fütürizm
D) Klasisizm
E) Ekspresyonizm

5. 2023 - AYT

---- akımında sanatkâr; hayat, insan ve tabiat karşısında objektiftir. Onlar bireyin duygu ve hayallerinin esas olduğu lirik ve romantik şiirin yerine nesnel bir şiir isterler. Bu bakımdan dış dünyanın güzelliklerini açık bir nesnellik içinde anlatmayı tercih ederler. ---- akımında ise sanatkâr görülenin ve algılananın dışına çıkar. Onlara göre tabiatta duyularımızla algıladığımız her nesne, bir varlık özünün dış görüntüsünden başka bir şey değildir. Asıl gerçek ise söz konusu görüntünün arkasında gizlidir. Sanatkârın görevi de gizli manayı eserinde vermesi, en azından sezdirmesidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Natüralizm - Romantizm
B) Realizm - Sürrealizm
C) Parnasizm - Sembolizm
D) Realizm - Romantizm
E) Parnasizm - Natüralizm

6. İKİZ SORU

---- akımında sanatkâr, Sanayi Devrimi'ni gerçekleştirmiş XIX. yy. Avrupalı toplumların içinden çıkan kişidir. Rasyonalist, pozitivist ve kimi zaman da materyalist bir dünya görüşündedir. Dolayısıyla sanatçı, objektiflikten ayrılmamış ve topluma tarafsız yaklaşmıştır. Bu akım sanatçılarının tepki gösterdiği ---- akımındaysa sanatkâr, insan duygularını, ilhamı, sanatçıyı ve onun dehasını merkeze alan; başlıca nitelikleri melankolik duyarlılık, duygusal din anlayışı, doğaya yöneliş, yerlilik ve millîlik olan bir akımdır. Ayrıca duygusal, bir idealin peşinde toplumla çatışan, yalnız, melankolik figürleri anlatan edebî eserleri tanımlayan bir edebiyat terimidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Realizm - romantizm
B) Parnasizm - sembolizm
C) Natüralizm - sürrealizm
D) Realizm - klasisizm
E) Natüralizm - sürrealizm

3. C | 4. D | 5. C | 6. A

7. 2022 - AYT

XX. yüzyılın toplumlarda yarattığı travma ve güvensizlik hislerinin bir neticesi olarak ortaya çıkan bu akım, aklı reddederek hayal ve ötesini işlemeyi amaçlar. Sanatın pek çok alanında özellikle şiirde etkili olan bu akımın savunucularına göre akıl yoluyla kurulmuş sistemler ve düşünce biçimleriyle, bilinçaltının ortaya çıkması mümkün değildir. Bu yüzden akıl perdelemesinden kurtulup içinden geldiği gibi anlatmak, her türlü estetik ve ahlaki kaygıdan sıyrılıp düşüncelerini sağaltmak bu akımı benimseyen sanatçıların en önemli dayanağıdır. Sanatçılar bunu yaparken de rüyanın gücünden, daha önce ihmal edilen çağrışım biçimleri ve çıkarsız düşünceden yararlanarak tarif edilmesi ve anlaşılması zor imge, dil ve biçimlere başvurur.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Egzistansiyalizm B) Dadaizm

C) Sembolizm D) Sürrealizm

E) Empresyonizm

9. 2021 - AYT

Bu akımın "gerçek" anlayışı; bizi nesneleri olduğu gibi değil olması gerektiği gibi, nesnenin kendisini değil manalarını vermeye çalışan bir gerçekçilikle yüz yüze getirir. Bu da doğal olarak soyutlama ve simgelemenin kapısını aralar. Zira dışarıdan görünen gerçek, özgün olamaz. Gerçek bizim tarafımızdan yaratılmalıdır. Nesnenin anlamı, onun görüntüsünün arkasında saklıdır. Bir olaya inanarak, onu düşleyerek veya belgeleyerek doyuma eremeyiz. Gerçeği sanatkârın iç dünyasında bulan ve bu sebeple iç gözlem üzerinde yoğunlaşan bu sanat akımı, doğal olarak bütünüyle ferdiyetçidir. Bu noktada insanı içinde yaşadığı toplumda hatta kendinden bile soyutlar. Geriye sadece iç ben/ruh kalır.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerin hangisidir?

A) Ekspresyonizm B) Realizm

C) Natüralizm D) Klasisizm

E) Egzistansiyalizm

8. İKİZ SORU

XX. yüzyılın getirdiği o kanlı dünya savaşının yarattığı travma ve güvensizlik hislerinin bir neticesi olarak ortaya çıkan bu akım, Avrupa'da ortaya çıkmış ve ardından Amerika'ya uzanarak tüm dünyayı etkisine almıştır. I. Dünya Savaşı'nı protesto etmek amacıyla Zürih, Berlin, Köln, Paris gibi şehirlerde yaşayan Avrupalı sanatçılar tarafından ortaya çıkarılan bu sanat akımı, dönemin karamsarlığına karşı bir duruş sergilemeyi başarmıştır. Topluma yerleşmiş anlam ve düzen kavramlarına karşı çıkan sanatçılar; dilde, içerikte ve biçimde yeni deneylere girişmiştir. Aklın hiçbir değerinin ve öneminin olmadığı savunulur. O yüzden bu sanat akımına dair eserlerde hiçlik, absürtlük ve anlamsızlık dikkat çeker; tabulara karşı çıkılır.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Egzistansiyalizm B) Dadaizm

C) Sembolizm D) Sürrealizm

E) Empresyonizm

10. İKİZ SORU

Bu akımın gerçekçilik anlayışı son derece güçlüdür. XIX. yüzyılın ortalarında ortaya çıkan akım sanatın yaşamı olduğu gibi, süslemeden, abartısız anlatması gerektiğini savunur. Yazarlar; toplumun günlük yaşamını, insan ilişkilerini, sosyal sorunları ve bireylerin psikolojik durumlarını objektif bir bakış açısıyla işler. Romanda, hikâyede ve tiyatroda karakterler gerçekçi özelliklerle çizilir; olaylar mantıklı bir sırayla gelişir. Romantik akımın hayalî ve duygusal anlatımına karşı gözlem, ayrıntı ve toplumsal tahlil yöntemleri öncelenir. Yazarlar, dönemin ekonomik ve sosyal yapısını eserlerine yansıtarak toplumsal eleştiri yapar. Karakterlerin davranışları, çevreleri ve yaşam koşulları ayrıntılı olarak betimlenir. Okuyucuya insan doğasının karmaşıklığı anlatılır.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerin hangisidir?

A) Empresyonizm B) Realizm

C) Natüralizm D) Klasisizm

E) Egzistansiyalizm

7. D | 8. B | 9. A | 10. B

11. İKİZ SORU

Bu akımın "gerçek" anlayışı, aslında devamı sayılabileceği realizm akımının da ilerisindedir. 1870'lerden sonra güzel sanatlarda, özellikle tiyatro ve roman sahasında Darvinci doğa yönteminin ilkeleri ekseninde gelişir. Akım sanatkârları, bireyleri çevre ve kalıtımın mahsulü olarak değerlendirir. Ekonomik, kültürel, sosyal baskıların ve içgüdüsel dürtülerin arasında insan, bir otomat gibi iradeden yoksundur. İç ve dış baskılar altında ezilir. Bu yönüyle akımın insana yaklaşımı kötümserdir. Sanatçı; olgu ve olayların kötü, çirkin yönlerine yoğunlaşır. Bu da onun determinist ve Darvinci ilkelerden beslenmesinin neticesidir. Fransa'da doğmuş, kısa sürede çeşitli ülkelerde karşılık bulmuştur. Almanya'da özellikle tiyatro sahasında gelişme göstermiştir.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerin hangisidir?

A) Ekspresyonizm B) Empresyonizm

C) Egzistansiyalizm D) Klasisizm

E) Natüralizm

12. İKİZ SORU

Bu akımın gerçeğe yaklaşımı, nesnel veya evrensel bir gerçek arayışından ziyade bireyin öznel deneyimi ve varoluşu üzerindendir. Yani gerçek, dış dünyadaki nesnel olaylar veya toplumsal normlarda değil, her insanın kendi yaşadığı deneyimlerde, seçimlerde, kaygılarda ve özgür iradesinde ortaya çıkar. Bu akım, gerçekliği insanın iç dünyası, duyguları ve bilinç akışı üzerinden sorgular; mutlak veya tek bir gerçek olmadığı, her bireyin kendi varoluşuna özgü bir gerçek algısına sahip olduğu görüşünü savunur. XX. yüzyılın ortalarında özellikle edebiyatta öne çıkan bir felsefi ve edebî akımdır. Yazarlar, bireyin yalnızlığı, kaygısı ve anlam arayışını eserlerinde derinlemesine işler.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerin hangisidir?

A) Dadaizm B) Empresyonizm

C) Egzistansiyalizm D) Klasisizm

E) Natüralizm

11. E | 12. C

HENÜZ SORULMAYAN SORULAR

Son 5 yılda sorulmayan konu ve soru çeşitlerine bu bölümde yer verilmiştir.

1. SORABİLİRLER

(I) Sembolizm için dilimizde simgecilik karşılığı da kullanılır. (II) XIX. yüzyılda realizme ve parnasyenlerin aşırı duygusuz ve gerçekçi anlayışına tepki olarak gelişen edebiyat akımıdır. (III) 1886 Sembolizm Manifestosu'na göre sembolist, temel bir fikri somut olgular aracılığıyla anlatmaya çalışan şairdir. (IV) Sembolizmde öznel anlatım, anlaşılmazlık derecesine kadar desteklenir ve özendirilir çünkü sembolistlere göre acı ve tutku en iyi, üstü kapalı özel semboller aracılığıyla anlatılabilir. (V) Türk edebiyatında ise özellikle Servetifünun Dönemi'nde ilgi görmüştür; Tevfik Fikret, Yahya Kemal ve Cenap Şahabettin başlıca şairlerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. SORABİLİRLER

Editör:

– Sanat anlayışınızdan biz kısaca bahsetmeniz mümkün mü acaba?

André Breton:

– Bence (Bunu bizce anlamında kullanıyorum.) Freud'un geliştirdiği en önemli kavram, "bilinçaltı"dır. Sanatı ve sanatsal yaratımların kökenini de bilinçaltı kavramıyla açıklayan Freud'un işaret ettiği "bastırılmış duygular" meselesi, bize yeni bir kapı aralamış; yeni bir kaynağı fark ettirmiştir. Sanat anlayışım(ız) bunun üzerine kuruludur.

Editör:

– Peki bu anlayışta sizin önem verdiğiniz kavramlar nelerdir?

André Breton:

– Aklın, mantığın kontrol ve denetiminden özgürleşme, serbest çağrışım, bilinçaltı ve rüya, çocukluğa dönüş, mutlak özgürlük ve öznellik diyebilirim.

Bu parçada konuşan André Breton aşağıdaki akımlardan hangisinin temsilcisi olabilir?

A) Sürrealizm B) Realizm

C) Empresyonizm D) Ekspresyonizm

E) Sembolizm

3. SORABİLİRLER

Menekşenin solduğu şu billurdan vazocuk
Yelpazenin ucuyla birdenbire çatladı
Hafiften mi hafiften dokunmuştu fiskecik
Gözle görmek bir yana, ses bile duyulmadı
Vazodaki taze su, boşaldı damla damla
Menekşe çiçekleri kurudukça kurudu
İlgilenmedi kimse bu küçücük olayla
Dokunayım demeyin, billur vazo kırıldı

Bu dizelerde aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Romantizm B) Parnasizm

C) Sürrealizm D) Ekspresyonizm

E) Klasisizm

4. SORABİLİRLER

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı söz konusudur?

A) Fransız dilini yabancı etkilerden kurtarıp şiirin kurallarını saptamaya çalışan François de Malherbe, XVI. asır sonlarında klasisizm akımını başlatmış; akım, XVII. asırda gelişmiştir.

B) Romantik şair ve yazarlar, Antik Çağ'a fazlaca hayran olduklarını düşündükleri klasisizm akımı temsilcilerine tepki göstermiş; kendi tarihleriyle günlük yaşamlarını ön plana çıkarmışlardır.

C) "Roman dediğin, bir uzun yol üzerinde gezdirilen aynadır." mottosuyla hareket eden realist (gerçekçi) sanatçılar, okurlara olmuş bir olay ya da olması mümkün bir olay anlatmışlardır.

D) Natüralist bir yazar, kaleme aldığı eserde kendi kişiliğini gizler; sadece olanları anlatır yani bir zabıt kâtibi gibi davranır ve kahramanları hangi çevreden seçerse o çevrenin diliyle konuşturur.

E) Egzistansiyalist sanatçılar, şiirin sessiz bir şarkı olduğunu söylemiş ve müziği şiirin gayesi olarak görmüşlerdir; şiir düşüncelere değil duygulara seslenmelidir çünkü şiir bir şey anlatmaz.

1. C | 2. A | 3. B | 4. E

5. SORABİLİRLER

Yalıda, yarım meşin koltuğuna yaslanmış, ayaklarını uzatmış bir hâlde tasvir edilen Adnan Bey kızı Nihal'in küçüklüğünü ve çektiği ıstıraplarını düşünür. Evlilik düşüncesini çocuklarına nasıl izah edeceğini bilemez. Muhtemel tepkiler onu endişelendirir. Nihal'e düşüncesini açar ama Nihal, olumlu karşılık vermez. Kendinden küçük, evladı yaşında bir genç kızla evlenen Adnan Bey, düşüncesinin aksine aldığı tedbirlerin kızı Nihal'e zarar verdiğini fark eder. Yaptığı evliliğin büyük bir hata olduğunu kabul eder. Evlilikten bir yıl kadar sonra da olsa Bihter'in kendisine soğuk davranması, kendisini sevmemiş olması ve aldatılma düşüncesi kafasını kurcalamaya başlar.

Bu parçada söz edilen romanda aşağıdakilerden hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Klasisizm
B) Realizm
C) Sembolizm
D) Dadaizm
E) Egzistansiyalizm

6. SORABİLİRLER

Türk edebiyatının gerçek anlamda ilk popüler yazarlarından kabul edilen Ahmet Mithat Efendi'nin romancılığı ve öykücülüğü, halk öykücülüğünden Batı tarzı öykü ve romancılığına geçiş olarak kabul edilebilir. Sanat anlayışında eğitici ve ahlaki bir perspektif gözlenen Ahmet Mithat Efendi, ---- akımının etkisindedir. Romanda olay akışını kesip kesip okura bilgiler vermesi de bunun kanıtlarından biridir. Edebiyatın hemen her türünde yazarak oluşturduğu geniş eser külliyatında farklı anlatım yöntemlerini bir arada dener.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) romantizm
B) klasisizm
C) sürrealizm
D) natüralizm
E) realizm

7. SORABİLİRLER

I. Bireyin, geleceğini kendisinin belirleyebileceğini öne süren bir felsefi anlayışın yansımasıdır.
II. Devrin uygun şartlarının da etkisiyle bir "iyimserlik edebiyatı" oluşturmuş, hayata son derece sevecen, neşeli bakan insanlar işlenmiştir.
III. Akıma ait eserlerde karakter yoktur, çeşitli durumlarla karşı karşıya kalmış insanlar vardır.
IV. Edebiyatın ve felsefenin yanı sıra din, bilim, sanat, tiyatro, resim ve psikoloji dallarını da etkilemiştir.
V. "Sanatçılar, hiçbir geleneğin etkisi altında kalmadan eser vermelidir." ve "Yazar yaşadığı çağda etkin rol almalı, toplumuna yön vermelidir." düşünceleri savunulmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi egzistansiyalizm akımı ile ilgili <u>değildir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. SORABİLİRLER

Gürültülü bir savaşta mumlar, lambalar
Fener ışıkları daha parlak, daha çekici elbet
Elektrikli kıvılcımlar yakalayınız
Mavimtırak tüylü kedilerin göz bebeklerinden
Bu kıvılcım gömüsünü bir
Elektrik tellerine yerleştireceğiz
Tramvaylar öyle sıçrayacak yerinden
Parıldayacak kandilin alevi
Bir utku bayrağı gibi gecede
İnsanlar gidip gelecek demir yollarında
Alacağız yıldızlardan bir gümüş takı

Vladimir Mayakovski'ye ait bu dizelerde aşağıdaki akımların hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Sembolizm
B) Romantizm
C) Realizm
D) Fütürizm
E) Klasisizm

5. B | 6. A | 7. B | 8. D

9. SORABİLİRLER

Bir öğretmen öğrencilerine klasisizm akımı ile ilgili olarak bildiklerini yazmalarını istemiştir. Beş öğrencinin her biri birer cümle ile klasisizm akımını tanıtmıştır. Öğrencilerin isimleri ve verdikleri bilgiler aşağıdadır.

I. Özge: Tiyatroda üç birlik kuralına -yer, zaman ve olay birliği- uyulmuştur.

II. Gürkan: Sanatçılar, yapıtlarında kişiliklerini gizlemişlerdir, bu da akımın ardılı olan romantizmden büyük bir farkıdır.

III. Gülşah: Sanat toplum içindir, anlayışı benimsenmiştir; topluma hizmet etmeyen sanat anlayışı tiksindirici bulunmuştur.

IV. Mehmet: İnsanların her zaman, her yerde ve toplumda aynı duygu ve düşüncede oldukları kabul edilmiş, değişmez tipler oluşturulmuştur.

V. Çiğdem: Fiziksel ve sosyal çevre önemli görülmemiştir çünkü bunlar değişkendir.

Bu öğrencilerden hangisinin verdiği bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. SORABİLİRLER

Hiçbir şey kımıldamıyordu, ölüydü su
Orman yolundan ayrılmıyordu
Alacakaranlığı konak yerleri
Şimdiden yepyeni ve solgun
Işıklarla dolu bir patikada, bir çiçek
Yaptı ilk girişimi ve adını söyledi bana
Gülümsedim çamların arasında
Saçını dağıtan sarışın çağlayana
Ormanın alt yanına indi tan ve çocuk
Öğle olmuştu uyandıklarında

Bu dizelerde aşağıdaki akımların hangisine özgü özellikler görülmektedir?

A) Natüralizm
B) Sembolizm
C) Parnasizm
D) Egzistansiyalizm
E) Ekspresyonizm

11. SORABİLİRLER

Aşağıdakilerin hangisinde, belirtilen özellik birlikte verildiği akımla ilgili değildir?

A) Eserlerin sonunda iyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır; bu da romanlara zaman zaman masalsı özellikler katar. (Romantizm)

B) Varlığın sanatçıda içinde bulunulan bağlamda uyandırdığı izlenimler, sanatın bir unsuru olarak kabul edilir. (Empresyonizm)

C) İzlenimler değil duygular ön plana çıkarılır, kesin kurallar reddedildiği için bu akım yenilikçi olarak değerlendirilir. (Ekspresyonizm)

D) Edebî eserde bir kişinin iyiliklerinin yanında kötülüklerinin, ahlaka uygun davranışlarının yanında ahlaksızlıklarının da bulunması gerekir. (Sürrealizm)

E) Akımın öncüsü İtalyan şair, romancı, oyun yazarı Filippo Tommaso Marinetti'dir; 1909'da Le Figaro gazetesinde manifesto yayımlamıştır. (Kübizm)

12. SORABİLİRLER

Melike: Dünya edebiyatında ortaya çıkan akımların beni şaşırtan ya da etkileyen pek çok özelliği var. Örneğin ---- akımının kurallarını belirleyen Boileau "Aklı seviniz, eserleriniz görkem ve değerini akıldan alsın." demiş ve akımın felsefesini açıklamıştır.

Fatih: Evet, size katılıyorum. Benim görece daha çok beğendiğim ---- akımında ise "Tarihçiler geçmiş zamanın, romancılar ise şimdiki zamanın hikâyecisidir." görüşü savunulur. Burada da sizin bahsettiğiniz akımda olduğu gibi sanatçı eserle okuru baş başa bırakmak için kendini gizler.

Melike: Doğru söylediniz. Ayrıca her iki akımın eserlerinde de biçim kusursuzluğu çok önemlidir.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) klasisizm - realizm
B) realizm - parnasizm
C) parnasizm - sürrealizm
D) romantizm - klasisizm
E) natüralizm - romantizm

9. C | 10. B | 11. E | 12. A

13. SORABİLİRLER

Bir edebiyat atölyesi çalışmasında öğrenciler, edebiyat akımlarını çağrışım metoduyla öğrenmek için küçük afişler hazırlamışlardır. Her afişte bir akımın ismi ve onu akla getirecek anahtar sözcükler yer almaktadır. Afişler aşağıda verilmiştir.

SÜRREALİZM
Otomatik yazı, mutlak özgürlük ve öznellik, olağanüstü olana yöneliş, çılgınlık, Louis Aragon, Paul Eluard

ROMANTİZM
Melankoli, hüzün ve kaçış, bireysellik ve lirizm, mistik Hristiyanlık, yerel kaynaklardan yararlanma, Goethe

SEMBOLİZM
Sezgisel ve simgesel gerçeklik, sinestezik kavrayış, yaratıcı imgelem, kapalılık ve belirsizlik, müzikalite ve ahenk, Ahmet Haşim

NATÜRALİZM
Deneysel gerçekçilik, deneysel roman, nesnellik, somut insan ve toplum, uzun nesnel betimlemeler, Hüseyin Rahmi Gürpınar

KLASİSİZM
Din duygusu, Orta Çağ'a duyulan derin hayranlık, aşk, ölüm ve tabiat, kişiliğini açığa vurmak, Lord Byron

Bu çalışmada hangi akımla ilgili afişte bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Sürrealizm B) Romantizm C) Sembolizm D) Natüralizm E) Klasisizm

14. SORABİLİRLER

Edebiyat akımları ----.

Bu cümlenin sonuna aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) sosyal, siyasal, ekonomik, kültürel şartlardan etkilenir

B) kendinden önceki akımlardan farklı bir kültürel, felsefi ve estetik bakış açısına sahiptir

C) başlangıç ve bitiş tarihleri açısından son derece nettir

D) çoğu zaman güzel sanatların bütün kollarını kapsar

E) oluşturdukları dönemin sanat anlayışlarını yansıtır

15. SORABİLİRLER

(I) Edebiyat akımlarının yorumlanması, ülkeden ülkeye farklılık arz eder yani Fransız romantizmi ile İngiliz romantizmi veya Rus realizmi ile Alman realizmi birtakım farklılıklar taşıyabilir. (II) Bir sanatçı, sanat yaşamı boyunca farklı akımlara ilgi duyabilir ve bağlanabilir; bir dönem romantik olan bir sanatçı, bir başka dönem pekâlâ sembolist veya parnasyen olabilir. (III) Aynı zamanda bir eser yüzde yüz olarak romantik, realist, klasik olarak nitelenemeyebilir; farklı akımların izlerini taşıyabilir. (IV) Türk edebiyatında "romantizm" akımının etkisi yalnızca Tanzimat Dönemi'ndeki bazı tercümelerde görülmüştür. (V) Servetifünun şairlerinde ise sembolizm ve parnasizm akımlarının etkisi sezilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı söz konusudur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

16. SORABİLİRLER

Hemen her türlü edebî zevke hitap eden bir edebiyat akımı bulmak mümkündü. Daha çok din dışı konulara ilgi duyanlar klasisizm (I), akıl ve sağduyudan çok, duygu ve coşkuya önem verenler romantizm (II), gerçeklerin nesnel bir biçimde anlatılmasını isteyenler realizm (III), soya çekimin ve determinizmin önemine inananlar egzistansiyalizm (IV), şiirde duygunun yerini düşüncenin almasını doğru bulanlar ise parnasizm (V) akımına ait eserleri okumalıdır.

Bu parçada numaralanmış akımlardan hangisinin açıklaması yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

13. E | 14. C | 15. D | 16. D

17. SORABİLİRLER

Klasisizm ve romantizm, edebiyatın iki ayrı dünyası gibidir. Biri aklın, diğeri kalbin sesi... Klasisizm düzeni, ölçüyü ve insan aklının üstünlüğünü yüceltirken romantizm doğayı, duyguyu ve bireyin iç dünyasını öne çıkarır. Klasik yazarlar, antik dönemden ilham alarak "Nasıl olmalı?" sorusuna yanıt ararken romantikler, "Nasıl hissediyorum?" sorusuyla metinlerini kurar. Romantizm, isyanı ve özgürlüğü taşırken klasisizm sükûneti ve disiplini benimser. Biri gözle görmeyi sever, diğeri kalple duymayı. Sonuçta ikisi de insanı anlatır ama yolları farklıdır: Biri kurala, diğeri tutkulara yaslanır.

Bu parçadan hareketle klasisizm ve romantizm ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İnsanı ele almak noktasında birleşmektedirler.

B) Klasisizm insan aklına seslenen bir akımdır.

C) Romantikler, olması gerekeni bulmak istemektedir.

D) Birbirlerine aykırı ilke ve kurallara sahiptirler.

E) Klasisizmin kurallara bağlılığı son derece önemlidir.

18. SORABİLİRLER

Realizm, edebiyatın aynasını hayata çevirdiği bir akımdır; süslemeyi, hayali, abartıyı bir kenara bırakıp gerçeği olduğu gibi anlatmayı amaçlar. Romantizmin duygusal rüzgârından sıkılan yazarlar; bu kez sokağın tozunu, yoksulun ekmek derdini, sıradan insanın iç çekişini yazmaya başlamıştır. Realist yazar için önemli olan; hayal kurdurmak değil düşündürmektir. Karakterler kusursuz değildir; hata yapar, yanılır, sever, kaybeder. Hayat nasılsa metinler de öyledir. Ne fazla umut vardır ne derin çaresizlik. Sadece gerçeklerin sade, çıplak yüzü... Realizm, edebiyatın kalbini yeryüzüne indiren sessiz bir devrimdir.

Bu parçada realizmle ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Romantik sanatçıların gereksiz görülen duygusallığından uzaklaşıldığına

B) Mübalağalı bir anlatımdan uzak duran sanatçıların akımı olduğuna

C) Düşlere dalmış bir okur kitlesinden çok hakikati arayan insanlar istendiğine

D) Hiçbir özelliği dikkat çekmeyen insan topluluklarının dahi ele alındığına

E) Başka akımların umutsuzluk ve çaresizlik dolu metinlerine tepki gösterildiğine

19. SORABİLİRLER

Kareli gökyüzü limonla konuştu,
Tersine döndü suskunluk — saat 13: kül.
Bir fili düşündüm ama o beni düşünmedi,
Ceketimin cebinde ses var ama dili yok.

Kahkahalı bir bulut geçti içimden,
Merdivenler yukarı değil, içeri tırmanıyor.
Portakal kabuğu gibi soyuldum kelimelerden,
Gölge kendini aydınlattı, ışık yoktu.

Düşünceye bastım — ciyak etti,
Ve her şeyin ortasında: salata devrimi.

Bu dizelerde aşağıdaki akımlardan hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Dadaizm B) Realizm C) Sembolizm

D) Klasisizm E) Natüralizm

20. SORABİLİRLER

- Sanatçılar, kendi iç dünyalarını ve ruhsal çatışmalarını dile getirir.
- Dış dünyadan çok, içsel yaşantılarını anlatır.
- Olayları ve karakterleri, kendi duygusal süzgecinden geçirerek anlatır.
- Yalnızlık, ölüm, korku, yabancılaşma gibi temaları sıkça işler.
- Toplumun yozlaşmış yapısını bireyin acısıyla birlikte verir.

Verilen özellikler aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Sembolizm

B) Ekspresyonizm

C) Sürrealizm

D) Empresyonizm

E) Parnasizm

17. C | 18. E | 19. A | 20. B

21. SORABİLİRLER

Egzistansiyalist filozof/yazarların temel amaçlarından birinin, felsefe ile sanat/edebiyat arasındaki uçurumu ortadan kaldırmak ve bazı noktalarda birbirine yakın bu iki alanı barıştırmak olduğu söylenir. Nitekim egzistansiyalist edebiyatın en belirgin özelliklerinin başında geniş bir felsefi içeriğe sahip olması gelir. Özellikle roman türünde felsefi roman, varoluşçuluk akımının en gözde edebî türüdür.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi parçada söz edilen akımla herhangi bir biçimde ilişkili bir bilgi olamaz?

A) Bir yazarı tek tek her insanın varoluş serüveni ve bu serüvenin ruhi temelleri ilgilendirir.

B) İnsan, her durum karşısında bir seçim yapmak zorundadır ve seçiminden sorumludur.

C) Yaşam, insanı çeşitli bunalımlara sürükler; eserlerin konusu sıklıkla bu bunalımlardır.

D) İnsan, en toplumsal varlıktır; toplumdan ayrı bir insan düşünülemez ve tüm sorunları toplum çözebilir.

E) Eserde karakter ve tipten bahsedilmez çünkü insan doğumdan ölüme kadar çeşitli durumlarla karşı karşıya kalır.

22. SORABİLİRLER

Ben, insanı çevresiyle birlikte ele alan bir yazarım. Yazdıklarımda hayata dışarıdan değil içinden bakarım. Karakterlerimi yaşadıkları ortamla, aileleriyle, aldıkları terbiyeyle bir bütün olarak işlerim. Onların davranışlarını, geçmişlerinden gelen etkilerle açıklarım. Gözlem benim en büyük silahımdır; duyduklarımı, gördüklerimi olduğu gibi yansıtmaya çalışırım. Olayları süslemek ya da dramatikleştirmek gibi bir çabam yoktur. Ne hissediliyorsa o anlatılır. İnsanların en doğal hâllerini yazarım; kusurlarını gizlemem, yüceltmem. Toplumun içindeki sert gerçekler, kalemimde yumuşatılmaz. Romanımda her şey olduğu gibidir, iyisiyle ve kötüsüyle.

Bu parçada konuşan yazarın aşağıdakilerden hangisini temsil ettiği söylenebilir?

A) Natüralizm B) Sembolizm

C) Parnasizm D) Empresyonizm

E) Kübizm

23. SORABİLİRLER

Valerius, adaletin terazisini elinde tutar gibi dimdik durdu. Onun için erdem, yalnızca bir erdem değil yaşamın tek yoluydu. Öfkeye yer yoktu çünkü insan, tutkularının değil aklının rehberliğinde yürümeliydi. Kardeşini mahkemeye çıkarmak zorunda kalışı, yüreğini burksa da doğru olanı yapmaktan geri durmadı. Devletin yasaları, kişisel bağların üstündeydi. Her davranış ölçülü, her söz dengeliydi. İnsan, doğası gereği yüce ideallere ulaşabilir; yeter ki tutkularına yenilmesin. Bu dünyada asıl zafer, nefreti değil, erdemi seçenindir.

Bir romandan alınan bu parçada aşağıdakilerden hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Romantizm B) Realizm C) Natüralizm

D) Klasisizm E) Dadaizm

24. SORABİLİRLER

— Gazeteci:

Genç bir şair olarak geleceğin şiirini nasıl tanımlarsınız?

— Şair:

Geleceğin şiiri, sesin ve ışığın birleştiği holografik bir deneyim olacak; kelimeler artık yalnızca okunmayacak, hissedilecek. Kod ve duygu, veriyle rüya arasında bir köprü kuracak. Şiir, makine zekâsının içsel dünyasını ifade edeceği bir evreye girecek; duygular, algoritmalarla örülüp daha derin anlamlar keşfedilecek.

— Gazeteci:

Peki insan ruhu bu dijital şiirde kaybolmaz mı?

— Şair:

Ruh kaybolmaz, sadece form değiştirir. Gelecekte şiir, kalpten çok bilinçaltının sesi olacak; makineler hissetmeye başladığında belki de en saf şiiri onlar yazacak. Makineler, duyguyu daha saf ve evrensel bir şekilde yansıtmaya çalışacak; insanın ruhuna daha yakın olacak.

Bu parçada konuşan şair aşağıdaki akımlardan hangisini temsil etmektedir?

A) Sembolizm B) Empresyonizm

C) Parnasizm D) Ekspresyonizm

E) Fütürizm

21. D | 22. A | 23. D | 24. E

25. SORABİLİRLER

Rüzgârın yüzüme çarpan serinliğiyle kelimelerim titriyor. Gün, sanki bir ressamın fırçasından dökülen son renk gibi yavaşça eriyor ufukta. Ne gördüğümü değil ne hissettiğimi yazıyorum artık. Çünkü ışık değişiyor, gölgeler konuşuyor. Bir ağaç yaprağının titreyişi bile bir ömrün yankısı gibi geliyor kulağıma. İnsan, bazen kendi kalbinin kıyısında durup suya bakar; yansımasında zamanı değil anın buğusunu görür. Ve ben o buğunun içinde kaybolmaktan değil onunla bir olmaktan hoşlanıyorum. Gözlerim, anlamdan çok rengi arıyor artık çünkü kelimelerden önce ışık var. Ve her kelime, bir damla gün batımı gibi kalbimin kenarına düşüyor.

Bu parçada aşağıdaki akımlardan hangisine özgü özellikler ağır basmaktadır?

A) Klasisizm B) Empresyonizm

C) Realizm D) Parnasizm

E) Natüralizm

26. SORABİLİRLER

Tristan Tzara:

— Kelimeler, deliliğin zarlarından düşen sayılardır; ben onları toplarım, anlamı değil yankıyı ararım. Düzenin maskesini yırtınca geriye çocukluğun kahkahası kalır.

Hugo Ball:

— O kahkaha kutsaldır çünkü hiçbir dogmaya eğilmez. Ben harfleri birer rahip gibi giydiririm, sonra tapınağı ateşe veririm.

Tristan Tzara:

— Evren, kendi saçmalığıyla yazılmış bir şiirdir. Biz sadece o metnin kenarına tükürükle not düşeriz.

Hugo Ball:

— Ve o not, dünyanın en dürüst sesi olur çünkü hiçbir kulak onu anlamak zorunda değildir. Anlamdan arınmış her ses, varoluşun çıplak nabzıdır; orada insan değil, sadece titreşim kalır.

Bu diyalogda konuşan şairlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?

A) Sembolizm üzerine konuşmaktadırlar.

B) Edebiyat anlayışları realizme uygundur.

C) Dadaizm ilkelerini savunmaktadırlar.

D) Klasisizm akımını temsil etmektedirler.

E) Parnasyen şiirin üstünlüğünü anlatmaktadırlar.

27. SORABİLİRLER

---- yazar, gerçeği kurguya dönüştürür. Orhan Pamuk veya Italo Calvino gibi isimlerde hikâye, kendi yazılışını da konu eder. Her metin başka metinlerle konuşur; alıntı, gönderme, parodi iç içedir. Umberto Eco'nun *Gülün Adı* bu yaklaşımın örneğidir. Tek bir gerçek yoktur; karakterler parçalı, kimlikler değişkendir. Jean Rhys, bu çoklu bakışı ustalıkla kullanır. Anlatı, kendi yazılma sürecinin farkındadır; yazar, okurla doğrudan iletişime geçer. Ciddiyetle mizah birleşir; anlam sabit değildir, sürekli değişir. Pynchon ve Bilge Karasu'da dil bir oyun alanıdır.

Bu parçanın başında boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Postmodernizmde B) Egzistansiyalizmde

C) Sürrealizmde D) Ekspresyonizmde

E) Parnasizmde

28. SORABİLİRLER

Ben bir romancı olarak onları her zaman duyguların aşırı şişirilmiş bir aynası olarak gördüm. Bizden önceki akımın yazarları, gerçeği olduğu gibi göstermek yerine onu süsleyip idealize ederler; insanı, doğayı ve aşkı neredeyse kusursuz bir sahneye taşırlar. Oysa hayat öyle değildir. İnsan zayıftır, doğa acımasız olabilir, aşk da her zaman yüceltici değildir; bazen yıkıcıdır. Onlar, gözyaşını gerçeğin yerine koyar; tutkuyu aklın önüne geçirir. Benim için sanat, hayali değil yaşanmışı anlatmalıdır. Çünkü insanın asıl güzelliği düşten çok, çamurun içindeki doğrulma çabasında gizlidir.

Bu parçada konuşan yazarın "onları" **sözüyle kastettiği ve kendisinin bağlı olduğu akımlar aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Klasisizm - Romantizm

B) Romantizm - Sürrealizm

C) Klasisizm - Realizm

D) Romantizm - Realizm

E) Klasisizm - Egzistansiyalizm

25. D | 26. C | 27. A | 28. D

29. SORABİLİRLER

Mermerden bir güldür şiirim, dokunma sözcüklerime
Ne his var ne sızı yalnız biçimdir özümde.
Işığın ölçüsüdür güzelliğin tek rehberi
Kusursuzluk sessiz durur sanatın yüzünde.
Zaman değmez heykelime, kalemim taştan iz sürer,
Söz değil, şekildir benim sessiz yankım evrende.
Duygular erir gider, biçim kalır saf bir ışıktan,
Ölçüde nefes alır, sonsuzluk sanatın kendinde.

Bu dizelerde görüldüğü gibi şiirde duygunun yerini düşüncelerin aldığı akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Klasisizm B) Parnasizm

C) Sembolizm D) Sürrealizm

E) Natüralizm

30. SORABİLİRLER

"Benim için roman, hayatın laboratuvarıdır." der ---- gülümseyerek. "Yazar, bir kimyager gibi insanı inceler; duyguların, çevrenin ve kalıtımın nasıl davranışa dönüştüğünü gözlemler. Kahramanlarım ne kahraman ne de günahkârdır, sadece koşullarının ürünüdürler. Birinin yoksulluğu, bir diğerinin tutkusu, hepsi deneyin değişkenleridir. Ben gerçeği süslemem, pisliği de parıltıyı da olduğu gibi gösteririm. Sanat, yaşamın kendisinden ziyade yaşamın nedenlerini anlatmalıdır. Çünkü insanın yazgısı yalnız kalbinden çok çevresindeki toplumun ve doğanın ellerindedir."

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) Nicolas Boileau

B) Madame de la Fayette

C) Emile Zola

D) Jacques-Bénigne Bossuet

E) Alphonse de Lamartine

31. SORABİLİRLER

Aşağıdaki karşılaştırmaların hangisinde yanlışlık söz konusudur?

A) Realistlerin dış dünyayı gözlemlemesine karşın sembolistler, iç dünyanın sezgisel imgelerini ve ruh hâllerini anlatmayı amaçlamışlardır.

B) Natüralistler, insanı çevre ve kalıtımın ürünü olarak işlerken sembolistler, insanı soyut duyguların ve bilinçaltının yankısı olarak görmüşlerdir.

C) Klasisistler, anlamın açıklığına önem verirken sembolistler, anlamı belirsizlik ve çağrışım içinde gizlemeyi tercih etmişlerdir.

D) Parnasyenlerin daha çok serbest nazım biçimini kullanmalarına karşın sembolistler, "sone" nazım biçimine yönelmişlerdir.

E) Parnasyenlerin biçimsel kusursuzluğa yönelmelerine karşın sembolistler biçimden çok müzikal ahenge ve iç ritme değer vermişlerdir.

32. SORABİLİRLER

I. Hümanizm, Rönesans Dönemi'nde ortaya çıkan ve insanı merkeze alan bir düşünce akımıdır.

II. Edebiyatta hümanizmin etkisi; insanın aklına, özgürlüğüne ve yaratıcılığına verilen değerde görülür.

III. Antik Yunan ve Roma kültürüne dönüş, klasik eserlerin yeniden incelenmesiyle birlikte sanatçılar bireyin iç dünyasına ve insani değerlere yönelmiştir.

IV. Hümanizm, edebiyatı dogmalardan uzaklaştırarak düşünce özgürlüğünü teşvik etmiştir; insan sevgisi, hoşgörü ve erdem kavramlarını öne çıkarmıştır.

V. Bir estetik ve edebî kavram olarak XIX. yüzyıl ortalarında Fransa'da ortaya çıkmış, eleştiri türü onun sayesinde çok büyük önem kazanmıştır.

Hümanizm akımı ile ilgili verilen cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

29. B | 30. C | 31. D | 32. E

33. SORABİLİRLER

I. Benim eserlerimde akıl ve sağduyu egemendir, duygusallığa kesinlikle yer yoktur. İnsan doğası dışındaki doğayı sorarsanız… İşte o beni pek alakadar etmez.

II. Doğa betimlemelerine sıkça verdiğim doğrudur. Kısacası tasvir yapmaya bayılırım. Kurallara karşı bir bakıma kurallığı esas almak düşüncesi etkilidir bizde.

III. Bendeniz "sanat için sanat" sözünü pek severim. Biçim mükemmelliği esastır benim romanlarımda. Ama hayallere çok kapıldığımı da sanmayın sakın. Ne gördüysem onu yazdım sanat yaşamım boyunca.

IV. Bense yaşamı bir laboratuvar gibi gördüm hep. İnsanlar da denekler… Ama kimseyi küçümsediğimi düşünmeyin. Bütün amacım insanı irdelemekti. Bilim insanı, incelediğini küçümser mi hiç?

Yukarıda numaralanmış cümlelerde konuşan sanatçılar arasında aşağıdakilerden hangisinin temsilcisi yoktur?

A) Sembolizm B) Realizm C) Natüralizm

D) Klasisizm E) Romantizm

34. SORABİLİRLER

"Sanat, doğanın bir kopyası değil sanatçının ruhunda yankılanan bir izlenimdir. Nesnelerin dış görünüşü, sanatçının o anki ruh hâline göre şekil değiştirir. Bu yüzden dış dünya olduğu gibi değil uyandırdığı duygu ve hayallerle anlatılmalıdır. Şiirde kapalılık esastır; anlam, okuyucunun sezişine bırakılmalıdır."

Bu parçada dile getirilen görüşler, aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisiyle doğrudan ilişkilidir?

A) Klasisizm B) Realizm

C) Natüralizm D) Empresyonizm

E) Parnasizm

35. SORABİLİRLER

Gerçek, sanatçının dış dünyada gördüğü nesnel bir olgudan çok; o olgunun sanatçının iç dünyasında bıraktığı derin sarsıntıdır. Bizim için önemli olan, bir manzarayı fotoğraflar gibi betimlemekten ziyade, o manzaranın akşamın kızıllığında ruhumuzda yarattığı hüzün ve melankoliyi okura duyurmaktır. Şiir, yalnızca ve yalnızca duyulmak için yazılır. Kelimelerin anlamları önemsizdir; onlar, oluşturdukları musiki ve çağrışım değerleri için seçilmelidir. Anlamın kapalı olması, her okurun metinden farklı bir renk almasını sağlar ki bu da sanatın doğasında olan bir öznelliktir.

Bu parçada dile getirilen görüşler ve sanatsal tutum, aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisinin temel ilkeleriyle örtüşmektedir?

A) Parnasizm B) Realizm

C) Sembolizm D) Fütürizm

E) Klasisizm

36. SORABİLİRLER

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, karşısında verilen edebiyat akımının temel felsefesi veya sanatsal tutumu yanlış açıklanmıştır?

A) **Romantizm:** Klasisizmin kurallarına başkaldırı olarak doğan, duyguları ve hayal gücünü özgür bırakan, doğaya yönelişi ve yerel değerleri önemseyen, zıtlıkların uyumundan beslenen duygusal bir sanat akımıdır.

B) **Natüralizm:** Soya çekim ve çevre faktörlerinin birey üzerindeki etkisini bilimsel bir nesnellikle ortaya koymaya çalışan, toplumun aksayan yönlerini anlatan yaklaşımdır.

C) **Klasisizm:** Değişmez insani değerleri ve erdemi esas alarak Yunan ve Latin edebiyatlarının kusursuzluğunu seçkin dille canlandırmayı amaçlayan, duyguları mantığın denetimine sokan bir anlayıştır.

D) **Sembolizm:** Sanatçının dış dünyayı bir fotoğrafçı titizliğiyle gözlemlemesini savunan, kelimelerin sözlük anlamlarına bağlı kalarak herkesin aynı şeyi anlayacağı anlatımı şiirin en temel kuralı olarak kabul eden estetik bir görüştür.

E) **Parnasizm:** Şiirde gerçekçilik olarak bilinen, şiirin dış yapısına ve biçim kusursuzluğuna önem veren, nesnel gözlemi ve tablo gibi betimlemeler yapmayı amaçlayan, sanatın sadece sanat için olduğunu savunan akımdır.

33. A | 34. D | 35. C | 36. D